NNCL1167-499v1.0

GRAHAM GREENE

Az emberi tényező

Fordította Ungvári Tamás
Európa Könyvkiadó Budapest 1988
ISBN 963-07-4628-x

Első fejezet

Castle harminc esztendeje lépett be ifjú újoncként a céghez, s azóta mindig az iroda közelében, a St. James Street egyik kocsmájában ebédelt. Ha megkérdezték volna, miért ebédel ott, feltehetően a kolbászfélék kitűnő minőségére hivatkozik; igaz, hogy a Watney-féle sör helyett szívesebben ivott volna mást, ám ezt a hátrányt csakugyan ellensúlyozta a kolbászfélék minősége. Castle mindig készen állt arra, hogy cselekedeteiről, még a legártatlanabbakról is, számot adjon; és sohasem késett még életében.

Így hát pontosan egy órára készen állt a távozásra. A helyettese, Arthur Davis, akivel megosztotta szobáját, pontosan tizenkettőkor távozott el, s egy óra múlva, persze inkább csak elméletben, vissza kellett érkeznie. Az volt a megállapodás, hogy mert bármikor érkezhet sürgős távirat, Davis vagy ő maga feltétlenül bent tartózkodik, hogy átvegye a megfejtett szöveget, de mindketten pontosan tudták, hogy osztályuknak ebben a részlegében semmi sem igazán sürgős. Az óraeltolódás Anglia, valamint Észak- és Dél-Afrika különböző részei között rendszerint elegendő időt hagyott nekik, akik ezzel a területtel foglalkoztak, arra, hogy az osztályon kívül se tűnhessék fel, vajon késik-e bizonyos hírek továbbítása, erre még Johannesburg esetében is több mint egy óra jutott; a világ sorsát, ahogy azt Davis mondogatta, amúgy sem az ő kontinensükön döntik el, akárhány követséget nyisson is Kína vagy Oroszország Addisz-Abebától Conakryig, s akárhány kubai szállna partra ott. Castle egy feljegyzést hagyott ott Davisnek: „Ha Zaire válaszol a százhetvenkettesnek, küldjön át egy másolatot a Kincstárnak és a Külügynek.” Az órájára nézett. Davis már tíz percet késett.

Castle az aktatáskáját kezdte csomagolni - egy listát, hogy mit vásároljon a Jermyn Street-i sajtüzletben a feleségének, és milyen ajándékot a fiának, akivel ma reggel mogorván bánt (két csomag Máltai cukor), és eltette a könyvét, a Clarissa Harlowe-t, melyben nem jutott tovább az első kötet 7g. fejezeténél. Amikor meghallotta a közeli liftajtó csapódását s Davis lépteit a folyosón, kijött a szobájából. Ellentétben Davisszel, ő mindig pontosan tért vissza az ebédtől. A pontosság a korral járó erény.

A megfontoltság e hivatalában Arthur Davis különcségeivel tűnt ki. Most is, ahogyan a hosszú, fehér folyosó másik vége felől közeledett, úgy festett az öltözéke, mintha vidékről érkezett volna hétvégi lovaglásról, vagy legalábbis a lóversenypálya tribünjéről. Tweed sportzakója zöldes árnyalatú volt, ehhez a szivarzsebből bíborpöttyös zsebkendő társult: így akár egy totalizatőr irodájában is dolgozhatna. Davis mégis szereposztási tévedéstől szenvedő színész volt; ahányszor a kosztümjéhez illően próbált játszani, mindig elügyetlenkedte a végszavait. Londonban vidékinek hatott, vidéken azonban, amikor például Castle t látogatta meg, lerítt róla a városból érkezett turista.

- Szokás szerint halálos pontossággal - jegyezte meg Davis, és szokás szerint bűntudatosan vigyorgott.

- Az én órám mindig siet egy kicsit - felelte Castle, bocsánatot kérve azért a bírálatért, melynek hangot sem adott. - Szorongásos komplexus, azt hiszem.

- Szigorúan bizalmas iratokat csempészünk ki, ahogy szoktuk? - kérdezte Davis, és eljátszotta, hogy Castle aktatáskája felé nyúl. A lehelete édes illatot árasztott: óportói bor a kedvence.

- Azokat mind itt hagytam magának, dobja piacra. Maga jobb árat kap értük a gyanús összeköttetéseitől.

- Ez igaz, és nagyon kedves magától.

- Aztán, maga agglegény. Több pénzre van szüksége, mint a magamfajta házasembernek. Felére szorítottam a kiadásaimat...

- Persze, azokkal a szörnyű ételmaradékokkal - vágott vissza Davis -, amikor a vesepecsenyéből vadpástétomot csinálnak, meg valami kétes eredetű fasírtot. Megéri? Egy házasembernek még holmi jobbfajta óportói borra sem telik. - Belépett közös szobájukba, és

felhívta Cynthiát. Davis már két éve kerülgette Cynthiát, de a vezérőrnagy lánya nagyobb halra várt. Mindennek ellenére Davis reménykedett; célszerűbb az osztályon belül folytatni viszonyt - azt nem tekintik biztonsági kockázatnak, s Castle azt is tudta, milyen, mélyen vonzódik Davis Cynthiához. Élt benne valami elnyomhatatlan vágy a monogámia iránt, s ehhez a magányos ember védekezése is társult. Egy alkalommal Castle meglátogatta a lakásában, melyet a Környezetvédelmi Minisztérium két hivatalnokával osztott meg, a Claridge's Hotel közelében, egy régiségbolt felett - a belváros szívében volt -, előkelő negyedben.

- Kerüljön csak beljebb - bátorította Castle-t Davis egy túlzsúfolt nappaliban, ahol különböző ízlésvilágokat tükröző folyóiratok, a New Statesman, a Penthouse és a Nature borították el a heverőt, és ahol a lakótársak a tegnapi vendégség mosatlan poharait csak a sarokba seperték a takarítónő számára.

- Maga is nagyon jól tudja, milyen rosszul fizetnek minket - folytatta Castle -, s én ráadásul nős vagyok.

- Az ítélőerő súlyos zavarára vall.

- Nem nálam - mondta Castle -, én szeretem a feleségemet.

- Tetejébe ott van a kis fattyú - ugratta tovább Davis. - Gyerek és óportói, a kettőt egyszerre nem engedhetném meg magamnak.

- Történetesen a kis fattyút is szeretem.

Castle már éppen a Piccadillyre vezető négy kőlépcsőn lépegetett volna le, amikor a portás utána szólt.

- Tomlinson dandárparancsnok óhajt beszélni önnel, uram.

- Tomlinson dandárparancsnok?

- Igen. Az A hármas szobában várja.

Castle csak egyetlenegyszer találkozott Tomlinson dandárparancsnokkal, sok-sok esztendővel ezelőtt, oly régen, hogy szinte már az idejét se tudta, azon a napon, amikor kinevezték - azon a napon, amikor aláírta a Hivatalos Titoktartási Egyezményt; ekkor a dandárparancsnok még csupán pályakezdő tiszt volt, ha tiszt volt egyáltalán. Castle csak apró, fekete bajuszára emlékezett, mint egy azonosíthatatlan repülő tárgyra a jegyzetpapír kifutópályája fölött; az itatós teljesen fehér és üres volt, feltehetően biztonsági okokból. Miután felesküdött az egyezményre, aláírásának pettye volt az egyetlen folt rajta, s az ívet nyilván azonnal farkasolták és hamvasztóba küldték. A papírkosár veszedelmeit már csaknem egy évszázada a Dreyfus-ügy hozta napvilágra.

- A folyosó végén balra, uram - emlékeztette a portás, amikor Castle rossz irányba akart fordulni.

- Jöjjön, jöjjön, Castle - kiáltott ki Tomlinson dandárparancsnok. A bajusza már olyan fehér volt, mint az itatós hajdan, s az évek során apró sörhasat növesztett kétsoros mellénye alatt csak kétséges rangja nem változott. Senki sem tudta, melyik hadosztályban szolgált azelőtt, ha egyáltalában létezett olyan hadosztály, mert ebben az épületben minden katonai rang kissé gyanús volt. A rangok is az egyetemes álcázást szolgálták. Tomlinson szólalt meg: - Daintry ezredest bizonyára ismeri?

- Nem. Még nem volt szerencsém... örvendek. Daintry - jól szabott, sötét öltönye és markáns arca ellenére is sokkal inkább rávallott a vidéki úriemberre, mint Davis megjelenése bármikor. Ha első pillanatra Davis úgy festett, mint aki leginkább a fogadóirodák környékén otthonos, Daintry félreismerhetetlenül az előkelő tribün vagy a fajdkakasvadászat tájékán honos. Castle élvezettel készített villámvázlatokat a kollégáiról, nemegyszer csakugyan papírra is vetette őket.

- Ha jól sejtem, egy unokatestvérével jártam az oxfordi Corpus-kollégiumba - szólalt meg Daintry. Nyájasan beszélt, bár egy kissé türelmetlennek látszott; biztosan egy északra tartó vonatot kellett elérnie időben a King's Cross állomáson.

- Daintry ezredes - magyarázta Tomlinson dandárparancsnok - a mi új seprűnk - és Castle észrevette, hogy e jellemzésre Daintry összerezzen. - ő vette át a biztonsági szolgálatot Meredithtől. Bár azt se tudom, hogy ismerte-e Meredithet.

- Ha jól sejtem, Roger öcsémre célzott - fordult Castle Daintryhez. - Már évek óta nem találkoztam vele. Tiszta jeles tanuló volt. Alighanem még mindig a Kincstárnál dolgozik.

- Én már ismertettem az osztály felépítését Daintry ezredessel - nyekeregte tovább Tomlinson dandárparancsnok, csakis a saját hullámhosszára figyelve.

- Én jogot végeztem. Közepes eredménnyel - mondta Daintry. - Maga történelem szakot végzett, ugye?

- Igen. Közepesnél is rosszabbul.

- Egy kisebb kollégiumban.

- Igen.

- Már elmagyaráztam Daintry ezredesnek - vágott közbe Tomlinson -, hogy ami a 6/A szekciót illeti, a szigorúan bizalmas táviratokat csak Davis és maga láthatja.

- Ha ugyan a mi osztályunkon bármi is beletartozik a szigorúan bizalmas kategóriába. És persze Watson is láthatja őket.

- Davis, ha jól emlékszem, a readingi egyetemen végzett? - kérdezte Daintry olyan hangsúllyal, melyben megbújt némi lekicsinylés.

- Úgy látom, jól felkészült belőlünk.

- Az igazat megvallva, éppen most beszéltem Davis- szel. - Ez az oka hát, hogy tíz perccel meghosszabbította az ebédidőt. Daintry mosolya egy frissen felszakadt sebre emlékeztetett. Meglepően vörös ajka csak nagy nehezen nyílt szét a szája sarkáig. - Davisszel magáról beszélgettem - mondta -, így tehát most magával beszélgetek Davisről. Nyílt ellenőrzés. Ezt nézze el az új seprűnek. Nem szoktam még a kötéltáncot - tette hozzá, némiképp összezavarva a szólásmondásokat. - Az a feladatom, hogy ellenőrizzem a fegyelmet, tekintet nélkül arra a bizalomra, melyet természetesen mindkettejük iránt táplálunk. Megkérdezhetem különben, hogy magát már figyelmeztette Davis?

- Nem. De ugyan miért hinne nekem? Hiszen összejátszhatunk!

A seb ismét felnyílt egy kicsit, majd újra szorosra forrott. - Úgy tudom, Davis politikailag kissé baloldali. Igaz ez?

- A Munkáspárt tagja. Gondolom, ezt bevallotta.

- Abban nem találok semmi rosszat - felelte Daintry. - És maga?...

- Nem politizálok. Felteszem, hogy ezt Davis is elmondta rólam.

- De szavazni azért szokott, gondolom.

- Ha jól emlékszem, a háború óta nem szavaztam. Ezek a választási harcok manapság... nos, úgy rémlik, sok bennük a provincialitás.

- Érdekes szempont - felelte Daintry kicsit korholón.

Castle rádöbbent, hogy rosszul ítélte meg a helyzetet, amikor most bevallotta az igazat, bár jószerivel, kivéve néhány sorsdöntő alkalmat, ő mindig igazat mondott. Az igazságot könnyű észben tartani. Daintry az órájára pillantott. - Már nem tartóztatom sokáig. A vonatomat még el kell csípnem a King's Cross állomáson.

- Hétvégi vadászat?

- Honnan tudja?

- Ráérzés - mondta Castle, de rögtön megbánta a megjegyzését. Kerülni a feltűnést, ez a biztonság titka. Voltak pillanatok, az évekkel egyre gyakoribbak, amikor a teljes beleilleszkedésről álmodott, ahogyan egy másik jellem arról képzeleg, hogy egyszer rekordot javít százon a nemzeti krikettpályán.

- Talán észrevette az ajtó mellett a fegyvertartómat?

- Úgy van - felelte Castle, aki mindeddig ügyet se vetett rá -, ez vezetett nyomra. - S örömmel látta, hogy Daintry megnyugodott.

Daintry tovább magyarázott: - Szó sincs személyes gyanúról, tudja. Pusztán rutinellenőrzés. Itt annyi szabály van, hogy könnyű elfeledkezni egyikről-másikról. Ilyen az emberi természet. Például az az előírás, hogy az irodából tilos aktákat kivinni...

Jelentőségteljesen Castle aktatáskájára nézett. Egy tiszt vagy egy úriember könnyen tréfára venné ezt, s tüstént ellenőrzésre nyújtaná át az aktatáskát, de Castle nem volt katona, és sohasem tartott igényt az úriember címre. Különben is kíváncsi volt rá, milyen mélyre nyúl az asztal alá az új seprű. Így felelt:

- Nem haza megyek. Csak ebédelni indultam.

- Ha nincs ellene kifogása, akkor?... - Daintry az aktatáskáért nyúlt. - Ugyanezt kértem Davistől is.

- Davisnél, amikor visszaérkezett, nem volt aktatáska.

Daintry melléfogott, s ebbe belepirult. Ugyanígy elszégyellné magát, gondolta Castle, ha véletlenül belepuskázik egy hajtóba.

- Akkor valaki mást kértem ugyanerre - mentegetődzött Daintry. - A nevét már elfelejtettem.

- Watsont? - segítette ki a dandárparancsnok.

- Úgy van, Watsont.

- Tehát a főnökünket is ellenőrizte?

- Ez is hozzátartozik a vizsgálathoz - felelte Daintry. Castle kinyitotta az aktatáskáját, s előhúzta belőle a Berkhamsted Gazette egyik példányát.

- Ez mi? - kérdezte Daintry.

- A helyi újság. Ebédnél szerettem volna elolvasni.

- Ó, igen, persze. Majdnem elfelejtettem. Elég messze lakik odakint. Nem nagyon kényelmetlen?

- Alig egy óra vonattal. Önálló ház és kert, megszoktam. Gyerekem van, tudja, s egy kutyám. Egyiket sem tarthatnám városi lakásban. Legalábbis kényelmesen nem.

- Látom, a Clarissa Harlowe-t olvassa. Tetszik?

- Eddig igen. De még négy további kötet vár rám.

- Ez mi?

- Emlékeztető lista.

- Emlékeztető?

- A bevásárlási listám - magyarázta Castle. Címének nyomtatott betűi alá - 129 King's Road - az alábbiakat rótta: „Két csomag Máltai cukorka, negyed kiló Earl Grey-tea. Sajtok - angol sajt? ömlesztett sajt? Yardley-arcvíz villanyborotvához.”

- Mi a csuda ez a Máltai?

- Töltött csokoládé. Egyszer kipróbálhatná. Nagyon ízletes. Véleményem szerint jobb, mint a Kit-Kat.

Daintry szólalt meg: - Gondolja, hogy ahova készülök, örülne neki a háziasszony? Szeretném meglepni valami szokatlannal. - Órájára nézett. - Talán elküldhetném az egyik portást - annyi időm még maradt. Hol szerzi be őket?

- A Stranden, az LKG-ben.

- LKG? - kérdezte Daintry.

- Levegőkenyérgyár.

- Levegőkenyér?... Az meg micsoda?... Nos, arra már nincs időnk, hogy ezt tisztázzuk. Biztos benne, hogy ez a Máltai jó lesz?

- Ízlések és pofonok.

- Fortnum, a legjobb édességbolt, csak egy ugrás.

- Ott nem kapható. Ez nagyon olcsó.

- Nem akarok garasoskodónak látszani.

- Akkor kárpótolja mennyiséggel. Rendeljen másfél kilót.

- Mi is a neve? Talán maga megmondhatná a portásnak, amikor kifelé megy.

- Ezek szerint befejezte az ellenőrzést. Tisztának találtattam?

- Ó, igen. Igen. Hangsúlyoztam, hogy merő formalitás, Castle.

- Szerencsés vadászatot.

- Nagyon köszönöm.

Castle átadta a portásnak az üzenetet.

- Másfél kilót rendelt?

- Igen.

- Másfél kiló Máltai cukorkát?!

- Igen.

- Igénybe vehetek hozzá egy bútorszállító kocsit?

A portás magához rendelte a helyettes portást, aki valamilyen női magazint olvasott. Parancsba adta: - Másfél kiló Máltai cukorkát Daintry ezredesnek.

- Az annyi, mint százhúsz csomag, ha jól számolom felelte némi kalkuláció után a segédportás.

- Na, na - intette le Castle -, nem olyan vészes. Lényeg a másfél kiló. Ha jól értettem a kérését.

Magukra hagyta őket a számításaikkal. Tizenöt percet késett a vendéglőjéből, és a megszokott sarkát már elfoglalták. Gyorsan evett és ivott, ezzel számítása szerint nyert három percet. Aztán megvette a Yardleyt a St. James' Arcade-i drogériában és Jacksonnál az Earl Grey-teát, egyúttal az ömlesztett sajtot is, hogy újabb időt takarítson meg, bár máskor szokás szerint a Jermyn Street-i sajtüzletbe járt, s mire odaért az LKG-be, hogy a Máltai cukorkát beszerezze, már nem kapott - a segéd közölte, hogy váratlan igény merült fel, így hát helyette Kit-Katot kellett vennie. Csupán három perc késéssel érkezett vissza Davishez.

- Szólhatott volna, hogy ellenőrzés kezdődik - mondta.

- Titoktartásra esküdtem fel. Végre elkapták magát valamivel?

- Még nem.

- Engem igen. Rákérdezett, mi van a ballonkabátom zsebében. Benne volt az 59 8oo-as jelentése. Ebédnél akartam átolvasni.

- S ehhez mit szólt?

- Futni hagyott egy figyelmeztetéssel. Elmagyarázta: a szabályokat azért hozzák, hogy betartsuk őket. Annak, hogy azt a Blake nevű fickót negyvenévi szabadságvesztéssel szabadították meg a jövedelmi adótól, a szellemi feszültségtől és erőfeszítéstől (s ő ez elől érthetetlenül megszökött), most mi isszuk meg a levét.

- Én igazán nem panaszkodhatom Daintry ezredesre - jegyezte meg Castle. - Az unokatestvéremmel járt együtt Oxfordban. S ez néha segít.

Második fejezet

Castle rendszerint elérte az Euston állomásról induló hat harmincötös vonatot. S az pontosan hét tizenkettőkor érkezett Berkhamstedbe. Az állomáson a kerékpárja várta - már évekkel ezelőtt összebarátkozott a jegypénztárossal, és így az ő gondjára bízhatta. A hosszabbik úton karikázott haza, testgyakorlás céljából - keresztül a csatorna hídján, a Tudor korabeli iskola mellett befordult a főutcára, elhaladt a községi templom szürke terméskő épülete mellett, ahol egy keresztes vitéz sisakját őrizték, majd a Chilterns lejtőjén kaptatott fel King's Road-i kicsiny ikerháza felé. Ha Londonból nem jelezte másként telefonon, fél nyolcra mindig hazaért. Még maradt ideje, hogy jó éjszakát kívánjon a gyereknek, s elfogyasszon egy-két whiskyt vacsora előtt.

Egy különleges foglalkozásban minden, ami a napi rutinhoz tartozik, sajátságosan nagy jelentőségre tesz szert - talán ez volt az oka, hogy amikor hazatért Dél-Afrikából, a szülőhelyét választotta letelepedésre: oda vonzotta a szomorúfűzfák alatt húzódó csatorna, az iskola és az egykor híres kastély romja, mely ellenállt a franciaországi János herceg ostromának, s amelyben, legalábbis így tartotta a fáma, maga Chaucer volt a főpallér, és - ki tudja? - talán az egyik Castle ős valamelyik mesterember. Ma már csupán néhány füves hant és egy két méternyi terméskő fal meredezett a csatornával és a vasútvonallal szemben. Mögötte hosszú út kanyargott ki a városból, galagonyabokrok, szelídgesztenyefák szegélyezték, amíg csak el nem ért a községi legelő szabad ege alá. Néhány esztendővel előbb a város lakói kiküzdötték azt a jogot, hogy szarvasmarhát legeltethessenek a községi legelőn, de a huszadik században igencsak kétségessé vált, hogy egy nyulat vagy egy kecskét leszámítva akármilyen állat elegendő táplálékot talál a páfrány, az ölyvharaszt és a rekettye sűrűjében.

Castle gyerekkorában a községi legelőn még ott húzódtak a tömör vörös salakba ásott régi lövészárkok maradványai, melyeket az első német háborúban a jogászegyesület tisztképző tanfolyamának hallgatói ástak, fiatal ügyvédek, akik ott gyakorlatoztak, mielőtt a reguláris hadsereg kötelékében Belgiumba vagy Franciaországba hajóztak át meghalni. A terep kellő ismerete nélkül veszélyes volt sétálgatni ott, hiszen az eredeti, Ypres környéki lövészárkok mintájára, melyeket még a francia hadszíntér rongyosai ástak, ez is méternyi mély volt, s az idegen könnyen kockáztatta, hogy orra bukik, vagy a lábát töri. Gyerekek, akik kellő környezetismerettel nőttek fel, szabadon kószálhattak, amíg csak mindez el nem halványult az emlékezetükben. Castle különösképp világosan emlékezett még vissza rá, és hivatali szabadnapjain kézen fogta Samet, és bevezette a községi legelő elfeledett rejtekhelyeinek és többszörös veszedelmeinek titkaiba. Ó, mennyi

gerillahadjáratot vívott itt elsöprő fölény ellen gyermekkorában! Nos, a gerillaidők csakugyan visszatértek, a képzelődésekből valóság lett. Számára itt régóta ismerős volt minden, s így olyan biztonságérzettel közlekedhetett, mint a visszaeső bűnös, amikor hazatér megszokott börtönébe.

Castle a King's Roadon tolta felfelé a kerékpárját. Egy építőközösség segítségével vette meg a házát, miután hazatért Angliába. Könnyen takaríthatott volna meg a költségeiből, ha készpénzzel fizet, de nem akart különbözni a szomszédos tanáremberektől - az ő fizetésükből nincs mód takarékoskodni. Hasonló meggondolásból tartotta meg a bejárati ajtó fölött a meglehetősen cifra, színes üveget, mely a Nevető Lovagot ábrázolta. Nem az ő ízlése szerint való volt; a fogászatra emlékeztette - vidéki városokban gyakran rejtette el a fogorvosi szék agóniáját máriaüveg a kívülálló elől -, de a magyarázattal készen állt: minthogy szomszédai megbékéltek vele, ő sem távolította. el. A King's Road iskolamesterei Észak-Oxford esztétikai elveinek hitvallói voltak, hiszen annyiszor teáztak ottani nevelőikkel; Oxfordban, a Banbury Roadon a biciklije a lépcső alatti bejáratnál éppígy nem keltett volna különösebb feltűnést.

Az ajtaja közönséges Yale-kulcsra járt. Régebben még azt latolgatta, hogy beszerez egy biztonsági zárat vagy valami különleges lakatot Chubb's-től, a St. James Streeten, de türtőztette magát - ha a szomszédai megelégedtek egy közönséges zárral, akkor neki is jó lesz, különben se volt az elmúlt három évben a városhatártól járóföldnyire betörés, ami igazolhatta volna óvatosságát. Az előszobában nem várta senki, s elhagyatottnak rémlett az ebédlő is, melybe a nyitott ajtón át beláthatott: a konyhából sem hallatszott zaj. Castle tüstént észrevette, hogy a whiskysüveg sem volt odakészítve a bárszekrényre, a szódáspalack mellé. Ez megtörte az évek megszokását, és Castle-ba mint fullánk döfött a félelem. Felkiáltott: - Sarah! - de senki sem felelt. Megtorpant az előszoba ajtajánál, az esernyőtartó mellett, és gyors pillantásokkal mérte fel a családi otthont, melyből oly feltűnően hiányzott valami - a whiskysüveg -, és visszafojtotta a lélegzetét. Mióta beköltöztek, mindig is biztosra vette, hogy egy szép napon utoléri őket a végzet, de azt is megfogadta, hogy ha ez bekövetkezik, nem szabad, hogy a pánik elárulja: gyorsan kell menekülnie, s még csak meg sem kísérli, hogy közös életük összetört romjaiból bármit is magával vigyen. „Kik Júdea lakói - meneküljenek mind a hegyekbe...” Valami rejtelmes okból a Kincstárnál dolgozó unokatestvére jutott az eszébe, mint egy amulett, mely védelmet kínál, szerencsét hozó nyúlláb, de aztán végre megkönnyebbülten lélegzett fel, mert hangokat hallott a felső emeletről, s aztán Sarah lépteit, a lépcsőn kopogtak lefelé.

- Drágám, nem hallottam, hogy hazaérkeztél. Dr. Barkerral beszélgettem.

A nyomában megjelent dr. Barker - középkorú férfi, bal orcáján egy lángoló, eperszínű jegy, az öltözete sötétszürke, s a szivarzsebéből két töltőtoll meredt elő; az is lehet, hogy az egyik zseblámpa, mellyel a torkokat vizsgálja meg.

- Csak nincs valami baj?

- Sam kanyarót kapott, drágám.

- Nemsokára meggyógyul - nyugtatta dr. Barker. - De fontos a nyugalom. Elsötétített szobában.

- Nem iszik egy whiskyt, doktor?

- Nem, köszönöm. Még két betegem van, és igazat szólva máris elkéstem a vacsoráról.

- Hol kaphatta el a gyerek?

- Valóságos járvány. Nem kell aggódni. Könnyű lefolyásúnak látszik.

Amikor a doktor elment, Castle megcsókolta a feleségét. Végigcsúsztatta a kezét a fekete, göndör hajon; megérintette a kiugró pofacsontokat. Olyan érzékenyen tapintotta ki arcának körvonalát, mint aki egy tökéletesre csiszolt szobrot választ ki a fehér turistáknak kínált fekete faragványokból, melyek elárasztják a hotelok lépcsőit: meggyőződött róla, hogy amit az életben a legtöbbre becsült, biztonságban van. Esténként mindig úgy érezte, hogy esztendőket töltött távol tőle, s védtelenül hagyta itthon. Ezen a környéken senki se törődött az asszony afrikai származásával. Törvény se fenyegette közös életüket. Biztonságban voltak - amennyire ez egyáltalán lehetséges.

- Valami baj van? - kérdezte az asszony.

- Nyugtalan lettem. Amikor hazaértem, teljes összevisszaságot találtam. Nem voltál itt. A whisky se...

- A megszokások rabja vagy.

Castle az aktatáskát kezdte kirámolni, ezalatt az asszony a whiskyt készítette oda.

- Igazán nincs ok aggodalomra? - kérdezte Castle. - Sohasem szerettem az orvosok beszédét, főként, amikor biztatnak.

- Nincs.

- Felmehetek megnézni a gyereket?

- Már alszik, ne ébreszd fel, ha lehet. Beadtam neki egy aszpirint.

Castle visszarakta a könyvespolcra a Clarissa Harlowe első kötetét.

- Befejezted?

- Nem. S most már, azt hiszem, sohasem kerül rá a sor. Ahhoz túlságosan rövid az élet.

- Eddig mindig a hosszú könyveket szeretted.

- Talán nekivágok a Háború és béké-nek, mielőtt arról is lekésem.

- Az nincs meg nekünk.

- Majd holnap megveszem.

Az asszony gondosan mérte ki az angol kocsmák whiskyadagjának négyszeresét, aztán odavitte a férjének, s úgy tette a kezét a pohárra, mintha a belérejtett üzenetet titkolná idegenek elől. Ivásának mértékét csak ők ismerhették; Castle, ha kollégáival volt, vagy akár idegenekkel egy bárban, sohase nyúlt erősebb italhoz, mint a sör. Az ő foglalkozásában az alkoholizmus legkisebb jele gyanút ébreszt. Csak Davis volt olyan merész, hogy előkelő fesztelenséggel döntse le italát, s nem törődött vele, hogy ki látja, de hát ez a pimaszság csakugyan a tökéletes ártatlanság érzéséből fakadt. Castle Dél-Afrikában mind a pimaszságát, mind az ártatlanságát örökre elvesztette, amikor végzete beteljesülésétől rettegett.

- Nem haragszol, ugye - kérdezte Sarah -, hogy ma este hideget vacsorázunk? Nagyon lefoglalta a délutánt Sam.

- Dehogy haragszom.

Átölelte a feleségét. Szerelmük mélysége éppúgy az ő titkuk maradt, mint a négyszeres adag whisky. Bárkinek fecsegtek volna róla, az veszélybe sodorhatta volna őket. A szerelem az abszolút kockázat. Az irodalom is mindig annak ábrázolta. Trisztán, Anna Karenina, sőt még Lovelace sóvársága is - s ekkor Castle egy pillantást vetett a Clarissa utolsó kötetére. „Szeretem a feleségemet” - erről még Davisnek is csak ennyit vallott be.

- Nem is tudom, mihez kezdenék nélküled - szólalt meg Castle.

- Pontosan úgy élnél, mint most. Két dupla whiskyvel a nyolcórás vacsora előtt.

- Amikor hazaérkeztem, és te nem voltál itt a whiskyvel, megrémültem.

- Megrémültél, mitől?

- Hogy magamra maradok. Szegény Davis - tette hozzá -, hazamegy a semmire.

- Lehet, hogy abban telik öröme.

- Ez itt az én örömöm - jelentette ki Castle. - A biztonságérzet.

- Olyan sok veszély ólálkodik odakint a világban?

Sarah belekortyolt az ő poharába, és J. & B-től nedves ajkaival hozzáért az ő ajkához. Mindig J. & B-t vásárolt, a színe miatt - ebből egy nagy adag whisky szódával nem látszott erősebbnek, mint egy rövidebb valamely másik fajtából.

A heverő melletti asztalon megszólalt a telefon. Felemelte a kagylót, és beleszólt, de senki sem válaszolt.

- Halló! - Némán számolt négyig, aztán letette a kagylót, amikor meghallotta, hogy bontott a vonal.

- Senki?

- Téves kapcsolás.

- Ebben a hónapban már harmadszor. És mindig akkor, amikor későn jössz az irodából. Csak nem egy betörő, aki ellenőrzi, hogy itthon vagyunk-e?

- Ide nincs miért betörni.

- Drágám, az ember olyan rémes történeteket olvas mindenféle harisnyás fejű emberekről. Gyűlölöm a napnyugta utáni órákat, amíg haza nem ersz.

- Ezért vettem neked Bullert. Hol van Buller?

- Kint a kertben, a füvet tépdesi. Valami fölizgatta. Különben meg: tudod, hogyan viselkedik az idegenekkel szemben? A farkát csóválva hízeleg nekik.

- Azért egy harisnyába bújtatott fej talán fölingerelné.
- Biztosan azt hinné, az ő kedvéért van a móka. Emlékszel karácsonyra? A papírcsákókra?
- Mielőtt megvettük, azt hittem, hogy a bokszer harapós kutya.
- Tényleg harapós: ha macskát lát.

Csikordult az ajtó, Castle gyorsan hátrafordult: Buller fekete kockapofája tárta sarkig az ajtót. Aztán, mint egy zsák krumpli, beleomlott Castle ölébe.

- Ülj, Buller - hessegette Castle -, ülj. - Nadrágszárán nyál fonálzott. - Ha így hízeleg, hanyatt-homlok áll odébb a betörő. - Buller ütemesen ugatni kezdett, közben úgy rázta a farát, mintha giliszta bántaná, aztán az ajtóhoz farolt.
- Kuss, Buller.
- Csak sétálni hív.
- Ilyen későn? Azt mondtad, beteg.
- Azt hiszem, túl sok füvet zabált.
- Csönd, Buller. Fene egyen meg. Nincs séta!

Buller súlyos teste a földre huppant, és bánatában a padlóra csorgatta a nyálát.

- A gázóra-leolvasó nagyon megijedt tőle ma reggel, pedig Buller csak barátkozni akart vele.
- De hát a gázóra-leolvasó ismeri Bullert.
- Ez új ember volt.
- Új? Miért?
- A mi emberünk influenzás.
- Ellenőrizted az igazolványát?
- Természetesen. Drágám, most te kezdesz félni a betörőktől? Pfuj, Buller. Pfuj. - Buller olyan elragadtatással szopogatta a nemi szervét, ahogy egy városi tanácsúr a levesét.

Castle átlépett a kutyán, és kiment az előszobába. Gondosan megvizsgálta a gázórát, de nem fedezett fel rajta semmi rendellenességet. Aztán visszatért.

- Te csakugyan ideges vagy valamiért.
- Apróság. Tudod a hivatalban. Fontoskodik az új biztonsági tiszt. Felbosszantott - harminc éve vagyok a cégnél, ideje lenne már, hogy megbízzanak bennem. Legközelebb, amikor ebédelni indulunk, még testi motozás is lesz. Ez komolyan átvizsgálta az aktatáskámat.
- Légy igazságos, drágám. Nem az ő hibája. Ez a munkaköröd hibája.
- Azon pedig már késő változtatni.
- Sohasem késő - vigasztalta az asszony, s Castle arra gondolt, bárcsak hihetne neki. Sarah ismét megcsókolta, amikor elhaladt mellette a konyha felé, hogy behozza a sült húst.

Asztalhoz ültek; Castle újabb whiskyt töltött, mire Sarah megjegyezte: - Tréfán kívül, most igazán túl sokat iszol.

- Csak itthon. Senki sem láthatja, csak te.
- Nem az állásodat féltem, hanem az egészségedet. Az állásodat a fene se bánja.
- Nem?
- A Külügyminisztérium egyik osztálya. Pontosan tudja mindenki, mit jelent ez, neked mégis olyan titokzatosan kell viselkedned, mint egy bűnözőnek. Ha történetesen nekem, nekem, a feleségednek, elmesélnéd, mit végeztél ma, azonnal kirúgnának. Bárcsak kirúgnának már. Nos, mit csináltál ma?
- Davisszel fecsegtem. Feljegyeztem egy-két dolgot a nyilvántartásba, és elküldtem egy táviratot. Ja: kihallgatott az új biztonsági tiszt. Ismerte az unokatestvéremet még abból az időből, amikor Oxfordba járt egyetemre.
- Melyik unokatestvéredet?
- Rogert.
- Azt a sznobot a Kincstártól?
- Igen.

Amikor lefekvéshez készülődtek, Castle megkérdezte: - Bekukkanthatnék Samhez?

- Persze. Már biztosan alszik, mint a bunda.

Buller a nyomukba szegődött, nyálat pöttyentett az ágyneműre, olyat, akár egy bonbon.

- Ejnye, Buller.

A kutya úgy csóválta a farkcsonkját, mintha legalábbis megdicsérték volna. Bokszerhez képest nem volt különösebben intelligens. Jó csomó pénzbe került, s talán ezért túlságosan tökéletes volt a pedigréje.

A fiú keresztbe feküdt a tikfa heverőn, s párna helyett ólomkatonái dobozán nyugtatta a fejét. A takaró alól tövig kilógott a fekete lába, a tankhadosztály egyik parancsnoka beszorult a lábujjai közé. Castle azt figyelte, hogyan takarja be Sarah, szedi ki a tisztet a lábujjai közül, és kotor elő a combja alól egy ejtőernyős katonát. A szakértő határozottságával bánt a kis testtel, a fiú rezzenéstelenül aludt tovább.

- Nagyon lázas és tikkadt, legalábbis én úgy látom - mondta Castle.

- Te is ilyen lennél negyvenfokos lázzal. - A fiún jobban látszott az afrikai eredet, mint az anyján, Castle emlékezetébe az éhínség egyik fényképe ötlött - a sivatag homokján szétvetett tagokkal egy apró test, fölötte keselyű köröz.

- Elég magas a láza.

- Gyereknél szokásos.

Castle-t mindig meglepte Sarah magabiztossága; új ételeket tudott összeütni, anélkül hogy valaha is szakácskönyvet vett volna a kezébe, és még soha nem tört össze semmit. Most eltökélt mozdulattal fordította oldalára a fiút, és teljesen betakarta, anélkül hogy az a szemét kinyitotta volna: - Jó alvó.

- Ha nincsenek lázálmai.

- Már megint álmodott?

- Mindig ugyanazt. Mi ketten vonatra szállunk, s őt itt hagyjuk egyedül. A vágányok mellett valaki - nem is tudja, kicsoda - megragadja a karját. De ezen kár idegeskedni. Az ő korában gyakori a lázálom. Olvastam valahol, hogy akkor támadnak fel, amikor az iskola már szorongást okoz. Miért is adtuk ebbe az előkészítőbe? Sok baja lesz még. Néha azt kívánom, bárcsak itt is bevezetnék az apartheidet.

- Sam jó futó. Angliában senkinek sem eshet baja, ha valamilyen sportban kiváló.

Ezen az éjszakán Sarah felriadt első álmából, és mintha alvás közben jutott volna eszébe, azt kérdezte:

- Nem furcsa, hogy te ennyire ragaszkodsz Samhez?

- Persze hogy ragaszkodom. Miért ne? Azt hittem, alszol.

- Nem olyan persze. Kis fattyú.

- Davis is mindig annak nevezi.

- Davis? Csak nem tudja ő is? - kérdezte rémülten Sarah. - Remélem csakugyan nem tudja?

- Ugyan. Nem tud semmit. Minden gyereket fattyúnak nevez.

- Tulajdonképpen örülök, hogy az apja már mélyen a föld alatt pihen - mondta az asszony.

- Igen. Annak én is, szegény ördög. A végén még elvett volna feleségül.

- Semmiképp se. Már régen téged szerettelek. Még amikor Sam megfogant, akkor is beléd voltam szerelmes. Sokkal inkább a te fiad, mint az övé. Amikor szerelmeskedett velem, akkor is megpróbáltam rád gondolni. Micsoda lagymatag fráter volt. Az egyetemen is Tamás bátyának csúfolták. Remélem, Sam nem lesz ilyen lagymatag. Legyen hideg vagy meleg, csak ne langyos.

- Miért kell újra előhoznunk ezt a régi történetet?

- Mert Sam beteg. És mert te olyan ideges vagy. Ha nem érzem magam biztonságban, mindig az jut eszembe, hogyan éreztem magam, amikor tudtam, hogy be kell vallanom neked, mi történt. Az első éjszakán a határon túl, Lourenco Marques-ban. A Hotel Polanában. Azt gondoltam magamban: „Ez tüstént felöltözik, s eltűnik mindörökre.” De te nem ezt tetted. Velem maradtál. És szerelmeskedtünk, bár Sam már velem volt itt benn.

Csendben feküdtek egymás mellett, annyi esztendő után, a testük egymáshoz simult. Castle eltűnődött, hogy vajon ez lenne-e az öregkor boldogsága, amit néhanapján megpillantott egy-egy idegen arcán. Csakhogy ő már biztos halott lesz, mire Sarah megöregedne. Öregkor - ezt már nem oszthatják meg egymással.

- Sohase bántad meg - kérdezte Sarah -, hogy nekünk nem lett közös gyerekünk?

- Elég felelősség Sam.

- Nem viccből kérdezem. Sohase vágytál arra, hogy saját gyereked legyen?

Castle megérezte, hogy ez olyan kérdés, amit nem lehet megkerülni.

- Nem - válaszolta.

- Miért nem?

- Minek ezt felhánytorgatni? Én azért szeretem Samet, mert a tiéd. Mert nem az enyém. Mert nem kell viszontlátnom magamból semmit, amikor ránézek. Csak téged tükröz. Én nem akarom magam örökkön-örökké folytatni. Ezt a példányt nem tenyésztjük tovább.

Harmadik fejezet

1.

- Pompás hajnali vadászat - erősítgette meggyőződés nélkül Daintry ezredes Lady Hargreavesnek, mikor a kastély kapuja előtt letopogta csizmáiról a sarat. - Szépen szálltak a madarak. - Vendégtársai egy futballcsapat erőltetett kedélyességével kecmeregtek ki a kocsiból, s ezzel is azt próbálták bizonyítani, mennyire élvezték a vadászatot, holott igazából átfáztak, és nyakig sárosak voltak.

- Az italokat már felszolgálták - közölte Lady Hargreaves. - Mindenki töltsön magának. Tíz perc múlva ebéd.

A parkon át a messzi távolból egy újabb kocsi kaptatott fel a dombra. A hideg, nedves levegőt hirtelen vad nevetés töltötte be, majd kiáltozás: - Végre megjött Buffy. Az ebédről bezzeg nem késne el.

- A híres vadpástétomból kapunk? - kérdezte Daintry. - Nagy híre van.

- Az én pástétomomnak, igazán? Csakugyan élvezte a mai reggelt, ezredes? - Az asszony enyhe amerikai kiejtéssel beszélt, kellemességét épp az enyhesége adta, mint egy drága parfüm illó zamatát.

- Fácán kevés volt - felelte Daintry -, de különben nagyon élveztem.

- Harry - szólt hátra a Lady -, Dicky - s aztán: - Hol van Dodo? Elveszett? - Daintryt senki nem szólította a keresztnevén, mert senki se tudta, hogyan hívják. A magány érzése fogta el: szemét háziasszonyának kecses, nyúlánk alakján pihentette. Az asszony kissé bicegve jött le a lépcsőn, üdvözölni, kétfelől megcsókolni Harryt. Az ebédlőbe, ahol egy büféasztalon várták őket az italok, ugyancsak egyedül indult el Daintry.

Halványan derengett, hogy azt az apró, tömzsi tweedbe öltözött férfit, aki most száraz martini-koktélt kevert magának, már látta valahol. A napfényben megcsillant ezüstkeretes szemüvege.

- Nekem is keverhetne egyet - kérte Daintry -, ha csakugyan szárazon issza.

- Egy a tízhez - közölte az apró ember. - Dugószagra jöttünk? Ráadásul ugyanazt a parfümöt használjuk. Maga Daintry, ugye? Engem bezzeg elfelejtett. Percival vagyok. Egyszer én mértem meg a vérnyomását.

- Ó, persze. Percival doktor. Tulajdonképpen ugyanannál a cégnél dolgozunk, nem igaz?

- Pontosan. C. rendezte ezt a titkos találkozót, itt legalább nem kell bekapcsolni a lehallgató-zavarókat. Én amúgy sem tudom kezelni az enyémet. Csak az a kár, hogy én nem vadászom. Csak horgászom. Magát először hívták meg ide?

- Igen. Maga mikor érkezett?

- Kissé korán. Tegnap délben. Jaguáron járok. Nem tudok száz mérföld alatt közlekedni.

Daintry felmérte az asztalt. Minden tányér mellett egy palack sör állt. A maga részéről nem szerette a sört, de valamilyen különös okból úgy tartották, hogy vadászat után sört illik inni. Talán a legényes alkalom sugallta ezt, mint a kriketthez például a gyömbérsört. Daintry csöppet sem volt legényes. A vadászat versenyszenvedélyét kiélni volt alkalom - egyszer majdnem ő nyerte el a Király Kupát. Az asztal közepén apró, ezüst édességtartók sorakoztak, s Daintry most észrevette, hogy az ő Máltai cukorkáit tartalmazzák. Tegnap este egy kissé zavarba jött, amikor csaknem egy egész ládával ajándékozta meg Lady Hargreavest, akinek nyilvánvalóan fogalma sem volt róla, mi ez a Máltai, és mire való. Daintry úgy érezte, hogy az a Castle nevű fickó tudatosan szedte rá. Most örömmel tapasztalta mégis, hogy ezüst tartókban sokkal előkelőbbnek hatottak, mint tegnap a nylonzacskókban.

- Szereti a sört? - kérdezte Percivalt.

- Én minden alkoholt szeretek - felelte Percival -, kivéve a Fernet-Brancát. - Ebben a pillanatban lármásan betülekedtek a fiúk, Buffy és Dodo, Harry és Dicky és a többiek, és az ezüst, a sok pohár megremegett a vidám ostromtól. Daintry örült, hogy Percival is ott van, mert úgy rémlett, Percivalnak sem tudják a keresztnevét.

Az ebédlőasztalnál azonban sajnálatosan messze ültették tőle. Percival gyorsan felhajtotta az első üveg sörét, s máris nekikezdett a másodiknak. Daintry becsapva érezte magát, mert Percival társalgott a szomszédaival is, olyan könnyedén, mintha a többiek szintén a régi cég kiválasztottai lennének. A doktor egy horgásztörténetbe kezdett, s ez igencsak megnevettette a Dicky nevezetű férfit. Daintry ott ült a Buffynak vélt férfi s egy sovány, idősebb, ügyvédnek látszó alak között. Az egyik bemutatkozott, s a neve ismerősen csengett. Vagy ő volt a főügyész, vagy az ügyvédi kamara elnöke, de Daintrynek, sajnos, nem jutott eszébe, melyik, s ez meglehetősen gátolta a társalgást.

Hirtelen Buffy kiáltott fel: - Istenemre, csak nem Máltai cukorka?

- Honnan ismeri a Máltai cukorkát? - kérdezte Daintry.

- Ezer éve nem éreztem az ízét. Gyerekkoromban mindig a moziban vásároltam. Csodálatos íz. De itt a közelben biztosan nincs mozi.

- Őszintén szólva én vásároltam őket Londonban.

- Ilyen gyakran jár moziba? Én már tíz év óta nem voltam. Szóval még mindig árulják ezt a Máltai cukrot?

- Manapság már üzletben is kapható.

- Ki hitte volna? És hol bukkant rájuk?

- Egy LKG-ben.

- LKG?

Daintry kétkedve ismételte meg, amit Castle-tól hallott: - Levegőkenyérgyár.

- Fantasztikus! Mi az a levegőkenyér?

- Nem tudom - felelte Daintry.

- Mi mindent találnak fel manapság! Nem csodálkoznék, ha már a közönséges kenyeret is komputerrel sütnék. - A férfi előrehajolt, elkapott egy Máltai cukrot, s úgy ropogtatta a füle mellett, mint egy szivart.

Az asztal végéről Lady Hargreaves odakiáltott: - Buffy! Ne torkoskodjon a vadpástétom előtt!

- Ne haragudjon, drágám. Nem tudtam ellenállni. Nem ettem ilyet gyerekkorom óta. - Majd Daintryhez fordult: - Fantasztikus holmi az a komputer. Egyszer egy ötöst adtam egy komputernek, hogy feleséget találjon nekem.

- Maga nem nős? - kérdezte Daintry, és Buffy karikagyűrűjére pillantott.

- Nem. Elhárítás céljából hordom. Az a komputerdolog sem volt igazán komoly. Szeretem kipróbálni az új játékokat. Kitöltöttem hát egy olyan hosszú kérdőívet, mint a maga karja. Végzettség, érdeklődés, hivatás, amit akar. Kicsípett egy újabb Máltai cukrot. - Édes szájú vagyok - mondta. - Mindig is az voltam.

- És sok jelentkező volt?

- Elküldtek hozzám egy leányt. Leányt! Megvolt az harmincöt is. Ha nem több. Meg kellett hívnom teára. Én nem ittam teát, mióta az anyukám meghalt. Megkérdeztem tőle: „Nagy baj lenne, ha mégis whiskyvel kezdenénk? Ismerem itt a pincért. Majd idecsempész nekünk kettőt!” A hölgy azt válaszolta, hogy nem iszik alkoholt. Sohasem iszik!

- Ezek szerint befuccsolt a komputer?

- A lány közgazdasági diplomát szerzett a londoni egyetemen. Hatalmas szemüveg. Lapos mellek. Azt állította, hogy jól főz. Mire én közöltem, hogy kizárólag vendéglőből hozatom az ételt.

- Találkoztak még ezután is?

- Többé nem beszéltünk, de egyszer rám integetett az autóbuszról, amikor kiléptem a klubomból. Zavarba hozott! Hiszen éppen Dickyvel jöttem kifelé. Ez a következménye annak, hogy a hatóságok a klubok negyedében is megengedték az autóbuszok közlekedését. Azóta senki sincs biztonságban.

A vadpástétom után sziruppal leöntött tortát szolgáltak fel és egy hatalmas Stilton-sajtot, Sir John Hargreaves pedig vándorútjára indította az óportóit. Az asztal körül olyan kényszeredettség

harapódzott el, mint amikor túlságosan hosszúra nyúlnak az ünnepek. A vendégek egyre többször pillogtak ki az ablakon át a szürke égre: néhány óra múltán már besötétedik. Bűntudatos gyorsasággal hörpintették fel az óportóit, hiszen igazából nem is henye szórakozásból jöttek ide - kivéve Percivalt, akit, úgy látszik, mindez nem zavart. Újabb horgásztörténetbe kezdett, s már négy üres sörösflaska sorakozott mellette. A főügyész - vagy az ügyvédi kamara elnöke? - komoran szólalt meg:

- Ideje indulni. Már alkonyodik. - Ez a férfi biztosan nem szórakozni jött ide, csupán a vadak kivégzésére, és Daintry együtt érzett vele. Hargreavesnek csakugyan jelt kellene adnia az asztalbontásra, de Hargreaves máris szundikált. A gyarmati szolgálatban töltött számos esztendő után - ifjú tartományi főmegbízottként kezdte hajdanán, az egykori Aranyparton - különleges képességre tett szert: még a legkellemetlenebb körülmények között is kiharcolta délutáni pihenőjét, egymással vitázó törzsfőnökök zajongása közepette, akik még Buffynál is hangosabbak voltak.

- John - szólt oda az asztalfőre Lady Hargreaves -, ébredj fel.

A Lord felnyitotta kék, komoly, rendíthetetlen szemét, és bejelentette:

- Csak egy kis szundi. - Azt mesélték róla, hogy fiatalkorában Ashantiban véletlenségből emberhúst evett, s még ez sem zavarta meg az emésztését. A történet úgy szól, hogy a végén ennyit jegyzett meg a kormányzónak: - Igazából nincs okom panaszra, uram. Voltaképpen a tiszteletüket fejezték ki azzal, hogy meghívtak a saját menüjükre.

- Nos, Daintry - közölte a Lord -, ideje, hogy folytassuk a vérfürdőt.

Hargreaves eltolta magát az asztaltól, és ásított. - Ez a vadpástétom, amit készítettél, drágám, túlságosan is jó.

Daintry irigyen figyelte a Lordot. Elsőbben is a pozíciójáért irigyelte. A ritka kiválasztottak egyike volt, akit, bár eredetileg nem tartozott a céghez, mégis C.-nek neveztek ki. A cégen belül sohasem tudódott ki, miért éppen őreá esett a választás - mindenféle rejtélyes összeköttetésről sugdolóztak, hiszen titkosszolgálati tapasztalata nem volt több annál, mint amit a háború esztendei alatt Afrikában elsajátított. Daintry még a feleségéért is irigyelte: az asszony oly gazdag volt, oly mutatós, s oly hibátlanul amerikai. Egy amerikaival kötött házasság úgy látszik nem számít külföldivel kötött házasságnak; egy külföldit feleségül venni, ahhoz különleges engedély kell, s ezt gyakran megtagadták, de egy amerikaival házasságra lépni, az talán erősítette is a különleges kapcsolatokat. Daintry ennek ellenére mégis eltűnődött azon, vajon Lady Hargreavest csakugyan jóváhagyólag káderezte-e az MI-5, és mindezt lepecsételte az FBI.

- Ma este - közölte Hargreaves - beszélnünk kell egymással, Daintry. Maga, én és Percival. Amikor már eloszlott a tömeg.

2.

Sir John Hargreaves körbetotyogott, szivart osztogatott, whiskyt töltött, a tüzet élesztgette. - A vadászatot magam sem élvezem - közölte. - Afrikában sohasem lövöldöztem, legfeljebb a fényképezőgépemmel, de a feleségem rajong a régi angol szokásokért. Ha már birtoka van az embernek - mondogatja -, akkor legyen rajta vad is. Bár, attól félek, hogy fácán nem jutott elég - igaz-e, Daintry?

- Mindent összevetve - felelte Daintry -, szerencsés napom volt.

- Bárcsak egy pisztrángosuk is lenne - szólt közbe Percival doktor.

- Ó, persze, maga horgászni szeret, igaz? Nos, nyugodtan mondhatom, hogy az igazi horgászat még hátravan. - A piszkavassal szétpattintott egy fahasábot. - Nem lesz tőle melegebb - mondta -, de imádom, amikor repül a szikra. A hatos szekcióban, azt hiszem, egy lék nyomára bukkantunk.

Percival megkérdezte: - Idehaza vagy a területen?

- Azt még nem tudom, de az a baljós előérzetem, hogy itt lesz nálunk. Az egyik afrikai szekcióban - az 6/A-ban.

- Éppen most vizsgáltam át a hatos szekciót - jelentette Daintry. - Csak rutinellenőrzés volt. Éppen hogy megismerjem az embereket.

- Igen, ezt jelentették nekem. Ezért kérettem ide. Örültem persze, hogy a vadászaton is vendégül láthatom. Nos, tapasztalt valami feltűnőt?

- Laza a biztonsági fegyelem. De ez minden szekcióra vonatkozik. Csak szúrópróbát végeztem, mi mindent visznek ki az emberek az aktatáskájukban ebédidőben. Semmi komolyat nem találtam, de meglepett az a sok aktatáskás... Figyelmeztető próba volt, semmi több. De egy ilyen figyelmeztetés ráijeszthet az idegesebb emberre. Testi motozást mégsem rendszeresíthetünk.

- Megteszik azt még a gyémántbányákban is, persze elismerem, hogy London szívében a testi motozás némiképp feltűnő lenne.

- Senki sem komolyan gyanús? - kérdezte Percival.

- Komolyan nem. Az 6/A-ból Davis egy jelentést vitt ki - állítása szerint ebédidőben akarta átolvasni. Természetesen figyelmeztettem, és az iratot Tomlinson dandárparancsnoknál hagyattam vele. Átvizsgáltam minden további nyomot is. Mióta a Blake-ügy nyilvánosságra került, nagyon alapos volt a káderezés; de dolgozik velünk néhány ember, akit még a régi rossz időben szerződtettek. Némelyikük még a hajdani Burgess és Maclean korszakban került hozzánk. Ezeket is újra lenyomoztathatjuk, de kihűlt nyomok után eredni igencsak nehéz.

- Lehetséges, természetesen lehetséges - jelentette ki C. -, hogy a lék külföldről ereszt, s hogy csupán a bizonyítékokat csempészték ide. A céljuk az, hogy megzavarjanak minket, rontsák a morált, és összeveszítsenek az amerikaiakkal. Ha kitudódik, hogy ismét akadt egy lék, ha ez nyilvánosságra kerűl, többet árt, mint maga a lék.

- Én is ettől félek - helyeselt Percival. - Interpellációk a parlamentben. Felhánytorgatnák az összes régi ügyet Vassallt, a Portland-esetet, Philbyt. De ha az ellenfél épp a hírverést akarja, nagyon kevés választásunk marad.

- Az bizonyos, hogy koronabizottságot jelölnek ki lyukat betömni - latolgatta Hargreaves. - De tegyük fel egy pillanatra, hogy az ellenfél csakugyan információra vadászik, nem botrányra. A hatos szekció akkor is a legalkalmatlanabb erre a célra. Afrikában nincs atomtitok, talán még közönséges titok sincs, csupán gerillák, törzsi háborúk, zsoldosok, törpe diktátorok, terméskatasztrófák, építési botrányok, aranymosások. Ez ejtett gondolkodóba: vajon nemcsak a botrányt akarják-e, hogy bebizonyítsák, ismét sikerült behatolniuk a Brit Titkosszolgálatba?

- Fontos dolog szivárgott ki, C.? - kérdezte Percival.

- Mondhatnám, apró csöppek, főként gazdasági információk, csak az a feltűnő, hogy - a gazdasági ügyektől függetlenül - a kínaiakról is szó van. Nem lehetséges - mivel az oroszok friss jövevények Afrikában -, hogy a kínaiakról a mi titkosszolgálatunk révén akarnak híreket szerezni?

- Tőlünk igazán nagyon keveset tudhatnak meg - szólt közbe Percival.

- Maga igazán tudhatja, hogy egy hírszerző központ élete mindenütt a világon ugyanolyan. Az egyetlen dolog, amit nem bírnak elviselni, az üres fehér papírlap.

- Miért nem küldünk nekik nagyrabecsülésünk jeléül másolatokat abból az anyagból, amit az amerikaiaknak is átküldünk? Hiszen állítólag détente van, nem igaz? Annyi bosszúságot takarítanánk meg mindkét oldalon. - Percival egy apró fiolát vett elő a zsebéből, befecskendezte a szemüvegét, majd egy tiszta fehér zsebkendővel megtörölgette.

- Töltsenek maguknak a whiskyből - ajánlgatta C. - Nagyon elmerevedtem a rohadt vadászat után. Nos, mi a véleménye, Daintry?

- A hatos szekció legtöbb embere a Blake-ügy után került oda. Ha az ő káderlapjuk megbízhatatlan, akkor senkié sem biztos.

- Akár így, akár úgy, a forrás mindenképpen a hatos szekció - leginkább pedig a 6/A. Vagy itthon, vagy külföldön.

- A hatos szekció feje, Watson, többé-kevésbé újonc - mondta Daintry. - Nagyon alaposan lekáderezték. Aztán ott van Castle - a cég igen régi tagja, hét évvel ezelőtt azért rendeltük vissza Pretoriából, mert szükség volt rá a 6/A-ban, ehhez aztán személyes okok is hozzájárultak - valami baj volt a lánnyal, akit feleségül akart venni. Castle, persze, még a könnyű káderezés korszakához tartozik, de esküdni mernék rá, hogy ártatlan. Unalmas pasas, az irodakukaci munkában persze kitűnő - rendszerint a kiemelkedő és törekvő emberek veszedelmesek. Castle megbízható férj, ez a második házassága, az első felesége meghalt. Egy gyerek, részletre vásárolt ház valahol a helyiérdekű végállomásánál. Az életbiztosítása az utolsó cseppig rendben. Nem költekezik. Még kocsija sincs. Ha jól tudom, naponta hazakarikázik az állomástól. Történelmet végzett közepes eredménnyel Oxfordban. Gondos és alapos. Az unokatestvére Roger Castle a Kincstártól.

- Az a véleménye tehát, hogy Castle teljesen tiszta?

- Vannak különc dolgai, de azokat sem tartom veszélyesnek. Én például az ő javaslatára vettem a Máltai cukrot Lady Hargreavesnek.

- Máltai cukrot?

- Hosszú történet. Nem tartom fel ezzel. Hátravan még Davis. Pozitív káderjellemzés ellenére sem tenném érte tűzbe a kezem, ki tudja, miért.

- Töltsön nekem még egy whiskyt... legyen szíves, Percival, szükségem van rá. Minden évben megfogadom, hogy ez volt az utolsó vadászat.

- Pedig a felesége vadpástétoma csodálatos. Nagyon hiányozna nekem - mondta Percival.

- Arra más ürügyet is találunk majd, ha megkívánjuk.

- Pisztrángokat kellene telepíteni abba a forrásba.

Daintryt ismét az irigység hulláma öntötte el; újra kimaradt valamiből. A biztonsági ellenőrzés világán túl semmiben sem osztozott társai életében. Még a vadászatban is hivatásosnak érezte magát. Úgy hírlik, Percival képgyűjtő, s vajon C.? Gazdag amerikai felesége egy egész társadalmi világ horizontját nyitotta meg előtte. Daintrynek csupán az engedtetett meg, hogy a hivatali órákon kívül a vadpástétomot fogyassza el velük - most először és talán utoljára.

- Meséljen többet erről a Davisről - kérte C.

- A readingi egyetem. Matematika és fizika szak. Katonai szolgálatát Aldermastonban töltötte le. Sohasem támogatta a tüntetőket: Legalábbis nyíltan nem. Munkáspárti, az igaz.

- Miként a népesség negyvenöt százaléka - tette hozzá C.

- Igen, igen, persze, de hát azért mégis... Agglegény. Egyedül él. Nyakló nélkül költekezik. A jó évjáratú óportóit szereti. Lóversenyezik. Ez, persze, a klasszikus módja, hogy megmagyarázzuk, miből is telik...

- Mire telik még neki? Az óportóin kívül?...

- Nos, Jaguárja van.

- Nekem is - vétette közbe Percival. - Azt hiszem, tilos megkérdeznünk, ugye, hogyan fedezték fel a léket?

- Nem hívtam volna magukat ide, ha nem számolhatnék be erről. Watson tudja, a hatos szekcióban rajta kívül senki más. A hírforrás meglehetősen szokatlan - egy szovjet hírszerző, aki informátorunk lett, de a helyén maradt.

- Lehetséges, hogy a lék a hatos szekció külföldi részlegében szivárog? - kérdezte Daintry.

- Lehetséges, de nem valószínű. Igaz, hogy az egyik jelentés, amelyik kijutott, közvetlenül Lourenco Marques-ból származik. Szóról szóra, ahogyan a 69 300-as leadta. Mintha csak az eredeti jelentés fényképmásolata lenne, amiből arra lehetett volna következtetni, hogy ott van maga a lék is, ám volt benne néhány javítás és törlés. Olyan tévedéseké, melyeket csupán nálunk vehettek észre, amikor összehasonlították a jelentést a korábbi nyilvántartással.

- Talán egy titkárnő? - sugalmazta Percival.

- Daintry a titkárság ellenőrzésével kezdte, nem igaz? Azokat káderezik a legalaposabban. Számunkra nincs más választás, mint Watson, Castle és Davis.

- Engem csak az nyugtalanít - folytatta Daintry -, hogy éppen ez a Davis próbált egy jelentést kivinni az irodából. Pretoriából érkezett. Látszatra nem érdekes, de annak is volt kínai vonatkozása. Davis azt állította: ebédidő alatt akarta átolvasni. Később neki kellett volna Castle-lal együtt referálnia róla Watsonnak. Ennek az igazságát pedig Watsonnal ellenőriztem.

- Mit javasol, hol kezdjük? - kérdezte C.

- Maximális biztonsági ellenőrzést folytathatnánk, a Kémelhárító és a Különleges Ügyosztály segítségével. Mindenkinél. A hatos szekció minden tagjánál. Levélfelbontás, telefon- és lakáslehallgatás, követés.

- Ha ilyen egyszerű lenne a dolog, Daintry, igazán nem fárasztottam volna magukat ide. Egy másodosztályú vadászatra, ahol, jól tudom, a fácánok is csalódást okoztak.

Hargreaves két kezével emelte fel a beteg lábát, közelebb húzta a tűzhöz.

- Tegyük fel, hogy sikerül bebizonyítanunk Davis bűnösségét vagy Castle-ét, vagy Watsonét. Mihez kezdünk akkor?

- Az már a bíróságra tartozik - jelentette ki Daintry. - Főcímek az újságban. Ismét egy zárt tárgyalás. Köreinken kívül senki sem sejtheti, milyen apró és jelentéktelen volt maga a lék.

Akárkiről van szó, semmiképpen sem kap negyven évet, mint Blake. Talán tíz évet lenyom, ha elég jól őrzik a börtönt.

- Ez, gondolom, nem tartozik ránk.

- Az igaz, Daintry, de engem egy csöppet sem vonz ennek a tárgyalásnak a gondolata. Milyen együttműködésre számíthatunk ezek után az amerikaiaktól? Aztán itt van a hírforrásunk is. Mint említettem, ő még a helyén maradt. Amíg hasznosnak bizonyul, nem szeretnénk leleplezni.

- Tulajdonképpen - vetette közbe Percival - legjobb lenne szemet hunynunk, mint valami elnéző férj. Akárkiről van is szó, átirányítanánk valamelyik jelentéktelen osztályra. S fátyolt borítanánk az ügyre.

- S vállaljuk a bűnpártolást? - tiltakozott Daintry.

- Ó, a bűn - sóhajtott fel Percival, s mint egy összeesküvő cinkostárs mosolygott C.-re -, bizonyos értelemben mindnyájan bűnöket követünk el, nem igaz? Ez a foglalkozásunk.

- A baj csak az - mondta C. -, hogy a helyzet csakugyan olyan, mint egy elromlott házasságban. A házasságban, ha a szerető ráun az elnéző férjre, mindig kipattanthat egy botrányt. Az ő kezében van az erősebb adu. Ő választhatja meg a kellő időt. S én nem szeretném, ha itt valaki botrányt provokálna.

Daintry gyűlölte a nyegleséget. A nyegleség számára olyan volt, mint egy titkos rejtjelkönyv, melynek megfejtését nem ismerte. Neki joga volt elolvasni a Szigorúan Bizalmas jelzésű táviratokat és jelentéseket, de az efféle nyegleség oly titkos volt, hogy nem bízták rá a megfelelő kulcsot. Ezt mondta tehát: - Én személy szerint inkább lemondok, de nem vállalom az eltussolást. - S oly erős mozdulattal vágta le a whiskys-poharát, hogy a kristály megrepedt. Ez ismét Lady Hargreavesre vall - gondolta. - Bizonyára ő ragaszkodott a kristálypohárhoz. Bocsánatot kért: - Igazán sajnálom.

- Természetesen igaza van, Daintry - csillapította Hargreaves. - A pohár nem számít. Remélem, nem tételezi fel rólam, hogy ilyen hosszú útra csábítom, s csak arról akartam meggyőzni, hogy ejtsük el az ügyet, holott megfelelő bizonyíték áll a rendelkezésünkre... De a bírósági eljárás semmiképpen sem megoldás. Az oroszok nem szokták bíróság elé állítani a saját embereiket. A Penykovszkij-tárgyalás igazából a mi fegyelmünket szilárdította meg, mert annyira eltúlozták a jelentőségét, éppúgy ahogy a CIA is. Máig se értem, miért került rá a sor. Bárcsak tudnék sakkozni. Maga sakkozik, Daintry?

- Nem, én bridzsezni szoktam.

- Az oroszok, amennyire én tudom, nem bridzseznek.

- Ez miért fontos?

- Valamennyien játékot játszunk, Daintry, játékot mindnyájan. Nagyon fontos, hogy ne vegyük túlságosan komolyan magát a játékot, különben veszítünk. Rugalmasnak kell maradnunk, de persze az is fontos, hogy betartsuk a játékszabályokat.

- Sajnálom, uram - jelentette ki Daintry -, ezúttal nem értem, miről tetszik beszélni.

Daintry tudta, hogy túlságosan sok whiskyt ivott, s az is felmerült benne, hogy C. és Percival szántszándékkal kerüli egymás tekintetét - nem akarták megalázni őt. Fafejűek, gondolta, fafejűek.

- Ne igyunk még egy whiskyt? - kérdezte C. - Bár lehet, hogy sok lesz. Hosszú, nedves nap volt. Percival?...

Daintry szólt közbe: - Én szívesen innék.

Percival töltötte az italt. Daintry szólalt meg: - Sajnálom, hogy ilyen nehézkes vagyok, de szeretem némiképp tisztázni a dolgokat, mielőtt ágyba térek, különben nem alszom.

- Roppant egyszerű az egész - magyarázta C. - Alkalmazzon maximális biztonsági intézkedéseket, ha úgy tetszik. Az minden további baj nélkül elriaszthatja a madarat. Tüstént észre fogja venni, mire megy a játék, feltéve ha ő a bűnös. Kigondolhat valami tesztet: a megjelölt bankjegy régi technikája még sohasem mondott csődöt. S amikor bebizonyosodik, hogy kétségkívül ő a mi emberünk, akkor, nekem úgy rémlik, fel kell számolnunk az illetőt. Tárgyalás és nyilvánosság nélkül. Ha persze előbb fel tudjuk deríteni a kapcsolatait, annál jobb, de nem szabad kockáztatnunk a szökését, ami jó nagy nyilvánosságot kapna, meg moszkvai sajtókonferenciát. Éppen ezért a letartóztatás szóba se jöhet. Ha igaz az, hogy a hatos szekcióban dolgozik, nem jut olyan információhoz, mellyel annyi kárt okozhatna, mint egy botrány vagy egy bírósági tárgyalás.

- Felszámolni? Úgy érti...

- Felszámolni, ez meglehetősen új módszer a számunkra. Jobban illik a KGB vagy a CIA stílusához. Éppen ezért kérettem ide Percivalt, hogy találkozzék magával. Alighanem rászorulunk a tudomány harcosainak szolgálatára. No, nem olyan különleges dolog. Halotti bizonyítvány. S ha elkerülhető, semmi vizsgálat. Az öngyilkosság a legegyszerűbb, de öngyilkosság után mindig vizsgálat kezdődik, s ez máris interpellációhoz vezethet a Házban. Ott pedig mindenki tudja, hogy mit jelent a „Külügyminisztérium egyik alosztálya". „Biztonsági kérdések is szerepelnek az ügyben?" Pontosan tudja maga is, miféle kérdésekkel jönnek elő bizonyos jelentéktelen képviselők a hátsó padokból. S aztán a hivatalos választ soha senki sem hiszi el. Az amerikaiak biztosan nem.

- Igen - vágta rá Percival -, pontosan értem. Csöndben, békésen s persze fájdalommentesen múljon ki szegény fickó. A fájdalom néha megjelenik az arcon, s ez feltűnhet a rokonoknak. A természetes halál...

- Tudom, nem lesz könnyű az új antibiotikumok korában - mondta C. - Tegyük fel egy pillanatra, hogy csakugyan Davis a mi emberünk - alig múlt negyven. Élete virágjában.

- Az baj. Azért egy szívrohamot éppenséggel előidézhetünk. Várjunk csak... Tudunk arról, hogy netán kedveli az alkoholt?

- Daintry mintha az óportóit emlegette volna, nem igaz, Daintry?

- Én egy szóval sem mondtam, hogy ő a bűnös - felelte Daintry.

- Egyikünk se mondta - jelentette ki C. - Csupán lehetséges példaként emlegetjük Davist... a probléma tüzetesebb tanulmányozására.

- Szeretném megkapni az egészségügyi lapját - folytatta Percival -, s valamilyen ürüggyel szeretném közelebbről is megismerni. Bizonyos értelemben mégiscsak az én betegem lesz, nem igaz? Úgy értem, abban az esetben, ha...

- Ezt Daintryvel együtt majd valahogyan megszervezik. Nincs ok sietségre. Alaposan meg kell győződni róla, hogy ő a mi emberünk. És most - hosszú nap van mögöttünk, túlságosan sok nyúl és túlságosan kevés fácán - aludjunk jól. A reggelit a szobában szolgálják fel. Tojás és szalonna? Kolbászkák? Tea vagy kávé?

Percival válaszolt: - Gyomorkeserű, kávé, szalonna, tojás és a kolbászkák, ha kérhetném.

- Kilencre?

- Kilencre.

- S maga, Daintry?

- Csak kávét és pirítóst. Nyolc órára, ha szabad kérnem. Sohasem tudok sokáig aludni, és elég sok munka vár rám.

- Többet is pihenhetne - tanácsolta C.

3.

Daintry ezredes a megszállott borotválkozók közé tartozott. Bár vacsora előtt már megborotválkozott egyszer, most másodszor is végigszántott az állán a Remingtonjával. Végre egy kis szőrt sikerült a mosdótálba kiráznia, s amikor azt az ujjával kitapogatta, igazolva érezte magát. Ezután az elektromos ínytisztítóját vette elő. Finom zümmögése is elegendő volt ahhoz, hogy elnyomja a kopogtatás zaját, így hát eléggé meglepődött, amikor a tükörből észrevette, hogy nyílik az ajtó, és doktor Percival lép be bátortalanul.

- Igazán sajnálom, hogy zavarom, Daintry.

- Fáradjon beljebb. Valamit otthon felejtett a csomagolásnál? Rendelkezésére állhatok?...

- Nem, nem. Csak egy-két szóra ugrottam be lefekvés előtt. Mulatságos kis szerkezet ez a magáé. Nagyon divatos. Biztos vagyok benne, hogy csakugyan jobb a közönséges fogkefénél.

- A vízsugár a fogak közé kerül - magyarázta Daintry. - A fogorvosom tanácsolta.

- Erre a célra én mindig egy fogpiszkálót hordok magamnál - mondta Percival. A zsebéből egy apró, piros Cartier-tokot húzott elő. - Csinos jószág, nem igaz? Tizennyolc karátos. Már az apám is ezt használta.

- Szerintem az enyém higiénikusabb.

- Ebben nem lennék olyan biztos. Az enyémet könnyű tisztogatni. Tudja, én főkonziliárius voltam, méghozzá a Harley Streeten és környékén, meg minden effélében, mielőtt beléptem volna ehhez a cirkuszhoz. Fogalmam sincs, miért volt rám szükség, talán a halottkémi jelentések

aláírására. - Körbecaplatott a szobában, és minden felkeltette a kíváncsiságát. - Remélem, hogy azért nem dőlt be ennek a képtelen fluordivatnak. - Megállt az öltözőasztalkán álló szétnyitható fényképtartó előtt. - Ez a felesége?

- Nem. A lányom.

- Csinos gyerek.

- A feleségem és én elváltunk.

- Én sohasem nősültem meg - közölte Percival. - Az igazat megvallva, nem különösebben érdekeltek a nők. Ne értsen félre: a fiúk se. Egy eleven pisztrángos... nos, ismeri az Aube-t?

- Nem.

- Nagyon kis patak, roppant nagy halakkal.

- Őszintén szólva sohasem érdekeltek különösebben a halak - felelte Daintry, és kezdte összerakosgatni az ínytisztítóját.

- Összevissza beszélek, nem igaz? - mondta Percival. - Képtelen vagyok toronyiránt egyenest. Pontosan ahogy a horgászásban. Néha százszor is bevetjük a csalit, amíg a hal egyszer is harap.

- De én nem vagyok hal - vágta rá Daintry -, és már éjfél is elmúlt.

- Édes öregem, elnézést kérek. Ígérem, hogy egyetlen perccel sem tartom fel tovább. Csak meg akartam kímélni attól, hogy nyugtalanul térjen nyugovóra.

- Nyugtalannak látszottam?

- Úgy rémlett, hogy némiképp visszariadt C. viselkedésétől - úgy általában az egésztől.

- Az igazat bevallva: igen.

- Maga, ha jól sejtem, nincs elég ideje nálunk ahhoz, hogy tisztában legyen vele: mi valamennyien apró skatulyákban élünk - úgy, ahogy mondom -, skatulyákban.

- Még mindig nem értem.

- Erre túlságosan sokszor hivatkozik: Nos, a megértés nem elengedhetetlen követelmény a mi szakmánkban. Úgy látom, a Ben Nicholson-szobát adták magának.

- Még mindig...

- Engem a Miro-szobában helyeztek el. Szép metszetek, nem igaz? Szerénytelenség nélkül mondhatom, enyém volt az ötlet - mármint a dekorációé. Lady Hargreaves vadászatos metszeteket akart. Illettek volna a fácánokhoz.

- A modern festészetet se értem - közölte Daintry.

- Vessen egy pillantást erre a Nicholsonra. Micsoda páratlan egyensúlyérzék! Minden kocka más színű. S mégis oly szépen megférnek egymással. Nem ütik egymást. A művésznek nagyszerű szeme volt. Cseréljen ki egyetlen színt - vagy akár kockaméretet -, s már semmit se ér az egész. - Percival az egyik sárga kockára mutatott. - Tegyük fel, hogy ez a maga hatos szekciója. Mostantól ez a maga kockája. Nem kell tehát törődnie a kékkel meg a pirossal. Más dolga sincs, mint hogy kiszúrja, melyik a mi emberünk, aztán közli velem. Nem terheli felelősség azért, ami a kék vagy a piros négyszögekben történik. Igazából még a sárga négyszögért sem felelős. Maga csak jelent. Nincs rossz lelkiismeret, nincs bűntudat.

- Ezek szerint a cselekedetnek nincs kapcsolata a következményeivel. Ezt próbálja nekem bemagyarázni?

- A következményekről mások döntenek, Daintry. Ezért sem szabad túlságosan mellre szívni a ma esti beszélgetést. C.-nek kedves szokása, hogy feldob egy ötletet a levegőbe, s aztán azt figyeli, hogyan pottyan vissza. Sokkolni szereti az embereket. Ismeri a történetet az emberevőkkel? Amennyire én tudom, a bűnöst - ha esetünkben bűnösről egyáltalán szó lehet - annak rendje és módja szerint a rendőrség kezére adják. Ettől tehát nyugodtan aludhat. Csak próbálja megérteni ezt a képet. Különösen a sárga kockát. Bárcsak az én szememmel nézné! Biztosan végigaludná az éjszakát.

MÁSODIK RÉSZ

Első fejezet

1.

Vállára omló hajjal és egy tizennyolcadik századi abbé égre függesztett tekintetével egy megifjított aggastyán támolygott ki a Little Compton Street sarkának egyik discójából, amikor Castle elhaladt előtte.

Castle a szokásosnál korábbi vonattal indult el, s ezért hivatalkezdésig még maradt háromnegyed órája. Hajnali órán a Soho még megőrzött valamit abból a csillogásból és ártatlanságból, amire ifjúkorából emlékezett. Ez volt az a sarok, ahol először hallott idegen beszédet, a szomszédos olcsó kis étteremben hajtotta le az első pohár bort, neki még annyi volt átlábalni az Old Compton Streeten, mint átkelni a La Manche csatornán. Reggel kilenckor a sztriptíz-klubok már mind bezártak, csupán az ő emlékezetének csemegeboltjai tartottak nyitva. A kapualji csengőkön a nevek - Lulu, Mimi és a hasonlók -, ez mind az Old Compton Street délutáni és esti foglalatosságait idézte. A csatornákban már friss víz csörgedezett, s a sápadt, fátyolos ég alatt korán kelő háziasszonyok haladtak el előtte, a boldog győzelem tudatával: szatyruk dagadozott a szalámitól vagy a májas hurkától. Sehol egy rendőr a láthatáron, pedig itt napnyugta után párosával sétálgatnak. Castle átkelt a nyugalmas utcán, és belépett a könyvesboltba, melyet immár esztendők óta látogatott.

A Soho környékéhez képest szokatlanul tiszteletet parancsoló könyvüzlet volt ez, teljességgel ellentéte annak a könyvkereskedésnek, mely átellenben, az utca másik oldalán bíbor betűkkel hirdette egyszerű tábláján: „Könyvek.” A bíbor jel alatt azonban a kirakat virított a serdülő leánykáknak szóló folyóiratoktól, melyeket megvenni még soha senki se látott - jelek voltak ezek, melyeknek rejtkulcsát már régen megfejtették, s így vallottak rá a belső intim árura és körére. De a bíbor „Könyvek”~kel szemben Halliday és fiának üzleti kirakata Penguinekkel és Everymanekkel volt tele, valamint a Világirodalom Klasszikusainak antikvár példányaival. A „fia” sohasem volt látható, csak maga az idősb Mr. Halliday. Hajlott hátú, fehér hajú férfi, akit az udvariasság légköre úgy burkolt be, mint egy kiszolgált ruha, melyhez még halotti öltözetként is bizonnyal ragaszkodik. Még üzleti levelezését is kézírással bonyolította le; most éppen egyik levelével foglalatoskodott.

- Szép őszi reggelünk van, Mr. Castle - jegyezte meg Mr. Halliday, nagy gonddal cirkalmazva a záró frázist: „Az ön alázatos szolgája.”

- Vidéken ma reggel már csípett a dér.

- Kissé korán jött - jegyezte meg Mr. Halliday.

- Remélem, talál nekem egy példányt a Háború és békéből. Még sohasem olvastam. Úgy hiszem, itt az ideje, hogy belekezdjek.

- A Clarissá-t már befejezte, uram?

- Nem, de attól félek, elakadtam. Ha eszembe jut, hány kötet vár még rám... úgy látom, változatosságra van szükségem.

- A Macmillan kiadás elfogyott, de azt hiszem, találok egy tiszta antikvár példányt az egykötetes Világirodalom Klasszikusaiból. Aylmer Maude fordításában. Tolsztojban senki sem versenyezhet Aylmer Maude-dal. Nem volt közönséges fordító, jó barátként ismerte a szerzőt. - Halliday letette a tollát, és bűnbánóan tekintett „Az ön alázatos szolgájá”-ra. Kalligráfiája ezúttal nem elégítette ki.

- Én éppen ezt a fordítást keresem. Két példányban, természetesen.

- És egyébként hogy vagyunk, ha szabad kérdeznem, uram?

- Beteg a fiam. Kanyaró. Ó, nem olyan súlyos. Nincs komplikáció.

- Hát ezt örömmel hallom, Mr. Castle. Manapság a kanyaró gyakran ad alkalmat aggodalomra. Az irodában minden rendben megy, remélem? Nemzetközi kapcsolatainkban nincs válság?

- Engem legalábbis nem értesítettek róla. Minden nagyon csendes. Nagyon latolgatom, hogy nyugdíjba menjek.

- Ezt nem szívesen hallom, uram. Nemzetközi kapcsolataink intézésében olyan tapasztalt úriemberekre van szükségünk, mint ön. Remélem, tisztes nyugdíjat adnak majd, uram.

- Nem hiszem. Hogyan megy az üzlet?

- Csendesen, uram, nagyon csendesen. Változnak az idők. Emlékszem a negyvenes évekre, amikor az emberek még sorba álltak a Világirodalom Klasszikusainak egy-egy új kötetéért. A nagy írók iránt ma alig érdeklődnek. Az öregek megöregszenek, és a fiatalok... Nos, manapság nagyon hosszú ideig fiatalok, és az ízlésük különbözik a miénktől... A fiamnak jobban megy, mint nekem, ott szemközt, abban a másik üzletben.

- Elég furcsa alakok járhatnak hozzá.

- Erről nem szívesen beszélek, Mr. Castle. A két üzletet szigorúan különválasztottuk - ehhez én mindig ragaszkodtam. Ide egyetlen rendőr se fog belépni azért, amit magunk között, mondjuk, megvesztegetésnek nevezhetnénk. Nem mintha bármilyen komoly kárt okozna az, amit a fiam árul. Olyan ez, mintha valaki a megtérteknek prédikál. A megrontottakat már nem lehet megrontani, uram.

- Szívesen megismerkednék egyszer a fiával.

- Esténként átjön hozzám, hogy segítsen a könyvelésben. Jobb feje van a számokhoz, mint nekem valaha is volt. Gyakran ön is szóba kerül, uram. Nagyon érdekli őt, mit vásárolt a legutóbb. Az a gyanúm, néhanapján irigyli azt a fajta vevőt, aki, ha kis számban is, hozzám jár. Az ő üzletét inkább az alattomos típusok keresik. Nem az olyan ember, aki beszélgetni szeret a könyvről, ahogy ön meg én.

- Megmondhatná neki, hogy nekem megvan a Monsieur Nicolas egyik kiadása, és szeretném eladni. Az nem érdekli a maga vevőkörét, azt hiszem.

- Abban se vagyok biztos, hogy az övét érdekli. Valljuk be, hogy ez a könyv a maga módján klasszikus - a címe sem elég ingerlő az ő vevőkörének, ráadásul meglehetősen drága. Egy katalógusban inkább az erotika, mint a curiosa címszó alatt jegyeznék. Persze meglehet, talál rá kölcsönzőt. Tudja, ő kölcsönzésre adja a legtöbb könyvét. Vagyis az egyik nap megvesznek tőle egy könyvet, s azt később becserélik egy másikra. Az ő könyveit nem szokták gyűjteni ahogy hajdanán egy szép Sir Walter Scott-sorozatot.

- De azért nem felejti el átadni neki az üzenetet? Monsieur Nicolas.

- Ó, nem, uram. Restif de la Bretonne. Számozott példány. Rodker kiadás. Az emlékezetem olyan, mint egy enciklopédia, ha könyvekről van szó. Magával viszi a Háború és béké-t? Engedelmével, öt perc alatt előkerítem a pincéből.

- Adja fel postán Berkhamstedba. Ma már úgysem lesz időm olvasni. Csak arra kérem, ne felejtsen el szólni a fiának.

- Üzenetet még sohasem felejtettem el átadni, igaz, uram?

Castle kilépett az üzletből, átsétált az úttesten, egy pillanatra bekukkantott a másik könyveshez. Odabenn csupán egy fiatal, pattanásos férfit látott; csüggedten lapozgatta végig a Csak férfiaknak és a Penthouse állványait. Az üzlet túlsó végét egy zöld színházi függöny takarta el. Feltehetően ez rejtette a fantáziadúsabb és drágább holmikat éppúgy, miként a szemérmesebb vásárlókat, s talán az ifjú Hallidayt is, akit megismerni még nem volt szerencséje Castle-nak - ha ez esetben, tűnődött rajta Castle, a szerencse az a kifejezés, amely illik az alkalomhoz.

2.

Ez egyszer Davis megelőzte az irodában. Bocsánatkérően fogadta Castle-t: - Korábban jöttem be ma. Azt mondtam magamnak - hátha még itt seper az új seprű. Az jutott eszembe... hogy a szorgalom látszata... sohasem árt.

- Hétfő reggel nem számíthatunk Daintryre. Hétvégi vadászatra ment valahová. Érkezett már valami Zairéből?

- Semmi. A jenkik kérnek további híreket a zanzibári kínai misszióról.

- S nekünk nincs mit adnunk. Az az MI 5 dolga.

- Olyan nagy felhajtást csinálnak, mintha Zanzibár éppoly közel lenne hozzájuk, mint Kuba.

- Tulajdonképpen ez a helyzet - a léglökésesek korában.

Cynthia, a vezérőrnagy leánya lépett be, két csésze kávéval és egy távirattal. Barna nadrágot és magas nyakú pulóvert viselt. Némiképp hasonlított Davisre, talán abban, hogy ő is szerepet játszott. Ha a hű Davis egy megbízhatatlan bukmékerre emlékeztetett, a házias lelkületű Cynthia úgy festett, mint egy rámenős ifjú terrorista. Kár, hogy helyesírás dolgában oly gyenge volt, s talán az írásmódjában is valami Erzsébet kori bújt meg, amiképpen a nevében is. Feltehetőleg egy Philip Sidney kegyeire pályázott, de eddig mindössze csak egy Davis jutott neki.

- Lourenco Marques-ből - közölte Cynthia Castle-lal. - A maga skatulyája, Davis.

- Lenyűgözően érdekes - mondta Davis. - „Szeptember 10-i 253-as jelzésű távirat csonka. Új adást kérek.” Akkor ez mégis a maga skatulyája, Cynthia. Futás, és rejtjelezze le újra, ahogy rendes lányhoz illik, ezúttal ügyeljen a helyesírásra. Nem fog megártani. Tudja, Castle, amikor én beálltam ehhez a céghez, romantikus voltam. Atomtitkokról álmodtam... Csak azért szerződtettek, mert jó matematikus voltam, s fizikából se éppen utolsó.

- Az atomtitok a nyolcas szekcióra tartozik.

- Arról is álmodtam, hogy előbb-utóbb kitanulok néhány érdekes eljárást, mint például a titkos tinta használatát. Maga biztos mindent tud a titkos tintákról.

- Azt kitanultam - egészen a madárszar felhasználásáig. Tanfolyamra jártam, de aztán, még a háború vége előtt, kiküldetésbe indultam. Kaptam egy csinos kis fadobozt, tele üvegekkel, mint a gyerekek „Kis vegyész”-e. S hozzá egy villany teáskannát és egy sorozat műanyag kötőtűt.

- Azt meg mi a csudának?

- Leveleket felnyitni.

- S maga képes volt rá? Hogy kinyisson egy levelet?

- Nem, bár egyszer megpróbáltam. Arra tanítottak, hogy sohasem a ragasztásnál, hanem mindig az oldalán kell kibontani a levelet, s amikor visszazárom, akkor az eredeti ragasztóanyagot használjam. Ezzel gyűlt meg a bajom, mert nem jutottam hozzá a megfelelő ragasztóanyaghoz, így hát elolvasás után el kellett égetnem a levelet. Különben sem volt lényeges. Csak egy szerelmes levél.

- No és a revolver? Magának biztos volt már revolvere, vagy legalábbis egy robbanó töltőtolla.

- Nem. A mi részlegünkben nem vesszük James Bondra a figurát. Sohase engedélyezték a fegyverviselést, s életem egyetlen kocsija egy másodkézből vett Morris Minor volt.

- Legalább kettőnknek adhatnának egyetlen pisztolyt. A terrorizmus korában.

- Nem sajnáltak viszont tőlünk egy K-vonalat - mondta Castle, annak reményében, hogy lecsillapítja Davist. Ráismert arra az elkeseredett párbeszédtípusra, mely mindig akkor alakult ki, amikor Davis előzőleg egy kissé kirúgott a hámból. Talán egy pohárral több óportói, egy újabb csalódás Cynthiában...

- Mikropontot használt-e már, Castle?

- Soha.

- Még egy ilyen kivénhedt háborús csatalóban sem bíznak? Castle, mi volt a legtitkosabb értesülés, aminek valaha is a birtokába jutott?

- Egyszer rám bízták az invázió hozzávetőleges dátumát.

- A normandiait?

- Nem, nem. Csak az Azori-szigetekét.

- Hát ott is volt partraszállás? Én már elfelejtettem vagy talán sohasem hallottam róla. Na jól van, öregem, azt hiszem, ideje súlyba vágni a pofánkat, és keresztülrágni magunkat ezen a rohadt zairei futárpostán. Azt talán elárulhatná nekem, miért érdekli a jenkiket a réztermelésről készített előrejelzés?

- Talán azért, mert összefügg a költségvetéssel. Az pedig összefügg a segélyprogramokkal. Meglehet, hogy a zairei kormányt valami arra csábíthatja, hogy máshonnan kérjen kiegészítő segélyt. Tessék. Erről van szó - a 397-es jelentés közli, hogy 24-én az elnök egy bizonyos szláv csengésű névvel ebédelt együtt.

- Nekünk még ezt is jelentenünk kell a CIA-nak?

- Persze.

- S maga szerint cserébe felkínálnak egy kis méretű titkot az irányítható rakétákról?

Ez bizonnyal Davis egyik legkomiszabb napja volt. A szeme fehérje sárgássá színeződött. Csak Isten a megmondhatója, miféle keveréket vedelt tegnap éjszaka agglegénykuckójában a Davies Streeten. Rosszkedvűen szólalt meg újra: - James Bond már régen magáévá tette volna Cynthiát. Egy homokos tengerparton, a tűző nap alatt. Ideadná nekem Philip Dibba kartonját?

- Mi a száma?

- 59 800/3.

- Mi baj van vele?

- Az a hír járja, hogy nem éppen jószántából vonul nyugdíjba Kinshasa postaigazgatói székéből. Túlságosan sok szántszándékkal rosszul nyomott bélyeget készíttetett a magángyűjteménye számára. S ezzel Zairében kiütötték a legbefolyásosabb ügynökünket. - Davis a kezébe temette az arcát, és őszinte kétségbeeséssel fölvonított, mint egy kutya.

Castle nyugtatgatta: - Ismerem az érzést, Davis. Néhanap magam is a nyugdíjjal kacérkodom... vagy éppen állást változtatnék.

- Azzal már elkésett.

- Ki tudja? Sarah mindig arra biztat, hogy írjak könyvet.

- A Hivatali Titkok.

- Nem mirólunk. Az apartheidról.

- Bestseller témának nem mondható.

Davis abbahagyta Dibba kartonjának kitöltését. S megszólalt: - Tréfán kívül, öregem, ezt verje ki a fejéből. Maga nélkül nem bírnám ki ezt a munkát. Összeomlanék, ha nem lenne itt valaki, akivel nevetni is lehet a dolgokon. A többiekre rámosolyogni is félek. Még Cynthiára is. Szerelmes vagyok belé. De olyan átkozottul lojális, hogy a végén még feljelent Daintry ezredesnél mint biztonságot veszélyeztető elemet. Akár egy James Bond, aki megöli a partnerét, akivel lefeküdt. A különbség az, hogy velem még csak le sem feküdt.

- Nem gondoltam komolyan - mondta Castle. - Hogyan is vonulhatnék vissza? Hová is mehetnék innen? Csakis nyugdíjba. Hatvankét éves vagyok, Davis. Túl a nyugdíjkoron. Néha már arra gyanakszom, hogy egyszerűen elfeledkeztek rólam, vagy elvesztették a káderlapomat.

- Itt információt kérnek egy Aggbo nevű fickóról, aki a zairei rádió alkalmazottja. Az 59 8oo-as beosztott ügynöknek javasolja.

- Minek?

- Kapcsolatai vannak a ghanai rádiónál.

-. Az nem látszik különösebben értékesnek. Ghana különben sem a mi területünk. Irányítsa át a 6/B-hez, s majd meglátjuk, tudják-e használni.

- Ne hamarkodja el, Castle, kincseket nem szoktunk továbbadni. Ki tudja, mi pattanhat ki egy ilyen Aggbo nevű ügynökből? Ghanából talán még befurakodhatunk a guineai rádióba is. S azzal még Penkovszkijt is elhomályosítjuk. Micsoda győzelem! A CIA-nak sohasem sikerült még ilyen mélyre behatolnia a legsötétebb Afrikába.

Ez valóban Davis egyik legrosszabb napja volt.

- Itt a 6/A-ban talán az események legunalmasabb arcát látjuk - vigasztalta Castle.

Cynthia tért vissza, egy Davisnak szóló borítékkal. - Itt írja alá az átvételét.

- Mi van benne?

- Honnan tudhatnám? A főnökség küldte. - A postázandó levelek kosarából egyetlen papírszeletet emelt fel. - Ez minden?

- A jelen pillanatban senki sem vádolhat minket azzal, hogy túlerőltetjük magunkat. Cynthia! Velem ebédelne?

- Nem. Vásárolnom kell. Vacsorát. - S ezzel határozottan becsukta maga mögött az ajtót.

- Ó, persze, majd másik alkalommal. Mindig egy másik alkalommal. - Davis kinyitotta a borítékot, majd megszólalt: - Kíváncsi lennék a következő ötletükre.

- Mi a baj? - kérdezte Castle. - Magát is berendelték?

- Ó, orvosi ellenőrzésre? Nem is egyszer. Összeszámlálni sem tudom, hányszor ellenőriztek az én időmben. Ez valószínűleg a biztosításhoz kell. Vagy a nyugdíjhoz. Mielőtt Dél-Afrikába küldtek volna, Percival doktor - maga talán nem ismeri -, szóval, ez a Percival doktor azt próbálta rám sütni, hogy cukorbajos vagyok. Akkor elküldtek egy specialistához, aki kiderítette, hogy túl sok helyett túl kevés a cukrom. Hát... szegény öreg Percival. Azt hiszem, mióta nekünk dolgozik, kicsit

kiesett a belgyógyászati gyakorlatból. Ennél a cégnél a megbízhatóság fontosabb a helyes diagnózisnál.

- A cédulát csakugyan Percival írta alá. Emmanuel Percival. Micsoda név! Emmanuel, ha jól emlékszem, a jó hír hozója. Nem gondolja, hogy talán engem is külföldre küldenek végre?

- Szívesen menne?

- Leghőbb álmom, hogy egy szép napon Lourenco Marques-ba küldjenek. A mi emberünknek amúgy is lejár az ideje. Ott aztán jó lehet az óportói, nem igaz? Talán még a forradalmárok is óportóit isznak: Ha Cynthia velem jönne...

- Mindig azt hittem, hogy megrögzött agglegény.

- Ki beszél itt házasságról? Bondnak se kellett megnősülnie soha. Imádom a portugál konyhát.

- Afrikai az a konyha már manapság. A 69 3oo-as táviratain kívül is tud valamit a helyről?

- Egy egész dossziét gyűjtöttem össze az éjszakai lokálokról és éttermekről, persze még mielőtt kitört volna az átkozott forradalmuk. Azóta biztosan bezárták valamennyit. Ennek ellenére sem hiszem, hogy a 69 3oo-as a felét tudná annak, amit én arról: milyen ott az élet. Neki nincsenek dossziéi. Ráadásul olyan besavanyodott pasas; szerintem még az ágyban is csak a munkán jár az esze. Képzelje csak el, mit tudnánk megtakarítani a napidíjból mi ketten.

- Ketten?

- Cynthia és én.

- Javíthatatlan álmodozó maga, Davis. Szóba se áll magával ez a nő. Ne feledje: vezérőrnagy az édesatyja.

- Mindenkinek van egy álma. Mi a magáé, Castle?

- Ó, én néha, restellem bevallani, a biztonságról álmodozom. Nem a Daintry-féle biztonságról. Nyugdíjba menni. Szép nyugdíjjal. Ami elegendő lenne nekem és a feleségemnek...

- És a kis fattyúnak?

- Igen, és az én kis fattyamnak, természetesen.

- Ebben a beosztásban nem valami bőkezűek a nyugdíjjal.

- Nem. Ezért nem hiszem, hogy akármelyikünk is valóra válthatná az álmait.

- Mindegy - muszáj, hogy ez az orvosi ellenőrzés jelentsen valamit. Amikor egyszer átrándultam Lisszabonba az emberünk Estorilon túl elvitt egy olyan barlangba, ahol az asztal alól hallani lehetett a víz csobogását... Sohasem ettem olyan jó tengeri rákot, mint ott. Olvastam, hogy van Lourenco Marques-ban egy étel... Szóval, még a mustjukat is szeretem, Castle. Nekem ott a helyem, nem a 69 300-asnak. Az nem tudja megbecsülni a jó életet. Maga már járt ott, ugye?

- Két éjszakát töltöttem ott Sarah-val, hét esztendővel ezelőtt. A Hotel Polanában.

- Csak két éjszakát?

- Sietve hagytam el Pretoriát, hisz tudja, épp egy lépéssel előztem meg a BOSS-t. A határ közelében nem éreztem magam biztonságban. Alig vártam, hogy egy óceán válassza el, a BOSS-t Sarah-tól.

- Ó, persze, hiszen Sarah is magával volt. Micsoda szerencse! A Hotel Polanában. S az ablak alatt az Indiai-óceán.

Castle felidézte Davis agglegénylakását - az elmosatlan poharakat, a Penthouse-t és a Natuse-t. - Ha komoly a szándéka, Davis, én szóba hozom Watsonnál. Javasolni fogom a kiküldetését.

- Én már döntöttem. Menekülni akarok innen, Castle. Kétségbeesetten.

- Hát csakugyan olyan rossz itt?

- Itt gubbasztunk, és értelmetlen táviratokat fogalmazunk. Átérezzük a fontosságunkat, mert egy hajszálnyival mindenkinél többet tudunk a földimogyoróról, vagy arról, mit mondott egy magánvacsorán Mobutu... Tudja, hogy én kalandvágyból csatlakoztam a céghez? Kalandvágyból, Castle. Milyen ostoba voltam. Nem is értem, hogyan bírtam ki ennyi esztendeig...

- Talán ha nős az ember, az segít.

- Ha valaha megnősülök, nem itt szeretném eltölteni az életemet. Halálra untat ez az elátkozott, vén ország, Castle. Az áramszünetekkel, a sztrájkokkal, az inflációval. Engem nem az élelmiszerárak ejtenek kétségbe - engem a jó óportói ára vág a földhöz. Abban a reményben

csatlakoztam a céghez, hogy kijutok külföldre, még portugálul is megtanultam, erre fel itt rostokolok, és a földimogyoró-termést jelentő zairei táviratokra válaszolok.

- És én még azt képzeltem magáról, Davis, hogy ezt élvezi.

- Ó, én csak azt élvezem, ha néha berúghatok. Szerelmes vagyok abba a lányba, Castle. Nem tudom kiverni a fejemből. Azért bohóckodom, hogy tessek neki, de minél többet bohóckodom, annál kevésbé szeret. Talán ha mégis kijutnék Lourenco Marques-ba... egyszer szóba hozta, hogy ő is szeretne kijutni külföldre.

Megszólalt a telefon. - Maga az, Cynthia? - de nem ő volt az. Watson jelentkezett, a hatos szekció főnöke.

- Castle-lal beszélek?

- Itt Davis.

- Adja Castle-t.

- Kérem - felelte Castle. - Parancsoljon. Miről van szó?

- C. hívat minket. Beszól hozzám, ha indul lefelé?

3.

Hosszú út vezetett lefelé, mert C. irodáját egy emelettel a föld színe alatt rendezték be; a múlt század kilencvenes éveiben a helyiség még egy milliomos borpincéjeként szolgált. Az ezzel szomszédos, átalakított szenes- és fáspincében várt most Castle és Watson arra, hogy C. ajtaja fölött zöldre váltson a lámpa; C. hivatala tárolta egykor London legjobb borait. Erről az a hír kapott lábra, hogy amikor 1946-ban ez az osztály vette birtokba a házat, s az építész nekilátott az épület átalakításának, egy álfalra bukkantak a borpincében, s mögötte, mint megannyi halottas urna, a milliomos mesés évjáratú borai. A Munkaügyi Minisztérium egyik hivatalnoka - így szólt tovább a fáma - az egészet piacra dobta, s a gyalogsági és tengerészeti üzletek hálózatában közönséges asztali bor árán került forgalomba valamennyi. A legenda feltehetően hamis volt, de akárhányszor Christie-nél valamely nevezetes bort árvereztek, Davis mindannyiszor rosszkedvűen jelentette ki: - Ez is mitőlünk származik.

A piros lámpa nem akart átváltani. Akárha egy közúti baleset eltakarítására várva rostokoltak volna egy kocsiban. - Maga sem sejti, mi lehet a baj? - kérdezte Castle.

- Nem. C. csak arra kért meg engem, mutassam be a hatos szekció minden emberét, akiket még nem ismer. A 6/B-vel már végzett, s most maga jön sorra. Én csak bemutatom magát, aztán itt hagyom. Ez a szabályzat. Engem különben a régi gyarmati szabályzatra emlékeztet itt a rend.

- A régi C.-vel egyszer találkoztam. Mikor először küldtek külföldre. Fekete szemkötőt viselt. Félelmetes volt feltekinteni arra a fekete nullára. De semmi se történt, csak kezet rázott velem, s jó szerencsét kívánt. Lehetséges, hogy netán újra külföldre küldenek?

- Nem. Miért?

- Emlékeztessen rá, hogy Davis ügyét megbeszéljük.

A lámpa zöldre váltott.

- Tisztességesebben is megborotválkozhattam volna ma reggel - jegyezte meg Castle.

Sir John Hargreaves félelmetesség dolgában nem különbözött a régi C.-től. Asztalán egypár fácán hevert, s telefonon beszélt. - Frissen hoztam őket ma reggel. Mary reméli, hogy örülni fog nekik. - A két székre mutatott.

Náluk töltötte hát Daintry ezredes a hétvégét - állapította meg Castle. - Fácánvadászat vagy jelentéstétel a biztonságról? - A ranglétra iránti pontos érzékkel a kisebb és keményebb széket választotta.

- A feleségem jól van. Egy kis reuma kínozza a beteg lábát, de különben jól - mondta Hargreaves, és letette a kagylót.

- Ez itt Maurice Castle, uram - mondta Watson. - A 6/A szekció feje.

- Ez a feje egy kicsit fontoskodónak hangzik - szólt közbe Castle. - Mindössze ketten vagyunk.

- Szigorúan Bizalmas forrásokkal is dolgoznak, igaz? Maga és a maga irányításával Davis.

- És persze Watsonéval.

- Igen, persze. De Watson az egész hatos szekció vezetője. És ahogy én Watsont ismerem, biztosan átruházta a hatáskör egy részét magukra.

- Eddigi tapasztalatom szerint csupán a 6/C szekció igényel teljes ellenőrzést. Wilkins még kezdő nálunk. Bele kell tanulnia.

- Nos, Watson, nem tartóztatom tovább. Köszönöm, hogy elkísérte hozzám Castle-t.

Hargreaves végigsimította az egyik döglött madár tollazatát. Majd megszólalt: - Wilkinshez hasonlóan nekem is bele kell tanulnom a dolgokba. Engem a helyzet itt meglehetősen emlékeztet arra az időre, amit Nyugat-Afrikában töltöttem el ifjúkoromban. Watson afféle tartományi főmegbízott, maga pedig megyei helytartó, akinek megfelelő hatásköre van a saját területén. Persze maga is jól ismeri Afrikát.

- Csupán Dél-Afrikát - mondta Castle.

- Ó, mindig elfelejtem. Az én szememben Dél-Afrika sohasem azonos egészen Afrikával. Mint ahogy Észak sem. Azzal a 6/C szekció foglalkozik, ugye? Daintry már mindent elmagyarázott nekem. A hétvégén.

- Szerencsés vadászatuk volt, uram? - kérdezte Castle.

- Közepes. Nem hiszem, hogy Daintryt kielégítette. Jövő ősszel feltétlenül meghívjuk magát, s majd személyesen kitapasztalja.

- Nem hiszem, hogy sokra mennének velem, uram. Nem lőttem életemben semmire, még emberre sem.

- Pedig az a legjobb célpont. Az igazat megvallva a madarak engem is untatnak.

C. az asztalán heverő iratba pillantott. - Pretoriában nagyon jó munkát végzett. Elsőrendű szervezőként tartják nyilván. A kirendeltség költségeit tetemesen csökkentette.

- Olyan embertől vettem át a hivatalt, aki ragyogóan szervezett be ügynököket, de a pénzügyekről igen kevés fogalma volt. Én nagy előnnyel indultam, a háború előtt egy ideig bankban dolgoztam.

- Azt írja itt Daintry, hogy Pretoriában valami személyes kellemetlensége volt.

- Nem nevezném kellemetlenségnek. Szerelmes lettem.

- Igen. Itt olvasom. Egy afrikai lányba. Amit az ottani európaiak minden megkülönböztetés nélkül bantunak neveznek. Maga megszegte a faji megkülönböztető törvényeiket.

- Most már boldog házasok vagyunk. De elég nehéz idők jártak ránk odaát.

- Igen. Erről jelentést tett nekünk. Bárcsak minden emberünk, aki kellemetlen helyzetbe kerül, ilyen előírásszerűen viselkedne. Attól tartott, ugye, hogy nyomába jut a dél-afrikai rendőrség, s akkor ízekre szedi magát.

- Nem lett volna helyes, ha egy kikezdhető összekötőjük van ott.

- Amint látja, elég alaposan áttanulmányoztam az aktáit. Utasítást küldtünk, hogy azonnal jöjjön haza, persze eszünkbe se jutott, hogy a lányt is magával hozza.

- Annak idején a Központ káderezte le. Nem akadtak fel semmin. Még az önök szempontjából is tanácsosabbnak látszott magammal hoznom. Afrikai ügynökeimhez őt használtam összekötőnek. Ürügyként azt a történetet adtam be, hogy az apartheid komoly kritikai feldolgozásának tanulmányát készítem elő, de a rendőrség biztosan vallomást csikart volna ki tőle. Így hát Swazilandon át Lourenco Marques-ba csempésztem át.

- Ó, nagyon helyesen járt el, Castle. Aztán összeházasodtak, és gyerekük van. Remélem, jó egészségben.

- A fiam éppen kanyarós.

- Ó, a szemére vigyázzon. A szem gyenge pont. Tulajdonképpen azért kérettem magamhoz, Castle, mert a közeljövőben látogatóba érkezik hozzánk egy bizonyos Mr. Cornelius Muller, a BOSS egyik fejese. Ha jól tudom, ismeri őt még a pretoriai időkből.

- Csakugyan ismerem.

- Engedélyezzük, hogy bizonyos betekintést nyerjen abba az anyagba, amivel maga foglalkozik. Természetesen csak mértékkel, hogy kellőképpen bizonyíthassa, mi valóban együttműködünk, bizonyos értelemben.

- Zairéről jobbak lesznek az értesülései, mint nekünk.

- Őt leginkább Mozambique érdekli.

- Ebben az esetben Davis a megfelelő partner. Ő jobban lépést tart az eseményekkel, mint én.

- Ó, igen, persze, Davis. Davist még nem ismerem.

- Ha szabad erről egy szót, uram. Pretoriában nemigen jöttem ki ezzel a Muller nevezetű pasassal. Ha visszalapoz az aktáimban... a faji megkülönböztető törvény megsértésével éppen ő próbált megzsarolni. Az ön elődje, uram, éppen ezért tanácsolta, hogy lépjek le olyan gyorsan, ahogyan csak bírok. Nem hiszem tehát, hogy mindez elősegítené a személyes kapcsolatok kialakítását. Okosabb lenne, ha Davis foglalkozna vele.

- Maga mégiscsak Davis elöljárója, és beosztása szerint az a tiszt, akinek találkoznia kell vele. Nem lesz könnyű, ezt elismerem. Párbajra készen mindkét oldalon, de a meglepetés előnye a miénk. Maga pontosan tudja, mit nem szabad megmutatnia neki. Nagyon fontos, hogy fedezzük az ügynökeinket, még azon az áron is, hogy bizonyos fontos anyagokat elzárunk előle. Davis nem rendelkezik személyes tapasztalattal a BOSS és az ő Mr. Mullerükkel kapcsolatban.

- Miért kötelező egyáltalán bármit is megmutatnunk neki, uram?

- Foglalkozott már a gondolattal, Castle, mi történne a nyugati világgal, ha egy faji háború következtében bezárnák a dél-afrikai aranybányákat? Netán egy vesztett háború következtében, mint Vietnammal történt? A politikusoknak annyi idejük se maradna, hogy megegyezzenek abban, mivel pótolják az aranyat. Akkor Oroszország lenne a fő aranyforrás. Ez aztán egy kicsit bonyolultabb helyzet, mint az olajválságé. És a gyémántbányák... De Beers jóval fontosabb, mint a General Motors. A gyémánt nem kopik, mint az autó. És még az aranynál és a gyémántnál is fontosabb szempont, hogy ott uránium van. Eddig, azt hiszem, még nem kerülhetett a kezébe a Fehér Ház titkos feljegyzése az úgynevezett Remus bácsi-hadműveletről...

- Nem. Lábra kaptak olyan hírek...

- Akár tetszik, akár nem, a Remus bácsiban társak vagyunk mi és Dél-Afrika és az Egyesült Államok. Ez annyit jelent, hogy Mr. Mullernak a kedvében kell járnunk - annak ellenére, hogy egykor megzsarolta magát.

- És nekem kell beavatnom...

- ...a gerillákról szerzett híranyagba, a Rhodesia elleni blokádoperációba, a Mozambique-ban hatalomra került új fiúk dolgába, az orosz és kubai behatolás adataiba... gazdasági értesülésekbe...

- Ezenkívül nem sok titkunk marad, igaz?

- A kínai anyagot óvatosan kell kezelni. A dél-afrikaiak hajlamosak arra, hogy egy bugyorba hányják őket az oroszokkal. Eljöhet még az idő, amikor szükségünk lesz a kínaiakra. A Remus bácsi ötlete nekem éppoly kevéssé tetszik, mint magának, erről biztosíthatom. Az ilyesmit nevezik a politikusok realisztikus politikának, bár abban az Afrikában, melyet én ismertem meg egykor, realizmussal nem ment sokra az ember. Az én Afrikám érzelmes Afrika volt. Én igazán szeretem Afrikát, Castle. De a kínaiak nem szeretik, az oroszok sem és az amerikaiak se - viszont nekünk a Fehér Házhoz kell igazodnunk és Remus bácsihoz és Mister Mullerhoz. Milyen egyszerű volt a régi időkben, amikor még törzsfőnökökkel, kuruzslókkal, dzsungeliskolákkal, ördögökkel és esőkirálynőkkel volt dolgunk. Az én Afrikám még kicsit olyan volt, mint Rider Haggard Afrikája. Nem volt az rossz hely. Chaka császár jóval különb ember volt, mint Amin Dada hadseregtábornok. Ó hát igyekezzen ezzel a Mullerrel. A hatalmas BOSS-nak ő a személyes küldötte. Az a javaslatom, hogy először a maga lakásán találkozzanak: nem árt neki ennyi megrázkódtatás.

- Előbb a feleségem beleegyezését kell kérnem.

- Közölje vele, hogy ez a személyes kívánságom. Persze tökéletesen rábízom a döntést... Ha túlságosan fájdalmas...

Az ajtóból Castle hátrafordult, mert eszébe jutott az ígérete.

- Szólhatnék egy szót Davis érdekében, uram?

- Természetesen. Miről van szó?

- Túlságosan sokáig rostokolt a londoni irodában. Véleményem szerint az első alkalommal őt kellene Lourenco Marques-ba küldenünk. A 69 3oo-as leváltására, akinek már bizonyára szüksége van környezetváltozásra.

- Ez Davis ötlete volt?

- Nem egészen. De biztos vagyok benne, hogy szívesen menne bárhová. Elég rossz az idegállapota, uram.

- Mitől?
- Ha jól sejtem, lány is van a dologban. S aztán az irodaundor.
- Ó, az irodaundor, az jó érv. Majd meglátjuk, hogyan segíthetünk rajta.
- Őszintén aggódom érte.
- Ígérhetem, Castle, hogy nem feledkezem el róla. Egyébként Muller látogatása szigorúan bizalmas. Tudja, mennyire adunk rá, hogy vízhatlanná szigeteljük a mi apró skatulyáinkat. S ez a maga személyes kis skatulyája. Még Watsont sem avattam bele. Maga pedig ne említse Davisnek.

Második fejezet

Október második hetében Sam hivatalosan még mindig fertőző betegnek számított. Komplikáció nem merült fel, így eggyel kevesebb veszély fenyegette Castle jövőjét Castle egyébként is mindig csapdákat gyanított a jövőben. Vasárnap reggel a főutcán sétálva hirtelen az a vágy támadt fel benne, hogy hálát adjon, ha csak egy legendának is azért, hogy Sam megmenekült, s ezért néhány percre betért a községi templom kapuján. Az istentisztelet csaknem véget ért, már vigyázzban állt a jól öltözött középkorúak és vének gyülekezete, és olyan dacosan énekelte a zsoltárt: - „Van egy zöld hegy messze távol, távol a város falától” - mintha belül már nem hinné egy szavát se. A himnusz egyszerűségében kifejező szavai egyetlen színt használtak, mint a primitív festmények, s ez Castle-ban a saját környékük pontos mását idézte. A városfal itt az állomáson túli torony romjait jelentette, s a Nagyréthez vezető zöld domboldalt az elhagyatott lőtér mellvédje fölött, ahol egykor hatalmas pózna emelkedett; melyre még bizonnyal embert is akasztottak. Egy pillanatra már-már osztozott a gyülekezet képtelen hitében - miből állna, hogy elmormoljon egy köszönő imát gyermekkora istenéhez, a községi legelő és a kastély istenéhez, mert Sarah gyermekét nem vitte el a betegség? Ekkor a zsoltár szavait egy hangrobbanás szórta szét, megrázta a nyugati ablak ódon üvegét, megcsörrentette a hajdani keresztes vitéz oszlopra aggatott sisakját - mindez Castle-t visszarepítette a felnőttkor világába. Gyorsan kisurrant a templomból, és megvette a vasárnapi újságokat. A Sunday Express első oldalán a főcím - „Gyermekholttest az erdőben”.

Délután pihenni hagyta Sarah-t, és csak Samet és Bullert vitte ki sétálni a Nagyrétre. Bullert is szívesen otthon hagyta volna, de a kutya dühös tiltakozása felébresztette volna Sarah-t, így Castle azzal vigasztalta magát, hogy Buller most már aligha talál kóbor macskát a Nagyréten. Ez a félelem azóta kísértette, mióta három esztendővel ezelőtt egy nyáron a Gondviselés rossz tréfát űzött a bükkösben, mert hirtelen odateremtett egy falatozó társaságot; magukkal hozták drága macskájukat, kék nyakörvön, bíbor selyempórázon. A macskának - sziámi volt - még a düh vagy a fájdalom nyivákolására sem volt ideje, mert Buller elharapta a gerincét, s a holttestet úgy dobta maga mögé, ahogy egy ember zsákot dob fel egy teherautóra. Ezután szimatolva oldalgott el a fák között, ide-oda forgatva a fejét - ahol egy macska találtatik, akad ott másik is -, és Castle-nak egyedül kellett szembenéznie a felbőszült és gyász sújtotta kirándulókkal.

Októberben, persze ritkák a kirándulók. Mindenesetre Castle csaknem napnyugtáig várt, és láncon vezette végig Bullert a King's Roadon; elhaladtak a High Street-i rendőrőrszoba sarka előtt is. Amikor elhagyták a csatornát és a vasúti hidat és az új házakat (ott álltak már jó negyedszázada, de mindaz, ami az ő gyerekkorában még nem létezett, újnak számított Castle szemében) - akkor elengedte Bullert, aki jól idomított kutyához illően, szétvetett lábbal komótosan nekiállt, hogy piszkát az ösvény szélén pottyantsa el. A szeme kigúvadt, tekintete befelé nézett. Csupán ilyen egészségügyi alkalommal árult el Buller némi kutyaintelligenciát. Castle nem szerette Bullert - határozott céllal vette, megnyugtatni Sarah-t, de házőrzőnek Buller alkalmatlannak bizonyult, így hát vele csak újabb felelősséget vett a nyakába Castle, noha az állat, a kutyákra jellemző téves ítélettel, minden más emberi lénynél jobban szerette őt.

A haraszt pompázatos ősz fakóaranyába fordult, s a rekettyés is már csak elvétve virágzott. Castle és Sam hiába kereste a hajdani lőtér mellvédjét - egy vörös salaksziklát - a Nagyrét szemete fölött. Elsüllyedt az elszáradó növényzetben.

- Kémeket is kivégeztek itt? - kérdezte Sam.
- Nem, nem. Micsoda ötlet! Csak lőgyakorlatokra használták. Az első világháborúban.
- De azért kémek vannak, ugye? Igazi kémek?
- Biztosan akadnak. Miért kérded?

- Csak szerettem volna tőled hallani, azért.

Castle emlékezett, hogy Sam korában ő azt kérdezte az apjától, vajon csakugyan léteznek igazi tündérek, és a hajdani felelet sokkal kevésbé volt igaz, mint most az övé. Az ő apja érzelmes férfi volt; kicsiny fiának mindenáron azt szerette volna bebizonyítani, hogy élni érdemes. Utólag nem lenne méltányos becstelenséggel vádolni: egy tündér, hozhatná fel mentségére, olyan jelkép, mely megtestesített valamit, ami megközelítőleg igaz volt. Még manapság is előfordulnak atyák, akik azt tanítják gyermekeiknek, hogy Isten létezik.

- Kémek, mint a oo7-es?

- Nem egészen. - Castle megpróbált témát váltani. Mesélni kezdett: - Gyerekkoromban azt képzeltem, hogy egy régi vájatban, ott lent a lövészárkok között, egy sárkány él.

- Hol van itt lövészárok?

- Nem láthatod, benőtte a haraszt.

- Mi az a sárkány?

- Tudod - az afféle tüzet okádó, páncélos lény.

- Mint egy tank?

- Nos, igen, majdnem olyan, mint egy tank. - Castle-t elcsüggesztette, hogy kettejük képzelete között nem tudott kapcsolatot teremteni. - Inkább olyan, mint egy hatalmas gyík - magyarázta. Aztán eszébe jutott, hogy a kisfiú nagyon sok tankot látott, de ők elmenekültek az óriásgyíkok országából, mielőtt még Sam megszületett volna.

- Láttál már eleven sárkányt?

- Egyszer azt láttam, hogy fűst száll fel az egyik lövészárokból, és én azt hittem, ott a sárkány.

- Megijedtél?

- Nem. Azokban az időkben egészen mástól féltem. Gyűlöltem az iskolát, és nagyon kevés barátom volt.

- Miért gyűlölted az iskolát? Én is gyűlölni fogom? Úgy értem, az igazi iskolát.

- Mindnyájunknak más-más ellenséggel kell megküzdenünk. Neked talán nem lesz szükséged egy sárkány segítségére, de nekem volt. Az egész világ az én sárkányomat gyűlölte, s el akarta pusztítani. Mert mindenki félt a füsttől és a lángtól, melyet a szájából okádott ki, amikor felbőszítették. Egy éjszaka kiszöktem a közös hálóteremből, és a ládámból szardíniakonzerveket vittem neki. A konzervdobozokat a leheletével forralta fel. Mert melegen szerette a szardíniát.

- De ez igazán megtörtént?

- Nem, persze hogy nem, bár visszagondolva úgy rémlik, mintha csakugyan megtörtént volna. Egyszer a közös hálóteremben már ágyban feküdtem, és a takaró alatt sírtam, mert az iskolaév első hetében jártunk, s az ünnepekig tizenkét végtelen hét várt rám, s én rettegtem mindentől. Tél volt, és a cellám ablakát egyszer csak forró pára homályosította el. Ujjaimmal töröltem le a párát, és kinéztem. A sárkány volt ott, úgy nyújtózott el a fekete utcán, mint egy krokodil a folyóban. Addig sohasem hagyta el a Nagyrétet, mert ellensége volt minden ember éppúgy, ahogy szerintem mindenki ellenem fordult. A rendőrség még puskákat is tartott egy szekrényben, hogy lelőhesse, ha valaha is bemerészkedik a városba. És mégis ott volt, nagy csendben hevert, és leheletének hatalmas, meleg felhőit lövellte fel rám. Tudod, biztosan a fülébe jutott, hogy elkezdődött az iskola, s azt is megérezte, hogy boldogtalan vagyok és magányos. Okosabb volt, mint akármilyen kutya, sokkal okosabb, mint Buller.

- Ugratsz - mondta Sam.

- Nem, pontosan emlékszem.

- Mi történt azután?

- Titkos jelt adtam neki. Azt jelentette: „Veszély. Tűnj el!” Mert abban nem voltam biztos, hogy tud-e a rendőrség puskáiról.

- És elment?

- Igen. Nagyon lassan. S úgy nézett vissza a farka fölött, mintha nem szívesen hagyna magamra. De soha többé nem éreztem a félelmet vagy magányt. Legalábbis nem gyakran. Mert tudtam, hogy csak jelt kell adnom, és ő kijön a Nagyrétről a barlangjából, lekúszik, és megvéd engem. Rengeteg titkos jelünk, kódunk, rejtjelünk volt...

- Mint egy kémnek - szólt közbe Sam.

- Igen - felelte csalódottan Castle. - Meglehet. Mint egy kémnek.

Castle-nak eszébe jutott, hogy egyszer feltérképezte a Nagyrét minden lövészárkát és titkos alagútját, melyet ma páfrány rejteget. Mint egy kém. Rászólt Samre: - Ideje hazamennünk. Anyád aggódni fog.

- Nem, nem fog. Veled vagyok. Szeretném megnézni a sárkány barlangját.

- Tulajdonképpen nem is volt ott sárkány.

- De ebben azért nem vagy egészen biztos?

Castle elég nehezen találta meg a régi lövészárkot. A barlangot, ahol egykor a sárkány tanyázott, fekete szamócabokrok torlaszolták el. Ahogy keresztülpréselte magát a bokrokon, belerúgott egy rozsdás konzervdobozba, s az bukfencezve gurult odébb.

- Látod - kiáltott fel Sam -, valóban vittél neki kaját! - Sam is előrekúszott, de nem volt ott se sárkány, se csontváz. - Talán mégis végzett vele a rendőrség - mondta Sam. S felkapta a konzervdobozt.

- Ebben pipadohány volt - állapította meg -, nem szardínia.

Aznap éjszaka, mikor már lefeküdtek a közös ágyba, Castle azt kérdezte Sarah-tól: - Komolyan azt gondolod, hogy még nem késő?

- Mihez?

- Hogy otthagyjam az állásomat.

- Persze hogy nem. Nem vagy még olyan öreg...

- Akkor el kell innen költöznünk.

- Miért? Egyik város olyan, mint a másik.

- Nem szeretnél elköltözni innen? Ez a ház úgysem az igazi. Ha külföldön kaphatnék munkát...

- Nem szeretném kimozdítani Samet ebből a városból: ha később mégis elmegy innen, legyen hová hazajönnie. Valamihez, amit gyermekkorában ismert. Ahogy te is visszajöttél. A régi emlékekhez. A régi biztonsághoz.

- A vasút menti ócska romhalmazhoz?

- Igen.

Eszébe jutott a polgárok hangja, a jámbor ének, mely rávallott ünneplőbe öltözött tulajdonosaira, ahogy ott daloltak a terméskőből épült templomban, s a hit heti pillanatának áldoztak: „Van egy zöld hegy messze távol, messze a város falától."

- Azok a romok szépek - mondta Sarah.

- De te soha nem térhetsz haza - mondta Castle -, a saját gyerekkorodhoz.

- Az más. Én nem voltam biztonságban. Amíg nem ismertelek téged. S ott nem voltak romok - csak putrik.

- Muller Angliába jön, Sarah.

- Cornelius Muller?

- Igen. Nagyfiú lett belőle. Barátságosan kell fogadnom, az a parancs.

- Ne aggódj. Már nem árthat nekünk.

- Nem. De nem akarom, hogy felizgasson téged.

- Miért izgatna engem?

- C.-nek az az ötlete, hogy a lakásunkban fogadjuk.

- Csak jöjjön. Hadd lássa, hogy te meg én... hogy Sam...

- Beleegyezel?

- Természetesen beleegyezem. Egy fekete bőrű háziasszony Mr. Cornelius Mullernak. És egy fekete kisfiú.

De a nevetésükben megbújt a félelem remegése.

Harmadik fejezet

1.

- Hogy van a kis fattyú? - kérdezte Davis immáron három hete, minden áldott nap.

- Ó, megúszta. Egészen jól érzi magát. Nemrégiben már afelől érdeklődött, hogy mikor látogat meg minket odahaza. Magát szereti; csak tudnám, miért. Sokat emlegeti a tavaly nyári kirándulást meg a bújócskát. Sam azt vette a fejébe, hogy senki sem tud olyan jól bujkálni, mint maga. Magáról azt hiszi, hogy kém. És Sam úgy beszél a kémekről, ahogyan az én időmben a tündérekről beszéltek a gyerekek. Vagy már akkor se beszéltek róluk?

- Ellophatnám ma estére az apját?

- Miért? Mi a műsor?

- Amikor magát tegnap hívatták, Percival doktor nézett be hozzám egy-két szóra. Tudja, most már komolyan bízom benne, hogy mégis külföldre küldenek. Azt tapogatta rajtam a doktor, hogy mit szólnék egy további kivizsgáláshoz... Vér- és vizeletvizsgálat, veseröntgen satöbbi satöbbi. Óvatosnak kell lenni, mondta, mert a trópusokról van szó. Igazán megkedveltem. Ő is sportbolond.

- Lóverseny?

- Nem, csupán a horgászat. Eléggé magányos időtöltés. Percival ebben is hasonlít hozzám - nincs felesége. Elhatároztuk, hogy ma este összejövünk, s körülnézünk a városban. Olyan régen maradtam ki már. A Környezetvédelmi Minisztérium pasasai eléggé savanyú fickók. Felvállalna, öregem, egy szalmaözvegységet egyetlen estére?

- Tizenegy harminckor indul Eustonról az utolsó vonatom.

- Ma éjszakára enyém az egész lakás. A két környezetvédelmis kiszállásra ment valamilyen szennyezett területre. Kap egy ágyat. Duplát vagy szimplát, amit parancsol.

- Ha lehet, egy szimpla ágyat. Öregember vagyok én már, Davis. Nem tudom, mit tervez maga vagy Percival...

- Vacsora a Café Grillben, s utána egy sztriptízlokál. Raymond's Revuebar. Rita Rolls lép fel...

- Miből gondolja, hogy Percivalnak is erre támad kedve?

- Kifaggattam. Nos, nem fogja elhinni: életében nem járt még sztriptízbárban. És bevallotta, hogy megbízható kollégákkal szívesen bekukkantana már az egyikbe. Maga is tudja, mi az átka a mi beosztásunknak. Nos, ő is ettől szenved. Társaságban meg se mukkanhatunk, biztonsági okokból. Az én Jancsi bácsimnak még arra sincs módja, hogy a fejét kidugja. Rosszkedvű a fütykös: ez a helyes kifejezés. S ha az embernek egyszer a Jancsi bácsija kiszenved, akkor isten irgalmazzon, jobb utánahalni. Magánál, persze, más a helyzet - nős ember. Maga megbeszélheti a dolgokat Sarah-val és...

- Még a feleségeinkkel is tilos megbeszélni a dolgainkat.

- Maga azért megteszi.

- Nem igaz, Davis. S ha az jutott eszébe, hogy egy-két kurvát csípünk fel, velük se osztom meg a titkaimat. A legtöbbjüket a kémközpont foglalkoztatja. Ó, mindig elfelejtem, hogy nem illik őket kémeknek nevezni. Csak tudnám, miért. Szerintem van egy nyelvtani központ is, amelyik erről dönt.

- Úgy látom, maga is torkig van az egésszel.

- Igen. Talán jót tesz nekem egy kis kiruccanás. Felhívöm Sarah-t, és megmondom neki. Mit is?

- Mondja meg az igazat. Hogy vacsorázni megy az egyik fejessel. Előmenetele szempontjából fontos a cégnél. Nálam pedig kap egy ágyat. Sarah bízik bennem. Tudja, hogy nem fogom mellékutakra csábítani.

- Igen, azt hiszem, tudja.

- És, a fenébe is, ez ráadásul igaz.

- Majd felhívom, amikor kimegyek ebédelni.

- Miért nem innen, akkor megtakaríthatja a telefonköltséget?

- Nem szeretem, ha beleütik az orrukat a magánügyeimbe.

- Csakugyan azt képzeli, hogy majd a lehallgatásával bajlódnak?

- Maga nem azt tenné az ő helyükben?

- Meglehet, én is azt tenném. Ennyi rengeteg unalmas hülyeséget, a fene egye meg, még szalagra is rögzítenek!

2.

A kiruccanás csak fél siker volt, bár elég jól indult. Percival doktor a maga lassú, hivalkodásmentes módján kellemes társaságnak bizonyult. Se Castle-lal, se Davisszel nem éreztette, hogy voltaképp hivatali elöljárójuk. Amikor Daintry ezredes neve felmerült, enyhe lenézéssel beszélt róla - igen, találkozott vele egy hétvégi vadászaton. - Nem szereti az absztrakt művészetet, s nemigen ért egyet az én szerepemmel. Csak azért, mert én nem vadászom - magyarázta Percival doktor. - Csak horgászom.

Mindez már Raymond Revuebarjában hangzott el, ahol egy apró asztal körül szorongtak, mely épp akkora volt, hogy három whiskyspohár elfért rajta. Az asztal előtt egy fiatal, csinos fehérszemély bizarr mozdulatokkal hányta-vetette magát egy függőágyban.

- Ebbe szívesen beleakasztanám a horgomat - jegyezte meg Davis.

A lány a függőágy fölé lógatott pezsgőből iszogatott, s minden korty után ravasz hanyagsággal dobott le magáról egy ruhadarabot. Végre, a függőágy hálóinak mélyedésében, megpillanthatták meztelen fenekét, mint a csirkék püspökfalatját, melyet bevásárlóhálóikban hurcolnak a sohóbeli háziasszonyok. Birminghami üzletemberek társasága vad tapsban tört ki, s az egyikük arra vetemedett, hogy a feje fölött lengesse meg a Diners Club hitelkártyáját, talán hogy anyagi helyzetét fitogtassa.

- Mire szokott horgászni? - kérdezte Castle.

- Leginkább pisztrángra vagy pénzes pérre - felelte Percival.

- Olyan nagy a különbség?

- Édes barátom, kérdezzen meg egy afrikai vadászt, mi a különbség az oroszlán és a tigris között.

- Maga melyiket szereti?

- Azt így nehéz eldönteni. Én imádom a horgászatot: sebes vizű patakban. A pénzes pér nem olyan okos, mint a pisztráng, de ez még nem jelenti azt, hogy könnyebb horogra kapni. Annál más technikára van szükség. Az aztán a harcos hal: végkimerülésig küzd.

- És a pisztráng?

- Az a király. Semmi kétség. Könnyű elriasztani: egy vasalt sarok vagy bot, bármi zajt csap, már hűlt helye. Aztán a csalit is pontosan kell kivetni már elsőre. Máskülönben... - Percival olyan mozdulatot tett a karjával, mintha abba az irányba dobná ki a horgát, ahonnan most tűnt fel egy újabb meztelen leány, akit zebrává csíkozott a fekete és fehér fény.

- Micsoda popsi! - kiáltott fel a tisztelettől Davis. A whiskyspohár félúton állt meg a kezében, úgy figyelte a forgó kockákat, melyek egy svájci óra kerekeinek precizitásával működtek: - ékköves biztonság.

- Ez árt a vérnyomásának - hűtötte le Percival.

- A vérnyomásomnak?

- Figyelmeztettem, hogy magas.

- Ma este nem érdekel - mondta Davis. - Ez maga a nagy Rita Rolls. A nagy és páratlan Rita.

- Ha csakugyan komolyan gondolja a külföldi kiküldetést, alaposabb kivizsgálásnak kell alávetnie magát.

- Pompásan érzem magam, Percival. Soha különbül.

- Ez rejti a legnagyobb veszélyt.

- Kezdek félni magától - mondta Davis. - Vasalt csizma és bot. Most már látom, hogy a pisztráng miért is... - úgy kortyolt a whiskyjéből, mint egy kellemetlen orvosságból, majd ismét letette a poharát.

Percival doktor megszorította a karját, és azt mondta: - Csak tréfáltam, Davis. Maga inkább a pénzes pér típusa.

- Úgy érti, nem vagyok valami nagy hal?

- A pénzes pért nem szabad alábecsülni. Nagyon érzékeny az idegrendszere. És harcos típus.

- Akkor már inkább tőkehal lennék - mondta Davis.

- Ne is említse nekem a tőkehalat. Afféle halakra nem horgászom.

Felgyulladtak a lámpák. Véget ért a műsor. Az igazgatóság nyilván úgy gondolta, hogy Rita Rolls után már csak eshet a műsor. Davis még ott téblábolt a bár közelében, a játékautomatánál:

gyümölcsfigurákkal próbált szerencsét. Amikor minden érméje elfogyott, Castle-tól kért kölcsön kettőt. - Ez nem az én estém - mondta, és rosszkedve visszatért. Úgy látszik, Percival doktor csakugyan felidegesítette.

- Nincs kedvük egy búcsúitalhoz az én lakásomon? - kérdezte Percival doktor.

- Az előbb még maga beszélt le engem az italról.

- Édes öregem, túloztam. Különben is az összes ital közül a whisky a legkevésbé ártalmas.

- Én már, őszintén szólva, az ágyba kívánkozom.

A Great Windmill Streeten, a kapualjak vörös árnyékában, prostituáltak álltak, s azt kérdezgették: - Feljössz hozzám, édes?

- Gondolom, erről is lebeszél? - kérdezte Davis.

- Nos, a házasság rendszeressége biztonságosabb. Nem viszi fel annyira a vérnyomást.

Amikor Percival doktor elbúcsúzott tőlük, az éjszakai portás már az Albany lépcsőit sikálta. A doktor szobáit az Albanyban csupán egyetlen betű és egyetlen szám jelezte: - D.6 - mintha ez is csupán az öreg cég egyik szekciója lenne. Castle és Davis megfigyelte, milyen gondosan egyensúlyoz a szőnyegen, nehogy nedves legyen a cipője - különös óvatosság egy olyan ember részéről, aki megszokta, hogy térdig gázol hideg források vizében.

- Kár, hogy ő is velünk tartott - mondta Davis. Nagyszerű estét töltöttünk volna nélküle.

- Azt hittem, kedveli.

- Kedvelem, de ma este az idegeimre ment a horgásztörténeteivel, meg azzal a sok fecsegéssel a vérnyomásomról. Mi köze van neki az én vérnyomásomhoz? Ez csakugyan orvos?

- Azt hiszem, már évek óta nem praktizál - mondta Castle. – C. összekötő tisztje a bakteriológiai fegyver embereinél; ott csakugyan kapóra jön, ha valakinek orvosi diplomája van.

- A portoni laboratóriumtól engem kiver a frász. Mennyit beszélnek az emberek az atombombáról, s közben egészen elfeledkeznek erről a kis vidéki intézményről. Senkinek se jutott eszébe, hogy oda szervezzen tiltakozó felvonulást. Baktériumháború-ellenes jelvényeket sem viselnek, pedig ha történetesen betiltanák a bombát, még mindig itt lenne az a halálos kis kémcső...

A Claridge's-nél befordultak a sarkon. Egy estélyi ruhás, magas, sovány hölgy szállt be egy Rolls Royce-ba, s nyomában egy frakkos, mogorva férfi, aki lopva az órájára tekintett - mint két színész egy Edward korabeli darabból: hajnali két óra volt. Davis lakásához a használattól lyukacsossá kopott, sárga linóleumos, meredek lépcső vezetett, olyan volt már, akár az ementáli sajt. De az ilyen apróságokkal minek törődni, mikor cserébe ott szerepelhetett a belváros W.I. kerülete a névjegyen. A konyhaajtó tárva-nyitva, s Castle megpillanthatta az elmosatlan, piszkos edény kupacait a mosogatóban. Davis kinyitotta a faliszekrény ajtaját - a polcokon csupa üres palack sorakozott -, a környezetvédelmet itt nem az otthonnál kezdték. Davis megpróbált két pohárra elegendő whiskyt találni valamelyik üvegben.

- Nem marad más - jelentette ki -, mint összekeverni két fajtát. Amúgy is keverékwhisky. S összeöntötte, ami a Johnnie Walkerből maradt, egy White Horse-szal, s így sikerült egy negyed üveg italra szert tennie.

- Takarítónőjük nincs?

- Kétszer egy héten jár egy asszony, s mindent félreteszünk a számára.

Davis benyitott egy ajtón. - Itt a szobája. Elnézést; az ágy nincs megvetve. Holnap jön a takarítónő. - A padlóról felkapott egy piszkos zsebkendőt, s a rend kedvéért begyömöszölte egy fiókba. Aztán visszakísérte Castle-t az ebédlőbe, s a székről néhány folyóiratot a padlóra söpört.

- Az jutott eszembe, hogy önkényesen megváltoztatom a nevemet - mondta Davis.

- Mire?

- Beszúrok egy e betűt a Davisbe. A Davies Street-i Davies: nagyon előkelően hangzik. - Feltette a lábát a heverőre. - Mit szól, milyen finom az italkeverékem? White Walkernak fogom elkeresztelni. Egész vagyont rejt az ötlet, egy gyönyörű nő árnyrajzával lehetne hirdetni. Mondja, de őszintén: mi a véleménye dr. Percivalról?

- Elég barátságosan viselkedett. De nekem mégis az járt az eszemben…

- Micsoda?

- Mi vette rá, hogy velünk töltse az estét? Mi volt a célja?

- Egy kis kiruccanás, olyan emberekkel, akik előtt beszélhet. Mit kell ezt tovább firtatni? Magát nem idegesíti, hogy civilek társaságában folyton tartania kell a száját?

- Igazán nagyra ő se nyitotta a magáét. Még előttünk sem.
- Előttem kinyitotta, mielőtt maga megérkezett.
- Miről?
- A portoni laboratóriumról. Bizonyos találmányok dolgában jóval megelőztük az amerikaiakat, s ezért kértek meg minket, hogy összpontosítsunk arra a kis halálos bacira, amelyik magaslati levegőn éppúgy megél, mint ahogy sivatagi körülmények között sem pusztul el... Nos? Ha összerakjuk a részleteket, a hőmérsékleti faktort a többivel, akkor ez Kínára utal. Vagy talán Afrikára.
- S miért éppen magának beszélt erről?
- Nos, afrikai kapcsolataink révén nekünk vannak bizonyos információink a kínaiakról. Mióta beérkezett a jelentés Zanzibarból, nagyon felszökött az ázsiónk.
- Annak már két éve is, a jelentést pedig még nem sikerült ellenőriznünk.
- Percival véleménye szerint nem szabad nyílt kártyákkal játszanunk. Csak semmi körkérdés az összekötőkhöz. Ahhoz ez túlságosan bizalmas. Csak tartsuk nyitva a szeműnket, hátha felbukkan valamelyik jelentésben olyan utalás, hogy a kínaiakat érdekli a Dögvésztelep, s erről közvetlenül őt értesítsem.
- Miért csak magának beszélt erről, s előttem miért hallgatott?
- Gondalom, magát is beavatta volna, de késve érkezett.
- Daintryvel volt dolgom. Egyébként Percival az irodában is felkereshetett volna, ha valamit közölni akar.
- Igazából mi nem tetszik?
- Csak azon tűnődöm, vajon igazat mondott-e magának Percival.
- Mi a csoda oka lenne?...
- Hogy egy félrevezető pletykát elültessen.
- Nálunk? Nem a fecsegésről vagyunk híresek, maga meg én, no meg Watson.
- És Watsont beavatta?
- Nem. Igazat szólva, nekem is beadta a szokásos dumát a tökéletesen szigetelt skatulyákról. Szigorúan bizalmas, mondta, de ez ezúttal magára nem vonatkozik.
- Jobb, ha nem tudják meg, hogy nekem elmondta.
- Öregem, magát csakugyan megfertőzte a foglalkozás betegsége: a gyanakvás.
- Igen. Veszedelmes fertőzés. Ezért foglalkozom azzal, hogy lelépek.
- S kapálni fog egy konyhakertben.
- Bárhol, ahol nincs titok, s elég hétköznapi és viszonylag ártalmatlan a munka. Egyszer már majdnem elszerződtem egy hirdetési ügynökséghez.
- Csak óvatosan. Azoknak is van titkuk: ipari titok. - A lépcső tetején megszólalt a telefon. - Hajnalban - mérgelődött Davis. - Ez közösségellenes. Ki a fene lehet az? - Feltápászkodott a pamlagról.
- Rita Rolls - ugratta Castle.
- Töltsön magának még egy White Walkert.
Castle-nak annyi ideje se maradt, hogy kitöltse az italt, amikor Davis szólt le hozzá. - Sarah keresi, Castle.
Már csaknem fél háromra járt, és Castle-t elfogta a félelem. Egy szinte gyógyult fertőző betegségben felléphetnek még komplikációk a gyereknél?
- Te vagy az, Sarah? - kérdezte. - Valami baj van Sammel?
- Ne haragudj, drágám. Még nem feküdtél le, ugye?
- Nem. Mi baj van?
- Félek.
- Sam?
- Nem, nem Sam miatt. De éjfél óta kétszer is megszólalt a telefon, és senki se szólt bele.
- Téves kapcsolás - nyugtatta megkönnyebbülten. - Gyakran előfordul.
- Valaki tudja, hogy nem alszol itthon. Félek, Maurice.
- Mi történhetne veled a King's Roadon? Száz méterre van a rendőrőrs. És Buller? Buller veled van, nem igaz?
- Mélyen alszik és horkol.

- Szívesen hazamennék, ha tudnék, de nincs már vonatom. S ilyen későn még a taxi se visz haza.

- Hazaviszem kocsival - mondta Davis.

- Nem, nem, szó se lehet róla.

- Miről? - kérdezte Sarah.

- Davisnek szóltam. Felajánlotta, hogy hazavisz kocsival.

- Ó, nem, azt nem engedem. Most, hogy hallottam a hangodat, megnyugodtam. Majd felébresztem Bullert.

- Sam jól van?

- Remekül.

- A rendőrőrs száma megvan. Két pillanat alatt elérnek hozzád.

- Nagy csacsi vagyok, nem igaz? Közönséges csacsi.

- Imádni való csacsi.

- Kérj elnézést Davistől. Igyatok az egészségemre.

- Jó éjszakát, drágám.

- Jó éjszakát, Maurice.

Keresztnevének említése a szerelem jele volt - ha kettesben voltak, akkor pedig csalogató a szerelemre. Becézések - kedvesem és drágám -, az a hétköznapi valuta volt, amelyet társaságban váltottak be, de a keresztnév szigorúan magánügy, melyet a törzsön kívüli idegennek sohasem árulnak el. Szeretkezéseik csúcsán Sarah hangosan kiáltotta el a férfi titkos törzsi nevét. Castle hallotta, hogy Sarah letette a telefont, de ő még egy pillanatra a füléhez szorította a kagylót.

- Semmi baj nincs, ugye? - kérdezte Davis.

- Nem, Sarah-val nincs.

Castle visszajött az ebédlőbe, s kitöltötte whiskyjét. - Azt hiszem, lehallgatják a telefonját.

- Miből gondolja?

- Gondolom? Csak az az érzésem. S megpróbálom tudatosítani, miből gondolom.

- Nem élünk már a kőkorszakban. Manapság senki sem tudja megállapítani, lehallgatják-e a telefonját.

- Gondatlanság esetét leszámítva. Vagy ha ők is azt akarják, hogy észrevegye.

- Miért akarnák, hogy észrevegyem?

- Talán azért, hogy megijesszék. Ki tudja?

- De akkor is - miért pont engem hallgatnának le?

- Biztonsági okból. Ezek nem bíznak senkiben. Különösen azokban nem, akik a mi beosztásunkban dolgoznak. Mi vagyunk a legveszedelmesebbek. Mi vagyunk azok, akik állítólag ismerjük az átkozott Szigorúan Bizalmas jelentéseket.

- Én nem tartom magam ilyen veszedelmesnek.

- Indítsa meg a lemezjátszót - mondta Castle. Tánczenei felvételeinek gyűjteményét Davis nagyon gondosan óvta, jobban, mint bármit a lakásban. Katalógusa pontosságban a British Museum könyvtáráéval vetekedett, s bármely esztendő slágerlistájának vezető számai éppoly frissen ötlöttek Davis emlékezetébe, mint a Királydíj nyertes lovaié.

Davis megkérdezte: - Maga biztosan valami régimódit és klasszikust szeretne, nem igaz? - s ezzel feltette az Egy nehéz nap éjszakájá-t.

- Állítsa hangosabbra.

- Ezt nem szabad hangosabban.

- Akkor is állítsa hangosabbra.

- Szörnyen hangzik így.

- Így legalább magunk vagyunk - mondta Castle.

- Azt hiszi, minket is lehallgatnak?

- Cseppet sem csodálkoznék.

- Maga csakugyan megkapta a fertőzést - állapította meg Davis.

- Amit Percivallal beszélgettek, nyugtalanít, egyszerűen nem tudom elhinni. Messziről bűzlik. Azt hiszem, hogy egy léket fedeztek fel, most megpróbálják letapogatni.

- Semmi kifogásom. Ez a kötelességük, nem igaz? De nem látszik valami okos dolognak, ha így kilóg a lóláb.

- Ez igaz; sőt az is, hogy Percival meséje ugyancsak igaz lehet. Igaz, de máris leleplezett. Egy beépített ügynök, akármennyire is gyanúsnak véli, kötelességének érezné, hogy továbbadja arra az esetre...

- S maga azt hiszi, hogy ők azt hiszik: mi lennénk a lék?

- Bizony. Egyikünk vagy mindketten.

- De mivel nem vagyunk azok, kit érdekel? - tréfálkozott Davis. - Már régen ágyban a helyünk, Castle. S ha a párnám alatt mikrofon rejtőzik, csakis a horkolásomat hallgathatják le. - Kikapcsolta a zenét. - Minket nem abból a fából faragtak, hogy kettős ügynökök legyünk, se magát, se engem.

Castle levetkőzött, s eloltotta a villanyt. Az apró és rendetlen szobában megrekedt a levegő. Megpróbálta felnyomni a tolóablakot, de szakadt volt a huzalja. Kibámult a kora hajnali utcára. Nem volt járókelő, még egy rendőr se. A Claridge's irányában, kissé lejjebb, a Davies Streeten egyetlen taxi várakozott az állomáson. Valahol a Bond Street környékén egy tolvajriasztó csengő hiábavaló sikoltozása hangzott, és szemerkélni kezdett az eső. Oly feketén csillogott tőle a járda, mint egy rendőr esőkabátja. Castle szorosan összehúzta a függönyöket, lefeküdt, de nem tudott aludni. Hosszú ideig nyugtalanította a kérdés: azelőtt is volt-e taxiállomás Davis lakásának a közelében? Hiszen egyszer csaknem a Claridge's túloldalára kellett átsétálnia, hogy taxit találjon. S mielőtt álomba merült, még egy kérdés foglalkoztatta. Lehetséges, tűnődött, hogy Davist az ő megfigyelésére rendelték ki? Vagy csupán egy ártatlan Davist használnak arra, hogy az ő révén megjelölt bankjegyet csúsztassanak a kezébe? Nemigen hitte Percival doktor meséjét a portoni laboratóriumról, de ahogyan Davisnek is bevallotta, ettől még igaz is lehetett.

Negyedik fejezet

1.

Castle-t most már komolyan nyugtalanította Davis. Igaz, hogy Davis maga is tréfálkozott a saját melankóliáján, de ettől még ez a melankólia mélyen befészkelte magát, és Castle szemében az is baljós jelnek tűnt, hogy Davis már nem ingerkedett Cynthiával. S kimondott gondolatai is egyre inkább elkalandoztak az éppen tanulmányozott anyagtól. Egyszer, amikor Castle a 63 3oo/4-esről kérdezte, Davis így válaszolt: - Tengerre néző kétágyas szoba a Polana Hotelben. - Ugyanakkor az egészségével nem lehetett komoly baj - kivizsgálását csak nemrég fejezte be Percival doktor.

- Már megint egy zairei táviratra várunk - panaszkodott Davis. - De az 59 8oo-asnak eszébe se jutunk: iddogál valahol a forró alkonyatban a csavargó haverjaival, és fütyül a világra.

- Küldhetnénk neki egy figyelmeztetőt - javasolta Castle. S egy papírszeletre felírta: „185-ös táviratunkra semmi, ismétlem, semmi válasz nem érkezett”, s a kimenő levelek tálcájába csúsztatta Cynthia számára.

Davis ma regattaversenyre öltözött. Szivarzsebéből vadonatúj, sárga kockás bíbor selyemzsebkendő lógott alá, mint szélcsendes napon a zászló, a nyakkendője palackzöld, bíbor mintákkal. Még a kabátujjából kidudorodó használati zsebkendője is vadonatújnak rémlett - pávakék színben. Tetőtől talpig kocatengerész-felszerelésben feszített.

- Jól telt a hétvége? - kérdezte Castle.

- Igen, ó, igen. Bizonyos értelemben. Csendesen. A környezetvédelmis kollégák kiszálláson voltak, Gloucesterben szagoltak ki valami gyárkéményfüstöt. Egy gumigyárban.

A titkárságról ma egy Patricia nevű lány volt szolgálatban (kikérte magának, hogy Patnak becézzék), s ő gyűjtötte be egyetlen táviratukat. Miként Cynthia, ő is katonaivadék volt, Tomlinson dandárparancsnok unokahúga: a cégnél a már bent levők közeli rokonait a biztonság szempontjából látszott tanácsosnak alkalmazni, s talán megkönnyítette a káderezés munkáját is, hiszen a dolog természete szerint számos kapcsolatuk közös lehetett.

- Ez minden? - kérdezte a lány, mintha a 6/A szekciónál fontosabb részlegek elkényeztették volna.

- Attól tartok, nem tudunk többet felmutatni, Pat - közölte vele Castle, mire a lány becsapta maga mögött az ajtót.

- Nem kellett volna felingerelnie - mondta Davis. - Feljelent Watsonnál, az meg suli után itt maraszt táviratokat másolni.

- Hol van Cynthia?

- Szabadnapos. - Davis hangosan köszörülte a torkát - mintha az evezős nyolcasnak adott volna jelt -, az arcán a vörös indítózászló színe ömlött el. - Arra akartam kérni... adjon engedélyt, hogy tizenegykor lelépjek. Ígérem, visszaérek egyre, amúgy sincs semmi dolgunk. Ha bárki keres, csak annyit mondjon, hogy a fogorvoshoz mentem.

- Ahhoz, hogy erről Daintryt is meggyőzze, legalábbis gyászba kellett volna öltöznie - mondta Castle. - Ez a sportegyenruha nem egészen illik a fogorvoshoz.

- Az igazat megvallva, csakugyan nem a fogorvoshoz készülök. Tulajdonképpen arról van szó, hogy Cynthia beleegyezett, találkozik velem az Állatkertben, az óriás macskamedvék ketrece előtt. Mit gondol, kezdi beadni a derekát?

- Maga csakugyan szerelmes, vallja be, Davis.

- Én már csak egy komoly kalandra vágyom, Castle. Egy végtelen hosszúságú kalandra. Egy hónap, egy év, egy évtized. Elegem volt a kóbor numerákból. Reggel négykor hazafelé botorkálni egy partyról, iszonyú másnapossággal. És másnap reggel - csak az jut eszembe, hogy nagyon jó volt, a lány remek, s mennyivel többet nyújtottam volna, ha nem keverem az italt... s akkor végiggondolom, hogyan történne mindez Cynthiával Lourenco Marques-ban. Cynthiával igazán tudnék beszélgetni. Még az én Jancsi bácsimat is felébresztené, ha valakivel a munkámról is tudnék beszélgetni. A chelsea-beli csajok, amint vége a zenének, máris kérdezősködni kezdenek. Mi a foglalkozásom? Hol az irodám? Azelőtt azt füllentettem, hogy még mindig az Aldermastonban dolgozom, de manapság már mindenki tudja, hogy felszámolták azt a rohadt céget. Mit mondjak akkor nekik?

- A bankszakmát kellene szóba hozni.

- Az aztán nem vonzó szakma, s a csajok egyeztetik az információkat. - Kezdte elrámolni a dolgait. Becsukta, majd lelakatolta a kartonrendszerét. Az asztalán két gépírt papírlap hevert, ezeket a zsebébe tette.

- Iratot viszünk ki az irodából? - kérdezte Castle. - Csak vigyázzon Daintryvel. Egyszer már rajtakapta magát.

- A mi szekciónkkal végzett. Most a hetesek kapják meg. Különben ez is a szokásos képtelenség: „Kizárólag tájékoztatásul. Olvasás után megsemmisítendő.” Ami annyit jelent, hogy a fenébe vele. Majd „betáplálom a memóriámba”, amíg Cynthiára várok. Biztosan késni fog.

- Emlékezzen Dreyfusra. Ne dobja szemétkosárba, hogy a takarítók megtalálják.

- Áldozatként elégetem Cynthia lába előtt. - Kiment, majd gyorsan visszajött. - Kívánjon nekem szerencsét, Castle, legyen szíves.

- Persze. Tiszta szívemből.

Az elkoptatott frázis forrón és önkéntelenül tolult Castle nyelvére. S ez meglepte, éppúgy mint amikor egyszer, szabadságát töltve a tengernél, egy ismerős barlangba hatolt be, s egy ugyancsak ismerős sziklán egy emberi arc őskori rajzát fedezte fel, melyet azelőtt mindig mohák véletlen ábráinak vélt.

Fél óra múltán felberregett a telefon. Női hang szólt bele: - J. W. kíván beszélni A. D.-val.

- Az baj - felelte Castle. - A. D. nem beszélhet most J. W.-vel.

- Ki beszél? - kérdezte a gyanakvó hang.

- Valaki, akit M. C.-nek hívnak.

- Maradjon a vonalban, kérem. - A telefonból valamifajta magas ugatás érkezett el hozzá. Aztán az ugatás zűrzavarából eltéveszthetetlenül vált ki Watson hangja.

- Ez biztos Castle, igaz?

- Úgy van.

- Feltétlenül beszélnem kell Davisszel.

- Házon kívül van.

- Hova ment?

- Egy órára visszajön.

- Az már késő. Hol van most?

- A fogorvosánál - közölte kelletlenül Castle. Nem szívesen keveredett bele más emberek hazugságába; az csak összezavarja a dolgokat.

- Kapcsoljunk át a K-vonalra - mondta Watson. Ezzel a szokásos zavar kezdődött el; egyikük túl korán nyomta le a jobb oldali gombot, majd akkor ment vissza a rendes telefonra, amikor a másik már a K-vonalra kapcsolt. Amikor végre sikerült mindkettejüknek a rádiótelefonra állni, Watson megkérdezte: - Nem tudja visszarendelni? Értekezletre várják.

- A fogorvosi székből csak nem rángathatom ki? Különben sem tudom, ki a fogorvosa. Nem tüntették fel a káderlapján.

- Nem? - kérdezte korholón Watson. - Akkor kötelessége lett volna feljegyzést hátrahagynia a címmel.

Watson ügyvédként kezdte, de abba belebukott. Kihívó megvesztegethetetlensége talán sértette a bírákat; az erkölcsi oktatás, legalábbis így tartják a bírák, a Törvényszék előjoga, s ebbe nem illik belekontárkodnia a jogvédelem ifjabb képviselőinek. De a „Külügy egyik osztályán" pontosan ama tulajdonságok emelték egyre magasabbra, melyek annyira hátrányára váltak a Törvényszéken. Könnyűszerrel lekörözte még az idősebb évjárat olyan embereit is, mint Castle.

- Nekem is be kellett volna jelentenie, hogy eltávozik - jelentette ki Watson.

- Talán hirtelen jött rá a fogfájás.

- C. kifejezetten ragaszkodik Davis jelenlétéhez. Egy jelentést akar vele értekezlet után megbeszélni. A jelentés, remélem, eljutott hozzá.

- Említett egy jelentést. De, ha jól értettem, az volt a véleménye róla, hogy csak a szokásos napi hülyeség.

- Hülyeség? Szigorúan bizalmas. Mit csinált vele?

- Gondolom, a páncélszekrényébe zárta.

- Ellenőrizné, kérem?

- Majd megkérem rá a titkárnőjét. Azaz, sajnálom, lehetetlen, a titkárnő ma szabadnapos. Olyan fontos ügy?

- C.-nek határozottan ez a véleménye. Szerintem helyes lenne, ha Davis távollétében maga jönne el az értekezletre, bár ez Davis skatulyája. A 121-es szobába, pontosan tizenkettőre.

2.

Az értekezlet halaszthatatlan fontossága nemigen igazolódott be. Részt vett ugyan az MI5 egyik képviselője is, akit Castle sohasem látott azelőtt, mert a napirend legfőbb pontja: hogyan lehet a korábbiaknál még világosabban elhatárolni az MI5 és az MI6 feladatkörét. A legutóbbi háború óta az MI6 egyáltalában nem működött brit felségterületen, s ott a kémelhárítással az MI5 foglalkozott. Franciaország elestével ez a rendszer összeomlott Afrikában, hiszen a vichyi gyarmatokra brit felségterületről kellett irányítani az ügynököket. A békekötés után a régi rendet sohasem sikerült teljesen helyreállítani. Tanzániát és Zanzibart mint a Brit Államközösség tagját egyetlen országgá egyesítették - de a zanzibari szigetek kínai kiképző táborait lehetetlen volt szintén brit felségterületnek tekinteni. Bizonyos zavar keletkezett abból, hogy Dar es Salaamban mind az MI5-nek, mind az MI6-nak működtek összekötői, de a közöttük levő kapcsolat nem volt sem szorosnak, sem barátságosnak nevezhető.

- Vetélkedni - ezzel a szóval nyitotta meg C. az értekezletet - egy bizonyos határig egészséges dolog. De néha hiányzik a kölcsönös bizalom. Nem mindig osztottuk meg az ügynökökre vonatkozó információkat. Gyakran ugyanazt az embert futtattuk a kémkedésben és a kémelhárításban. - Ezzel visszaült, hogy átadja a szót az MI5 képviselőjének.

Watsonon kívül Castle szinte senkit sem ismert. A sovány, őszülő emberről, akinek előreugrott az ádámcsutkája, azt beszélik, hogy ő a cég veteránja. Chiltonnak hívták. Még a hitleri háború előtt került ide, de ennek ellenére nemigen voltak ellenségei. Most jószerivel csak Etiópia tartozott hozzá. Mindemellett a XVIII. századi kereskedőpénzek legnagyobb élő szakértője volt, és gyakran hívatták tanácsadóként a Sotheby árveréseire. Laker, a vörös hajú és vörös bajuszú hajdani gárdatiszt most az észak-afrikai arab köztársaságok gondját viselte.

Az MI5 képviselője befejezte hozzászólását az összekuszálódott határvonalakról. C. zárta le a vitát: - Ebben megállapodtunk. A 121-es szoba békeszerződése. Biztos vagyok benne, hogy

mostantól kezdve világos mindkét fél álláspontja. Köszönöm, hogy elfáradt hozzánk, Puller. - Pullen.

- Elnézést. Pullen. Nos, ha megbocsátja udvariatlanságunkat, maradt még néhány belső ügyünk megvitatásra... - Amikor Pullen betette maga mögött az ajtót, C. megjegyezte:

- Sohase szerettem igazán ezeket a kémelhárítós figurákat. Valahogy mindenhová magukkal hurcolnak egy bizonyos rendőrségi szellemet. Persze, érthető, hiszen így kell viselkedni a kémelhárításban. Az én szememben a kémkedés már sokkal inkább úriemberek dolga, de lehet hogy nagyon régimódi vagyok.

Egy távoli sarokból Percival szólt közbe. Castle még azt sem vette észre, hogy jelen van. - Magam is inkább az MI9-et kedvelem.

- Mit csinál az MI9-es? - kérdezte Laker, és felpödörte a bajszát. Az MI sorszámainak rendjében Laker egyike volt a ritka, igazán katonás típusoknak.

- Azt már regen elfelejtettem - mondta Percival -, de azok mindenesetre sokkal barátságosabbak. - Chilton röviden felugatott - amikor nevetett, az inkább ugatásnak hangzott.

Watson szólt közbe: - Nem ők dolgozták ki a háború alatt a menekülési módszereket? Vagy az a 11-es volt? Nem is tudtam, hogy még mindig működnek.

- Igaz is, hiszen olyan régen nem láttam egyet se közülük - felelte Percival, az orvosokra jellemző nyájas magabiztossággal. Mintha csak az influenza tüneteit írta volna le. - Az is lehet, hogy már régen feloszlottak.

- Jut eszembe - mondta C. -, hol van Davis? Beérkezett egy jelentés, amit vele szerettem volna megbeszélni. Mintha vele nem is találkoztam volna, amikor zarándokutamon a hatos szekciót jártam körül.

- Fogorvosnál van - közölte Castle.

- Nekem nem jelentette be, uram - mentegetődzött Watson.

- Ó, hát nem igazán sürgős. Afrikában soha semmi sem az. A változások lassan érnek be, és általában nem tartósak. Bárcsak ugyanez vonatkozna Európára is. - Összegereblyézte az iratait, és észrevétlenül távozott, mint az olyan házigazda, aki felismeri, hogy nélküle a meghívott vendégek jobban mulatnak.

- Furcsa - mondta Percival -, amikor Davisszel találkoztam a minap, semmi baja sem volt az agyarainak. Még hencegett is azzal, hogy hírét se hallotta a fogfájásnak. A fogkőképződésnek sem volt semmi jele. Egyébként, Castle, szerezze meg nekem a fogorvosának a nevét. Csak az orvosi nyilvántartásom számára. Ha bármi baja van, azt szívesebben bízzuk a saját embereinkre. Biztonság tekintetében sohasem lehetünk elég óvatosak.

HARMADIK RÉSZ

Első fejezet

1.

Dr. Percival a saját klubjába, a Reformba hívta meg ebédre Sir John Hargreavest. Szokásukká vált, hogy felváltva ebédeltek a Reformban vagy a Travellersben havonta egyszer, szombaton, amikor már a klubtagok legtöbbje vidékre távozott. A Pall Mall acélos szürkéjét, mint egy viktoriánus metszetet, hosszú ablakok keretezték. A vénasszonyok nyara már csaknem véget ért, visszaállt a téli időszámítás, s a legenyhébb szél rezzenéseiben is már érezhető volt a készülő tél lehelete. Füstölt pisztránggal kezdték az ebédet, s ez arra ösztönözte Sir John Hargreavest, hogy bejelentse Percival doktornak: immár komolyan foglalkozik a gondolattal, hogy a patakba, mely parkját a mezőgazdasági földektől elválasztja, halat telepít.

- Szükségem van a tanácsára, Emmanuel - mondta. Amikor biztonságos kettesben voltak, a keresztnevükön szólították egymást. Jó ideig beszélgettek még a pisztránghorgászatról, vagyis inkább Percival doktorbeszélt róla - ez a téma ugyan Hargreaves szemében könnyen kimeríthetőnek látszott, de ismerte Percival doktort: el tudná húzni egészen a vacsoráig. A pisztrángról azonban egy másik kedvenc témájához térítette el valamely hirtelen ötlet, s a klubját hozta szóba.

- Ha adnék a lelkiismeretemre - jelentette ki Percival -, egyetlen percig sem maradnék klubtag. Kizárólag a konyhája miatt vagyok az: a füstölt pisztráng, ha meg nem sértem, John, itt a legjobb egész Londonban.

- A Travellers konyhája nekem éppúgy megfelel - jelentette ki Hargreaves.

- Ugyanakkor elfeledkezik a mi klubunk vadpudingjáról. Tudom, hogy rossz néven veszi, de még a maga feleségének vadpástétomjánál is jobban szeretem. Az édes tészta ugyanis kicsapja a mártást. A puding viszont felszívja. A puding, hogy úgy mondjam, együttműködésre hajlamos.

- De mi zavarja itt a lelkiismeretét, Emmanuel, ha történetesen van lelkiismerete, ami elég képtelen feltételezés?

- Mint bizonyára tudja, itt ahhoz, hogy tag legyen az ember, jóváhagyólag kell aláírnia az 1866-os reformtörvényt. Megengedem, ez a törvény nem volt olyan rossz, mint számos utóda, teszem azt az, amely szavazati jogot adott a tizennyolc éveseknek, és kaput nyitott az általános szavazati jog veszedelmes tételének. Manapság még az oroszok is ezt vallják, persze propaganda-okokból, de ők elég okosak ahhoz, hogy józanul néhány jelentéktelen apróságra korlátozzák az országukban szavazásra bocsátott dolgokat.

- Micsoda reakciós ember maga, Emmanuel. De abban, amit a pudingról és az édes tésztáról mondott, megengedem, igaza lehet. Jövő évben kipróbálhatjuk ezt a pudingot, ha még egyáltalában megengedhetjük magunknak a vadászatot.

- Ha nem engedhetjük meg, az is az általános szavazati jog következménye. Legyen őszinte, John, és ismerje el, hogy ez a képtelen ötlet micsoda felfordulást csinált még Afrikában is.

- Az igazi demokráciának, azt hiszem, idő kell ahhoz, hogy érvényesülni tudjon.

- Az a fajta demokrácia sohasem fog érvényesülni.

- Maga csakugyan vissza akar térni a vagyoni cenzushoz, Emmanuel? - Hargreaves sohasem tudta igazán eldönteni, mikor tréfál Percival doktor.

- Persze, miért ne? A szavazójoghoz szükséges jövedelem határát, persze, az inflációhoz mérten, esztendőnként kell emelni. Manapság a szavazati jog tisztes mértéke az évi négyezres jövedelem lenne. Ez a bányászoknak és a dokkmunkásoknak is megadná a szavazati jogot, ami megmentene bennünket egy csomó bajtól.

Kávé után közös megegyezéssel sétára indultak: a hatalmas Gladstone-lépcsőkön ereszkedtek le a Pall Mall hűvösébe. A St. James's-palota ódon téglaépülete kihunyó tűzként lobbant el a szürkületben, s az őrt álló katonát bíborba borította a kárhozat utolsó lángnyelve. Elindultak befelé a parkba, s Percival doktor törte meg a csendet:

- Hogy egy pillanatra még a pisztrángról szóljak... - Olyan padot választottak, ahonnan megfigyelhették a tó felszínén a vadkacsákat - oly könnyedén siklottak tova, mintha játékmágnes mozgatta volna őket. Mindketten ugyanazt a súlyos tweed felöltőt viselték, az olyan férfiak felöltőjét, akik önszántukból élnek vidéken. Előttük egy keménykalapot viselő férfi haladt el; ernyőt tartott, s ahogy elhaladt, saját gondolataival vitatkozva ráncolta a homlokát. - Ez Browne; a végén e-vel - mondta Percival.

- Rengeteg embert ismer maga, Emmanuel.

- A miniszterelnök gazdasági tanácsadóinak egyike. Nem adnék neki választójogot, akármennyit keres.

- Beszélhetnénk egy kicsit hivatalos ügyekről is? Most, hogy négyszemközt vagyunk. A Reform-klubban maga biztos attól tart, hogy lehallgatnak.

- Természetesen. Ahol körül vagyunk véve az általános választójog fanatikus híveivel? Ezek képesek voltak kannibál hordáknak is megadni a szavazati jogot...

- Nem szabad lenéznie a kannibálokat - csitította Hargreaves -, nekem a legjobb barátaim között is voltak kannibálok, s most, hogy az e betűs Brown hallótávolságon kívül van...

- Daintryvel együtt nagyon körültekintően vizsgáltam át az ügy minden részletét, John, s én személy szerint meggyőződtem róla, hogy Davis az az ember, akit keresünk.

- És Daintrynek is ez a meggyőződése?

- Nem. A dolog természete szerint csupa közvetett bizonyíték áll rendelkezésünkre, és Daintry esze csak törvényparagrafusokra jár. Kár tagadnom, hogy én nem kedve1em ezt a Daintryt. Humora nincs, ehhez képest önérzetes. Néhány hete egész estét töltöttem el Davisszel. Korántsem olyan idült alkoholista, mint Burgess és MacLean volt, de azért eleget iszik, és mióta elkezdtük az

ellenőrzést, ha jól sejtem, egyre többet. Éppúgy, mint egykor az a két ember, no meg Philby, ő is bizonyos feszültségben él. Hajlamos a mániadepresszióra, és: a mániás depreszsziósokban mindig van annyi tudathasadás, ami a kettős játékhoz nélkülözhetetlen. Nagyon szeretne kijutni külföldre. Bizonyára azért, mert már sejti, hogy figyelik, s esetleg megtiltották neki, hogy lelépjen. Lourenco Marquesban persze már kicsúszna a mi ellenőrzésünk alól, ugyanakkor nagyon hasznos helyen lenne a másik fél számára.

- De hol a bizonyíték?

- Egy kicsit hézagos, de vajon megengedhetjük magunknak, John, hogy fellebbezhetetlen bizonyítékra várjunk? Végül is nem akarjuk bíróság elé állítani. A másik szóba jöhető ember Castle (abban már megegyeztünk, hogy Watson nem jöhet számításba), s Castle-t éppoly alaposan átvizsgáltuk. Boldog második házasság, első felesége a blitzben pusztult el, megfelelő származás, az apja orvos volt, amolyan régi típusú háziorvos, a liberális párt tagja, de hadd hangsúlyozzam, nem a Reform-klubé, egy életen át kezelte a betegeit, s gyakran elfelejtette benyújtani a számlát, az anyja még mindig él, légóparancsnok volt a blitz alatt, és kitüntették a György király emlékéremmel. Nem rossz hazafi, és konzervatív párti gyűlésekre jár. Kifogástalan pedigré, ezt el kell ismernie. Komoly ivásnak Castle-nál nincs nyoma, és takarékosan bánik a pénzzel is. Davis meglehetősen sokat költ óportóira és whiskyre, meg a Jaguárjára, rendszeresen fogad a lóversenyen, büszke is rá, hogy tisztában van a papírformával, és jó sokat nyer; ez hát a klasszikus kifogás arra, ha valaki többet költ, mint amennyit keres. Daintry jelentette nekem, hogy egyszer elkapták Davist, amikor az 53 8oo-as jelentését kivitte az irodából. Hogy majd ebédidőben átolvassa, védekezett. Aztán emlékszik arra a napra is, amikor az MI5-össel volt értekezletünk, s maga ragaszkodott a jelenlétéhez. Azzal hagyta el az irodát, hogy fogorvoshoz megy - de persze sohasem járt a fogorvosánál (a fogai hibátlan állapotát magam ellenőriztem), és két hétre rá újabb bizonyíték került a kezünkbe egy lékről.

- Tudjuk már, hol járt akkor Davis?

- Daintry ráállított valakit a Különleges Ügyosztálytól. Az Állatkertbe ment. A személyzeti bejárón. A pasasnak, aki követte, sorba kellett állnia a főbejáratnál, s ezért szem elől tévesztette. Ügyes trükk.

- Nem tudjuk, kivel találkozott?

- Okos fickó. Biztosan észrevette, hogy követik. Később megtudtuk, hogy Castle-nak bevallotta, nem is járt fogorvosnál. Azt állította, hogy a titkárnőjével találkozott (aki szabadnapos volt) a macskamedvéknél. S a tetejébe nála volt a jelentés, amelyet éppen maga akart megbeszélni vele. Sohasem zárta be a páncélba, ezt Daintry ellenőrizte.

- Nem volt valami fontos jelentés. Ó, elég gyanús az egész, ez kétségtelen, de ettől még nem nevezném fellebbezhetetlen bizonyítéknak, Emmanuel. Csakugyan találkozott a titkárnőjével?

- Abban nincs hiba. Az Állatkertből is vele távozott, de mi történt a két időpont között?

- Kipróbálta nála a megjelölt bankjegy technikáját?

- Szigorúan bizalmasan elmeséltem neki egy kitalált történetet a portoni laboratórium kutatásairól, de nem érkezett visszajelzés.

- Annak alapján, amit eddig felderített, még nem lehet lépni.

- Tegyük fel, megijed, és menekülni próbál?

- Akkor gyorsan kell cselekednünk. Azt már eldöntötte, mit tegyünk vele?

- Dolgozom már egy csuda kis ötletemen, John. Földimogyoró.

- Földimogyoró?!

- Azok a sós apróságok, amit koktélhoz szokott fogyasztani.

- Magyarázat nélkül is tudom, mi a földimogyoró, Emmanuel. Ne felejtse, hogy kormányzó voltam Nyugat-Afrikában.

- Nos, bennük a megoldás. Amikor a földimogyoró megromlik, penész üt ki rajta. Aspergillus flavus okozza, de a nevet nem érdemes megjegyezni. Érdektelen, és tudom, hogy latinból sohasem volt erős.

- Folytassa, az isten szerelmére!

- Hogy könnyen megértse, csak a penészre fogok összpontosítani. A penész erősen mérgező hatóanyagok olyan csoportját hozza létre, melyet gyűjtőnevén aflatoxinnak hívunk. A mi kis gondunkra az aflatoxin a megoldás.

- Mi a hatása?

- Emberi lényeknél még nem tudjuk pontosan, de egyetlen állat sem immunis rá, s ezért eléggé valószínűtlen, hogy mi azok lennénk. Az aflatoxin a májsejteket pusztítja el. Három óra elegendő, hogy felszívják az anyagot. Az állatoknál a tünetek étvágytalanságban s bizonyos letargiában jelentkeznek. A madarak szárnya elgyengül. A boncolás bevérzést és sejtelhalást mutat a májban és dugulást a vesében, ha megbocsátja nekem ezt az orvosi tolvajnyelvet. A halál beállta rendszerint egy héten belül várható.

- Ördög és pokol, Emmanuel. Mindig szerettem a földimogyorót. Ezentúl képtelen leszek akár megkóstolni is.

- A félelemre semmi ok. A maga földimogyoróját kézzel válogatják - s bár ebben az esetben is előfordulhat váratlan baleset, de valószínűleg egy ilyen konzervdobozzal előbb végez, mintsem megromolhatna.

- Úgy látszik, maga nagyon élvezi a kísérleteit. Néha kiráz a hideg magától, Emmanuel.

- El kell ismernie, hogy nagyon tisztes kis megoldás a mi gondunkra. A boncolás csupán a májban bekövetkezett károsodást mutatja ki, s a halottkém várhatóan a tisztelt nagyközönséget fogja óvni az óportói bor túlzott fogyasztásának veszélyeitől.

- Ha jól sejtem, már azt is kitalálta, honnan szerzi be ezt az aero...

- Aflatoxint, John. Nincs különösebb akadálya. Van egy kollégám Portonban, aki épp ezen dolgozik. Roppant kicsiny adagra van szükség. Nulla egész nulla-nulla hatvanhárom milligramm a testsúly egy-egy kilójára. Természetesen megmértem Davist. Nulla egész öt milligramm megteszi a magáét, de hogy egészen biztosra menjünk, én nulla egész hetvenötöt veszek. Igaz, hogy előtte ennél kisebb adaggal is kísérletezhetnék. Az egésznek mellékesen az is előnye, hogy természetszerűleg értékes információt nyerünk arról, miképpen hat az aflatoxin emberi lényre.

- Nem iszonyodik néha saját magától, Emmanuel?

- Nincs mitől iszonyodni, John. Jusson eszébe, hány halál leselkedik még Davisre. Az igazi májzsugor sokkal lassabban végezne vele. Egyetlen aflatoxinadagtól alig fog szenvedni. Növekvő letargia, egy kis gyengeség a lábában, minthogy nincsenek szárnyai, s persze várható egy kis émelygés is. Egyetlen hetet haldokolni voltaképp irigylendő sors, ha arra gondol, ehhez képest mennyit szenvednek mások.

- Úgy beszél, mintha Davist máris halálra ítélték volna.

- Nézze, John, nekem szilárd meggyőződésem, hogy ő a mi emberünk. Csak arra várok, hogy szabad kezet adjon nekem.

- Ha Daintry nem emel kifogást...

- Ó, Daintry! Nem várhatjuk ki azt, amíg egy Daintrynek megfelelő bizonyíték kerül a kezébe, John.

- Mutasson fel nekem egyetlen fellebbezhetetlen bizonyítékot.

- Jelenleg nincs, de túl sokáig várni rá nem tanácsos, Jusson eszébe, amit a vadászat utáni éjszakán mondott - egy elnéző férj mindig ki van szolgáltatva a szeretőnek. Nem engedhetünk meg egy újabb botrányt a cégnél, John.

Egy másik keménykalapos alak haladt el előttük; feltűrt gallérja nemsokára eltűnt az októberi alkonyatban. A Külügyminisztériumban egymás után gyulladtak fel a fények.

- Alaposabban is megtárgyalhatnánk a pisztrángos dolgát, Emmanuel?

- Ó, a pisztráng. Vannak emberek, akik a lazacra esküsznek. Durva, olajos, ostoba állat, azzal a vak vággyal, hogy az ár ellen úszon fölfelé, ahol aztán könnyű horogra kapni. Nem kell hozzá más, mint magas csizma, erős kar s egy okos hajtó. De a pisztráng, ó, a pisztráng: az a halak igazi királya.

2.

Daintry ezredes kétszobás lakását a St. James's Streeben a cég egyik tagjának ügynöksége révén szerezte. A lakást a háború alatt az MI6 afféle toborzóirodának használta, lehetséges újoncok beszervezésére. Csupán három lakás volt az épületben, melyet egy öreg házmester gondozott, aki a kívülről láthatatlan padlásszobában húzódott meg valahol. Daintry az első emeleten lakott, egy étterem felett (a vidám zaj a hajnali órákig tartotta ébren, amíg csak az utolsó taxi is elpöfögött). Az

emeleten egy nyugalmazott üzletember élt, aki valamikor a háború alatt a törzskari felderítés rivális szervezetével volt kapcsolatban, s egy nyugdíjas tábornok, aki a Nyugati Sivatagban küzdött egykor. A tábornok oly öreg volt, hogy Daintry ritkán találkozhatott vele a lépcsőn, de a köszvénytől szenvedő üzletember még elvánszorgott a szemközti Carlton-klubig is. Daintry nem vezetett háztartást, s beérte naponta egyetlen étkezéssel; hideg sültet a Fortnumnál szerzett be hozzá. A klubokat sohase szerette; ha megéhezett, bár ez ritkán fordult elő, ott volt az Overton épp alatta. A hálószobája és a fürdőszobája egy apró, ódon udvarra nézett, ahol egy napóra volt, meg egy ékszerész. A St. James's Street sétálói közül kevesen ismerték az udvari bejáratot. Roppant diszkrét lakás volt ez, s igencsak megfelelt egy magányos férfinak.

Remington villanyborotvájával Daintry immár harmadszor szántott végig az arcán. A tisztaságmánia úgy nőtt a magánnyal, mint szőrzet a holttesten. Most a lányával készült ritka vacsorára. Eredetileg az Overtonhoz hívta meg, ahol mégiscsak ismerték, de a lány kijelentette, hogy angol marhasültre vágyik. Ugyanakkor nem volt hajlandó a Simpsonban találkozni, ahol ugyancsak ismerték Daintryt, mert nézete szerint ott túlságosan férfias a légkör. Ragaszkodott tehát ahhoz, hogy a Panton Street-i Stone's-nál találkozzanak, ott vár az apjára nyolckor. A lakásán sohasem látogatta meg a lánya, ezzel anyja iránti hűségét árulná el, bár tudta, hogy a lakásba más nő nem teheti be a lábát. Talán még az Overton éttermet is megfertőzte az ő lakásának közelisége.

Daintryt mindig ingerelte, hogy amint belép a Stone'shoz, egy nevetséges kürtőkalapba öltözött férfi mindig megkérdezi, van-e foglalt asztala. Az egykor régimódi éttermet, melyre még fiatalkorából emlékezett, lerombolta a blitz, s aztán luxusbelsővel építették újjá. Daintry sajnálkozva emlékezett vissza a poros, fekete frakkba öltözött, hajdani pincérekre, a fűrészporos padlóra és a Burton-on-trentben főzött, különlegesen erős sörre. Most a lépcsőket értelmetlen, hatalmas játékkártyák falikárpitja szegélyezte, mely jobban illett volna egy kaszinóhoz, s az étterem túlsó végének üvegfala mögött fehér, meztelen szobrok álltak egy szökőkút vízesése alatt. Az ősz ettől a látványtól mintha csípősebb lett volna itt bent, mint odakinn. A leánya már várt reá.

- Elnézést a késésért, Elizabeth - szabadkozott Daintry. Tudta, hogy három perccel korábban érkezett.

- Semmi baj. Már meghívtam magam egy italra.

- Én is kérek egy sherryt.

- Nagy újságot mondok. Eddig csak anya tudja.

- Hogy van anyád? - kérdezte kínos udvariassággal Daintry. Mindig ez volt az első kérdése, s mindig örült, ha túlesett rajta.

- A körülményekhez képest jól. Egy vagy két hétre Brightonba utazott, egy kis levegőváltozásra.

Mintha csak egy távoli ismerősükről beszélnének - furcsa volt észbe venni, hogy egykoron ő és a felesége elég közel lehettek ahhoz, hogy a szexuális feszültség egy pillanatából ez a gyönyörű leány származzék, aki most oly elegánsan ül vele szemben, és Tio Pepe-sherryt kortyolgat. Elfogta a szomorúság, amely mindig hatalmába kerítette Daintryt, akárhányszor a leányával találkozott - olyaténképpen, mint a bűntudat. De miért bűntudat? - vitatkozott magában. - Ahogyan mondani szokás, ő mindig hűséges volt. „Remélem, szép ideje lesz” - ismételgette. Tudta, hogy untatta a feleségét, de ez még nem ok a bűntudatra. Végtére is az asszony mindent tudva tudott, amikor hozzáment feleségül; önként vállalta a hosszú hallgatások hűvös világát. Daintry irigyelte azokat a férfiakat, akiknek szabadságukban áll úgy hazaérkezni, hogy egy közönséges hivatal pletykáit mesélgethetik.

- Nem is érdekel, mi a nagy újság, apa?

Daintry a leánya válla fölött hirtelen észrevette Davist. Két személyre terített asztalnál ült, egyedül. Várt valakit, dobolt az ujjával, szemét a szalvétára szegezte. Daintry abban reménykedett, hogy nem pillant fel.

- Újság?

- Erről beszélek. Csak anya tudja. És az érdekelt fél, persze - tette hozzá zavart nevetéssel. Daintry szemügyre vette a Davisszel szomszédos két asztalt. Tulajdonképpen arra számított, hogy ott ül az, aki Davist követi, de csupán két idősebb pár foglalta el a helyet, derekasan pusztították a vacsorájukat, s egyikük sem emlékeztetett a Különleges Ügyosztály tagjaira.

- Úgy látszik, egy cseppet sem érdekel, apa. Gondolataid kilométerekre kalandoznak.

- Ne haragudj. Csak észrevettem egy ismerőst. Nos, mi a rejtelmes újság?
- Férjhez megyek.
- Férjhez? - kiáltott fel Daintry. - Anyád már tudja?
- Hányszor mondjam, hogy már közöltem vele.
- Sajnálom.
- Mi sajnálnivaló van azon, hogy férjhez megyek?
- Nem arra gondoltam. Arra gondoltam... persze, nem sajnálom, ha méltó hozzád az illető. Nagyon csinos lány vagy, Elizabeth.
- De én nem vagyok áru, apa. Úgy tudom, a te idődben a jó láb felverte a piaci értéket.
- Mi a foglalkozása?
- Egy hirdetési ügynökségnél dolgozik. A Jameson's babahintőpor-részlege az övé.
- S ez jó dolog?
- Nagyszerű! Hatalmas összeget költenek arra, hogy a Johnson babahintőport leszorítsák a második helyre. Colin ragyogó tévéhirdetéseket ötölt ki. Még a dallamokat is ő írta hozzá.
- Nagyon szereted? És egészen biztos vagy...
Davis még egy whiskyt rendelt. Az étlapot tanulmányozta, de biztosan már nem először.
- Mindketten egészen biztosak vagyunk a dologban, apa. Hiszen végül is már együtt éltünk az elmúlt esztendőben.
- Sajnálom - mondta ismét Daintry. - Ez már a bocsánatkérések estéje lesz. Nem tudtam. De, gondolom, anyád tudta.
- Természetesen sejtette.
- Többet találkozik veled, mint én.
Daintry az olyan ember érzésével viaskodott, aki hosszú száműzetésbe készül, s hajójának fedélzetéről utoljára pillant vissza horizont alá bukó hazájának halvány partvonalára.
- Colin velem akart jönni ma este, hogy bemutathassam, de én lebeszéltem azzal, hogy ezúttal kettesben szeretnék lenni veled. - „Ezúttal” ez hosszú istenhozzádként hangzott; Daintry most már csak az üres horizontot bámulta; eltűnt a szárazföld.
- Mikor lesz az esküvő?
- Huszonegyedikén, szombaton. Az anyakönyvi hivatalban. Nem hívunk meg senkit, kivéve anyát. És néhány barátunkat. Colin szülei már nem élnek.
Colin, merengett Daintry, ki az a Colin? De persze ő volt a Jameson embere.
- Téged is szívesen látunk - bár nekem mindig az a benyomásom, hogy félsz találkozni anyával.
Bármilyen reményeket táplált is Davis, most már feladta. Kifizette a whiskyket, s amint felpillantott a számláról, észrevette Daintryt. Mintha két kivándorló, aki egyformán azért megy föl a fedélzetre, hogy egy utolsó pillantást vessen szülőföldjére, hirtelen észrevenné egymást, és azt mérlegelné, megszólítsa-e a másikat. Davis sarkon fordult, és az ajtóhoz indult. Daintry sajnálkozva nézett utána - szavakra itt már nem volt szükség, hiszen együtt hajóznak hosszú útra.
Daintry szögletes mozdulattal tette le a poharát, és kilöttyintett egy kis sherryt. Hirtelen gyülemlett fel benne a düh Percival ellen. Davis ellen annak az embernek nem állt rendelkezésére olyan bizonyíték, amely kiállná egy bíróság próbáját. Daintry nem bízott Percivalban. Eszébe jutott Percival a vadászaton. Percival sohasem volt magányos, éppoly könnyen nevetett, ahogyan beszélt. Sokat tudott a képekről, és zavartalanul szóba elegyedett idegenekkel. Nem volt lánya, aki egy idegennel él egy lakásban, amelyet az apa még sosem látott - még azt se tudva, hol van ez a lakás.
- Úgy tervezzük, hogy utána egy hotelba hívunk meg néhány vendéget egy kis italra és szendvicsre, vagy anya lakásába. Anyának aztán vissza kell mennie Brightonba. De ha neked kedved van eljönni...
- Nem hiszem, hogy ráérek. Elutazom azon a hétvégén - hazudott Daintry.
- Jó előre betáblázod magad.
- Ez a rendje. - Kétségbeesetten hazudott újra. - Annyi elintéznivalóm van. Nagyon elfoglalt ember vagyok, Elizabeth. Ha tudtam volna...
- Azt reméltem, meglephetünk vele.
- Rendelnünk kellene, nem? Mit választasz: a marhasültet vagy pedig a birkapörköltet?
- Marhasültet kérek.

- Nászútra is mentek?

- Otthon maradunk azon a hétvégén. Talán majd tavasszal... Colint most annyira leköti a Jameson-babahintőpor.

- Akkor ezt megünnepeljük - jelentette ki Daintry. - Egy üveg pezsgő? - Daintry nem szerette a pezsgőt, de az ember teljesítse a kötelességét.

- Szívesebben innék egy pohár vörös bort.

- Akkor ideje megbeszélni a nászajándékot.

- A legjobban egy csekknek örülnék, neked is az a legkönnyebb. Te nem szeretsz vásárolni. Anyától egy csodálatos szőnyeget kapunk.

- Nem hoztam magammal a csekk-könyvemet. De hétfőre postázom a csekket.

Vacsora után a Panton Streeten búcsúztak el - Daintry felajánlotta, hogy hazaviszi taxin, de a lány kijelentette, hogy sétálni van kedve. Daintrynek fogalma sem volt róla, hol az a lakás, melyet a fiújával osztott meg. A lánya éppoly szigorúan őrizte a magánéletét, ahogyan ő, bár az ő életében igazán nem volt semmi megőrzésre érdemes. A közös vacsorát ritkán élvezte, mert hiszen alig volt miről beszélgetniük, de most, hogy rádöbbent, sohasem lesznek többé kettesben, az elhagyatottság érzése lett úrrá rajta. Megszólalt: - Talán elhalaszthatom a hétvégi programomat.

- Colin már nagyon szeretne veled megismerkedni, apa.

- Magammal hozhatom egy barátomat?

- Persze. Akárkit. Kit hoznál?

- Még nem tudom. Talán valakit az irodából.

- Az nagyszerű lesz. De tudod, nincs mitől tartanod. Anya szeret téged. - Daintry követte a tekintetével, ahogy a lány a Leicester Square felé, keletnek vette útját - és onnan? Arról már sejtelme se volt, mire ő nyugatnak fordult, a St. James Street felé.

Második fejezet

1.

A vénasszonyok nyara szökött vissza egy napra, és Castle beleegyezett, hogy kiránduljanak - Sam a hosszú ágyban fekvés után egyre nyugtalanabb lett, és Sarah-nak az a képtelen ötlete támadt, hogy az ősz leveleit hullató bükkönyösben minden hátramaradt bacilus elpárolog. Sarah előre elkészítette termoszban a forró hagymalevest, hozzá egy fél hideg csirkét, melyet majd a kezükkel tépnek szét, némi kalácsot s egy birkacsontot Bullernak, majd egy második termoszban a kávét. Castle mindehhez hozzácsomagolta a whiskyspalackját. Két pokrócot is vittek magukkal, legyen mire leülniük, és még Sam is beleegyezett, hogy felöltőt vigyen magával, arra az esetre, ha feltámadna a szél.

- Októberben őrültség kirándulni - mondta Castle, bár épp a hebehurgyaságot élvezte benne. A kirándulás menekülést kínált a hivatali elővigyázatosság, a lakat alatt tartott nyelv, az óvatosság világából. De ekkor, persze, megcsörrent a telefon, s mialatt csomagjaikat rögzítették a kerékpárjukra, úgy szólt, mint a rendőrségi riasztócsengő.

Sarah figyelmeztette: - Már megint azok az álarcos emberek. Elrontják a kirándulásunkat. Egész idő alatt az jár majd az eszemben, mi történhet a lakásban.

Castle rosszkedvűen vette fel a belefont (majd kezével betakarta a kagylót). - Ne aggódj, nem, nem, csak Davis.

- Mit akar?

- Már Boxmoorban jár a kocsijával. Olyan szép idő van, eszébe jutott, hogy meglátogat.

- Ó, a csuda vinné Davist. Amikor már mindent előkészítettünk. Nincs több ennivaló a házban. Kivéve a vacsoránkat. Abból se telik négy személyre.

- Induljatok el kettesben Sammel. Én pedig megebédelek Davisszel a Swanben.

- Nincs öröm abban a kirándulásban - intette le Sarah - nélküled.

Sam közbeszólt: - Mr. Davis hívott? Jöjjön velünk Mr. Davis. Bújócskát játszhatnánk. Mr. Davis nélkül kevesen vagyunk hozzá.

Castle megkockáztatta: - Talán magunkkal vihetnénk Davist is?

- Egy fél csirke négyünknek?...

- De a kalácsból egész hadsereget elláthatnánk.

- .Októberi kiránduláshoz nem lesz kedve, hacsak nem olyan őrült, mint mi.

Davis éppoly őrültnek bizonyult, mint ők. Kijelentette, hogy még azokon a forró nyári napokon is imádja a kirándulást, amikor bögölyök és legyek vannak, hát még ha itt az ősz. Minthogy az ő Jaguárjába nem fértek volna be valamennyien, ezért a megbeszélt helyen, a Nagyréten találkoztak, s ebédnél is ő lett a győztes: csuklójának határozott mozdulatával maga felé törte el a csirke kívánságcsontját. Később új játékra tanította meg őket Davis. A többieknek kérdésekkel kellett kitalálni az ő kívánságát, s ha ez nem sikerült, akkor, szerinte, teljesülni fog a kívánsága. Az ihlet egy villanásával Sarah telibe találta. Davisnak minden vágya az, hogy egy szép napon a slágerlista élére kerüljön.

- Ó, sajnos, kevés reményem volt rá, hogy ez a vágyam teljesüljön. Nem tudok kottát írni.

Mire elfogyasztották az utolsó kalácsot, a délutáni nap már ráhajlott a páfránybokrokra, és feltámadt a szél. Rézvörös levelek hullottak rá a tavalyi avarra. - Bújócskázzunk - javasolta Davis, s Castle észrevehette, hogy Sam a hősöknek kijáró tisztelettel néz fel rá.

Sorsot húztak, így döntötték el, melyikük bújik először, és Davis nyert. Mélyen beburkolódzott teveszőr kabátjába, és ügetve tűnt el a fák között, mint egy állatkertből elbitangolt medve. A többiek hatvanig számoltak, majd keresésére indultak. Sam a Nagyrét széle felé indult, Ashridge felé Sarah, Castle pedig az erdőbe, amerre Davist látta eltűnni. A nyomában Buller, bizonyára egy macskafogás reményében. Halk füttyentés irányította Castle-t a haraszttól övezett tisztásra, ahol Davis rejtőzött.

- Rettentő hideg van - panaszkodott Davis - itt az árnyékban bujkálni.

- Maga javasolta ezt a játékot. Mi már szívesen hazamentünk volna. Feküdj, Buller. Feküdj, a csuda vinne el.

- Sejtettem, de azt is láttam, hogy mennyire szeretne játszani a kis fattyú.

- Maga, úgy látszik, jobban ért a gyerekekhez. Én mindig csak ordítoznék velük. Halálra fagyunk...

- Nem, még ne menjünk. Alig vártam, hogy maga jönne. Valamit meg kell beszélnünk négyszemközt. Fontos dolgot.

- Nem várhat holnapig - az irodában.

- Nem. Hiszen maga ébresztett gyanút bennem az irodával szemben. Castle, majdnem biztos vagyok benne, hogy követnek.

- Hiszen én figyelmeztettem rá, hogy szerintem a telefonját lehallgatják.

- Akkor még nem hittem magának. De mióta egyik este... csütörtökön vacsorázni mentem Cynthiával a Scott étterembe. Lefelé jövet, a liftben feltűnt egy férfi. Aztán ott volt az étteremben is, és Black Velvet-koktélt ivott. Aztán ma, amikor elindultam Berkhamsted felé, a Marble Archnál észrevettem a nyomomban egy kocsit, akaratlanul is, mert azt hittem, ismerem a vezetőjét; nem ismertem, de aztán újra megláttam magam mögött Boxmoornál. Egy fekete Mercedesben.

- Ugyanazt a férfit, mint a Scott étteremben?

- Dehogy. Nem olyan ostobák. A Jaguárom, persze, extra sebességre kapcsolható, és vasárnapi forgalom volt az úton. Berkhamsted előtt leráztam magamról.

- Nem bíznak bennünk, Davis, egyikünkben sem, de ki törődik vele, ha ártatlanok vagyunk?

- Ó, igen, ezt én is jól tudom. A régi nóta, nem igaz? Ki törődik vele? „Ha rám törnek gyanútlan - Azt vallom valóban - Aranyalmát venni jöttem - Szép családi körben.” Ezzel a dallal még a slágerlista élére törhetek.

- Biztosan lerázta Berkhamsted előtt?

- Biztosan. Már amennyire meg tudtam állapítani. De mi ez az egész, Castle? Csakugyan rutinellenőrzés, amilyennek Daintryé látszott? Maga régebben van ebben a rohadt cirkuszban, mint akármelyikünk. Magának tudnia kell.

- Már megmondtam magának, amikor kiruccantunk Percivallal. Azt hiszem, valamiféle lékre bukkantak, s egy kettős ügynökre gyanakszanak. Így hát biztonsági ellenőrzést rendeltek el, nemigen érdekli őket, ha észrevesszük. Azt remélik, a bűnös ettől elveszti a fejét.

- Kettős ügynök, én? Ezt maga sem hiheti, Castle.

- Nem, persze hogy nem. Nincs oka aggodalomra. Csak legyen türelemmel. Hadd fejezzék be az ellenőrzést, s akkor már ők se hisznek benne. Feltételezem, hogy engem is ellenőriznek. És Watsont is.

A távolból Sarah kiáltozott: - Feladjuk. Feladjuk.

Még távolabbról egy vékony hangocska: - Ó, nem, mi nem. Csak bújjon tovább, Mr. Davis, kérem, Mr. Davis...

Buller felugatott, és Davis tüsszögni kezdett. - A gyerekek könyörtelenek - mondta.

Búvóhelyük körül megzörrent a haraszt, és felbukkant Sam. - Megfogtam - mondta, de aztán észrevette Castle-t. - Ó, maguk csaltak.

- Nem - mondta Castle. - Nem tudtam kiáltani. Fegyvert fogott rám.

- Hol a fegyver?

- Nézd a szivarzsebét.

- Az csak egy töltőtoll - mondta Sam.

- Gázpisztoly - jelentette ki Davis -, töltőtollnak álcázva. Látod ezt a gombot? Ebből spriccel ki az, ami tintának látszik - de nem igazi tinta, hanem idegbénító gáz. Még James Bondnak se engedélyeztek ilyet, annyira titkos. Fel a kezekkel!

Sam felemelte a kezét. - Maga igazi kém? - kérdezte.

- Az oroszok kettős ügynöke vagyok - mondta Davis -, s ha kedves az életed, adsz nekem húsz méter előnyt. - Kirontott a bükkösből, és vastag felöltőjében idétlenül bukdácsolt. Sam a nyomában, árkon-bokron át. Az ashridge-i útnál Davis elérte az útpadkát, ahol bíborszínű Jaguárját hagyta. Samre szegezte töltőtollát, és egy búcsúüzenetet küldött, mely éppoly csonka volt, mint Cynthia táviratai. - Kirándulás... szeretlek... Sarah... - s a kocsi kipufogójának hangos robbanásával elszelelt.

- Legközelebb is meghívjuk - mondta Sam -, könyörgök, hívjuk meg máskor is.

- Persze. Miért is ne? Majd tavasszal.

- A tavasz még messze van - tiltakozott Sam. - Akkor már iskolába járok.

- A hétvége akkor is szabad - felelte Castle meggyőződés nélkül. Túlságosan jól emlékezett arra, mily lassan vánszorgott az idő az ő gyerekkorában. Mellettük egy kocsi húzott el London felé, egy fekete kocsi - talán egy Mercedes, de Castle nemigen ismerte az autómárkákat.

- Szeretem Mr. Davist - jelentette ki Sam.

- Igen, én is.

- Bújócskát senki sem játszik olyan jól, mint ő. Még te sem.

2

- Úgy látom, nemigen boldogulok a Háború és béké-vel; Mr. Halliday.

- Istenem, Istenem. Ha van elég türelme hozzá, óriási mű. Eljutott már a moszkvai visszavonulásig?

- Nem.

- Szörnyű történet.

- De ma már nem is rémlik olyan szörnyűnek, nem igaz? Végtére is a franciák katonák voltak - és a hó nem olyan rossz, mint a napalm. Abban csak elalszik az ember, ahogy mondják - de nem ég el elevenen.

- Igen, néha eszembe jutnak azok a szegény vietnami gyerekek... Egyszer magam is csatlakozni akartam egy békemenethez, amit itt rendeztek, de a fiam sohasem engedett el. Nagyon fél a rendőrségtől a kis üzlete miatt, bár nem látom be, mi kárt okozhat egy-két pikáns könyvvel. Ahogy mondani szoktam - azokat az embereket, akik ilyet vesznek, már aligha lehet megrontani, nem igaz?

- Nos, nem, azok bizonyára nem feddhetetlen ifjú amerikaiak, akik csak a kötelességüket teljesítik, mint a napalmbombázók - jegyezte meg Castle. Olykor nem tudta megállni, hogy legalább kicsiny csúcsát mutassa annak az alámerült jéghegynek, ami az ő élete volt.

- Mégis olyan tehetetlenek vagyunk mindahányan - sóhajtott fel Halliday. - A kormány demokráciáról papol, de ügyet se vet akármilyen zászlónkra vagy jelszavunkra. Kivéve választások idején. Az hozzásegítette őket, hogy kiválaszthassák, melyik ígéretüket szegik meg, erre szolgált az

egész. Másnap már olvashattuk az újságban, hogy ismét egy újabb, ártatlan falut földig romboltak tévedésből. S nemsokára ugyanezt kezdik el Dél-Afrikában. Először az apró, sárga csecsemők, nem sokkal sárgábbak, mint mi, aztán következnek az apró, fekete csecsemők...

- Beszéljünk másról - javasolta Castle. - Ajánljon valami olvasnivalót, ami nem a háborúról szól.

- Trollope ebben legyőzhetetlen - mondta Halliday. - A fiam Trollope nagy rajongója. Bár ez nemigen illik ahhoz, amit árusít, nem igaz?

- Egy sorát sem olvastam Trollope-nak. Nem nagyon kenetes? Nos, legyen, kérje meg a fiát, válassza ki nekem egyik regényét, és postázza haza.

- A barátjának sem tetszett a Háború és béke?

- Nem. Igazában előbb beleunt, mint én. Talán ő is sokallta benne a háborút.

- Szívesen átugrom a fiamhoz, és beszélek vele. Bár igaz, hogy ő inkább a politikus regényeket szereti - vagy azokat, melyeket ő szociologikusnak nevez. Nemrégiben is dicsérte az Ahogy manapság élünk című könyvet. Nagyon jó cím, uram. Mindig aktuális. Nem akarja hazavinni ma estére?

- Nem. Ma nem.

- Szokás szerint, ha jól sejtem, két példányra van szüksége, uram? Irigylem magától az olyan barátot, akivel irodalomról beszélgethet. Manapság nagyon kevés embert érdekel az irodalom.

Castle elhagyta Mr. Halliday üzletét, majd elsétált a Piccadilly Circus-i földalattihoz, és egy telefonfülkét keresett. Sor végi fülkét választott, s az üvegen át szemügyre vette egyetlen szomszédját: kövérkés, pattanásos lány volt, vigyorgott, s rágógumit rágcsált, miközben valamely nagyon mulatságos szöveget hallgatott. Egy hang válaszolt: - Halló - és Castle bemondta: - Elnézést, rossz számot hívtam - s kiment a fülkéből. A lány ezalatt hosszú, vidám beszélgetésbe merült, s a telefonkönyv hátsó szélére ragasztotta a rágógumiját. Castle egy jegyautomata mellett állt meg, s még szemmel tartotta egy ideig a lányt, hogy megbizonyosodjék róla, nem őt figyelte.

3.

- Mit csinálsz? - kérdezte Sarah. - Nem hallottad, hogy hívtalak?

Az asszony szemügyre vette az asztalán heverő könyvet, s megjegyezte: - Háború és béke. Úgy tudtam, meguntad a Háború és béké-t.

Castle felkapott egy papírszeletet, összehajtotta, és a zsebébe dugta.

- Megpróbálok egy tanulmányt összeütni.

- Mutasd meg.

- Nem. Csak ha sikerül.

- Kinek küldöd be?

- A New Statesman-nek... az Encounter-nek... nem tudom.

- Elég régen írtál bármit is. Nagyon örülök, hogy újra megpróbálod.

- Igen. A sorsom az, hogy mindent elölről kezdjek.

Harmadik fejezet

1.

Castle újabb whiskyt töltött. Sarah már jó ideje az emeleten tartózkodott Sammel. S ő egyedül volt, várta, hogy megszólaljon a csengő, várt... Emlékezete visszakalandozott ama régi alkalomhoz, amikor legalább háromnegyed órát várakozott Cornelius Muller irodájában. A Rand Daily Mail egyik példányát kínálták olvasásra - furcsa választás, hiszen a lap csaknem mindent bírált, amit a BOSS szervezete - Muller munkaadója - támogatott. A mai számot már a reggelinél elolvasta, de most újra végigszántott minden oldalon, kizárólag azért, hogy múlassa az időt. Ahányszor felnézett az órára, a szeme mindig találkozott az asztaluk mögött mereven ülő segédtisztek tekintetével. Hol az egyik, hol a másik nézett rá; talán felváltva figyelték. Arra számítottak vajon, hogy egy borotvát húz elő, s felvágja az ereit? De a kínvallatás, nyugtatta magát,

mindig a Titkosrendőrség hatáskörébe tartozott - legalábbis ő így hitte. Az ő esetében egyébként nem kellett félni egyik szervezet kínvallatásától sem - diplomáciai kiváltságok védték; a megkínozhatatlanok egyike volt tehát. Semmiféle diplomata-előjogot nem terjeszthetett ki Sarah-ra; s a Dél-Afrikában eltöltött utolsó esztendő alatt Castle-nak meg kellett tanulnia az ősi leckét, hogy a rettegés és a szerelem egy és oszthatatlan.

Castle kiitta a whiskyjét, s egy újabb apró adagot töltött. Óvatosnak kell lennie.

Sarah ismét leszólt hozzá: - Mit csinálsz, drágám?

- Csak várakozom Mr. Mullerra - felelte -, és iszom még egy whiskyt.

- Ne igyál sokat, drágám. - Abban állapodtak meg, hogy egyedül fogadja Mullert. Muller bizonyára követségi kocsin érkezik Londonból. Talán egy fekete Mercedesen, vezető hivatalnokok azon járnak Dél-Afrikában. „Először essen túl az első meglepetésen - tanácsolta C. -, a komoly munkát pedig természetesen hagyják az irodára.” „Otthon nagyobb valószínűséggel csíphet fel hasznos információkat... úgy értem, arról, hogy mi az, amit mi tudunk, és ők nem. De az Isten szerelmére, Castle, őrizze meg a nyugalmát.” S most, a harmadik whisky segítségével, éppen azon igyekezett, hogy megőrizze a nyugalmát, miközben fülelt és megint csak fülelt, hogy meghallja a kocsi hangját, akármilyen kocsiét, de ebben az időben már nagyon gyér volt a forgalom a King's Roadon - a városban dolgozók már mind biztonságban hazaértek.

Ha a rettegés és a szerelem egy és oszthatatlan, akkor a félelem és a gyűlölet is az. A gyűlölet önkéntelen válasz a félelemre, mert a félelem megaláz. Amikor végre letehette a Rand Daily Mail-t, s félbeszakíthatta negyedszeri olvasatát annak a vezércikknek, mely a kicsinyes apartheid bűnei ellen tiltakozott, hasztalan s merő rutinból Castle már ráébredt arra, milyen gyáva is voltaképpen.

Gyáva embert csinált belőle a három Dél-Afrikában töltött esztendő s a hathónapos szerelem Sarah-val.

A belső irodában két férfi várakozott reá: Mr. Muller a legfinomabb dél-afrikai fából faragott, hatalmas íróasztal mögött ült, melyen nem volt más, csupán egy érintetlen itatósblokk, egy fényesre tisztított tolltartó, mellette egy beszédesen kinyitott akta. Muller valamivel fiatalabb volt Castle-nál, talán ötven felé járt, s olyasfajta arca volt, melyet normális körülmények között Castle könnyen feledhetőnek ítélt volna: szobalevegőhöz szokott bőr, sima és sápadt, mint egy banktisztviselőé vagy egy kezdő kormányhivatalnoké, ezt az arcot nem jelölte bármely emberi vagy vallásos hit belső kínja, ez az arc készségesen fogadott el parancsokat, s habozás nélkül, tüstént engedelmeskedett, ez egy megalkuvó ember arca volt. Semmiképpen sem a baromé; ez a jellemzés a másik, egyenruhás férfi vonásaira illett jól, aki hányavetin vetette át a lábát egy hintaszék karfáján, mintha azt akarta volna bizonyítani, hogy egyenrangú bárkivel; az ő arcát nem kímélte a nap, valamely pokoli pír öntötte el, mintha túlságosan hosszú ideig tették volna ki olyan hőnek, mely már megpörköli a közönséges halandót. Muller aranykeretes szemüveget viselt, ebben az országban amúgy is mindent az arany keretezett.

- Foglaljon helyet - üdvözölte Castle-t Muller megfelelő nyájassággal, mely már udvariasságnak is számíthatott, de a felkínált magányos ülőalkalmatosság egy kemény, keskeny székecske volt, éppoly kényelmetlen, mint egy templom padja - ám, ha itt térdre kényszerítenék, csontjait nem fogadná kímélő párna a kemény földön.

Castle csendben ült, s a két férfi, a sápadt és a felhevült arcú mereven bámult reá, s nem szólt egy szót sem. Castle azon tűnődött, vajon meddig tarthat ez a csend. Cornelius Muller az előtte fekvő aktából kiemelt egy lapot, s kisvártatva arany golyóstollának végével kezdett el kopogtatni rajta, mindig ugyanazon a helyen, mintha csak egy szöget verne be. Az apró kipp-kopp, kipp-kopp óraütésként mérte a csend hosszúságát. A másik férfi a zoknija felett vakarta a bőrét, s ez így ment tovább: kipp-kopp; kipp-kopp, vakarás-vakarás.

Végül Muller szólalt meg. - Örülök, hogy mégis szakított időt arra, hogy felkeressen, Mr. Castle.

- Nem volt nagyon ínyemre, de látja, itt vagyok.

- Kerülni akartuk a felesleges botrányt, ezért nem értesítettük írásban a nagykövetét.

Most Castle-on volt az elnémulás sora, miközben lázasan gondolkodott: mit érthettek a botrány szón.

- Van Donck kapitány - ez itt van - Donck kapitány jelentette nekünk a dolgot. Úgy érezte, hogy ez inkább miránk tartozik, mint a Titkosrendőrségre, tekintettel arra, hogy ön a brit követség alkalmazottja. Már jó ideje megfigyelés alatt tartják, Mr. Castle, de úgy gondolom, az ön esetében egy letartóztatás nem vezetne gyakorlati eredményre: a követsége tüstént diplomáciai kiváltságra hivatkozna. Amit, persze, még megtámadhatnánk a bíróságon, és akkor bizonyára azonnal hazarendelik. Ez pedig a karrierjének végét jelenti, nem igaz?

Castle nem válaszolt.

- Nagyon meggondolatlan volt, sőt ostoba - folytatta Cornelius Muller -, de, szerény nézetem szerint, az ostobaságot nem szabad ugyanúgy megtorolni, mint a bűnt. Ezzel szemben Van Donck kapitány és a Titkosrendőrség, jogi szempontok alapján, más véleményen van, s lehet hogy nekik van igazuk. Szerinte helyesebb lenne végigjárni az utat a letartóztatástól a bíróság elé állításig. Véleménye szerint a diplomáciai kiváltságot gyakran jogtalanul terjesztik ki a követségek alacsonyabb rangú beosztottjaira. Ezért, elvi okokból, a legszívesebben végigharcolná ezt az esetet.

A kemény szék már kellemetlenül nyomta, és Castle szeretett volna súlypontot változtatni, de meggondolta magát: itt minden mozdulatot a gyengeség jelének vélnének. Szigorúan próbált összpontosítani rá, hátha kitalálja, mennyit tudnak ezek valójában. Hány ügynökét helyezték vád alá? - ezt mérlegelte. A saját viszonylagos biztonsága szégyenérzettel töltötte el. Egy igazi háborúban a tiszt mindig együtt halhat meg az embereivel, és megőrizheti önbecsülését.

- Kezdjen beszélni, Castle - követelte Van Donck kapitány. Átvetette lábát a karosszék karfáján, s úgy tett, mintha mindjárt talpra ugrana, de ez csak blöff volt. Kinyitotta és összezárta egyik öklét, s a pecsétgyűrűjére bámult. Aztán az egyik ujjával fényesíteni kezdte az aranygyűrűt, mint egy fegyvert, melyet jól kell olajozni. Ebben az országban nem lehetett elmenekülni az aranytól. Benne volt a városok porában, művészek használták festék gyanánt, s nagyon is természetesnek rémlett, hogy a rendőrség is aranyholmival csapjon az áldozat arcába.

- Miről beszéljek? - kérdezte Castle.

- Maga semmiben sem különbözik a Dél-Afrikai Köztársaságba érkező többi angoltól - mondta Muller -, tehát bizonyos önkéntelen rokonszenvet érez a fekete-afrikaiak iránt. Ezt az érzését jól megértjük. Annál is inkább, mert magunk is afrikaiak vagyunk. Háromszáz esztendő óta élünk itt. A bantu éppolyan jövevény, mint mi magunk. De nincs szükség arra, hogy itt történelmi előadást tartsak magának. Mint említettem, mi megértjük a nézőpontját, akármilyen tudatlanságon alapul, de amikor ez megszállottsággá növekszik, akkor már veszedelmes is, amikor pedig már törvényt szeg...

- Melyik törvényt?

- Biztosan nagyon jól tudja, melyiket.

- Az igaz, hogy az apartheidról készülök tanulmányt írni, a nagykövetségnek sem volt kifogása ellene, hiszen komoly szociológiai munkáról van szó, teljes tárgyilagossággal, de még a fejemben az egész. Egyelőre tehát nincs joguk megcenzúrázni. Egyébként nem hiszem, hogy ebben az országban közreadnák.

- Ha egy fekete kurvát akar megbaszni - szakította félbe türelmetlenül Van Donck kapitány -, miért nem keresi fel Lesotho vagy Swaziland kuplerájait? Ott még mindig a Brit Nemzetközösség földjén lenne.

Ez volt az első alkalom, hogy Castle rádöbbent, nem ő, hanem Sarah forog veszélyben.

- Ahhoz már túl öreg vagyok, hogy kurvák érdekeljenek - felelte.

- Hol járt február negyedike és hetedike éjszakáján? És február huszonegyedike délutánján?

- Maguk nyilvánvalóan tudják, vagy legalábbis azt hiszik, hogy tudják - felelte Castle. - A határidőnaplómat az irodában tartom.

Sarah-t már negyvennyolc órája nem látta. Máris olyan emberek kezében lenne, mint Van Donck kapitány? Félelme együtt növekedett a gyűlölettel. Megfeledkezett arról, hogy elvileg ő is diplomata, akármilyen alacsony beosztású.

- Mi a fenéről beszél maga itt? És maga? - fordult Cornelius Mullerhoz. - Igen, maga! Minek rendelt ide?

Van Donck kapitány brutális és egyszerű ember volt, aki bár visszataszító ügyben, de mégis hitt valamiben - azok közé tartozott tehát, akiknek meg lehet bocsátani. Akinek Castle képtelen volt megbocsátani, az a BOSS sima, iskolázott tisztje volt. Ez a fajta jól iskolázott ember, aki tudja,

hogy miben vesz részt - ez rendezi be a poklot a mennyek ellenében. Eszébe jutott, amit oly gyakran mondogatott az ő kommunista barátja, Carson: „A mi legrosszabb ellenségeink itt nem a tudatlanok és az együgyűek, akármilyen kegyetlenek is, a mi legrosszabb ellenségeink az intelligensek és korruptak."

Muller szólalt meg: - Magának tudnia kell, hogy azzal a bantu barátnőjével megtörte a Fajtisztasági Törvényt. - Muller az értelmes szemrehányás hangján beszélt, mint egy bankhivatalnok, aki egy jelentéktelen ügyfélnek utasítja vissza elfogadhatatlan kölcsönkérelmét. - Annak is tudatában kell lennie, hogy diplomáciai kiváltság nélkül már régen börtönben ülne.

- Hova rejtette a nőt? - követelte Van Donck kapitány, s a kérdésre Castle hihetetlen megkönnyebbülést érzett.

- Rejtettem?

Van Donck kapitány talpra ugrott, és az aranygyűrűjét fényesítette. Még rá is köpött.

- Nyugodjék meg, kapitány - hűtötte le Muller -, majd én elintézem Mr. Castle-t. Nem akarom tovább tartóztatni. Köszönöm a segítséget, amit az osztályomnak nyújtott. Most szeretnék négyszemközt maradni Mr. Castle-lal.

Amikor becsapódott az ajtó, Castle szembekerült, ahogy Carson fogalmazná, az igazi ellenféllel. Muller szólalt meg. - Ne törődjön Van Donck kapitánnyal, az ilyen emberek nem látnak tovább az orruknál. Van annak okosabb módja is, hogy elintézzük ezt az ügyet. A vádemelés tönkretenné magát, és rajtunk nem segít.

- Úgy hallom, kocsi jön... - Egy asszony hangja szólította a jelenből.

A lépcső magasából Sarah figyelmeztette. Castle odalépett az ablakhoz. A Londonba vonatozók megkülönböztethetetlen házai között egy fekete Mercedes húzott fel a King's Roadon. A vezető nyilvánvalóan a házszámot keresgélte, de a legtöbb utcai lámpa, szokás szerint, nem égett.

- Biztosan Mr. Muller érkezett - szólt vissza Castle. Amikor letette a whiskyjét, észrevette, milyen görcsösen szorította a poharát: remegett a keze.

A csengő hangjára Buller ugatni kezdett, de amint Castle ajtót nyitott, Buller a megkülönböztetés érzésének teljes hiányával hízelgett az idegennek, és a szeretet nyálának szalagját húzta végig Cornelius Muller nadrágján. - Jó kutya, jó kutya - nyugtatgatta óvatosan Muller.

Az évek letörölhetetlen nyomot hagytak Mulleron, a haja csaknem teljesen megőszült, s az arca barázdált. Korántsem keltette már azt a benyomást, hogy olyan kormányhivatalnok, aki csupán bólintani tud. Legutóbbi találkozásuk óta történhetett vele valami; emberibbnek látszott - talán attól, hogy az előléptetéssel együtt nagyobb felelősséget is vállalt, a vele járó bizonytalanságokkal és eldöntendő kérdésekkel egyetemben.

- Jó estét, Mr. Castle. Elnézést a késésért. Nagyon nagy volt a forgalom Watfordnál. Gondolom, Watfordnak hívják a helységet.

Most már csaknem félénk embernek vélhetnénk, talán csak attól, hogy megszokott hivatala, gyönyörű fából készült íróasztala s az előszobában ülő két segédtisztjének jelenléte nélkül olyan elveszettnek rémlett. A fekete Mercedes tovasiklott - vezetője vacsorázóhelyet keresni indult. Muller magára maradt egy idegen városban, egy távoli országban, ahol a postaládákon az uralkodó II. E. kezdőbetűje virított, s egyetlen piactéren sem állt Krüger szobra. Castle két pohár whiskyt töltött.

- Igencsak régen találkoztunk - mondta Muller.

- Hét esztendeje?

- Nagyon kedves, hogy a saját házába hívott vacsorára.

- C. ötlete volt. Hogy megtörjük a jeget. Úgy tudom, szorosabb együttműködésre van kilátás. A Remus bácsi hadműveletben.

Muller tekintete a telefonról az asztali lámpára, majd a virágvázára siklott.

- Tiszta a levegő. Ne aggódjon. Ha lehallgatnak, csakis a saját embereim - mondta Castle -, de különben is biztos vagyok benne, hogy nincs lehallgató. - Felemelte a poharát. - A legutóbbi találkozásunkra. Emlékszik rá, hogy már akkor azt ajánlotta, dolgozzak maguknak? Nos, tessék. Együtt dolgozunk. Történelmi irónia vagy eleve elrendelés? A maga protestáns egyháza hisz ebben.

- Akkoriban, persze, fogalmam sem volt a maga igazi beosztásáról - mondta Muller. - Ha tudtam volna, nem zsarolom azzal a nyomorult bantu lánnyal. Azóta rájöttem, hogy csak az egyik ügynöke lehetett. Még őt is bevonhattuk volna a közös munkába. Kérem, én magát afféle elvi

alapon álló, apartheidellenes szentimentalistának néztem. Váratlan meglepetésként ért, amikor a főnöke közölte velem, kivel kell találkoznom Remus bácsi ügyében. Remélem nem neheztel rám semmiért? Hiszen mindketten hivatásosak vagyunk, s ezúttal azonos oldalon állunk.

- Úgy van. Azonos oldalon.

- Azért nem bánnám, ha elárulná, ma már igazán semmi jelentősége, ugye: hogyan csempészte ki azt a bantu lányt? Ha jól sejtem, Swazilandbe.

- Igen.

- Biztos voltam benne. hogy a határt nagyon gondosan lezártuk, csak egy igazi gerillaszakértő juthatott át rajta. Magából nem néztem ki a gerillaszakértőt, bár arra is rájöttem, hogy volt bizonyos kommunista kapcsolata, persze feltételeztem, hogy az apartheidról készülő könyvéhez volt szüksége rá, ami sohasem készült el. Ezzel, őszintén szólva, jól átejtett. Nem beszélve Van Donckról. Emlékszik Van Donckra? Van Donck kapitányra?

- Ó, igen. Élénken.

- A leváltását kellett kérnem a Titkosszolgálattól, a maga ügye miatt. Nagyon otrombán viselkedett. Én biztosra vettem, ha a lányt börtönbe csukjuk, maga hajlandó lesz nekünk dolgozni, de ő kiengedte a markából a lányt. Látja, kérem, ne nevessen ki; nekem az volt a meggyőződésem, hogy igazi szerelmi kapcsolat támadt maguk között. Éppen elég angolt ismertem, aki az apartheid leleplezésének eszméjével kezdte, és végül egy bantu lány ágyában került a csapdánkba. Egy szerintük jogtalan törvény megsértésének romantikus eszméje az ő szemükben legalább olyan vonzó, mint egy fekete fenék. Eszembe sem jutott, hogy a lány, Sarah MaNkosi, ha jól emlékszem, úgy hívták, egész idő alatt az MI6 ügynöke volt.

- Még ő se tudta. Ő is elhitte a könyvemet. Igyon még egy whiskyt.

- Köszönöm, elfogadom… - Castle mindkét pohárba töltött, arra játszott, hogy ő bírja jobban.

- Minden jel arra mutat, hogy okos lány volt. Elég alaposan megvizsgáltuk a körülményeit. A transzvaali afrikai egyetemre járt, ahol ezek a Tamás-bátya-kunyhója professzorok mindig veszedelmes diákokat gyártanak. Személy szerint én mindig azt vallottam, minél okosabb egy afrikai, annál könnyebben fordítható ilyen vagy olyan irányba. Ha egyetlen hónapra a mi börtönünkbe kerül a lány, egészen biztos vagyok benne, hogy magunk felé fordítjuk. Akkor pedig mindkettőnknek most is hasznunkra lehetne a Remus bácsi-hadműveletben. De miket beszélek? Az ember könnyen elfeledkezik az Idő vén ördögéről. Manapság már, fogadni mernék, az ínye is kilátszik. A bantu nők gyorsan öregszenek. Általában leírhatók, legalábbis az európai ízlés számára, még jóval harmincéves koruk előtt. Tudja, Castle, én igazán örülök, hogy együtt dolgozunk, s maga nem az, akinek mi a BOSS-ban hittük; nem az az idealista típus, aki meg akarja változtatni az emberi nem természetét. Ismertük azokat az embereket, akikkel kapcsolatot tartott fenn, legalábbis a legtöbbjét, és ismertük azt a zagyvaságot is, amit magának bemeséltek. De maga túljárt a mi eszünkön, ezért egészen biztosan túljárt a bantuk és a kommunisták eszén is. Biztos vagyok benne, hogy elhitték, maga olyan könyvet ír, ami a hatalomátvételüket segíti. Ne felejtse, hogy én nem vagyok olyan ellensége az afrikaiaknak, mint Van Donck kapitány. Én magamat is százszázalékos afrikainak vallom!

Az a Cornelius Muller, aki most beszélt, nem volt azonos a pretoriai iroda sápadt hivatalnokával, aki, fejbólintó munkáját végezve, sohasem beszélt volna ilyen hányaveti önbizalommal. Az első pillanatok zavara és bizonytalansága is szertefoszlott. Abból a whisky gyógyította ki. Most itt a BOSS magas rangú risztje volt, akire külföldi küldetést bíztak, s aki egy generális rangja alatt senkitől sem fogad el parancsot. Már elengedheti magát. Önmaga lehet - kellemetlen perspektíva -, és Castle-nak úgy rémlett, hogy beszédének közönséges brutalitásában egyre inkább hasonlít ahhoz a Van Donck kapitányhoz, akit olyannyira lenézett.

- Hány kellemes hétvégét töltöttem Lesothóban - folytatta Muller -, s a Holliday Inn Casinójában együtt tülekedtem fekete testvéreimmel. Még azt is be kell vallanom, hogy egyszer sor került egy, nos, bizalmas kapcsolatra, hiszen ott valahogy egészen mást jelentett, minthogy törvény nem tiltotta. A köztársaság határain kívül.

Castle felszólt az emeletre: - Sarah, hozd le Samet, hogy jó estét kívánjon Mr. Mullernak.

- Maga nős? - kérdezte Muller.

- Igen.

- Akkor még nagyobb megtiszteltetés, hogy otthonába hívott meg. Dél-Afrikából hoztam magammal néhány apró ajándékot, s talán lesz köztük olyan, ami megtetszik a feleségének. De még nem felelt a kérdésemre. Most, hogy együtt dolgozunk - ami, hadd emlékeztessem, nekem mindig szándékomban állt -, árulja el végre, hogyan csempészte ki azt a lányt? A régi ügynökeinek már nem árthat vele, és van bizonyos vonatkozása a Remus bácsival s azokkal a problémákkal, melyekkel szembe kell néznünk. A maga országának és az enyémnek és természetesen az Egyesült Államoknak immár közös határa van.

- Talán elmeséli magának ő maga. Hadd mutassam be őt és a fiamat, Samet. - Együtt jöttek le a lépcsőn, és Cornelius Muller hátrafordult.

- Mr. Muller arra kíváncsi, Sarah, hogyan csempésztelek ki Swazilandbe?

Castle alábecsülte Mullert. A meglepetés, amit előkészített, tökéletesen elmaradt. - Nagyon örülök a találkozásnak, Mrs. Castle - szólította meg Muller, és a kezét nyújtotta az asszonynak.

- Hét esztendővel ezelőtt hajszál híján kerültük el egymást - mondta Sarah.

- Igen. Hét elfecsérelt esztendő. Nagyon szép asszony a felesége, Castle.

- Köszönöm - mondta Sarah. - Sam, nyújtsd a kezed Mr. Mullernak.

- Ez itt a fiam, Mr. Muller - tette hozzá Castle. Tudta ugyan, hogy Muller a színárnyalatoknak is értő bírája, és Sam igencsak fekete volt.

- Hogy vagy, Sam? Már iskolába jársz?

- Egy vagy két hét múlva már iskolába jár. Most lódulj, és be az ágyba, Sam.

- Maga tud bújócskát játszani? - kérdezte Sam.

- Régen játszottam már, de mindig hajlandó vagyok új szabályokat tanulni.

- Maga is kém, mint Mr. Davis?

- Azt mondtam, ágyba, Sam.

- Mérgezett tolla van-e?

- Sam. Az emeletre!

- Ami pedig Mr. Muller kérdését illeti, Sarah - szólt közbe Castle -, hol és hogyan jutottál át Swazilandbe?

- Gondolod elmondhatom neki?

Cornelius Muller szólalt meg: - Ó, felejtsük el Swazilandet. Borítsunk fátylat a múltra, különben is egy távoli országban történt.

Castle figyelte, hogyan alkalmazkodik Muller: oly természetesen, mint egy kaméleon a föld színéhez. Pontosan ugyanígy kellett alkalmazkodnia azon a bizonyos lesothói hétvégén. Castle talán jobban elviselte volna Mullert, ha kevésbé alkalmazkodik. Egész vacsora alatt Muller tartotta őket szóval udvariasan. Igen - gondolta Castle -, tulajdonképpen szívesebben látnám Van Donck kapitányt. Van Donck megpillantja Sarah-t, és tüstént faképnél hagyja őket. Egy előítéletben van valami közös az eszmével. Cornelius Mullerban nem élt előítélet, és nem élt benne egy csepp eszmény sem.

- Dél-Afrika után, Mrs. Castle, hogyan szokta meg az itteni klímát?

- Úgy érti, az időjárást?

- Igen, az időjárást.

- Nem olyan szélsőséges - felelte Sarah.

- Hiányzik néha Afrika? Én útba ejtettem Madridot és Athént, így hát jó néhány hete távol vagyok már, és tudja, mi hiányzik a legjobban? A Johannesburgot övező salakhegyek. A színük a félig lenyugvó nap fényében. És magának mi hiányzik?

Castle nemigen tételezett fel bármely esztétikai érzékenységet Mullerről. Vajon ez a szélesebb érdeklődés az előléptetéssel együtt született, vagy csupán az alkalomhoz és az országhoz illő alkalmazkodás volt éppúgy, mint az udvariasság?

- Emlékeink különböznek - mondta Sarah. - Az én Afrikám nagyon különbözött a magáétól.

- Ugyan, hiszen mindketten afrikaiak lennénk. Egyébként néhány ajándékot hoztam az itteni barátaimnak. Nem tudván, hogy maga közülünk való, egy sálat hoztam. Ismeri Lesothóban azokat a finomszövödéket, a Királyi Szövödéket: elfogadna egy sálat régi ellenségétől?

- Természetesen. Nagyon kedves.

- És mit gondol, Lady Hargreaves elfogadna tőlem egy strucctáskát?

- Nem ismerem a Ladyt. Kérdezze meg a férjemet.

Krokodilhoz szokott ízlését nem elégítené ki - gondolta Castle, mégis azt mondta: - Biztos vagyok benne, minthogy a maga ajándéka...

- A struccokhoz, tudják, bizonyos családi érdekeltség fűz - magyarázta Muller. - A nagyapám, ahogy manapság nevezik, afféle struccmilliomos volt, csak az 1914-es háború ütötte ki az üzletből. Hatalmas háza volt Cape Provinceban. Egykor igen szép, ma már csupa rom. A strucctoll igazából kiment a divatból Európában, és az apám tönkrement. A fivéreim azonban még tartanak néhány struccot.

Castle emlékezett rá, hogy egykor maga is meglátogatott egy ilyen farmházat, melyet múzeumféleként őriztek meg, s gondnoka összezsúfolt benne mindent, ami egy struccfarmról megmaradhatott. A gondnok egy kissé mentegetődzött is a túlzsúfoltság és az ízléstelenség miatt. A látogatás fénypontja a fürdőszoba megtekintése volt - legutoljára mindig a fürdőszobába vezették a látogatókat -, hatalmas, fehérarannyal befuttatott csaptelep díszítette az ágyméretű kádat, s a falon egy itáliai primitív festő rossz kópiája: a glóriák vertarany fonata már kezdett leperegni.

A vacsora végeztével Sarah magukra hagyta őket, és Muller elfogadott egy pohár óportóit. A palack, Davis ajándéka, érintetlen volt múlt karácsony óta.

- Komolyra fordítva a szót - kezdte Muller -, igazán szeretném, ha néhány részletbe beavatna, hogyan menekült a felesége Swazilandbe. Neveket nem kell említenie. Tudom, hogy volt néhány kommunista barátja, s most már arra is rájöttem, hogy mindez a munkájához tartozott. Ők azt hitték, hogy maga afféle érzelmes útitárs, mint ahogy mi is azt hittük. Carsonnak például biztosan ez volt a véleménye. Szegény Carson.

- Miért szegény Carson?

- Túlfeszítette a húrt. Felvette a kapcsolatot a gerillákkal. A maga módján nagyon derék fickó volt, és nagyon jó ügyvéd. Elég gondot okozott a Titkosszolgálatnak határátlépési ügyeivel.

- Már nem okoz?

- Ó, nem. Egy éve meghalt a börtönben.

- Nem is tudtam. - Castle odalépett a tálalóhoz, és egy újabb dupla whiskyt töltött magának. A sok szódával a J. & B. nem látszott erősebbnek, mint egy fél adag.

- Magának nem ízlik ez az óportói? - kérdezte Muller. - Azelőtt csodálatos óportóit kaptunk Lourenco Marquesból. Azoknak az időknek, sajnos, vége.

- Miben halt meg Carson?

- Tüdőgyulladás - felelte Muller. Majd hozzátette: - Nos, ez megkímélte őt egy hosszú tárgyalástól.

- Szerettem Carsont - vallotta be Castle.

- Értem: Nagy kár, hogy az afrikaiakat mindig egy bizonyos színnel azonosította. A második generáció emberei hajlamosak arra, hogy ezt a sajátos hibát elkövessék. Nem akarják elismerni, hogy a fehér ember éppoly jó afrikai lehet, mint a fekete. Az én családom például 1700-ban érkezett oda. Korai telepesek voltunk. - Az órájára pillantott. - Istenem, most viszont milyen késői vendég lettem! A sofőröm már egy órája vár. Elnézését kérem. Ideje búcsút mondanom.

Castle marasztalta: - Mielőtt elmegy, talán még beszélnünk kellene egy kicsit a Remus bácsiról.

- Az ráér odabent az irodában - felelte Muller. Az ajtóból visszafordult. Azt mondta: - Igazán sajnálom a Carson-esetet. Ha sejtem, hogy még nem értesült róla, szóba se hozom ilyen váratlanul.

Buller a diszkriminációra fittyet hányó vonzalommal nyalogatta a vendég nadrágja alját. - Jó kutya - mondta Muller. - Jó kutya. Nincs szebb a kutyahűségnél.

2.

Hajnali egy órakor Sarah törte meg a hosszú csendet. - Még mindig ébren vagy. Ne tettesd magad. Hát olyan szörnyű volt Mullerral találkozni? Nagyon tisztelettudóan viselkedett.

- Ó, igen. Angliában angol modort vesz fel. Nagyon könnyen alkalmazkodik.

- Hozzak neked egy altatót?

- Nem. Mindjárt alszom. Csak van még valami, amit el kell mondanom. Carson meghalt. A börtönben.

- Meggyilkolták?

- Muller azt állítja, hogy tüdőgyulladás volt.

Az asszony a férfi karjának hajlatába fektette a fejét, s arcát a párnába temette. Castle sejtette, hogy az asszony sír. Nyugtatgatta: - Egész este az utolsó üzenet járt az eszemben, amit tőle kaptam. A nagykövetségen várt rám, amikor visszaértem Muller és Van Donck irodájából. „Sarah miatt ne aggódjék. Szálljon fel az első repülőre L. M. felé, és várjon rá a Polanában. Jó kezekben van."

- Igen. Én is emlékszem erre az üzenetre. Vele voltam, amikor megírta.

- Sohasem volt alkalmam megköszönni neki - csupán hétesztendei hallgatással és...

- És?

- Ó, nem is tudom, mi járt az eszemben.

- És megismételte, amit Mullernak mondott: - Szerettem Carsont.

- Igen. És bíztam benne. Sokkal jobban, mint amennyire a barátaiban bíztam. Az alatt a hét alatt, amíg te Lourenco Marquesban vártál rám, sok vitára nyílt alkalmunk. Én mindig azt hajtogattam, hogy ő nem is igazi kommunista.

- Miért? Hiszen párttag volt. Egyike a legrégebbieknek, akiket meghagytak Transvaalban.

- Persze. Ezt én is tudom. De tag és tag között van különbség, nem igaz? Samet először neki vallottam be, s csak aztán neked.

- Valami különös vonzást gyakorolt az emberekre.

- A legtöbb kommunista, akit ismertem, inkább taszított, mint vonzott.

- És mégis, Sarah: Carson igazi kommunista volt. Túlélte Sztálint, ahogyan a római katolikusok is túlélték a Borgiákat. Engem jó véleményre hangolt a pártról.

- A párthoz neki sem sikerült odavonzania téged, igaz?

- Nos, mindig maradt még egy-két dolog, amit nem tudtam megemészteni. Ő erre azt mondogatta, hogy nem látom a fától az erdőt. Ismersz: sohasem voltam vallásos ember. Istentől már az iskola kápolnájában elbúcsúztam, de Afrikában találkoztam olyan papokkal, akik visszacsábítottak hinni, legalábbis egy pillanatra, ital mellett. Ha minden pap olyan lett volna, mint ők, akiket aztán elég közelről ismertem, talán magam is beveszem a feltámadást, a szeplőtelen fogantatást, Lázár feltámadását, az egész Testamentumot. Emlékszem egy papra, akivel kétszer is találkoztam; éppúgy ügynöknek akartam beszervezni, mint ahogy téged, de nem volt alkalmas rá. Connollynak hívták, vagy talán O'Connellnak? Soweto nyomornegyedeiben dolgozott. Pontosan azt hibáztatta bennem, amit Carson, hogy nem látom a fától az erdőt… Egy pillanatra már-már elhittem az ő istenét, mint ahogy félig-meddig elhittem Carsonét is. Meglehet, hogy afféle félhívőnek születtem. Amikor az emberek Prágát és Budapestet emlegetik, s hogy milyen nehéz a kommunizmus emberi arcát fellelni, én elnémulok. Mert én már láttam, igaz, egyszer, ezt az emberi arcot. Mindig azt mondogatom magamban, ha Carson nem avatkozik közbe, akkor Sam egy börtönben születik, s talán te is ott halsz meg. Egy bizonyos kommunizmus vagy kommunista mentett meg téged és Samet. Marxban vagy Leninben nekem nincs több bizalmam, mint Szent Pálban, de ahhoz jogom van, hogy hálás legyek.

- Miért foglalkozol vele annyit? Senki sem kárhoztathat érte, hogy hálás vagy, s én is hálás vagyok neked. A háláig még elmehet az ember, ha...

- Ha?

- Ha ez a hála nem jár súlyosabb következményekkel - gondolom, ezt akartam mondani.

Órákba tellett, amíg végre elaludt. Ébren feküdt, és Carson és Cornelius Muller és Remus bácsi és Prága járt az eszében. Nem akart addig elaludni, amíg az asszony lélegzetéből meg nem bizonyosodik róla, hogy Sarah már álomba merült. Csak aztán bízta rá magát, mint gyermekkorának hőse, Allan Quatermain, arra a lassú, föld alatti áramlásra, mely egy sötét földrész gyomra felé sodorta, ahol, úgy remélte, végleges otthonra talál abban a városban, amely polgárává fogadja minden hűségnyilatkozat nélkül; nem Isten vagy Marx városa, hanem a Lelki Békéé.

Negyedik fejezet

1.

Havonta egyszer, a szabadnapján, Castle szokás szerint Kelet-Sussex tűlevelű, homokbuckás vidékére kirándult Sarah-val és Sammel: az édesanyját látogatták meg itt. E látogatás szükségességét nem vitatta senki, csak Castle kételkedett benne, vajon az édesanyja is örömmel fogadja azt, bár annyit el kellett ismernie, hogy mindenben a kedvüket leste, aszerint persze, hogy az ő elképzelése szerint mi volt a kedvükre való. Samre minden alkalommal a vaníliafagylalt azonos mennyisége várt a mélyhűtőben bár a gyerek a csokoládéfagylaltot szerette -, s noha csupán hatszáz méternyire lakott az állomástól, az anyja mindig taxit rendelt elébük. Mióta visszatért Angliába, Castle sosem akart kocsira szert tenni, de az volt a benyomása, hogy ettől az anyja sikertelen és koldus gyermeknek nézi, Sarah pedig egyszer bevallotta, hogyan érezte magát nála ő - mint egy fekete vendég egy apartheidellenes gardenpartyn, ahol a túlzott gondoskodástól mindenki kényelmetlenül érzi magát.

További idegfeszültség forrása volt Buller. Castle már régen nem kardoskodott amellett, hogy otthon hagyhatnák Bullert. Sarah bizonyos volt benne, hogy az ő védelmük nélkül álarcos banditák végeznének vele, és Castle hiába érvelt azzal, hogy a kutyát éppenséggel házőrzőként vásárolták, s nem azért, hogy őt őrizzék. Hosszú távon egyszerűbbnek bizonyult engedni, holott az édesanyja elvből utálta a kutyákat, s egy sziámi macskát tartott, melynek meggyilkolása Buller eltökélt szándéka volt. Érkezésük előtt ezért a macskát Mrs. Castle hálószobájába kellett elzárni, és emberi társaságtól megfosztott, szomorú helyzetére a hosszú nap folyamán nemegyszer tett célzást az édesanyja. Egy másik esetben Buller, az alkalomra várva, szétvetett lábbal cövekelt le a hálószoba ajtaja előtt, és vadul lihegett, mint az orgyilkos egy Shakespeare-darabban. Ezután Mrs. Castle hosszú, szemrehányó levelet intézett e tárgyban Sarah-hoz. Ebből kiderült, hogy a cica idegei még egy hét múltán se jöttek rendbe. Hozzá se nyúlt az étrendjén szereplő macskaeledelhez, s csupán a tejet fogadta el - egyéni éhségsztrájk. Rosszkedv szállta tehát meg valamennyiüket, amint a taxi begördült a babér árnyékolta kocsifeljáróra, mely a magas sövénnyel szegélyezett, Edward korabeli házhoz vezetett; Castle édesapja azért vásárolta meg a házat nyugdíjas korára, mert egy golfpálya volt a közelben. (Nem sokkal ezután gutaütés érte, és képtelen volt akár csak a klubházig elvánszorogni.) Mrs. Castle minden esetben a tornácon várta őket: magas, merev derekú termet, divatjamúlt szoknya, mely finom bokái szépségét is kimutatta, míg a magas gallér, miként Alexandra királynőé, eltakarta az öregkor ráncait. Castle, hogy a csüggedtségét elrejtse, természetellenesen felszabadult volt, s anyját eltúlzott öleléssel köszöntötte, melyet az nemigen viszonzott. Szilárd meggyőződése volt, hogy minden nyíltan kimutatott érzelem csakis hamis lehet. Megérdemelte volna, hogy egy nagykövethez vagy egy gyarmati kormányzóhoz menjen feleségül, s nem egy vidéki körorvoshoz.

- Nagyszerű színben vagy, anyám - kiáltott fel Castle.

- Koromhoz képest jól érzem magam. - Nyolcvanöt esztendős volt. Levendulakölnitől illatos, tiszta, fehér arcát nyújtotta csókra Sarah-nak. - Remélem, Sam már teljesen egészséges.

- Egészségesebb, mint valaha.

- Elmúlt a fertőzés?

- Persze.

Mrs. Castle megnyugodva engedélyezett a fiúnak is egy rövidke csókot.

- Nemsokára már elemi iskolába jársz, nem igaz?

Sam bólintott.

- Jó lesz már gyerekek között játszani. Hol van Buller?

- Felszaladt az emeletre, és Tinker Bell után szimatol - közölte elégedetten Sam.

Ebéd után Sarah a kertbe vitte Samet, Bullerral együtt, hogy egy rövid időre négyszemközt hagyja Castle-t az édesanyjával. Ez volt a havi menetrend. Sarah ezt jó szándékkal rendezte így, holott Castle-nak az volt a benyomása, az anyja megkönnyebbül, amikor vége szakad a magánkihallgatásnak. Minden alkalom hosszú szünettel kezdődött, mialatt Mrs. Castle kitöltötte az újabb, felesleges két kávét; ezután az asszony egy olyan megvitatásra váró témát pendített meg, melyről Castle sejtette, hogy már jó ideje azért készült fel rá, hogy ezt a zavarba ejtő némaságot áthidalja.

- Szörnyű volt az a légi katasztrófa múlt héten - kezdte Mrs. Castle, és kockacukrot osztott, egyet magának, kettőt neki.

- Igen. Csakugyan az. Szörnyű. - Castle megpróbált visszaemlékezni rá, hogy melyik légitársaság gépe is volt, és hol? TWA? Calcuttában?

- Nekem önkéntelenül is az jutott eszembe, milyen sors vár Samre, ha te és Sarah együtt utaztok a fedélzeten.

Castle még épp jókor rájött: - De hát az Bangladesben történt. Hogy a csudába utazhatnánk mi ketten...

- A Külügyminisztériumban dolgozol. Bárhová kiküldhetnek.

- Dehogy küldhetnek. Az íróasztalhoz láncol London, édesanyám. Különben is jól tudod, hogy téged jelöltünk ki gyámnak, ha bármi történne velünk.

- Egy kilencvenedik évéhez közeledő öregasszonyt.

- Csak a nyolcvanötödikhez, anyám.

- Minden héten olvasok autóbusz-balesetnél szerencsétlenül járt öregasszonyokról.

- Te sohasem szállsz autóbuszra.

- Mi oka lenne, hogy elvileg kizárjuk egy buszutazás lehetőségét?

- Ha bármi történik veled, nyugodt lehetsz, megbízható személyt jelölünk ki helyetted.

- Az már késő. Fel kell készülnünk az egyidejű balesetekre. Sam esetében pedig, ugye, vannak sajátos gondok is.

- Ha jól sejtem, a bőre színére célzol.

- Az árvaszéket nem lehet gyámságra felkérni. Az ottani bírák, ezt apád szokta volt mondogatni, fajüldözők. És aztán eszedbe jutott-e már, drágám, ha valamennyien meghalunk, jelentkezhetnek emberek odaátról, akik igényt tarthatnak Samre.

- Sarah szülei meghaltak.

- Akármilyen kicsiny a te hagyatékod, egész vagyonnak tűnhet az ő szemükben - úgy értem, bizonyos emberek szemében odaát. Egyidejű halálesetek esetében, én úgy tudom, a legidősebbet tekintik az első elhalálozottnak. Ez esetben az én pénzemet is a tiedéhez adják. Egészen biztos, hogy Sarah-nak vannak rokonai, akik igényt tarthatnak...

- Anyám, nem vagy te is egy kicsit fajüldöző?

- Nem, drágám. Én egyáltalában nem vagyok fajüldöző, legfeljebb régimódi és hazafias. Akárki akármit mond tehát, születése szerint Sam angolnak számít.

- Majd meggondolom, anyám. - Legtöbb vitájukat ez a kijelentés zárta le, de olykor érdemes volt egy kis kitérővel kísérletezni. - Azon tűnődöm, anyám, ne menjek-e nyugdíjba?

- Olyan jó nyugdíjat, azt hiszem, nem adnak.

- Van némi megtakarított pénzem. Nagyon szerényen élünk.

- Minél többet takarítottál meg, annál célszerűbb egy pótgyámot kinevezni, biztonság kedvéért. Remélem vagyok olyan liberális, mint az apád volt, de nem szívesen érném meg, hogy Samet visszahurcolják Dél-Afrikába...

- De hiszen nem éred meg, anyám, ha egyszer már meghaltál.

- Ebben nem vagyok olyan biztos, drágám, egyáltalában nem. Én nem vagyok ateista.

Egyike volt ez a megpróbáltatást tartogató látogatásoknak, és Castle-t csak Buller mentette meg, aki sötét szándékkal érkezett vissza a kertből, és felcaplatott az emeletre, hogy a bebörtönzött Tinker Bell után szimatoljon.

- Csak azt remélem - mondta Mrs. Castle -, arra nem kerül sor, hogy engem neveztek ki Buller gyámjának is.

- Ezt megígérhetem neked, anyám. Arra az eshetőségre, ha bekövetkezik a végzetes baleset Bangladesben, mely egybeesik a Sussexi Nagymamák Egyesületének autóbusz szerencsétlenségével, határozott utasításokat hagytam hátra, hogy pusztítsák el Bullert is, amilyen fájdalommentesen csak lehet.

- Személy szerint én sohasem választottam volna ezt a fajta kutyát az unokám számára. A Bullerhoz hasonló házőrző kutyák bőrszín tekintetében rendszerint nagyon elfogultak. Sam pedig ideges gyerek. Szakasztott olyan, mint te voltál az ő korában - a színkülönbséget leszámítva.

- Én is ideges gyerek voltam?

- A legkisebb kedvességet mindig a hála eltúlzott érzésével viszonoztad. Ez amolyan bizonytalanságérzésből eredt, ámbár nem tudhatni, miféle bizonytalanságot énezhettél mellettem és

apád mellett... Egyszer egy kitűnő töltőtollat ajándékoztál valakinek az iskolában, aki egy csokoládés kaláccsal kínált meg.

- Hagyd el, anyám. Manapság már ragaszkodom ahhoz, hogy megkapjam a befektetésem ellenértékét.

- Bárcsak így lenne.

- Ami pedig a hálát illeti, arról leszoktam. - De miközben kimondta ezt, eszébe jutott a börtönben meghalt Carson, és eszébe jutott, amit erről Sarah mondott. Hozzátette: - Legalábbis nem túlzom el. Többet kérek érte cserébe manapság, mint egy krajcáros kalácsot.

- Valamit mindig furcsállottam benned. Mióta összekerültél Sarah-val, sohasem említed Maryt. Nagyon szerettem Maryt. Bárcsak gyereked lett volna tőle.

- Megpróbálom elfeledni a halottakat - mondta Castle, de ez nem volt igaz. Már Maryvel kötött házasságuk elején rádöbbent, hogy ő magtalan, így nem lehet gyermekük, de ettől még boldogan éltek. Mintha nemcsak a feleségét, hanem egyetlen gyermekét is darabokra tépte volna az a robbanóbomba az Oxford Streeten, miközben ő biztonságban volt Lisszabonban, és egy ügynökkel tárgyalt. Nem sikerült megvédenie az asszonyt, és nem halt meg vele. Ezért nem emlegette soha, még Sarah-nak sem.

2.

- Ami engem még mindig meglep az anyádban - mondta Sarah, amikor az ágyban sorra vették a vidéki látogatás napjának eseményeit -, hogy oly könnyen s tényként fogadja el Samet a te gyerekednek. Soha nem ötlik eszébe, hogy a fiú túlságosan fekete egy fehér apához?

- Úgy látszik, nincs érzéke az árnyalatokhoz.

- Annál több Mr. Mullernak. Abban biztos vagyok.

Odalent megszólalt a telefon. Már csaknem éjfélre járt. - A pokolba is - mondta Castle -, ki kereshet minket ilyen későn? Megint a te álarcos embereid?

- Nem veszed fel a kagylót?

A csengetés elhallgatott.

- Ha megint a te álarcos embereid - mondta Castle -, akkor újra jelentkeznek.

A telefon ismét megcsördült. Castle az órájára nézett.

- Az isten szerelmére, vedd fel a kagylót.

- Egészen biztosan téves kapcsolás.

- Én felveszem, ha te nem.

- Vedd fel a pongyolád, megfázol. - De amint Sarah kikelt az ágyból, a csöngetés abbamaradt.

- Egészen biztosan újra jelentkeznek - mondta Sarah. - Nem emlékszel, a múlt hónapban hajnali egykor, háromszor is? - De ezúttal a telefon néma maradt.

A folyosó másik oldaláról sírás hallatszott. Sarah felkiáltott: - A fene vinné el őket, felébresztették Samet. A nyomorultak!

- Majd én bemegyek hozzá. Remegsz. Bújj vissza az ágyba.

Sam azt kérdezte: - Betörők voltak? Buller miért nem ugatott?

- Mert Buller okos. Nincsenek betörők, Sam. Csak egy barátom, aki nagyon későn jelentkezett.

- Az a bizonyos Mr. Muller?

- Nem. Az nem a barátom. Aludj tovább. A telefon nem szólal meg többé.

- Honnan tudod?

- Tudom.

- Kétszer is csöngött.

- Igen.

- De te fel se vetted. Honnan tudod akkor, hogy egy barátod volt?

- Túlságosan kíváncsi vagy, Sam.

- Talán titkos jel volt?

- Neked vannak titkaid, Sam?

- Persze. Rengeteg.

- Mondj egyet.
- Nem mondok. Ha megmondom, már nem lenne titok.
- Nos, akkor nekem is lehetnek titkaim.

Sarah még mindig ébren volt. - Megnyugodott - jelentette Castle. - Azt hitte, hogy megint a betörők telefonáltak.

- Talán ők voltak. Mit mondtál neki?
- Ó, azt, hogy ezek titkos jelzések.
- Te mindig kitalálod, mivel lehet megnyugtatni. Szereted, nem igaz?
- Nagyon.
- Különös. Sohase fogom megérteni. Bárcsak valóban a te gyereked lenne.
- Azt nem szeretném. Már kifejtettem.
- De sohase értettem meg, hogy miért.
- Annyiszor elmondtam már. Eleget látom magam mindennap, amikor borotválkozom.
- Csak egy jóravaló férfit láthatsz, drágám.
- Én nem így jellemezném magam.
- Számomra a te gyereked olyan lenne, akiért élni érdemes, amikor te már nem vagy. Hiszen te se élhetsz örökké.
- Istennek hála, nem. - Gondolkodás nélkül ejtette ki a szavakat, majd tüstént megbánta őket. Sarah együttérző szeretete mindig a végzetes elhatározás közelébe sodorta; bármennyire is igyekezett erőt venni magán, ilyenkor ellenállhatatlan volt a kísértés, hogy mindent bevalljon neki. Néha, cinikusan, egy okos kihallgató tiszthez hasonlította Sarah-t: az is az együttérző szeretettel operál, meg egy jókor odakínált cigarettával.

Sarah törte meg a csendet: - Érzem, hogy aggódsz valamiért. Bárcsak elmondhatnád nekem, miért - de tudom, hallgatnod kell. Talán egy szép napon... amikor már szabad lesz... - majd szomorúan tette hozzá: - Ha te valaha is szabad leszel, Maurice.

Ötödik fejezet

1.

Castle a jegykezelőnél hagyta a kerékpárját a berkhamstedi állomáson, és elindult a londoni vonathoz. Látásból ismerte a legtöbb utast - némelyikükkel még a kölcsönös fejbiccentésig is eljutott. A kastély hináros taván megült a hideg októberi pára, s a vasútvonal másik oldalán a csatornába könnyeztek a fűzfák. Fel és alá sétált a peronon; úgy vélte már, hogy felismerte valamennyiük arcát, kivéve egy kopott, macskabundába öltözött nőét - nők ritkán közlekedtek ezen a vonaton. Megvárta, amíg a nő felszáll az egyik kupéba, s ő ugyanabba lépett be, hogy közelebbről szemügyre vehesse. A férfiak az újságjukat lapozták fel, s az asszony egy papírba csomagolt Denise Robins-regényt vett elő. Castle a Háború és béke II. könyvébe lapozott bele. Ez a biztonsági szabályok áthágása volt, a dac egy apró kifejezése, hogy nyilvánosság előtt s csupán szórakozásból olvassa ezt a könyvet. „Egyetlen lépéssel ezen a határvonalon túl, mely az élőket választja el a holtaktól, már a bizonytalanság kezdődik, a szenvedés és a halál. És mi vár ott ránk? És ki van ott? - ama mező, ama fa mögött...” Kitekintett az ablakon, s mintha Tolsztoj katonáinak szemével figyelné a Boxmoor felé vezető csatorna mozdulatlan szellemképét. „Csupán a napfény világítja meg ezt a követ? Senki sem tudja, de az ember tudni szeretné. Félsz, és mégis átlépsz e határvonalon...”

Amikor a vonat Watfordban megállt, abból a fülkéből csupán Castle szállt ki. Megállt az induló vonatok menetrendjénél, és kivárta, amíg az utolsó utas is átment a korláton - az a nő nem volt köztük. Az állomás előtt még ott tétovázott a buszra várakozók sorának végén, közben ismét az arcokat jegyezte meg. Aztán az órájára nézett, és a türelmetlenség feltűnő mozdulatával sétált odébb - ezt az esetleges megfigyelő számára játszotta el. Senki sem követte, ebben biztos volt, mégis egy cseppet nyugtalanította, ha eszébe jutott az asszony a vonaton, és hogy kicsinyes dacból megszegte a szabályokat. Az ember legyen körültekintően óvatos.

Az első útjába kerülő postahivatalból felhívta az irodáját, és Cynthiát kérte - a lány mindig legalább egy fél órával előbb érkezett, mint Watson vagy Davis, vagy akár ő maga. Beleszólt a kagylóba:

- Mondja meg, kérem, Watsonnak, hogy egy kicsit késni fogok. Útközben ki kellett szállnom Watfordban, s felkeresnem egy állatorvost. Bullernek különös kiütései támadtak. Értesítse Davist is, kérem. - Egy pillanatra még azon is eltűnődött, hogy alibijéhez feltétlenül szükséges-e csakugyan felkeresnie az állatorvost, de aztán úgy döntött, hogy olykor a túlzott óvatosság éppoly veszedelmessé válhat, mint a hanyagság - az együgyűség mindig a legcélszerűbb, s éppúgy kifizetődik, mint az igazmondás, amikor csak megengedhető, mert az igazat sokkal könnyebb észben tartani, mint a hazugságot. A fejében őrzött listáról a harmadik kávéházat választotta ki, s ott várakozott. Nem vette észre azt a magas, sovány férfit, aki egy jobb napokat látott felöltőben követte. A férfi megállt az asztalánál, és megszólította:

- Bocsánatot kérek, nem William Hatchardhoz van szerencsém?

- Nem. A nevem Castle.

- Elnézést. Micsoda elképesztő hasonlóság.

Castle két csésze kávét ivott, és elolvasta a Times-t. Olvasójának ez a lap a tiszteletreméltóság levegőjét kínálta, s ezt Castle értékelni tudta. Észrevette, hogy a férfi, húsz méternyire tőle, az utcán a cipőfűzőjét köti meg, s most ugyanaz a biztonságérzet töltötte el, mint amikor hajdan egy kórházi kórteremből nagyobb műtétre vitték - ezúttal is, mintha csupán egy tárgy lenne valamely futószalagon, s az meghatározott céljához vinné el, nem kell már felelősséget vállalnia senkiért és semmiért, még a saját testéért sem. Jól vagy rosszul, de mindenről más gondoskodik. Valaki, a legtökéletesebb szakmai hozzáértéssel. A halálnak is így kellene bekopogtatnia - gondolta Castle, ahogyan lassan és nyugodtan sétált az idegen nyomában. Castle mindig abban reménykedett, hogy így fog lépdelni a halál felé, ugyanezzel a biztonságérzettel, mely idejekorán s mindörökre megszabadítja a félelemtől.

Az utat, melyre most befordultak, Tölgyfa-kilátónak nevezték, így olvasta a tábláról Castle, noha a látóhatáron sem volt egyetlen tölgyfa vagy bármilyen más fa, és a ház, amelyhez elvezették, éppoly személytelen és érdektelen volt, mint az övé. Ráadásul még a bejárati ajtó fölött is hasonló máriaüveg ablaktábla húzódott. Talán itt is egy fogorvos működött egykor. Az előtte járó sovány férfi egy pillanatra megtorpant a körülbelül biliárdasztal méretű előkertbe vezető vaskapunál, aztán továbbsétált. A kapun három csengő volt, de csak az egyiket jelölte névtábla - igencsak elkopott, olvashatatlan írással néhány szóvég: „...itás Társaság.” Castle megnyomta a csengőt, s még látta, hogy vezetője keresztülvág a Tölgyfa-kilátón, s a másik oldalon sétál visszafelé. Amikor szembefordult a házzal, kabátujjából egy zsebkendőt húzott elő, és megtörölte az orrát. Feltehetően ez volt a „minden tiszta” jelzése, mert ebben a pillanatban Castle már a belső lépcsőkről lefelé jövő léptek recsegését-ropogását hallotta. Eszébe jutott, hogy vajon „ők” minden óvatossági intézkedést megtettek-e azért, hogy megóvják őt, ha valaki követné, vagy önmagukat az ő esetleges árulásától - vagy fölkészültek-e mindkettőre. De már nem volt nyugtalan - vitte a futószalag.

Az ajtóban egy ismerős arca jelent meg, akire nem számított: feltűnően kék szem egy üdvözlésre nyíló széles mosoly felett, a bal orcán egy apró sebhely, melyről tudta, hogy egykor, amikor a várost Hitler elfoglalta, egy gyermeken ejtették Varsóban.

- Borisz! - kiáltott fel Castle. - Sohasem hittem volna, hogy még egyszer találkozunk ebben az életben.

- Nagyon örülök magának, Maurice.

Különös - gondolta Castle -, mindössze két ember szólítja őt Maurice-nak, Sarah és Borisz. Anyjának a szeretet fellángolásaiban egyszerűen csak „édesem” volt, a hivatalban pedig vezetéknevek vagy névbetűk között élt. Tüstént otthon érezte magát ebben az idegen házban, ahol még sohasem járt - egy omladozó házban, a lépcsőn kikopott szőnyeggel. Valami okból az apja jutott az eszébe. Talán gyermekkorában elkísérte egyszer egy beteghez, pontosan ilyen házba.

Az első lépcsőfordulóról Boriszt egy apró, négyszögletes szobába követte, ahol egy asztal volt, két szék s két léc között egy hatalmas kép: népes családot ábrázolt, a kertben falatoztak, meglepően változatos étkekkel terített asztalnál. Mintha minden fogást egyszerre tálaltak volna fel - az almás pite a lesütött marhacsont mellett hevert, s aztán a lazac és az almás kosár a levesestál tövében. Továbbá még egy vizeskancsó, egy borospalack és egy kávéskanna. A polcokon megannyi

szótár sorakozott, s egy mutatópálca támaszkodott az iskolatáblához, melyre félig elmosódott szavakat írtak olyan nyelven, amelyet Castle nem ismert fel.

- Legutolsó jelentése nyomán határoztak úgy, hogy visszaküldenek ide - mondta Borisz. - A Mullerről szóló jelentés. Örülök, hogy visszajöhettem. Mennyivel jobban szeretem Angliát, mint Franciaországot. Hogyan fért meg Ivánnal?

- Egészen jól. De azért egészen más volt. - A cigarettacsomagját kereste, de nem találta. - Ismeri az oroszokat? Az volt a benyomásom, hogy Iván nem bízik bennem. És mindig többet követelt tőlem, mint amit bármelyiküknek valaha is megígértem. Még arra is megpróbált rávenni, hogy másik osztályra kérjem át magam.

- Ha jól emlékszem, Marlborót szív? - szólalt meg Borisz, és cigarettával kínálta. Castle vett egyet.

- Borisz, amíg itt élt, egész idő alatt tudta, hogy Carson meghalt?

- Nem. Nem tudtam. Csak néhány hete. A részletekről még mindig nem értesültem.

- Börtönben halt meg. Tüdőgyulladásban. Legalábbis ezt állítják. Ivánnak tudnia kellett, de hagyta, hogy nekem Cornelius Muller mondja el elsőként.

- Annyira meglepte? A körülmények ismeretében? Ha egyszer letartóztatták, azután nincsen sok remény.

- Ezt én is tudom, de ennek ellenére mindig azt reméltem, hogy egy szép napon újra láthatom - valahol biztonságban, messze Dél-Afrikától, talán a saját otthonomban -, és akkor alkalmam lesz megköszönni, hogy megmentette Sarah-t. Most már Carson halott, s anélkül távozott, hogy egyetlen szóval is megköszönhettem volna neki.

- A köszönet egyik módja az is, amit értünk tett. S ezt ő is elfogadta volna. Nincs oka hát a lelkifurdalásra.

- Nincs? Lelkifurdalásra mindig van ok: ahogyan az emberben szerelem ébred, úgy ébred lelkifurdalás is.

S akkor hirtelen hangulatváltozással ezt gondolta: milyen képtelen helyzet. Nincs a világon senki, akivel mindent megbeszélhetek, kivéve ezt a Borisz nevű embert, akinek még csak az igazi nevét sem tudom. Davisszel nem tudott beszélgetni - életének fele rejtve maradt Davis elől; és Sarah-val sem, aki még Borisz létezéséről sem tudott. Egyszer Borisznak még azt az éjszakát is elmesélte, amikor a Hotel Polanában először tudta meg az igazat Samről. Az összekötő egy kissé olyan, mint a katolikusnak a pap az az ember, aki érzelemmentesen fogadja el a gyónásunkat, akármiről beszélünk. Megszólalt: - Amikor magát, mint összekötőmet leváltották, s a maga helyére Iván lépett, elviselhetetlen magány szakadt rám. Ivánnak csakis szakmai dolgokról lehetett beszélni.

- Sajnálom, hogy távoznom kellett. Eleget vitatkoztam velük erről. Mindent megtettem, hogy maradhassak. De hiszen ismeri, hogyan mennek a dolgok a saját cégénél. Ugyanúgy mennek nálunk is. Skatulyákban élünk, és mások választják nekünk a skatulyát. - Hányszor hallotta Castle ezt a hasonlatot a saját hivatalában. Mindkét oldalon ugyanazokat a közhelyeket ismételgetik.

Castle megjegyezte: - Ideje megváltoztatnunk a könyvet.

- Helyes. Ennyi az egész? A telefonon vészjelzést adott le. Talán újabb hírek érkeztek Portonból?

- Nem. Nem nagyon hiszem el a meséjüket.

Az asztal két oldalán ültek, kényelmetlen székeken, mester és tanítvány. Csupán ezúttal a tanítvány idősebb volt a mesterénél. Nos, előfordulhat a gyónásban is, tűnődött rajta Castle, hogy egy öregember suttogja el bűneit olyan papnak, aki fia lehetne. Ivánnal történt ritka találkozásai esetében a párbeszéd mindig kurta volt, információkat adtak tovább, kérdőíveket nyújtottak át, és minden szigorúan a tárgyhoz tartozott. Borisszal felengedhetett Castle. - Franciaország előléptetést jelentett? - majd kivett egy újabb cigarettát.

- Nem tudom. Azt sohasem tudhatja az ember, nem igaz? Talán az az előléptetés, hogy visszajöhettem ide. Ez annyit jelenthet, hogy a legutóbbi jelentését nagyon komolyan vették, és én úgy gondoltam, jobban tudok vele foglalkozni, mint Iván. Vagy talán kompromittálták Ivánt? Maga nem bízik a Porton-mesében, de arról, hogy a maga emberei lékre gyanakszanak, megdönthetetlen bizonyítékai vannak.

- Nincsenek. De a mi játékunkban az ember előbb-utóbb bízni kezd az ösztöneiben, s az bizonyos, hogy az egész osztályt rutinellenőrzésnek vetették alá.

- Maga is hangsúlyozza: rutin.

- Nos, rutin is lehet, hiszen legnagyobb része nyíltan folyik, de kezdem hinni, hogy több annál. Az a gyanúm, hogy lehallgatják Davis telefonját, talán az enyémet is, bár ebben nem vagyok biztos. A hívójeleket a lakásomra mindenképpen abba kell hagyni. Olvasta a jelentésemet, amit a Muller-látogatásról készítettem és a Remus bácsi-hadműveletről. Az ég talán könyörületes, és ha csakugyan lékre bukkantak, akkor a maguk részéről ezt más csatornákon továbbították. Az az érzésem, hogy a megjelölt bankjegy technikájával tesznek próbára.

- Nincs mitől tartania. Azt a jelentést a legnagyobb óvatossággal kezeltük. Bár abban nem hiszek, hogy Muller küldetése lenne az a bizonyos megjelölt bankjegy. Talán Porton, de semmiképpen se Muller. Ezt ugyanis washingtoni forrásaink megerősítették. Mi nagyon komolyan vesszük a Remus bácsit, és az a kérésünk, hogy arra összpontosítson. Érzékenyen érinthet bennünket a Földközi-tenger térségében, az Akabai-öbölben, az Indiai-óceánon. Még a Csendes-óceánon is. Hosszú távon...

- Az én esetemben nincs hosszú táv, Borisz. Már most is túl vagyok a nyugdíjas-korhatáron.

- Tudom.

- És most szeretnék visszavonulni.

- Azt mi nem szívesen vennénk. A következő két év nagyon fontos lehet.

- Nekem is. De szeretném a magam kedvére eltölteni ezeket az éveket.

- Mihez kezdene?

- Sarah-val és Sammel törődnék. Moziba járnánk. Békésen öregednék. Maguknak is biztonságosabb, ha most elejtenek engem, Borisz.

- Miért?

- Muller meglátogatott, leült az asztalomhoz, elfogyasztotta a vacsoránkat, és kedvesen bánt Sarah-val. Leereszkedően. Úgy tett, mintha nem lenne színhatár. Hogy gyűlölöm azt az embert! S hogy gyűlölöm azt az egész rohadt BOSS-szervezetet. Gyűlölöm azokat az embereket, akik megölték Carsont, s utána tüdőgyulladásra hivatkoznak. Gyűlölöm őket, mert megpróbálták letartóztatni Sarah-t, hogy Sam egy börtönben szülessék meg. Bölcsebb dolog lenne maguknak is, ha olyan embert alkalmaznak, Borisz, aki nem gyűlöl. A gyűlölet hibák elkövetésére ösztönöz. Éppoly veszélyes, mint a szerelem. Én kétszeresen is veszélyt jelentek, Borisz, mert szerelmes vagyok. A szerelem megengedhetetlen a mi szolgálatunkban, akármelyik oldalon állunk.

Castle hatalmas megkönnyebbülést érzett, hogy tartózkodás nélkül beszélhet valakivel, akiről feltételezte, hogy megérti őt. A kék szemből homálytalan barátság sugárzott, s a mosoly felbátorította, hogy egy rövid időre megszabaduljon a titkolódzás terhétől. Megszólalt: - Remus bácsi az utolsó csepp, hogy a kulisszák mögött éppen mi fogunk össze az Egyesült Államokkal, és megmentjük ezeket az apartheid-csirkefogókat. A legszörnyűbb bűneink, Borisz, már elsüllyedtek a múltban, míg a jövő még nem érkezett el. Képtelen vagyok papagájként ismételgetni: „Emlékezz Prágára! Emlékezz Budapestre!” - attól évek választanak el. Az embernek a jelennel kell törődnie, és a jelen a Remus bácsi. Én tiszteletbeli négerré váltam, amikor beleszerettem Sarah-ba.

- Akkor miért képzeli azt, hogy maga veszedelmes lehet?

- Mert hét esztendeig sikerült megőrizni a hidegvéremet, s most kezdem elveszteni. Cornelius Muller kényszerít az elvesztésére. Talán éppen ebből az okból küldte hozzám C. Talán C. arra akar ezzel kényszeríteni, hogy leleplezzem magam.

- Mi csak azt kérjük magától, hogy tartson ki még egy darabig. Ebben a játékban a kezdő évek mindig könnyűk. Az ellentmondások még nem olyan nyilvánvalóak, s a titkolódzásnak sincs ideje, hogy úgy felhalmozódjék, mint a hisztéria, vagy mint az asszonyi klimax. Ne idegeskedjen annyit, Maurice, próbálja meg. Éjszakánként vegye be a Váliumát vagy a Mogadonját. S ahányszor csak nyomott a hangulata, keressen fel engem, hogy legyen kivel beszélgetnie. Ezzel a kisebbik veszélyt vállalja.

- Azt hiszem, eleget végeztem el már, s ezzel kifizettem az adósságomat Carsonnak, nem igaz?

- Persze hogy igaz, de most nem veszíthetjük el magát, épp Remus bácsi miatt. Maga mondta, hogy már tiszteletbeli néger lett.

Castle-t az az érzés fogta el, mintha érzéstelenítésből ébredne, a műtétet sikeresen befejezték. Megszólalt: - Elnézést. Hülyét csináltam magamból. - Nem is tudott teljesen visszaemlékezni rá, mit mondott. - Kínáljon meg egy pohár whiskyvel, Borisz.

Borisz kinyitotta az íróasztalt, egy palackot és egy poharat vett elő. Megszólalt: - Tudom, hogy a J. & B.-t szereti. - Nagylelkű adagot töltött a pohárba, és azt figyelte, hogy Castle nyakalja az italt. - Mostanság mintha egy kicsivel többet engedélyezne magának, Maurice, ugye?

- Igen. De senki sem tudja, csak otthon. Sarah is észrevette már.

- Mi újság otthon?

- Sarah-t nyugtalanítják a telefonhívások. Mindig álarcos betörőkre gyanakszik. És Sam is rosszakat álmodik, mert nemsokára elemi iskolába kerül: fehér iskolába. Aggaszt, hogy mi történik kettejükkel, ha nekem valami bajom esik. És az előbb-utóbb bekövetkezik, nem igaz?

- Ezt bízza ránk. Megnyugtathatom, a maga menekülése útját nagyon gondosan előkészítettük. Végveszély esetén...

- Az én menekülésemet? Mi lesz Sarah-val és Sammel?

- Majd követik. Bízhat bennünk, Maurice. Mi majd gondoskodunk róluk. Mi is értünk hozzá, hogyan mutassuk ki a hálánkat. Emlékezzék a Blaker-esetre - mi gondoskodunk a mieinkről. - Borisz odalépett az ablakhoz. - Minden tiszta. Ideje lesz indulnia az irodába. Az első tanítványom negyedóra múlva érkezik.

- Milyen nyelvre tanítja?

- Angolra. Ne nevessen ki érte.

- A maga angolja csaknem tökéletes.

- A mai első tanítványom lengyel, mint jómagam. Emigráns, tőlünk, nem a németektől. Kedvelem: elszánt ellenfele Marxnak. Maga mosolyog. Így helyes. Ne hagyja felgyülemleni a dolgokat soha.

- Ez a biztonsági ellenőrzés. Még Davist is leverte, pedig ő ártatlan.

- Ne aggódjon. Azt hiszem, tudom, hogyan lehet másra terelni a figyelmüket.

- Megpróbálom elűzni az aggodalmaimat.

- Mostantól kezdve a harmadik postaládára térünk át, s ha bármi baj lenne, azonnal jelezze. Csakis azért vagyok itt, hogy magának segítsek. Bennem megbízik?

- Természetesen megbízom magában, Borisz. De remélem, hogy a maguk emberei csakugyan megbíznak bennem. Ez a könyvkód a hírközlés rettentő lassú és régimódi formája, s maga jól tudja, hogy egyszersmind milyen veszélyes is.

- Nem arról van szó, hogy nem bízunk magában. Csak a maga biztonságát tartjuk szem előtt. Egy rutinellenőrzés során a maga házát bármikor átkutathatják. Mindjárt az elején egy mikropont-fölszerelést akartak adni magának - én akadályoztam meg. Ez minden kívánságát kielégíti?

- Van még egy másik is.

- Halljuk.

- A lehetetlenre vágyom. Azt kívánom, hogy ne legyen szükség hazugságra. Azt kívánom, hogy mindketten ugyanazon az oldalon szolgáljunk.

- Mi ketten?

- Maga és én.

- De hiszen ugyanazon az oldalon lennénk.

- Igen, adott esetben... adott időszakban. Tudja, hogy Iván megpróbált engem megzsarolni?

- Ostoba ember. Talán éppen ezért küldtek vissza engem.

- Közöttünk mindig tiszta volt minden. Bármilyen információt átadok az én részlegemből, amit csak kíván. Sohasem állítottam, hogy osztozom a hitében: belőlem sohasem lesz kommunista.

- Természetesen. Mi mindig tiszteletben tartottuk a maga álláspontját. Magát csak Afrikával kapcsolatban használjuk.

- De hogy mit adok át magának, azt bízza az én megítélésemre. Mi Afrikában együtt küzdünk, Borisz, Európában nem.

- Magától csupán a Remus bácsi-hadműveletről megszerezhető összes részletre van szükségünk.

- Iván túl sokat akart. Megfenyegetett.

- Iván eltűnt. Felejtse el.

- Nélkülem többre mennének.
- Nem. Muller és barátai mennének többre - válaszolta Borisz.
Mint egy mániás depressziós, Castle már túlesett a rohamán, kifakadt a kínzó kelevény, s olyan megkönnyebbülést érzett, mint soha másutt.

2.

Ezúttal a Travellersen volt a sor, ahol az elnökség tagjaként, ellentétben a Reform-klubbal, Sir John Hargreaves teljesen otthon érezte magát. Hidegebb nap volt, mint legutóbbi közös ebédjükön, és különben sem látta okát, hogy sétára induljanak, és a parkban beszélgessenek.
- Jól tudom, mi jár az eszébe, Emmanuel, de magát már alaposan kiismerték - mondta dr. Percivalnak. - Itt zavartalanul elkávézgathatunk. Elég idejük volt rájönni arra, hogy maga sohase beszél másról, csak a halakról. Egyébként hogy ízlett a füstölt pisztráng?
- Meglehetősen száraz volt - jelentette ki Percival doktor -, a Reform-klub színvonalához képest.
- És a marhasült?
- Egy kicsit túlsütötték.
- Magának lehetetlen a kedvében járni, Emmanuel. Parancsol egy szivart?
- Ha eredeti havannai.
- Természetesen.
- Kíváncsi lennék, kap-e ilyen szivart Washingtonban?
- Nem hiszem, hogy az enyhülés már a szivarokra is kiterjedt. A lézersugárra előbb kerül a sor. Micsoda komédia az egész, Emmanuel! Olykor őszintén arra vágyom, bárcsak visszatérhetnék Afrikába.
- A hajdani Afrikába?
- Igen. Igaza van. A hajdani Afrikába.
- Az örökre elmúlt.
- Nem egészen biztos. Meglehet, ha elpusztítjuk a világ maradék részét, az utakat benövi a fű, és összeomlik minden új luxushotel, akkor visszajönnek az erdők, a törzsfőnökök, a boszorkánydoktorok. Északkelet-Transvaalban még mindig van esőkirálynő.
- Ezt majd elmeséli nekik Washingtonban is?
- Nem. De minden lelkesedés nélkül tárgyalok a Remus bácsiról.
- Ellene van?
- Az Egyesült Államok, mi magunk és Dél-Afrika összeférhetetlen szövetségesek vagyunk. De a tervet elfogadják majd, mert a Pentagon háborút akar játszani most, hogy nincs a kezük ügyében igazi háború. Nos, Castle-ra bízom, hogy eljátszogasson itt az ő Mr. Mullerukkal. Különben, Muller eltávozott Bonnba. Remélem, Nyugat-Németország még nem lépett be a játékba.
- Mennyi időre utazik el?
- Legfeljebb tíz napra, ha nem jön közbe semmi. Nem jól tűröm a washingtoni klímát, a szó valamennyi értelmében. - Az önelégültség mosolyával pöccentette le a megfelelő hosszúságú szivarhamut. - Castro doktor szivarjai - jegyezte meg - minden ízükben éppoly jók, mint Batista őrmesteréi voltak.
- Nem örülök annak, hogy épp most utazik el, John, amikor, úgy látszik, rákapott a hal a horogra.
- Azt hiszem, nyugodtan magára bízhatom, hogy a segítségem nélkül partra húzza, bár az is meglehet, csak egy ócska csizmát fogott ki.
- Nem hiszem, hogy az lenne. Egy ócska csizma húzását különben is megérzi az ember.
- Teljes bizalommal a maga kezébe adom az egészet, Emmanuel, és persze Daintryébe is.
- Tegyük fel, hogy nem értünk egyet Daintryvel?
- A döntés természetesen a magáé. Ebben az ügyben maga az én helyettesem. De az Isten szerelmére, Emmanuel, ne siessen el semmit.
- Sietni csak a Jaguáromban szoktam, John. Ha horgászom, roppant türelemmel rendelkezem.

Hatodik fejezet

1.

Castle vonata negyven percet késett Berkhamstednél. Valahol Tring után pályajavítás volt, s amikor megérkezett az irodájába, a szobája szokatlanul üresnek rémlett. Davis nem volt benn, de ez alig magyarázta meg az üresség érzését. Castle elég gyakran maradt maga e szobában - Davis ebédel, Davis a mellékhelyiségben, Davis az Állatkertben, hogy Cynthiával találkozzék. Fél órába is beletelt, amíg a Cynthiától benyújtott postatálcán rábukkant a jegyzetére: „Arthur nincs jól. Daintry ezredes beszélni akar magával." Egy pillanatig azon tűnődött el Castle, ki az ördög lehet az az Arthur; nem szokott hozzá, hogy Davist másképp nevezzék, mint Davis. Aztán azon merengett el, vajon Cynthia a hosszú ostrom után behódolásra készül-e. Vajon ezért használta Davis keresztnevét? Felhívta telefonon Cynthiát, és megkérdezte:

- Mi baja van Davisnek?

- Nem tudom. Az egyik környezetvédelmis telefonált be helyette. Valami gyomorgörcsöket emlegetett.

- Másnaposság?

- Ha csak arról lenne szó, személyesen is betelefonálhatott volna. Így hát érintkezésbe léptem Percival doktorral.

- S ő mit mondott?

- Ugyanazt, amit maga: másnaposság. Nyilvánvalóan együtt voltak tegnap este, túl sok óportóit és whiskyt ittak. Percival majd ebédidőben megvizsgálja. Addig nem ér rá.

- Azt hiszi, valami komoly baja van?

- Nem hiszem, hogy komoly baja lenne, de azt sem hiszem, hogy másnaposság. Ha komoly dologról lenne szó, Percival azonnal kiszáll hozzá, nem igaz?

- C. Washingtonba távozott, s nem hiszem, hogy sok ideje marad az orvosi praxisára - felelte Castle. - Indulok, és megkeresem Daintryt. Melyik a szobája?

A hetvenkettes számú szoba ajtaját nyitotta ki. Daintry ült bent és Percival doktor. Castle úgy sejtette, hogy egy vitát szakított félbe.

- Ó, igen, Castle - szólalt meg Daintry -, beszélni akartam magával.

- Nekem úgyis sietnem kell - mondta Percival doktor.

- Majd folytatjuk, Percival. Nem értünk egyet. Sajnálom, de ezt ki kell jelentenem. Nem egyezhetem bele.

- Jusson eszébe, amit a skatulyákról mondtam. És Ben Nicholsonról.

- Nem vagyok festő - mondta Daintry -, és nem értek az absztrakt művészethez. Feltétlenül beszélünk később.

Az ajtó becsapódása után Daintry egy időre hallgatásba süppedt. Aztán megszólalt: - Nem szeretem az olyan embereket, akik elhamarkodott következtetésre jutnak. Engem még úgy neveltek, hogy a bizonyítékban higgyek: a cáfolhatatlan bizonyítékban.

- Valami nyugtalanítja?

- Ha egy betegségről lenne szó, akkor biztosan vérvizsgálatot rendelne el, röntgenfelvételeket... nem csupán gyanítaná a diagnózist.

- Percival doktor?

Daintry ezt válaszolta: - Azt se tudom, hogyan fogjak hozzá. Erről voltaképpen nem illik beszélnem magának.

- Miről?

Daintry asztalán egy szépséges lány fényképe állt. Daintry szeme vissza-visszakalandozott hozzá. Majd megszólalt: - Nem érzi magát néha átkozottul egyedül ennél a cégnél?

Castle habozott. Ennyit felelt: - Ó, én nagyon jól megvagyok Davisszel, s ez sokat változtat a helyzeten.

- Davis? Úgy van, Davisről akartam magával beszélni. - Daintry felállt, és az ablakhoz sétált. Egy cellájába bezárt fogoly benyomását keltette. Rosszkedvűen bámult ki a baljóslatú égre, s az cseppet sem javította a hangulatát. - Micsoda szürke nap - mondta. - Itt az ősz.

- „Csupa romlás és változás a láthatáron” - idézte Castle.
- Ez micsoda?
- Egy himnusz, amit az iskolában énekeltünk.
Daintry visszatért az íróasztalához, és ismét szembekerült a fényképpel. - A leányom - magyarázta, mintha illendőnek tartotta volna bemutatni a hölgyet.
- Gratulálok. Gyönyörű lány.
- A hét végén lesz az esküvője, de nem hiszem, hogy elmegyek.
- Nem szereti a férfit?
- Ó, vele nincs sok bajom. Sohasem láttam még. De miről beszélgethetnék vele? A Jameson-babahintőporról?
- Babahintőporról?
- A Jameson megpróbálja kiütni a Johnsont - legalábbis a lányom így informált. - Leült, és boldogtalan hallgatásba merült.
Castle törte meg a csendet: - Davis nyilvánvalóan beteg. Ma késve érkeztem az irodába. Davis rossz napot választott. A zairei futárpostát egyedül kell átnéznem.
- Elnézést. Akkor jobb, ha nem tartom fel. Nem is tudtam, hogy Davis beteg. Nem komoly, ugye?
- Nem hiszem. Délben meglátogatja Percival doktor.
- Percival? - csodálkozott Daintry. - Nincs saját háziorvosa?
- De ha Percival doktor vizsgálja meg, a számla, a jó öreg céget terheli.
- Igen. Csak eszembe jutott, hogy Percival doktor, miután nekünk dolgozik, egy kicsit lemaradhatott. Úgy értem, orvosilag.
- Ó, valószínűleg nagyon egyszerű diagnózisról lesz szó. - Mintha egy másik beszélgetés visszhangját hallotta volna Castle.
- Castle, én tulajdonképpen azért hívattam, hogy megkérdezzem: teljesen elégedett Davisszel?
- Mit ért azon, hogy „elégedett”? Jól dolgozunk-e együtt?
- Néha eléggé ostoba kérdéseket kell feltennem, együgyűeket talán, de a biztonsági szolgálat megköveteli. Nincs mindig jelentőségük. Davis hazárdjátékos, nem igaz?
- Egy kicsit. Szeret a lovakról beszélni, de nem hiszem, hogy sokat nyerne, vagy sokat vesztene.
- És iszik?
- Nem hiszem, hogy többet inna nálam.
- Tehát teljességgel megbízik benne.
- Teljességgel. Természetesen mindannyian elkövethetünk hibát. Valami panasz érkezett ellene? Nem szeretném, ha Davist áthelyeznék, hacsak nem Lourenco Marques-ba.
- Felejtse is el, amit kérdeztem - zárta le Daintry. - Én mindig ugyanazt kérdezem mindenkiről. Még magáról is. Ismer egy Nicholson nevű festőt?
- Nem. A cég munkatársa?
- Nem, nem. Néha - folytatta Daintry - mintha hiányozna itt a közvetlen emberi kapcsolat. Eszembe jutott... bár, gondolom, esténként mindig hazatér a családjához.
- Őszintén szólva... igen.
- Ha valamilyen okból mégis a városban marad egyik este... együtt vacsorázhatnánk.
- Ritkán fordul elő - mondta Castle.
- Ezt sejtettem.
- Tudja, a feleségem ideges, ha egyedül hagyom.
- Természetesen. Értem. Csak egy futó ötlet volt. - Ezzel ismét a fényképre pillantott. - Néha együtt szoktunk vacsorázni. Isten segítségével talán boldog lesz a lányom. Megakadályozni a házasságot, persze, a világon semmivel se lehet.
A csend úgy hullott rájuk, mint a hajdani füstköd, elválasztotta őket egymástól. A járdát már egyikük sem látta; kinyújtott kézzel kellett kitapogatniuk az útjukat.
Castle szólalt meg: - Az én fiam még nincs házasulandó korban. Örülök, hogy legalább ezzel nincs gondom.

- Bejön, ugye, szombaton, nem igaz? S talán egy két órával tovább maradhat a városban... Az esküvőn egyetlen lelket sem ismernék, kivéve a lányomat - és persze az anyját. Azt mondta - mármint a lányom -, ha kedvem tartja, magammal hozhatnék valakit az irodából. Hogy ne unatkozzam.

Castle döntött: - Nagyon szívesen... ha csakugyan úgy gondolja... - a kétségbeesés hívásának, akármily rejtjelbe öltöztették, ritkán tudott ellenállni.

2.

Ezúttal Castle elnapolta az ebédjét. Az éhségtől nem szenvedett, csupán attól, hogy megtörte a szokás rendjét. Nyugtalan lett. Személyesen szeretett volna meggyőződni róla, mi baja Davisnek.

Mielőtt a hatalmas, jellegtelen épületet egy órakor elhagyta volna, valamennyi iratát elzárta a páncélszekrénybe, még Watson humortalan üzenetét is; ekkor az ajtóban Cynthiá-ba botlott. Vele közölte: - Meglátogatom Davist. Nem kísér el?

- Nem, miért kísérném? Annyi bevásárolnivalóm van. És maga minek megy? Csak nem komolyan beteg?

- Nem, mégis úgy gondoltam, felugrom hozzá. Olyan egyedül van abban a lakásban, leszámítva a környezetvédelmis fickókat. Azok meg sohasem keverednek haza éjfél előtt.

- Percival doktor azt ígérte, hogy megvizsgálja.

- Igen, tudom, de ő már biztosan elindult hozzá. Ezért jutott eszembe, hogy talán szívesen elkísérne... hogy megnézze...

- Nos, jó, ha nem maradunk sokáig. Remélem, virágot nem kell vinnünk, ugye? Ahogy egy kórházba illik. - Cynthiát kemény fából faragták.

Davis házikabátban nyitott ajtót. Castle észrevette, mennyire felderült az arca Cynthia láttán, s csak később döbbent rá, hogy a lány nem egyedül érkezett.

A fogadtatás nem volt különösebben lelkes: - Maga is itt van?

- Mi baja, Davis?

- Nem tudom. Nem veszélyes. Csak az öreg máj adta fel.

- Ha jól emlékszem, a barátja gyomorgörcsökről panaszkodott a telefonban - jegyezte meg Cynthia.

- Nos a máj valahol a gyomor közelében fekszik, nem igaz? Vagy talán a vese az? Rettentő tájékozatlan vagyok a saját földrajzomról.

- Rendbe teszem az ágyát, Arthur - javasolta Cynthia -, amíg ketten beszélgetnek.

- Nem, nem, kérem, ne. Csak egy kicsit gyűrött. Üljön le, helyezze magát kényelembe. Igyon valamit.

- Maga és Castle ihat, de én megcsinálom az ágyát.

- Tántoríthatatlan akarata van a lánynak - jegyezte meg Davis. - Maga mit iszik, Castle? Whiskyt?

- Kis adagot kérek.

Davis két poharat vett elő.

- Ha a májával van baja, hagyja az italt. Mit állapított meg pontosan Percival doktor?

- Megpróbált rám ijeszteni. Ez az orvosok szokása, nem igaz?

- Engem nem zavar, ha egyedül iszom.

- Percival azt mondta, ha nem fegyelmezem magam, májzsugor fenyeget. Holnap röntgenátvilágításra kell mennem. Én ugyan váltig állítottam, hogy nem iszom többet akárki másnál, de erre ő azt válaszolta: az egyik máj gyengébb, mint a másik. Mindig az orvosoké az utolsó szó.

- A maga helyében én nem innám meg ezt a whiskyt.

- Percival arra utasított, hogy „mérsékelni”, erre én a felére mérsékelem ezt a whiskyt. És megígértem neki, hogy az óportóit teljesen elhagyom. Meg is teszem egy vagy két hétig. Amit parancsol. Szolgálatukra. Örülök, hogy felugrott hozzám, Castle. Őszintén bevallom, hogy Percival doktor komolyan rám ijesztett. Az volt a benyomásom, hogy nem árult el mindent, amit tud. Szörnyű lenne, ugye, ha már elhatározták volna, hogy kiküldenek L. M.-ba, s akkor ő nem enged. S aztán egy másik félelem: beszéltek már magával rólam?

- Nem. Csak Daintry kérdezte meg tőlem ma reggel, hogy elégedett vagyok-e magával, mire azt válaszoltam, teljességgel.

- Maga jó barát, Castle.

- Csak erről az ostoba biztonsági ellenőrzésről van szó. Emlékszik a napra, amikor Cynthiával találkozott az Állatkertben... én azt mondtam nekik, hogy a fogorvosnál volt, mégis...

- Tudom. Én az a fajta ember vagyok, akit örökké rajtacsípnek. Holott voltaképpen mindig betartom a szabályokat is. Ez az én hűségem jele, azt hiszem. Magával nem ez a helyzet. Ha én egyetlenegyszer kiviszek egy jelentést, hogy ebédnél olvassam át, rögtön kiszúrnak. De olykor-olykor észrevettem, hogy maga is kiviszi őket. Maga kockázatot vállal, ahogy jó paphoz illik. Ha egyszer rajtam keresztül szivárog ki valami, akaratlanul természetesen, majd magának gyónom meg.

- Feloldozásra várva?

- Nem. Csak épp igazságos ítélet reményében.

- Arra hiába számít, Davis. Nekem halvány fogalmam sincs róla, mit tesz ez a szó: „igazság”.

- Tehát arra ítél, hogy egy hajnalon agyonlőjenek?

- Ó, nem. Azokat az embereket, akiket szeretek, mindig felmentem.

- Akkor tehát maga az igazi biztonsági kockázat - mondta Davis. - Mit gondol, meddig tart ez az átkozott ellenőrzés?

- Szerintem addig, amíg rá nem bukkannak a lékre, vagy eldöntik, hogy nem is volt itt semmiféle lék. Talán az MI5 egyik pasasa félreolvasta a bizonyítékot.

- Vagy egy nőszemély, Castle. Miért nem egy nő? Az egyik titkárnőnk is lehet az, ha nem én vagy maga, vagy Watson a bűnös. Ettől kiráz a hideg. Nemrégiben Cynthia megígérte, hogy egyik este eljön velem vacsorázni. A Stone's-étteremben vártam rá, és a szomszédos asztalnál szintén várt valakire egy csinos nő. Félig-meddig összemosolyogtunk, hiszen mind a kettőnket felültettek. Társak a kétségbeesésben. Már-már megszólítottam, hiszen végtére is Cynthia ültetett fel, de akkor eszembe jutott, talán azért rendelték ide, hogy rajtacsípjen, esetleg kihallgatta, hogy a hivatali telefonon rendeltem az asztalt. Meglehet, hogy Cynthia felsőbb utasításra nem jött el. És végül, tudja ki lépett be a hölgy kísérőjeként? Nem fogja kitalálni: Daintry.

- Az valószínűleg a lánya volt.

- A gyermekeket is felhasználják a mi cégünknél, nem igaz? Micsoda átkozottul ostoba foglalkozás a miénk. Az ember nem bízhat senkiben. Én már Cybthiában sem bízom. Megveti az ágyamat, s csak Isten a megmondhatója, mire számít, mit talál benne. Mást ugyan nem lel, mint tegnapi kenyérmorzsát. Meglehet, még azt is kianalizálják. Kenyérmorzsában is elfér egy mikropont.

- Nem maradhatok tovább. Zairéből beérkezett a futárposta.

Davis letette a poharát. - Végem van, ha már a whiskynek sincs íze, mióta Percival fülembe ültette a bogarat. Maga szerint nekem májzsugorom van?

- Nem. De egy ideig vigyázzon magára.

- Könnyebb mondani, mint betartani. Amikor rám tör az unalom, iszom. Magának, szerencséjére, ott van Sarah. És hogy van Sam?

- Sokat érdeklődik maga után. Azt mondja, senki sem játszik olyan jól bújócskát, mint maga.

- Barátságos kis fattyú. Bárcsak nekem is lenne egy kis fattyam, természetesen csakis Cynthiától. Hiú remények!

- A Lourenco Marques-i klíma nem éppen megfelelő.

- Ó, azt mondják, hatéves korig a gyereknek is oké.

- Nos, talán már Cynthia is olvad: Végtére most ő veti meg az ágyát.

- Persze. Szívesen anyáskodik felettem, de ez olyan lány, aki mindig azt keresi, kit csodálhatna. Valaki komoly emberre vár - mint maga. A baj az, hogy bármennyire is komoly vagyok, nem tudok komolyan viselkedni. A komoly viselkedés zavarba ejt. El tud képzelni olyan embert, aki engem csodálna?

- Itt van például Sam.

- Nem biztos, hogy Cynthia szereti a bújócskát.

Cynthia visszatért. Megjegyezte: - Istentelen felfordulást csinált az ágyában. Mikor tették rendbe utoljára?

- A bejárónőm hétfőn és pénteken jön. Ma pedig csütörtök van.

- Miért nem teszi rendbe maga?

- Nos, magam is kisimítgatom, mielőtt belebújok.

- És azok a környezetvédelmis pasasok? Azok mit csinálnak?

- Ó, azok szakmájukhoz híven észre sem vesznek semmilyen környezetszennyezést, amíg hivatalos jegyzék nem készül róla.

Davis mindkettőjüket az ajtóig kísérte. Cynthia így búcsúzott: - A holnapi viszontlátásra - és elindult lefelé a lépcsőn. Visszafordulva még annyit mondott, hogy nagyon sok bevásárolnivalója van.

- „Nem kellett volna látnia soha, ha nem akarta, hogy szeressem én" - idézte Davis. Castle meglepődött. Sohase képzelte volna, hogy Davis még ma is olvasgatja Browningot - legfeljebb az iskolában.

- Nos - mondta -, vissza a futárpostához.

- Ne haragudjon, Castle, tudom, hogy idegesíti ez a posta. Nem vagyok hipochonder, komolyan mondom, nem. És ez nem is másnaposság. A lábam, a kezem - olyan mint a kocsonya.

- Feküdjön vissza.

- Az lesz a legjobb. Sam most nemigen használhatna a bújócskánál - tette hozzá Davis, amikor rátámaszkodott a korlátra, s figyelte a lefelé induló Castle-t. Az a lépcső aljára ért, amikor még utánakiáltott: - Castle!

- Tessék? - nézett fel Castle.

- Mit gondol, befékez engem ez a dolog?

- Befékezi?

- Kicserélt ember lennék, ha eljuthatnék Lourenco Marques-ba.

- Én mindent megtettem. Szóltam C.-nek.

- Derék fickó maga, Castle. Bármi lesz belőle, köszönöm.

- Feküdjön vissza és pihenjen.

- Az lesz a legjobb. - De még ott maradt, s bámult lefelé, mikor Castle már régen eltűnt a szeme elől.

Hetedik fejezet

1.

Castle és Daintry utolsónak érkezett az anyakönyvi hivatalba, és az utolsó sorban foglalt helyet a sivár, barna teremben. Négysornyi üres szék választotta el őket a többi vendégtől, akik úgy egy tucatnyian lehettek, és két vetélkedő csoportra oszlottak, akár egy egyházi esküvőn; mindegyik csoport bíráló kíváncsisággal, némi lekicsinyléssel tekintett a másikra. Már csak a pezsgő békíthette össze őket.

- Ha jól sejtem, az Colin - mondta Daintry, s egy fiatalemberre mutatott, aki az anyakönyvvezető asztala előtt most lépett oda a lányához. Hozzátette: - Még a vezetéknevét sem tudom.

- Ki az a hölgy a zsebkendővel? Valamitől nagyon felindultnak látszik.

- Az a feleségem - felelte Daintry ezredes. - Remélem, kisurranhatunk innen, mielőtt észrevesz.

- Azt nem teheti. Akkor a lánya azt se fogja tudni, hogy eljött.

Az anyakönyvvezető megszólalt. Valaki azt sziszegte: - Csitt - mintha színházban lennének, és most menne fel a függöny.

- A vejének Clutters a neve - suttogta Castle.

- Biztos benne?

- Nem, de úgy hangzott.

Az anyakönyvvezető sajátos, rövid, pogány jókívánságokat közvetített, melyet polgári prédikációnak szokás nevezni - erre egy-két ember, mentségként az órájára pillogatva, elment. - Nem mehetnénk mi is? - kérdezte Daintry.

- Nem.

Valaki mégis észrevette őket, pedig már kint álltak a Victoria Streeten. A taxik mint ragadozó madarak suhantak elő, s Daintry egy utolsó kísérletet tett a menekülésre.

- Nem tisztességes a lányával szemben - érvelt Castle.

- Még azt sem tudom, hová indultak a többiek - védekezett Daintry. - Ha. jól tudom, egy szállodába.

- Követhetjük őket.

És követték is csakugyan - egész úton a Harrodsig, majd azon túl is, a szemerkélő őszi ködben.

- El sem tudom képzelni, melyik hotelba - kezdte Daintry. - Szerintem elvesztettük őket. - Előrehajolt, hogy szemügyre vegye az előttük járó kocsit. - Nincs ilyen szerencsém. Látom a feleségem tarkóját.

- Nehéz felismerni.

- Ennek ellenére biztos vagyok benne. Tizenöt évig éltünk együtt. - Rosszkedvűen tette hozzá: - És már hét éve nem beszéltünk.

- Majd a pezsgő segít - biztatta Castle.

- De én nem szeretem a pezsgőt. Roppant kedves magától, Castle, hogy elkísér. Egyedül képtelen lennék ezt vállalni.

- Felhajtunk egy pohárral, és máris továbbállunk.

- Elképzelni sem tudom, hová tartunk. Nem jártam erre már évek óta. Manapság annyi új szállodát építenek.

Hirtelen fékezések és újraindítások sorozatában hajtottak végig a Brompton Roadon.

- A szokás szerint a menyasszony otthonába tartanak - mondta Castle -, ha már nem egy hotelba.

- A menyasszonynak nincs otthona. Hivatalosan az egyik barátnőjével bérel lakást, de amint kiderült, már jó ideje ezzel a Clutters nevű fickóval él együtt. Clutters! Micsoda név!

- Az is lehet, hogy nem Cluttersnak hívják. Az anyakönyvvezető nagyon motyogott.

A taxisor egy sarló alakú terecske egyik apró mézeskalácsháza előtt úgy öntötte ki a vendégeit, mint a karácsonyi csomagokat. Még szerencse, hogy nem voltak túl sokan - ezeket a házakat nem éppen pazar fogadásokra építették. Még két tucat vendég esetén is attól lehetett tartani, hogy kidőlnek a falak, s behorpad a padló.

- Az hiszem, tudom már, hol járunk - a feleségem lakásánál - szólalt meg Daintry. - Hallottam, hogy vett valamit Kensingtonban.

A roskadozó lépcsőn feltolongtak a szalonba. Minden asztalról, a könyvespolcokról, a zongoráról, a kandallópárkányról porcelán baglyok bámulták a vendégeket éber, ragadozó, kegyetlenül hajlott csőrükkel: - Igen, ez az ő lakása - állapította meg Daintry. - Mindig a bagoly volt a szenvedélye - és ez a szenvedély csak nőtt az én időm óta.

Daintry lányát nem is találták a büfé előtt összecsődült tömegben. Pezsgőspalackok pukkantak szakadatlan. Az esküvői tortán egy marcipán bagoly egyensúlyozott a rózsaszín cukorból épített létrácskán. Egy magas férfi, aki a bajuszát éppúgy nyírta, mint Daintry, odajött hozzájuk, és megszólította őket:

- Nem tudom, maguk kicsodák, de zárkózzanak fel a zabálókhoz. - A szava járásából megállapítható volt, hogy valamikor az első világháború táján nevelkedett. Mint egy tapasztalt házigazda, a szórakozottság modorát öltötte fel. - A pincéreket elspóroltuk - magyarázta.

- Daintry vagyok.

- Daintry?

- Ez az én lányom esküvője - közölte Daintry, s a hangja olyan száraz volt, mint egy keksz.

- Ó, akkor maga biztosan Sylvia férje?

- Igen. De a maga nevét nem értettem.

A férfi elsodródott tőlük: - Sylvia! Sylvia!

- Tűnjünk el - könyörgött kétségbeesetten Daintry.

- A lányát illik felköszönteni.

A büfénél tömörülő vendégseregen egy asszony vágta át magát. Castle felismerte benne azt a hölgyet, aki sírva fakadt az anyakönyvvezetőnél, de most már korántsem látszott szomorúnak. Daintryt üdvözölte: - Drágám, most mondta Edward, hogy itt vagy. Milyen kedves, hogy eljöttél! Tudom, milyen szörnyű sok elfoglaltságod van mindig.

- Igen, tulajdonképpen már menni készültünk. Ez itt Mr. Castle, az irodából.

- Az átkozott irodából. Hogy van, Mr. Castle? Előkerítem Elizabethet és Cotint.

- Ne zavard őket. Csakugyan mennünk kell.

- Én is csak egy napra jöttem föl Brightonból. Edward hozott föl kocsival.

- Ki az az Edward?

- Rengeteget segített. Ő rendelte meg a pezsgőt és miegymást. Egy asszonynak férfira van szűksége ilyen alkalommal. Te semmit se változtál, drágám. Mióta is?...

- Hat-hét éve?

- Szalad az idő.

- Egy rakás új baglyot gyűjtöttél.

- Baglyot? - Kiáltozva eltávolodott: - Colin, Elizabeth, gyertek ide! - Kéz a kézben érkeztek. Daintry sohasem tételezett fel a lányáról gyermeki gyöngédséget, de ezúttal, úgy látszik, azt gondolta, hogy kéz a kézben járni kötelesség egy esküvőn.

Elizabeth üdvözölte: - Milyen kedves tőled, hogy mégis eljöttél, apám. Tudom, hogy utálod az ilyen alkalmakat.

- Ezt még sohasem volt alkalmam kitapasztalni.

Daintry végigmérte a lány társát, aki hajszálcsíkozású öltönyének gomblyukában szegfűt viselt. A haja koromfekete volt, és hibátlanul simult rá a fülére.

- Nagyon örülök, uram. Elizabeth már annyit beszélt magáról.

- Én ezzel nem dicsekedhetem - jegyezte meg Daintry. - Tehát maga a Colin Clutters?

- Dehogy Clutters, apa. Honnan veszed. Clough a neve. Úgy értem, a nevünk.

A későn jövők áradata - azoké, akik nem jelentek meg az anyakönyvvezetőnél - elválasztotta Castle-t Daintry ezredestől. Egy kétsoros mellényt viselő férfi fordult hozzá: - Nem ismerek itt egy lelket sem, kivéve persze Colint.

Valaki nagy csörömpöléssel lesodort egy porcelánt. A hangzavar fölé Mrs. Daintry hangja emelkedett: - Krisztus szerelmére, Edward, csak nem egy bagoly?

- Nem, nem, drágám, ne aggódj. Csak egy hamutartó.

- Egyetlen lelket sem - ismételte a mellényes férfi. - Egyébként a nevem Joimer.

- Az enyém Castle.

- Ismeri Colint?

- Nem, én Daintry ezredessel jöttem.

- Az kicsoda?

- A menyasszony apja.

Valahol telefon szólt. Ügyet se vetettek rá.

- Váltson egy-két szót az ifjú Colinnnal. Nagyon okos fiú.

- Elég furcsa vezetékneve van, nem igaz?

- Furcsa?

- Nos, Clutters...

- A neve Clough.

- Akkor én értettem rosszul.

Ismét eltört valami. A csörömpölés fölött Edward hangja szólt biztatóan: - Ne törődj vele, Sylvia. Semmiség. A baglyok biztonságban vannak.

- A fiú forradalmasította a propagandánkat.

- Együtt dolgoznak?

- Nyugodtan elmondhatom, hogy én vagyok a Jameson-féle babahintőpor.

Az Edwardnak nevezett férfi megragadta Castle karját, s azt kérdezte: - Magát hívják Castle-nak?

- Igen.

- Telefonon keresik.

- De hiszen senki sem tudja, hogy itt vagyok.

- Valami nő. Kicsit ideges. Azt mondja, sürgős.

Castle gondolatai Sarah körül jártak. Ő tudta, hogy az esküvőre készül, de azt még maga Daintry sem sejtette, végül is hol kötnek ki. Csak nem Sam esett vissza? Megkérdezte: - Hol a telefon?

- Kövessen - de mire odaértek a fehér telefonhoz a fehér dupla ágy mellé, melyre egy fehér bagoly vigyázott, valaki már visszatette a kagylót. - Sajnálom - mentegetődzött Edward -, remélem, újra hívja.

- A nevét nem mondta meg?

- Nem hallottam ebben a hangzavarban. Az volt az érzésem, hogy sír. Jöjjön, kapjon be egy-két falatot.

- Ha nem haragszik, inkább itt maradok a telefon mellett.

- Elnézést kérek, hogy nem maradok itt magával. Vigyáznom kell, tudja, erre a rengeteg bagolyra. Sylviának a szíve szakad, ha csak egy is megsérül. Én azt tanácsoltam neki, hogy csomagoljuk el őket, de itt száznál is több bagoly van. Nagyon csupasznak látszott volna nélkülük a lakás. Maga Daintry ezredes barátja?

- Ugyanabban az irodában dolgozunk.

- Ez olyan szigbiz-munka, nem igaz? Kicsit zavarban vagyok, hogy itt kellett vele találkoznom. Sylvia nem hitte, hogy eljön. Talán nekem kellett volna távol maradnom, tapintatból. De akkor ki vigyázott volna a baglyokra?

Castle leült a nagy fehér ágy szélére: a fehér telefon mellől egy fehér bagoly bámult rá, mintha felismerte volna benne a törvénysértő betolakodót, aki csak most telepedett le e különös, hófödte kontinens szélén - még a falak is fehérek voltak, s a lába alatt is fehér szőnyeg terült el. Castle félt - féltette Samet, féltette Sarah-t és féltette önmagát -, a rettegés észrevétlen gázömlésként áradt a néma telefon kagylójából. Egy rejtélyes hívás fenyegette őt és mindenkit, akit szeretett. A szalon hangzavara hómezőn túli, távoli törzsek zsivajává csillapult. Ekkor megcsörrent a telefon. Castle odébb tolta a fehér baglyot, és felemelte a kagylót.

Megkönnyebbülten ismerte fel Cynthia hangját: - M. C.-vel beszélek?

- Igen, hogyan talált meg itt?

- Először az anyakönyvi hivatalt próbáltam, de onnan már elment. Így hát kikerestem Mrs. Daintryt a telefonkönyvből.

- Mi történt, Cynthia? Olyan furcsa a hangja.

- M. C., szörnyű dolog történt. Arthur meghalt.

Castle-nak, mint az már előfordult vele egyszer, egy pillanatig a fejét kellett törnie, hogy ki az az Arthur.

- Davis? Meghalt? De hiszen a jövő hétre már visszavártuk az irodába!

- Tudom. A bejárónő talált rá - amikor a szobába lépett, hogy megvesse az ágyát. - Elcsuklott a hangja.

- Mindjárt visszamegyek az irodába, Cynthia. Értesítette már Percival doktort?

- Ő hívott fel, hogy közölje velem.

- Megyek, és megmondom Daintry ezredesnek.

- Ó, M. C., bárcsak kedvesebb lettem volna hozzá! Az egyetlen dolog, amit megtettem érte: egyszer rendbe raktam az ágyát. - Castle hallotta, hogy visszafojtja a lélegzetét, nem akar sírni.

- Amilyen gyorsan csak lehet, visszamegyek. - Letette a kagylót. A szalon éppoly zsúfolt volt, mint imént, s éppoly zajos. Felvágták a tortát, és a vendégek félreeső zugokat kerestek, hogy adagjukkal elrejtőzhessenek. Daintry, egy szelet tortával az ujja között, egy baglyokkal telezsúfolt asztal mögött állt. Odaszólt a társának:

- Az Isten szerelmére, Castle, induljunk már. Nem jól bírom az ilyesmit.

- Daintry, az irodából kerestek telefonon. Davis meghalt.

- Davis?

- Meghalt. Dr. Percival...

- Percival! - kiáltott fel Daintry. - Úristen, az az ember... - A tortaszeletét a baglyok közé lökte; egy nagy, szürke bagoly eldőlt, és összetört a padlón.

- Edward - sikoltott fel egy női hang -, John összetörte a szürke baglyot.

Edward keresztülverekedte magát a tömegen. - Nem lehetek egyszerre több helyen, Sylvia.

Edward nyomában feltűnt Mrs. Daintry. Veszekedett: - John, te átkozott, vén, unalmas ökör! Ezt sohase bocsátom meg neked, soha! Különben is: mi a fenét keresel az én házamban?

Daintry a társát szólította: - Gyerünk innen, Castle. Majd veszek neked egy másik baglyot, Sylvia.

- Pótolhatatlan. Egyedi példány.

- Egy ember meghalt - mondta Daintry. - Ő is pótolhatatlan.

2.

- Igazán nem számítottam rá, hogy ez bekövetkezik - fogadta őket dr. Percival.

Furcsán közönyös kifejezést használt, s ez fel is tűnt Castle-nak; a megfogalmazás oly hideg volt, mint a szegény test, mely gyűrött pizsamában, kiterítve hevert az ágyon - a széthúzott pizsamakabát feltárta a meztelen mellet, amelyen bizonyára sokáig hallgatóztak, és hiába füleltek a szív leggyengébb dobbanására is. Percival doktor mindeddig igen jóindulatú ember benyomását keltette Castle-ban, de a halott jelenléte lehűtötte ezt a jóindulatot, s a különös kifejezésben, melyet használt, valamilyen zavart mentegetődzés disszonáns hangja rezgett.

Castle-t megrendítette a hirtelen változás; az idegenek hangzavara, a porcelán baglyok falkája és a pezsgődurrogtatás után, Mrs. Daintry lakásából jövet, most itt állt, ebben az elhanyagolt szobában. A balszerencsés kifejezés után Percival doktor némaságba süllyedt, és senki sem szólalt meg. A doktor hátralépett az ágytól, mintha egy képet mutatna be néhány szigorú műbírálónak, és feszülten várt az ítéletükre. Daintry is hallgatott. Beérte azzal, hogy figyeli dr. Percivalt, mintha annak kellett volna számot adnia a festményen felfedezhető feltűnő hibáról.

Castle-t valami arra indította, hogy ő törje meg a hosszú csendet.

- Kik azok az emberek az ebédlőben? Mit csinálnak?

Percival doktor rosszkedvűen fordult el az ágytól. - Miféle emberek? Ja, azok? Kihívattam a Különleges Ügyosztályt, nézzenek körül.

- Miért? Csak nem hiszi, hogy megölték?

- Nem, nem, dehogy. Arról nem lehet szó. A mája szörnyű állapotban volt. Néhány napja megröntgeneztük.

- Akkor miért mondta, hogy nem számított rá...

- Nem számítottam rá, hogy ilyen gyorsan végez vele.

- Gondolom, felboncolják?

- Persze. Persze.

Ezek a „perszék” úgy szaporodtak, mint a legyek egy holttest körül.

Castle visszament az ebédlőbe. A kisasztalon egy whiskyspalack volt, egy elmosatlan pohár és a Playboy egy példánya.

- Óva intettem, hagyjon fel az ivással - kiáltott Castle után Percival doktor. - Nem hallgatott rám.

A szobában két férfi volt. Az egyik felkapta a Playboy-t, átlapozta, majd kirázta a lapokat. A másik az iratszekrény fiókjait vizsgálta. át. Odaszólt a társának. - Itt van a címjegyzéke. A legjobb lesz, ha átnézi a neveket. Ellenőrizze a telefonszámokat, hátha nem illenek a nevekhez.

- Még mindig nem értem, mit keresnek ezek itt? - jegyezte meg Castle.

- Csak biztonsági ellenőrzés - magyarázta Percival doktor. - Megpróbáltam értesíteni magát, Daintry, hiszen ez a maga skatulyája, de úgy hallom, maga valamilyen esküvőre ment.

- Igen.

- Az utóbbi időben bizonyos gondatlanságot tapasztaltunk az irodában. C. ugyan távol van, de egészen biztosan elvárná tőlünk, hogy ellenőrizzük, nem hagyott-e valamit szem előtt ez a szegény fickó.

- Mint például nevekkel nem egyező telefonszámokat? - kérdezte Castle. - Ezt nem nevezném hanyagságnak.

- Ezek a pasasok mindig bevált módszerrel dolgoznak. Nem igaz, Daintry?

Daintry nem felelt. A hálószoba ajtajában állt, s a holttestet szemlélte.

Az egyik idegen megszólalt: - Ide süssön, Taylor. - Egy papírlapot nyújtott át a másiknak. Az fennhangon olvasta: - Bonne chance, Kalamazoo. Özvegy Twanky.

- Elég furcsa, nem?

Taylor válaszolt: - Bonne chance franciául van, Piper. Kalamazoo pedig úgy hangzik, mint egy afrikai város.

- Afrika, ugye? Az fontos lehet.

Castle szólt közbe: - Utánanézhetnek az Evening Newsban. Abban valószínűleg rábukkannak, hogy három lóról van szó. Hétvégeken mindig fogadott a lóversenyen.

- Ja - sóhajtott fel Piper. S ez egy kicsit tétován hangzott.

- Helyes lenne, gondolom, ha nem zavarnánk a Különleges Ügyosztályt munkája végzésében - szólt közbe dr. Percival.

- Mi lesz Davis családjával? - kérdezte Castle.

- Arról az iroda gondoskodott. A legközelebbi rokon egy unokatestvére Droitwichben. Egy fogorvos.

Piper szólt közbe: - Találtam valamit, ami egy kicsit gyanúsnak látszik, uram. - Átnyújtott egy könyvet dr. Percivalnak, de Castle előbb nyúlt érte. Robert Browning költeményeinek kicsiny válogatása volt. Benne egy könyvjelző, azon címer s egy iskola neve: Droitwich Királyi Középiskola. S kiderült belőle, hogy 1910-ben Angol Fogalmazásból díjjal jutalmaztak egy bizonyos William Davis nevű növendéket, és ez a William Davis kissé cirkalmas kézírással, fekete tintával írta be: „Ajándékul Arthur fiamnak atyjától, jeles fizika vizsgája alkalmából, 1953. június 29.-én.” Browning és a fizika és a tizenhat éves gyermek bizonnyal furcsán kapcsolódott itt egybe, de Piper alighanem nem ezt találta „gyanúsnak”.

- Mi ez itt? - kérdezte dr. Percival.

- Browning költeményei. Én nem látok bennük semmi gyanúsat.

Ennek ellenére Castle-nak is el kellett ismernie, hogy a kis könyvecske nem illik Aldermastonhoz, a lóversenyhez és a Playboy-hoz, a sanyarú hivatali taposómalomhoz és a zairei futárpostához, bár talán alapos kutatás még a legegyszerűbb életben is a bonyolultság titkait fedezheti fel a halál után? A könyvet Davis természetesen fiúi kegyeletből is megtarthatta, de az nyilvánvaló volt, hogy olvasgatott benne. Hiszen legutóbb, amikor még életben látta, nem éppen Browningot idézte Castle-nak?

- Ha méltóztatik beletekinteni, itt vannak megjelölt szakaszok - közölte dr. Percivallal Piper. - Ön bizonyára többet tud a rejtjelekről, mint én. Kötelességemnek éreztem, hogy erre felhívjam a figyelmet.

- Mi a véleménye, Castle?

- Itt csakugyan vannak jelölések. - Lapozgatott a könyvben. - A könyv valamikor Davis apjáé volt, s ezek, persze, az apja jelölései is lehetnek - ugyanakkor a tinta eléggé frissnek látszik: a szakaszokat c-vel jelöli.

- Van jelentősége?

Castle sohasem vette komolyan Davist, sem az ivását, sem a játékszenvedélyét, még Cynthia iránti reménytelen szerelmét sem, de egy holttestet nem lehet olyan könnyen semmibe venni. Először életében őszintén kíváncsi lett Davisre. A halál fontossá tette Davist. A halál bizonyos rangra emelte Davist. A halottak bizonnyal bölcsebbek nálunk. Úgy lapozgatta, tehát a kis könyv lapjait, mintha a Browning Társaság tagjaként fontos szövegmagyarázatra készülne.

Daintry végre elmozdult a hálószoba ajtajából. Azt kérdezte: - Hát nincs abban valami... úgy értem: a jelekben?

- Micsoda?

- Jelentőség - ismételte meg Percival kérdését.

- Jelentőség? Még az is lehet. Egy egész lelkiállapotot árul el.

- Mire gondol? - kérdezte Percival. - Csakugyan arra gyanakszik?... - Reményének adott hangot, mintha határozottan azt kívánná, hogy a szomszéd szobában elhunyt férfi csakugyan biztonsági kockázatnak számítson, ámbár, gondolta végig Castle, bizonyos értelemben csakugyan az volt. A szerelem és a gyűlölet - mindkettő veszedelmes, ahogyan erre Boriszt is figyelmeztette. Egy jelenet ötlött fel benne: hálószoba Lourenco Marquesban, a légkondicionáló zümmögése és Sarah hangja a telefonban: - Megérkeztem - s aztán a kitörő öröm váratlan érzése. Sarah iránti

szerelme vezette el Carsonhoz, és végül Carson Boriszhoz. Egy szerelmes férfi anarchistaként vándorol a világban: időzített bombát hurcol magával.

- Csakugyan arra gyanakszik, hogy itt van valami bizonyíték... - szorongatta Percival doktor. - Magát kiképezték a chiffre használatára, engem nem.

- Hallgassa meg ezt a szakaszt. Függőleges vonal jelöli és a c betű.

De szóm nem lesz bőbb, mint illik s szokás,
Csak tán csöppnyit puhább,
S csak úgy fogom kezed, mint bárki más,
Csak tán picinyt tovább...[1]

- Van valami sejtelme arról, mit jelenthet ez a c? - kérdezte Percival, s ebben megint felcsendült valami reménykedés, mely Castle-t ingerelte. - Mert jelentheti, ha jól sejtem, a „chiffre" szót, emlékeztetőül, hogy ezt a meghatározott szakaszt már felhasználta rejtjelre? A könyvrejtjeleknél, úgy tudom, gondosan kell ügyelni arra, hogy sohase használjuk kétszer ugyanazt a szakaszt.

- Ez igaz. Itt van egy újabb megjelölt szakasz:

Megéri két szemed sötétje,
Hajad, mely dús és éjsötét,
Hogy kínt szenvedjen férfi érte,
A Földön már pokol tüzét.

- Nekem úgy rémlik, hogy ez valami költemény - szólalt meg Piper.

- Megint egy függőleges vonal és a c - nézze csak, Percival.

- Ezek szerint komolyan...

- Davis egyszer azt magyarázta nekem: „Nem tudok komolyan viselkedni, amikor pedig komolyan érzek." Feltételezésem szerint ezért kellett Browning szavaihoz fordulnia.

- És a c?

- Csupán egy lány nevét rejti, Percival doktor. Cynthia, a titkárnője. A lányt, akibe szerelmes volt. Közülünk való. Nem a Különleges Ügyosztály asztala.

Daintry: merengő, nyugtalan jelenlét, néma, a saját gondolataiba merül. Most éles vád csengett a hangjában. - Ragaszkodom a boncoláshoz.

- Természetesen - mondta dr. Percival -, ha a háziorvosa is úgy akarja. Én nem voltam az orvosa. Csupán a kollégája - bár konzultált velem, és a röntgenfelvételeit mi készítettük.

- Az orvosa már itt lehetne.

- Idehívatom, amint ezek az emberek befejezték a munkájukat. Daintry ezredes, ha valaki, úgy maga átérzi a dolog fontosságát. Első szempont a biztonság.

- Bárcsak tudnám már a boncolás eredményét, Percival.

- Ezt azt hiszem, előre megjósolhatom; a mája tökéletesen elpusztult.

- Elpusztult?

- Az italtól természetesen, ezredes, mi mástól? Nem figyelt, amikor Castle-nak említettem?

Castle magukra hagyta őket ebben a titkos párbajban. Maradt még ideje, hogy egy utolsó pillantást vessen Davisre, mielőtt a halottkém elvégzi a dolgát. Castle-t megnyugvással töltötte el, hogy Davis arcszíne nem árulta el a haláltusa semmi jelét. Összehúzta a meztelen mellen a pizsamát. Hiányzott egy gombja. Gombok felvarrása nem tartozott a bejárónő kötelességei közé. Az ágy melletti telefonból apró, figyelmeztető kattanás hallatszott, s nem követte csöngetés. Talán valahol a távolban egy mikrofont és egy rögzítőberendezést kapcsoltak le a vonalról. Davist nem tartják többé megfigyelés alatt. Davis megmenekült.

Nyolcadik fejezet

[1] Tóth Árpád fordítása

1.

Castle az utolsó jelentésnek szánt iratán munkálkodott. Davis halálával az afrikai alosztályból származó információknak nyilvánvalóan meg kell szakadniuk. Ha továbbra is szivárog a lék, nem lesz kétséges, kit terhel a felelősség, de ha betömődik a lék, a bűnt kétségkívül a halott emberre hárítják. Davis már túl volt a szenvedésen; személyes káderlapját lezárják, s valamilyen központi irattárba szállítják, ahol senki sem vizsgálja át többé. Mi kára abból, hogy a lapja egy árulás történetét rejti? Miként a kormánytitkokat, jól megőrzik harminc esztendeig. Szomorú, ám mégiscsak a Gondviselés küldte halál volt ez.

Castle hallotta, hogy Sarah hangosan felolvas Samnek, mielőtt ágyba küldené. A szokásos lefekvés idejét már fél órával túllépték, de erre a külön gyermeki megnyugtatásra szükség volt ma este, mert az első hét boldogtalanul telt el az iskolában.

Micsoda hosszú és lassú munka volt átírni a jelentést könyvrejtjel szerint. Így sohasem fogja befejezni a Háború és béké-t. Másnap, a biztonság kedvéért, az őszi avar máglyáján égeti el a példányát, anélkül hogy kivárná a Trollope érkezését. Megkönnyebbüléssel vegyes bánatot érzett - megkönnyebbülést, hiszen amennyire tőle tellett, visszafizette a hála adóját Carsonnak, és bánatot, hogy ő már sohasem lesz képes lezárni a Remus bácsi aktáit, s ezzel kiteljesíteni bosszúját Cornelius Muller ellen.

Amikor befejezte a jelentését, lement az ebédlőbe, és Sarah-ra várakozott. Holnap vasárnap. A jelentést neki kell bedobnia a postaládába, s ez már a harmadik rejtekhely, amelyet nem használhatnak többé; a helyét a Piccadilly Circus egyik nyilvános állomásából jelezte, mielőtt Eustonnál felszállt volna a vonatára. Utolsó közlendőjének elkészítése aránytalanul lassú eljárás volt, de a gyorsabb s veszedelmesebb utat csupán végveszély esetére tartogatták. Háromszoros adag J. & B. whiskyt töltött ki, és a fentről lehallatszó hangok egy időre a béke érzetével töltötték el. Óvatosan becsuktak egy ajtót, lépések vonultak el a feje fölötti folyosón; a lépcső recsegett, ahogyan Sarah lejött - Castle-nak eszébe ötlött, hogy másoknak talán ez unalmas és kispolgári megszokás, vagy éppen elviselhetetlen szabályosság lenne. Az ő szemében a biztonság jelképe volt, amelynek elvesztésétől minden órában rettegnie kellett. Pontosan tudta, mit fog mondani Sarah, amikor belép a nappaliba, és azt is tudta, mit fog rá válaszolni ő. A családiasság védelem volt a King's Road kinti sötétsége és a sarki rendőrőrs kivilágított lámpája ellen. Castle képzeletében mindig egyenruhás rendőr kísértett, akit bizonnyal látásból jól ismer; ő fogja a Különleges Ügyosztály emberét idekísérni, ha üt az óra.

- Már kitöltötted a whiskydet?
- Tölthetek neked is?
- Kis adagot, drágám.
- Sam jól van?
- Már aludt, amikor betakartam.

Mint egy teljes és végig megfejtett távirat, amelynek egyetlen rejtjelét sem írták át rosszul.

Átnyújtotta az asszony poharát; eddig még nem volt alkalma, hogy beszámoljon a nap eseményeiről.

- Milyen volt az esküvő, drágám?
- Elég rémes. Igazán sajnáltam szegény Daintryt.
- Miért szegény?
- Elvesztette a lányát, s nem hiszem, hogy van akárki barátja is.
- A ti irodátokban elég sok magányos ember gyűlt össze.
- Igen. Mindenki az, aki nem házasodik a társaság kedvéért. Idd ki a poharad, Sarah.
- Mi a sietség oka?
- Mert mindkettőnknek szeretnék egy újabb pohárral tölteni.
- Miért?
- Rossz hírem van, Sarah. Sam előtt nem mondhattam el. Davisről van szó. Davis meghalt.
- Meghalt? Davis?
- Igen.
- Hogyan?
- Percival doktor a májára gyanakszik.

- De a máj nem így végez az emberrel, egyik napról a másikra.
- Percival mégis ezt állítja.
- Te nem hiszel neki?
- Nem. Nem teljesen. S úgy látom, Daintry sem.
Sarah két ujjnyi whiskyt töltött, Castle még sosem látta ennyit inni. - Szegény, szegény Davis.
- Daintry egy független boncoláshoz ragaszkodik. Percival készségesen beleegyezett. Nyilvánvalóan egészen biztos benne, hogy igazolják a diagnózisát.
- Ha olyan biztos, akkor biztosan igaz is.
- Nem tudom. Őszintén szólva, nem tudom. A mi cégünknél annyi minden megrendezésére képesek. Bizonyára még egy boncoláséra is.
- Mit mondunk Samnek?
- Az igazat. Halált nem jó titkolni a gyerekek elől. Sorra halnak az emberek.
- De annyira szerette Davist, drágám! Egy vagy két hétig hadd ne mondjak neki semmit. Amíg megszokja az iskolát.
- Ezt rád bízom.
- Adná Isten, hogy végre megszabadulj ezektől az emberektől.
- Megszabadulok: néhány éven belül.
- Most kellene. Ebben a szempillantásban. Kirángatjuk Samet az ágyból, és külföldre indulunk. Az első géppel, akárhová.
- Várjuk ki, amíg megkapom a nyugdíjamat.
- Dolgozhatnék, Maurice. Elmehetnénk Franciaországba. Ott könnyebb lenne. Ott már megszokták a bőröm színét.
- Nem lehet, Sarah. Még nem.
- Miért? Mondj egyetlen nyomós okot...
Igyekezett félvállról válaszolni. - Nos, jól tudod, hogy van felmondási idő.
- Vajon ők is betartják a felmondási idő szabályát? - Castle megrémült Sarah gyors felfogásától, amikor az asszony hozzátette: - Davisnak is időben mondtak fel?
Castle így válaszolt: - Ha csakugyan a mája...
- Magad se hiszed ezt, igaz? Sose felejtsd el, hogy én már dolgoztam neked, nekik. Az ügynököd voltam. Ne áltasd magad: észrevettem, hogy az elmúlt hónapokban mennyire féltél - még a gázleolvasó embertől is. Valami lékre bukkantak, ugye? A te alosztályodon?
- Azt hiszem, hogy ők azt hiszik.
- És ráfogták Davisre. Szerinted is Davis volt a bűnös?
- Meglehet, nem is volt szándékos lék. De Davis nagyon gondatlan volt.
- Csak nem képzeled, hogy azért ölték meg, mert gondatlan volt?
- Gondolom, a mi cégünknél ismerik a vétkes gondatlanság fogalmát is.
- Téged is gyanúba foghattak volna, nemcsak Davist. S akkor te haltál volna meg. Túlságosan sok J. & B.-től.
- Ó, én mindig nagyon óvatos voltam - mondta némi akasztófahumorral. - Kivéve, amikor beléd szerettem.
- Hová készülsz?
- Friss levegőre vágyom, és Buller is.

2.

A városi park hosszú útjának túlsó végét, rejtelmes okokból, Hideg Kikötőnek nevezték, s ott kezdődött az a bükkös erdő, mely az ashridge-i út lejtőjén terült el. Castle egy padra ült, miközben Buller a lehullott levelek között kurkászott. Tudta, hogy szigorúan tilos itt időznie. A kíváncsiság nem mentség. Bedobja a jelentést, és eltűnik. Berkhamsted irányából egy kocsi kúszott fel lassan az úton, és Castle az órájára pillantott. Négy órával ezelőtt adott jelt a Piccadilly Circus nyilvános telefonjából. A kocsi rendszámát alig tudta kibetűzni, de ahogy számított is rá, éppoly ismeretlen volt, mint az autó: egy kicsi, piros Toyota. Az Ashridge park bejárata melletti fülkénél a kocsi fékezett. Nem volt a láthatáron más kocsi, nem járt arra sétáló sem. A vezető leoltotta a

lámpáit, majd mintha valami eszébe jutott volna, ismét felgyújtotta őket. Castle mögött zaj támadt, s ettől szaporábban vert a szíve, de csak Buller bóklászott a harasztban.

Castle a magas, olajos csillogású fák közé botorkált - a fák feketére váltottak a búcsúzó fényben. Ötven éve múlt már annak, hogy felfedezte azt az odút, az úttól a három, négy, öt, hatodik fában. Hajdanán még teljes magasságában kellett nyújtóznia, hogy felérje az üreget, de a szíve éppoly szabálytalanul vert akkor is, mint most. Tízéves gyerekként üzenetet hagyott az odúban valakinek, akit szeretett: a lány mindössze hétéves volt. A rejtekhelyet akkor mutatta meg neki, amikor egy közös kiránduláson vettek részt; megsúgta, hogy ha legközelebb kijön oda, valami fontos dolog lesz ott a számára.

Az első alkalommal zsírpapírba csomagolt fodormentás cukorkát hagyott ott, s amikor ismét megkereste az üreget, hűlt helye volt. Ezután egy szerelmi vallomást rejtett el benne - nyomtatott betűkkel, hiszen a lány nemrégiben tanult meg olvasni -, ám amikor harmadjára járt arra, az üzenet még mindig ott volt, csak éppen egy malac rajzocska gyalázta meg. Biztosan felfedezte a rejtekhelyet egy idegen, gondolta magában, s addig nem is hitte el, hogy a lány tehette, amíg egyszer a Főutca másik oldalán köszönés nélkül nem ment tovább, s nyelvet öltött rá - ő akkor döbbent rá, hogy a lány csalódottsága minek szól: nem talált az üregben újabb fodormentás cukorkát. Ez volt az első tapasztalata a nemek harcáról, s ezért csaknem ötven esztendeig nem tért vissza a fához, csupán azután, hogy a Regent Palace Hotel halljában egy férfival volt találkozója, akit nem látott többé, s aki egy újabb biztos postaláda kijelölését kérte tőle.

Pórázra fogta Bullert, és rejtekhelyéről a harasztost figyelte. A kocsiból kilépő férfinak a tolvajlámpáját kellett használnia, hogy megtalálja az odút. Castle egy pillanatra látta csak alsótestének körvonalait, ahogy a tolvajlámpa végigsiklott a fatörzsön: domborodó has, nyitott slicc. Bölcs elővigyázatosság - a férfi megfelelő mennyiségű vizeletet is tárolt. Amikor a zseblámpa elfordult, és Ashridge felé világította meg az utat visszafelé, Castle elindult haza. S azt mondogatta magában: „Ez az utolsó jelentés” - s gondolatai a hétesztendős kislányhoz kalandoztak vissza. Magányosnak rémlett a kiránduláson, ahol először találkoztak, félénk volt és csúnya, s őt talán éppen ez vonzotta hozzá.

Vagyunk néhányan, tűnődött, akik képtelenek vagyunk szeretni a sikert, a hatalmat vagy a csillogó szépséget. Talán azért, mert méltatlannak érezzük rá magunkat, vagy mert otthonosabbak vagyunk a bukásban. Nem tudta elfogadni, hogy ez lenne az oka. Az ember a helyes egyensúlyra törekszik, miként egykoron Krisztus, ama legendás alak, akiben annyira szeretett volna hinni. „Jőjetek én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterheltettetek...” Bármily fiatal volt is az a lány az augusztusi kiránduláson, máris súlyosan ült rajta a félénkség és a szégyen. Talán Castle csupán azt akarta értésére adni, hogy őt is szereti valaki, s ettől csakugyan szeretni kezdte. Nem volt ez részvét, mint ahogy azt sem a merő részvét sugallta, hogy a más férfitól teherbe esett Sarah-ba szeressen bele. Azért jött, hogy helyrebillentse az egyensúlyt. Ennyi volt az egész.

- Sokáig maradtál el - jegyezte meg Sarah.

- Nagyon kívántam a sétát. Sam jól van?

- Mélyen alszik. Töltsek egy újabb whiskyt?

- Kérek. Keveset.

- Keveset? Miért?

- Magam se tudom. Csak azért, hogy megmutassam, fékezni is tudom magam egy kissé. Talán azért, mert boldogabbnak érzem magam. Ne kérdezd, miért, Sarah. A boldogság elillan, ha beszélünk róla.

Ez a kifogás mindkettejük szemében elfogadhatónak rémlett. Dél-Afrikában töltött utolsó esztendejük során Sarah megtanulta, hogy nem szabad túlfeszítenie a húrt; Castle ennek ellenére hosszú ideig vergődött ébren az ágyában, számtalanszor ismételgette el magában az utolsó jelentése végső szavait, melyeket a Háború és béke segítségével rakosgatott össze. Többször is felütötte a könyvet találomra, afféle sortes Virgilianét keresve, s ezután választotta ki azokat a mondatokat, melyekre a rejtjelt építette. „Azt mondod: nem vagyok szabad. De én felemeltem a kezemet, s megmutattam, hogy újra visszahull.” A bekezdés kiválasztásával mintha a dac jelét továbbította volna mindkét szolgálatnak. Az üzenet utolsó szava, ha Borisz vagy bárki más megfejti majd, így hangzik: „Isten vele.”

NEGYEDIK RÉSZ

Első fejezet

1.

A Davis halála utáni éjszakákon álmok sora tört rá Castle-ra, ezek az álmok a múlt beomlott romjaiból épültek, s a hajnali órákig üldözték. Davis nem is játszott szerepet bennük - talán mert az ő emléke megfogyatkozott és gyászba borult alosztályukon a nappali órákat töltötte ki. A Zairéből érkező futárposta felett Davis szelleme lebegett, s Cynthia kezén a megfejtett táviratok csonkábbak voltak, mint valaha.

Éjszakánként Castle így egy gyűlöletből egybeszerkesztett Dél-Afrikáról álmodott, ámbár néha ezek a villanások összevegyültek annak az Afrikának a képével, melyről már elfelejtette, mennyire rajongott érte. Egyik álmában váratlanul Sarah-t látta egy szemét borította johannesburgi park padján, melyet „csak feketék részére" tartottak fenn, s ő elfordult, hogy másik padot keressen. Carson válik el tőle egy illemhely ajtajánál, és a feketéknek fenntartott ajtót választja, őt pedig a bátorság hiányának szégyenében hagyja magára. De aztán a harmadik éjszakán egészen másfajta álom szállt reá.

Amikor felébredt, elmesélte Sarah-nak: - Milyen furcsa. Rougemont-nal álmodtam. Évek óta eszembe se jutott.

- Rougemont?

- Elfelejtettem. Te sohasem ismerted Rougemont-t.

- Ki volt?

- Egy farmer, a Szabad Államban. Bizonyos értelemben éppúgy megszerettem, mint Carsont.

- Kommunista volt? Biztosan nem, ha farmer.

- Nem. Egyike azoknak, akiknek el kell pusztulniuk, ha a te néped veszi át a hatalmat.

- Az én népem?

- Úgy értettem, persze: „A mi népünk" - tette hozzá bűnbánó sietséggel, mintha az a veszély fenyegette volna, hogy megszegi az ígéretét.

Rougemont egy sivatag szegélyén lakott, nem messze a búr háború egyik régi csataterétől. Hugenotta ősei az üldöztetés idején menekültek el Franciaországból, de ő már nem beszélt franciául, csupán az afrikaanst és az angolt bírta. A holland életformába már beleszületett - de az apartheidba nem. Az nem érdekelte - a Nemzeti Pártra szavazott, lenézte az Egyesült Pártot, de az ősei iránti meghatározatlan hűség érzése attól is távol tartotta, hogy a progresszívok kicsiny csoportjához csatlakozzék. Nem volt ez hősies magatartás, de az ő szemében, miként a nagyapjáéban is, a hősiesség ott kezdődött, ahol a politika végződött. Munkásait kedvesen és megértéssel kezelte, soha nem leereszkedően. Castle egyszer végighallgatta, ahogyan fekete előmunkásával a gabonatermés helyzetéről vitatkozott - egyenlő felekként csaptak össze. A Rougemont család és az előmunkás törzse nagyjából ugyanabban az időben telepedett le Dél-Afrikában; Rougemont nagyapja nem a Cape-ből származó struccmilliomos volt, mint Cornelius Mulleré: hatvanéves korában a vén Rougemont nagyapó DeWet rohamcsapatával küzdött az angol betolakodók ellen, s ott sebesült meg a helybeli kopje-n, mely a téli felhőkkel együtt hajolt a farm fölé, s melyeknek szikláit még száz évvel korábban a busmanok faragták ki állatok ábráival.

- Képzelje el, borjúval a hátán, puskatűzben felkapaszkodni ide - mutatta Rougemont Castle-nak. Bámulattal adózott az otthonuktól távol is bátor brit csapatok kitartásának, mintha mesebeli martalócokként léptek volna ki egy történelemkönyvből, akár a vikingek, akik egykor a szász partokra csaptak le. Nem táplált haragot a náluk letelepedő vikingekkel szemben sem, legfeljebb bizonyos részvéttel tekintett azokra az emberekre, akiknek nem itt volt a gyökere, ebben a vén, elfáradt, gyönyörű országban, ahová az ő családja háromszáz esztendővel ezelőtt vándorolt ki. Egy más alkalommal egy pohár whisky fölött ezt mondta Castle-nak: - Azt mondja, hogy maga tanulmányt ír az apartheidról, de a mi ellentmondásainkat, ennek ellenére, sohasem fogja megérteni. Én éppúgy gyűlölöm az apartheidot, mint maga, mégis idegenebb nekem, mint akármelyik

munkásom. Mi ide tartozunk - maga pedig éppoly kívülálló, mint a jöttment turista. - Castle biztosra vette: ha üt a döntő óra, ebédlője faláról lekapja a fegyverét, hogy megvédje a sivatag szélén oly nehezen megművelt földjét. S nem az apartheid vagy a fehér faj védelmében küzdve hal meg, hanem a sok morgenért, melyet a sajátjának nevezett, s amelyet szárazság és árvíz és földrengés és borjúvész és olyan kígyó pusztított, melyet nem vélt nagyobb fenyegetésnek, mint a moszkitót.

- Rougemont is ügynököd volt? - kérdezte Sarah.

- Nem, de furcsa módon az ő révén találkoztam először Carsonnal. - Azt is hozzátette volna: „És Carson révén csatlakoztam Rougemont ellenségeihez." Rougemont azért fogadta fel Carsont, hogy védje az egyik munkását, akit a helybeli rendőrség olyan erőszakos bűnténnyel vádolt, amelyben ártatlan volt.

Sarah szólalt meg: - Néha azt kívánom, bárcsak még mindig az ügynököd lennék. Annyival kevesebbet mesélsz most, mint annak idején.

- Sohasem avattalak be túlságosan, csak te hitted, holott én a lehető legkevesebbet árultam el, a saját biztonságod érdekében, s abban is sok volt a hazugság. Mint például a könyv, amelyet az apartheidról szándékoztam írni.

- Azt képzeltem, Angliában megváltozik a helyzet - mondta Sarah. - Még azt is képzeltem, hogy nem lesz többé titok. - Nagyot sóhajtott, majd hirtelen újra álomba merült, de Castle még jó ideig ébren maradt. Ilyen pillanatokban iszonyú kísértés fogta el, hogy megbízzon benne, mindent elmondjon asszonyának éppúgy, mint az a férfi, akinek futó viszonya van egy nővel, s a viszony végeztével váratlanul a feleségére szeretné bízni az egész szomorú történetet - hogy egyszer s mindenkorra felderítse azt a sok megmagyarázatlan csöndet, az apró füllentéseket, a gondokat, amelyekben nem osztozhattak, és Castle az egyszeri házasságtörővel azonos következtetésre jutott: „Miért izgassam fel, amikor már túl vagyunk mindenen?" - mert őszintén hitt benne, ha csak rövid időre is, hogy túl van a nehezén.

2.

Castle nagyon furcsán érezte magát, hogy ugyanabban a szobában, amelyet annyi esztendeig csupán Davisszel osztott meg, most a szemközti asztalnál egy Cornelius Muller nevű ember ül - egy sajátságosan megváltozott Muller, egy Muller, aki így szólt hozzá: - Szomorúan értesültem a hírről, amikor visszaérkeztem Bonnból... A kollégájával, sajnos, sohasem találkoztam... de magának nagy megrázkódtatás lehetett... - egy Muller, aki már-már hétköznapi halandóra hasonlított, s nem a BOSS egyik tisztjére, hanem akárki emberfiára, akivel Euston felé a vonaton ismerkedik össze. Meglepte Muller hangjában az együttérző csengés - furcsán őszintének hatott. Angliában - gondolta Castle - egyre cinikusabbak vagyunk az olyan halállal szemben, amely közvetlenül nem érint bennünket, s még ezekben az esetekben is az udvariassághoz tartozik, hogy egy idegen jelenlétében gyorsan felöltsük a közöny álarcát; a halál és az üzlet nem fér meg egymással. De a Holland Református Egyházban, melyhez Muller tartozott, a halál, ahogyan Castle visszaemlékezett rá, még mindig a családi élet legfontosabb eseménye. Castle egyszer Transvaalban részt vett egy temetésen, s nem a gyász maradt meg benne, hanem az alkalom méltósága, vagy még inkább a rítusa. Muller számára a halál társadalmilag fontos esemény, akármennyire is a BOSS tisztje volt.

- Nos - felelte Castle -, mindenesetre váratlanul ért. - Hozzátette: - Már utasítottam a titkárnőmet, hogy hozza le a Zairére és Mozambique-ra vonatkozó aktákat. Malawit illetően az MI5-re kell támaszkodnunk, s az ő engedélyük nélkül nem mutathatom meg az anyagukat.

- Majd átnézem őket, ha itt végeztem - mondta Muller. Folytatta: - Nagyon jól éreztem magam az otthonukban töltött estén. Találkozhattam a feleségével... - s egy kissé habozott, mielőtt folytatta: - és a fiával.

Castle arra számított, hogy ezek a bevezető megjegyzések merőben udvarias bevezetői annak, hogy Muller ismét faggatódzásba kezd, milyen úton jutott el Sarah Swazilandbe. Az ellenség maradjon karikatúra, úgy aztán könnyű biztos távolságban tartani: az ellenségnek nem szabad életre kelnie. A tábornokoknak van igazuk - a kölcsönös karácsonyi üdvözlet nem engedélyezhető a lövészárkok között.

Castle megszólalt: - Sarah és én természetesen nagy örömmel láttuk. - Megnyomta a csengőjét. - Elnézést. Fene sokáig piszmognak azokkal az aktákkal. Davis halála kissé megzavarta a rutinunkat.

A csengőre egy ismeretlen lány jelentkezett. - Öt perce telefonáltam az aktákért - mondta Castle. - Hol van Cynthia?

- Házon kívül.

- Miért van házon kívül?

A lány jéghideg szemmel nézett rá. - Szabadnapot vett ki.

- Beteg?

- Nem egészen.

- Maga kicsoda?

- Penelope.

- Nos, akkor legyen szíves megmondani nekem, Penelope, hogy egészen pontosan mit ért azon, hogy nem egészen.

- Feldúlt. Ez csak természetes, nem? Ma van a temetés. Arthur temetése.

- Ma? Sajnálom. Elfelejtettem. - Hozzátette: - Akkor is, Penelope, szeretném megkapni azokat az aktákat.

Amikor a lány kiment a szobából, Mullerhoz fordult:

- Elnézést kérek ezért a felforduláért. Sajátos benyomása támadhat a mi munkamódszerünkről. Őszintén szólva elfelejtettem - ma temetik Davist, és tizenegykor lesz a gyászszertartás. A boncolás miatt késtek vele. A lány emlékezett rá, én elfelejtettem.

- Elnézést - felelte Muller -, ha tudtam volna, áttesszük a megbeszélésünket.

- Nem a maga hibája. Az igazság az, hogy van egy hivatalos és egy magán előjegyzési naplóm. Ide magát jelöltem be, látja, csütörtök tízre. A magánnaplómat otthon tartom, és biztosan abba írtam be a gyászszertartás idejét. Mindig elfelejtem egyeztetni a kettőt.

- Akkor is... elfelejteni a temetést... eléggé furcsa, nem?

- Igen, Freud azt mondaná, hogy szándékosan felejtettem el.

- Tűzzünk ki számomra egy másik időpontot, és máris elmentem. Holnapra vagy holnaputánra?

- Nem, nem. Különben is mi a fontosabb? Remus bácsi, vagy az, hogy a szegény Davisért elmondott imákat hallgassuk? Egyébként hol temették el Carsont?

- A szülőhelyén. Kimberley mellett egy kisvárosban. Gondolom, meglepi, ha elárulom, hogy én is jelen voltam.

- Nem, hiszen úgy képzelem, valakinek szemmel kellett tartania és megfigyelnie a gyászolókat.

- Valakinek, igaza van: valakinek figyelnie kellett. De én önként vállalkoztam rá.

- Miért nem Van Donck kapitány?

- Mert őt könnyűszerrel felismerik.

- Elképzelni sem tudom, mit csinálnak azokkal az aktákkal.

- Ez a Davis nevű - talán nem jelentett sokat magának, ugye?

- Annyit semmi esetre sem, mint Carson. Akit a maga emberei öltek meg. De a fiam rajongott Davisért.

- Carsont egy tüdőgyulladás vitte el.

- Igen. Persze. Már mondta. Ezt is elfelejtettem.

Amikor végre megérkeztek az akták, Castle átlapozta őket, s megpróbált Muller kérdéseire válaszolni, de a gondolata mindig másfelé kalandozott. - Erről még nem áll rendelkezésünkre megbízható értesülés - ismételte már harmadszor is öntudatlanul. S ez, persze, eltökélt hazugság volt - egyik forrásukat védte Mullertól -, ingoványos talajhoz közeledtek, s közös munkával jutottak el addig a pontig, ahol együttműködésük megszűnik, bár egyikük se tudta eldönteni, melyik pont ez.

Castle megkérdezte Mullert: - Csakugyan megvalósítható a Remus bácsi? Nem tudom elképzelni, hogy az amerikaiak valaha is beavatkoznának - úgy értem, katonailag, idegen földrészen. Afrikát illetően éppoly tájékozatlanok, mint amilyenek Azsiában voltak, legfeljebb Hemingway regényeiből ismerik. Ő pedig hajlamos volt arra, hogy egy utazási iroda egyhónapos

safari-túrájára menjen, s utána fehér vadászokról s oroszlánvadászatról regéljen - azokról a turistáknak tartalékolt, szegény, szerencsétlen, kiéheztetett vadállatokról.

- A Remus bácsi eszméjének magva - magyarázta Muller - tulajdonképpen csaknem feleslegessé teszi a katonaság beavatkozását. Legalábbis jelentős létszámban. Csupán néhány technikai szakértőről van szó, de azok máris nálunk tartózkodnak. Amerika fenntart egy stratégiairakéta-figyelő állomást s egy űrhajó-megfigyelő állomást a köztársaságban, s persze átrepülési joguk van az állomások ellátására - erről bizonyára tudomása van. Senki sem tiltakozott, senki sem vonult fel. Nem lázadtak fel ellene a diákok Berkeleyben, senki se interpellált a kongresszusban. Belbiztonsági szolgálatunk mindeddig kitűnően vizsgázott. Ezzel, kérem, láthatja, bizonyos mértékig igazolást nyertek faji megkülönböztető törvényeink: sőt pompás fedezéknek bizonyultak. Nem kell kémkedéssel vádolnunk senkit - ez feleslegesen irányítaná ránk a figyelmet. Carson, a maga barátja, veszélyes volt - de még veszélyesebbé válhatott volna, ha kémkedésért kellett volna bíróság elé állítanunk. Az ellenőrző állomások fokozott aktivitással működnek - ezért tartunk számot a maguk embereinek szoros együttműködésére. Maguk pontosan meghatározzák a veszélygócokat, s mi csöndben felszámoljuk. Bizonyos értelemben maguk észrevétlenül helyezkedhetnek, s könnyebb beszivárogniuk a liberális elemek vagy akár a fekete nacionalisták közé. Vegyünk egy példát. Máris nagyon hálás vagyok azért, amit Mark Ngambóról elárult - holott mindezt már korábban is tudtuk róla. De most megnyugodhatunk, hogy fontos mozzanat nem került el figyelmünket. Ebből a meghatározott irányból nem fenyeget veszély, legalábbis egyelőre. Az elkövetkezendő öt esztendő, érti, életfontosságú - mármint a túlélés szempontjából.

- Én azért kétlem, Muller, hogy csakugyan túlélhetik-e! Hosszú, nyitott határaik vannak, túlságosan hosszúak az elaknásításhoz.

- A régi típusú aknákhoz igen - vágta rá Muller. - Nekünk azonban kapóra jön, hogy a hidrogénbomba taktikai fegyverré szorította vissza az atombombát. Taktikai: nagyon megnyugtató szó. Senki sem indít egy nukleáris háborút, mert valahol, a messzi távolban, egy csaknem sivatagi országban, taktikai fegyvert vetettek be.

- S mi lesz a sugárártalommal?

- Az uralkodó széljárással meg a sivatagokkal szerencsénk van. Emellett a taktikai bomba, az ésszerűség határain belül, szennyezésmentes. Szennyezésmentesebb a hirosimai bombánál, pedig arról már tudjuk, milyen korlátozott volt a hatása. Azokon a területeken, melyeket néhány esztendőre radioaktivizálna, igen kevés fehér afrikai él. Az esetleges inváziót megpróbáljuk erre a területre irányítani.

- Kezdem érteni a helyzetet - mondta Castle, és eszébe jutott Sam éppúgy, mint amikor az aszály fényképét látta az újságban - a test szétvetett tagokkal, fölötte a keselyűk -, de ezúttal a keselyű is elpusztul a sugárzástól.

- Azért is jöttem ide, hogy megismertessem az általános helyzettel. Nem kell tehát minden részletbe belemennünk. Ennek nyomán helyesen értékelhet minden megszerzett információt. Jelen pillanatban a megfigyelőállomások az érzékeny pontok.

- S ezek, miként a faji megkülönböztető törvények, légiónyi bűnt tudnak elfedni.

- Pontosan. Magának és nekem szükségtelen játszadoznunk egymással. Tudom, arra utasították, hogy bizonyos dolgokat ne ismertessen velem, és ezt tökéletesen megértem. Én pontosan ugyanolyan utasítást kaptam, mint maga. Az egyetlen fontos dolog, hogy mindketten azonos szemszögből tekintsünk ugyanarra a helyzetre; mi ugyanazon az oldalon fogunk harcolni, így hát ugyanazt a helyzetet kell látnunk.

- Tehát voltaképp ugyanabba a skatulyába dugtak, igaz? - jegyezte meg Castle, és ez a magántréfája egyszerre lőtte valamennyiüket, a BOSS-t, a saját szolgálatát, még Boriszt is.

- Skatulya? Nos, talán így is megfogalmazhatjuk. - Az órájára nézett. - Azt mondta, ugye, hogy a gyászszertartás tizenegykor kezdődik. Tíz perc múlva tizenegy. Jobb lesz, ha elindul.

- A gyászszertartást megtarthatják nélkülem. Ha van túlvilági élet, Davis megbocsát, ha pedig nincs...

- Én egészen biztos vagyok benne, hogy van túlvilági élet - jelentette ki Cornelius Muller.

- Biztos? Nem riasztja vissza kissé ez az eszme?

- Miért riasztana? Én mindig igyekeztem a kötelességemet teljesíteni.

- És azok a kis jelentéktelen taktikai atomfegyverei? Gondoljon csak arra a rengeteg feketére, aki maga előtt hal meg, s már odaát vár magára.

- Terroristák - jelentette ki Muller. - Nem számítok arra, hogy még egyszer találkozom velük.

- Nem a gerillákra céloztam. Hanem a családokra a fertőzött térségben. Gyerekekre, kislányokra és vén nagymamákra.

- Remélem, nekik is megvan a külön mennyországuk - mondta Muller.

- Apartheid a mennyekben?

- Ő, tudom, kinevet érte. De alig hiszem, hogy ők nagyon élveznék a mi mennyországunkat, nem igaz? Ezt a kérdést én mindenképpen a teológusokra bízom. Maguk se nagyon kímélték a gyerekeket Hamburgban.

- Hála Istennek, abban még nem működtem közre olyan aktívan, mint most.

- Gondolom, ha nem megy el a gyászszertartásra, Castle, folytathatnánk a dolgunkat.

- Sajnálom. Egyetértek. - És a sajnálata valóban őszinte volt; sőt az ijedelme is legalább akkora, mint aznap reggel Pretoriában, a BOSS irodáiban. Hét esztendeig éber gonddal lépdelt az aknamezőkön, s most Cornelius Muller jelenlétében vétette el a lépést először. Lehetséges-e, hogy csapdába esett, melyet olyasvalaki állított neki, aki ismerte a hevességét?

- Annyit én is tudok - mondta Muller -, hogy maguk angolok már csak a vita kedvéért is szeretnek vitázni. Kérem, még a maguk C.-je is az apartheidról tréfálkozott velem, de ha a Remus bácsira kerül a sor, akkor se maga, se én nem ismerhetjük a tréfát.

- Igen, a leghelyesebb, ha a Remus bácsival foglalkozunk.

- Engedélyt kaptam rá, hogy beszámoljak róla, nagy körvonalakban persze, mit intéztem Bonnban.

- Voltak nehézségei?

- Nem komolyak. A németek, szemben más gyarmati hatalmakkal, meglehetősen nagy titkos rokonszenvet éreznek irántunk. Még azt is megkockáztatom, hogy az egész a Császár Krűger elnökhöz intézett táviratáig megy vissza. Nyugtalanítja őket Délnyugat-Afrika; szívesebben vennék ott a mi ellenőrzésünket, mint holmi vákuumot. Végtére is sokkal kegyetlenebbül uralkodtak Délnyugat-Afrikában, mint mi valaha is, és a nyugati világnak ráadásul szüksége van a mi urániumunkra.

- És egyezménnyel tért vissza?

- Nem helyes itt egyezményről beszélni. A titkos megállapodások korszaka lejárt. Csupán felvettem a kapcsolatot a rangombeli tiszttel, és nem a külügyminiszterrel vagy a kancellárral. Ugyanazon a módon, ahogy a maguk C.-je is mindössze a CIA-val tárgyalt Washingtonban. Én arra számítok, hogy mostanra már mindhárom partner jobb megértésre jutott.

- Titkos megértésre a titkos megállapodás helyett?

- Pontosan.

- És a franciák?

- Azokkal nincs baj. Mi kálvinisták vagyunk, ők pedig karteziánusok. Descartes-ot sem zavarta saját korának vallásüldözése. A franciáknak nagy befolyása van Szenegálra, az Elefántcsontpartra, sőt tisztes megállapodásra jutottak Mobutuval Kinshasában. Kuba már nem fog komolyan beavatkozni Afrikába (arról Amerika gondoskodott), és Angolát jó néhány esztendeig nem fenyegeti veszély. Világvégére ma senki sem számít. Még az egyszerű orosz is inkább az ágyában szeretne meghalni, mint a bunkerban. Legrosszabb esetben néhány atombomba felhasználásával, persze kicsiny taktikai bombára gondolok, ötesztendei békét nyerhetünk, mielőtt megtámadnának.

- És aztán?

- Ez az igazi magva a Németországgal kötött egyezségnek. Technikai forradalomra van szükségünk, s a legkorszerűbb bányászati gépekre, bár önerőből jóval messzebb jutottunk, mint bárki is sejtené. Öt esztendő alatt felére csökkenthetjük a munkaerőt: a bányákban csaknem duplájára emelhetjük a szakmunkások bérét, s nekiláthatunk létrehozni azt, ami Amerikában már megvalósult: a fekete középosztályt.

- És a munkanélküliek?

- Azok visszatérhetnek szülőföldjükre. A szülőföld arra való. Én optimista vagyok, Castle.

- És az apartheid megmarad?

- Annyi apartheid mindig megmarad, amennyi itt van: a szegény és a gazdag között.

Cornelius Muller levette aranykeretes szemüvegét, s addig tisztította, amíg az arany ragyogni kezdett. Megszólalt: - Remélem, tetszett a sál a feleségének. Tudnia kell, hogy magát mindig szívesen látjuk most, hogy már felismertük igazi pozícióját. Ez természetesen a családjára is vonatkozik. Biztos lehet benne, hogy tiszteletbeli fehérekként bánunk velük.

Castle azt szerette volna válaszolni: Hiszen én tiszteletbeli fekete vagyok - ezúttal azonban némi óvatosságot mutatott. - Köszönöm.

Muller kinyitotta az irattáskáját, és egy papírlapot vett elő belőle. Azt mondta: - Bonni találkozásaimról néhány feljegyzést készítettem magának. - Golyóstollat húzott elő, azt is aranyból. - Legközelebbi találkozásunkig ezekről a kérdésekről is gyűjthetne néhány hasznos információt. Hétfő megfelel? Ugyanebben az időben? - majd így folytatta: - Kérem, semmisítse meg a feljegyzést olvasás után. A BOSS határozott kívánsága, hogy ne legyen nyoma a legtitkosabb aktákban sem.

- Természetesen. Ahogyan óhajtja.

Muller távozása után Castle zsebre vágta a feljegyzést.

Második fejezet

1

Nagyon kevés ember gyűlt össze a Hanover Square-i St. George-kápolnában, ahová dr. Percival Sir John Hargreaves- szel érkezett, aki csak tegnap éjszaka tért vissza Washingtonból. Az első sorban, az oldalhajó felőli szélen, egy gyászkarszalagos férfi állt egyedül; feltehetően - gondolta dr. Percival - ő volt a droitwichi fogorvos. A sorba nem engedett be senkit, mintha a legközelebbi élő rokon jogcímén igényt tartott volna az egész első sorra. Percival doktor és C. a templombejárat közelében foglalt helyet. Davis titkárnője, Cynthia, két sorral hátrébb került. Daintry ezredes Watson mellett ült, az oldalhajó másik oldalán; másokat csak feliből-harmadából ismert Percival doktor. Néhányukat talán egy villanásnyira látta a folyosón vagy az MI5-tel folytatott megbeszéléseken; meglehet, még kíváncsiak is megjelentek - egy temetés éppúgy vonzza az idegeneket, mint egy esküvő. A két csapzott férfi az utolsó sorban minden bizonnyal Davis lakótársa volt a Környezetvédelmi Minisztériumból. Valaki halkan játszani kezdett az orgonán. Percival suttogva kérdezte Hargreavestől: - Jó volt a repülőút?

- Három óra késés Heathrow-n - felelte Hargreaves. - Az étel ehetetlen volt. - Felsóhajtott, talán vágyakozva idézte fel felesége vadpástétomját vagy klubjának füstölt pisztrángját. Az orgona a búcsúhangzatokat fújta, aztán elnémult. Néhányan letérdeltek, néhányan felálltak. Bizonytalanság uralkodott, mitévők legyenek.

A lelkész, akit a megjelentek közül feltehetően senki se ismert, még a koporsóban fekvő halott sem, rákezdte: „Vidd el felőlem a pestist, hiszen engem a Te büntetésed amúgy is elpusztít.”

- Milyen pestis ölte meg Davist, Emmanuel?

- Ne aggódj, John. A boncolás mindent rendben talált.

A szertartás Percival doktornak, aki már esztendők óta nem vett részt temetésen, csupa felesleges információt közvetített. A lelkész a korinthosziakhoz intézett első levélből idézte a tanítást: „Nem minden test azon egy test, hanem más az embernek teste, más a barmoknak teste, más a halaké, más a madaraké.” Ez a megállapítás tagadhatatlanul igaz - gondolta Percival. A koporsóban nem egy hal nyugodott; sokkal jobban felcsigázta volna a kíváncsiságát, ha az lett volna - például egy óriási pisztráng. Gyors pillantással körülnézett. A lány szempillája mögött könny rejtezett. Daintry ezredes arcán dühös vagy még inkább makacs kifejezés ült, s ez rosszat ígért. Watsont is alighanem nyugtalanította valami; talán azon tűnődött, kit léptessen elő Davis helyére.

- A szertartás után beszélni szeretnék magával - jelentette be Hargreaves, és ez is fárasztónak ígérkezett.

- „Ímé, titkot mondák néktek” - olvasta tovább a lelkész. Az-e a titok, hogy vajon a megfelelő embert gyilkoltam meg? Így merengett Percival, de ez sohasem derül ki, csupán ha

tovább szivárog a lék - az mindenképpen arra utalna, hogy sajnálatos tévedést követett el. C. nagyon felháborodna, s ugyanígy Daintry. Milyen kár, hogy senki sem dobhat vissza egy embert az élet vizébe, ahogy például egy halat. A lelkész most felemelt hangon köszöntötte az angol irodalomból ismert szakaszt: - „Halál, hol a te fullánkod?” - mintha egy rossz színész a Hamletet játszaná, s annak teljes szövegéből a híres monológot választaná ki, majd újra mormogásba zuhanna vissza, s így jut az unalmas és akadémikus következtetésre: - „A halál fullánkja pedig a bűn; a bűn ereje pedig a törvény” - mindez úgy hangzott, mint Euklidész egyik tétele.

- Mit mond? - kérdezte suttogva C.

- Quod erat demonstrandum - felelte Percival doktor.

2.

- Mit akart azzal a „Q. E. D.”-vel mondani? - kérdezte Sir John Hargreaves, amikor végre sikerült megszabadulniuk a templomból.

A lelkész kérdése sokkal megfelelőbb válasznak látszott, mint az ő Amenje.

Teljes csöndben sétáltak ezután a Travellers-klub felé. Hallgatólagos egyetértésre talált náluk, hogy ezen a napon a Travellers, az utazók egykori klubja megfelelőbb hely az ebédre, mint a Reform - Davis maga is tiszteletbeli utazóvá vált a felderítetlen régiókba tartó útjával, s ő aztán mindenképpen elvesztette általános és titkos választójogát.

- Nem is emlékszem, mikor jártam utoljára temetésen - említette dr. Percival. - Talán egy öreg nagynéném temetésén, ha jól emlékszem, tizenöt esztendeje. Elég üres szertartás, nem igaz?

- Afrikában én nagyon élveztem a temetéseket. Csupa zene - bár igaz, hogy a hangszerek csupán köcsögök, serpenyők és üres szardíniásdobozok voltak. Az emberben azt a gondolatot ültették el, hogy a halál talán egy csomó mulatsággal jár. Ki volt a lány, akit sírni láttam?

- Davis titkárnője. Cynthia a neve. Úgy látszik, a férfi szerelmes volt belé.

- Elég gyakran előfordul, azt hiszem. Elkerülhetetlen az olyan cégnél, mint a miénk. Remélem, Daintry alaposan lenyomozta.

- Ó, igen, igen. Tulajdonképpen egészen öntudatlanul néhány hasznos információ birtokába juttatott. Biztosan emlékszik az Állatkertben történtekre.

- Az Állatkertben?

- Amikor Davis...

- Ó, igen, most már emlékszem.

Mint hét végén általában, a klub csaknem elhagyatott volt. Az ebédjüket - ez csaknem feltételes reflex - füstölt pisztránggal kezdték volna, de az nem volt az étlapon. Percival doktor kelletlenül választott helyette füstölt lazacot. Megszólalt: - Bárcsak közelebbről ismertem volna Davist. Azt hiszem, előbb-utóbb nagyon megszerettem volna.

- És még mindig azt hiszi, hagy ő volt a lék?

- Nagyon okosan játszotta el a különben együgyű ember szerepét. Én bámulom az okosságát. A bátorságát is. Bizonyosan rendkívüli bátorságra volt szüksége.

- Rossz ügy érdekében.

- John, John! Maga meg én igazán nem vagyunk abban a helyzetben, hogy ügyekről beszélhessünk. Nem vagyunk keresztes vitézek - ahhoz rossz században élünk. Szaladint már régen kiűzték Jeruzsálemből. Nem mintha ezzel olyan nagyot nyert volna Jeruzsálem.

- Mindennek ellenére, Emmanuel... Árulást nem tudok csodálni.

- Harminc évvel ezelőtt, diákkoromban én afféle kommunistának képzeltem magam. Tehát?... Ki akkor az áruló? Én vagy Davis? Őszintén hittem az internacionalizmusban, s most én vívok titkos háborút a nacionalizmusért.

- Mert időközben felnőtt, Emmanuel, erről van szó. Italt mit parancsol - fehéret vagy burgundit?

- Fehéret, ha magának mindegy.

Sir John Hargreaves összegörnyedt a székében, és mélyen eltemetkezett az itallapban. Boldogtalannak látszott, meglehet azért, mert nem tudott dönteni a St. Emilion és a Médoc között. Végül elhatározásra jutott, és rendelt. - Néha elgondolkozom azon, miért is lépett be hozzánk, Emmanuel.

- Most fejtette meg: felnőttem. Nem hiszek abban, hogy a kommunizmus hosszú távon jobban beválik, mint annak idején a kereszténység, ráadásul nem születtem a keresztes vitézek fajtájából. Kapitalizmus vagy kommunizmus? Talán Isten is kapitalista. Én pedig ebben a rövid életben azon az oldalon szeretnék állni, amelyik nagyobb valószínűséggel győz. Ne legyen felháborodva, John! Azt hiszi, cinikus vagyok, pedig csak éppen nem szeretnék sok időt elvesztegetni. A győztes oldal képes lesz jobb kórházakat építeni, többet áldozni rákkutatásra, amikor, persze, már lemondtak erről az atomkutatási őrültségről. Addig pedig élvezem azt a játékot, amit valamennyien játszunk. Élvezem. Egyszerűen élvezem. És nem játszom el Isten vagy Marx hívét. Óvakodjon a hivőktől. Nem megbízható játékostársak. Mindennek ellenére az ember hajlamos megszeretni az asztal másik oldalán ülő játékost: az fokozza az örömet.

- Akkor is, ha áruló az illető?

- Ó, áruló: milyen régimódi kifejezés, John! A játékos éppoly fontos, mint maga a játék. S én nem élvezném a játékot, ha az asztal túlsó oldalán rossz játékos ül.

- És mégis... Maga ölte meg Davist. Vagy talán nem?

- A mája ölte meg, John. Olvassa el a boncolási jegyzőkönyvet.

- Szerencsés véletlen?

- A megjelölt bankjegy a maga ötlete volt: visszakerült a kezünkbe, a legósdibb trükk bevált. Csak Davis és én tudtunk az én kis portoni leleményemről.

- Megvárhatott volna, amíg hazaérkezem. Legalább megvitatta Daintryvel?

- Engem bízott meg az üggyel, John. Amikor horogra akad a hal, az ember nem várakozik odakint a parton, hogy valaki tanácsot adjon, mit tegyen vele.

- Ez a Cháteau Talbot: a márkából jobbra számítottam.

- Kitűnő bor.

- Azt hiszem, Washingtonban elrontották a szájízemet. A sok száraz Martinival. - Újra megkóstolta a borát. - Vagy mégis a maga hibája. Magát sohasem izgatja semmi, Emmanuel?

- Nos, hát egy kicsit izgat ez a gyászszertartás - észrevettem, hogy még az orgona is szólt, és az elhantolás még hátravan. Ez temérdek pénzbe kerülhet, és nem hiszem, hogy Davis akár egy árva vasat hagyatékozott volna. Mit gondol, az a szegény fogorvos fizetett mindezért, vagy talán barátaink a keleti világból? És ez az én szememben megengedhetetlen eljárás.

- Ez aztán sohase izgassa, Emmanuel. Majd fizet a hivatal. Titkos pénzalapokkal nem kell elszámolnunk.

Hargreaves odébb tolta a poharát. És megjegyezte: - Ez a Talbot nem lehet hetvenegyes évjáratú.

- Davis gyors reakciója engem is meglepett, John. Pontosan a testsúlya szerint végeztem a számítást, és a halálosnál kisebb adagot adtam be neki. Tudja, kérem, az aflatoxint még sohasem próbálták ki emberen, és én biztos akartam lenni benne, hogy sürgős esetben a megfelelő adagot alkalmazzuk. Meglehet, a mája már beteg volt.

- Hogyan adta be neki?

- Felugrottam hozzá egy italra, s ő valami szörnyű whiskyvel kínált meg, melyet White Walkernak nevezett. Az aromája teljességgel elnyomta az aflatoxinét.

- Adja Isten, hogy csakugyan a megfelelő halat fogta ki - sóhajtott fel Sir John Hargreaves.

3.

Daintry rosszkedvűen fordult be a St. James's Streetre, s amikor útban hazafelé a White Club előtt haladt el, a lépcsőkről egy hang köszöntötte. Daintry felnézett abból a csatornából, ahová a gondolatai lökték le. Felismerte az arcot, de egy pillanatra nem tudott nevet ragasztani rá, arra sem emlékezett, milyen körülmények között látta ezelőtt. Boffin, jutott eszébe. Buffer?

- Van magánál Máltai cukorka, öregem?

Találkozásuk jelenete a zavar rossz érzésével idéződött vissza.

- Nem ugrunk be egy gyors ebédre, ezredes?

Buffy képtelen név volt. Egészen bizonyos, hogy van a fickónak más neve is, de azt Daintry sohasem jegyezte meg. Elnézést kért: - Sajnálom. Vár otthon az ebédem. - S ez voltaképpen nem is

volt hazugság. Mielőtt elindult a Hanover Square-ra, kitett egy doboz szardíniát, és a tegnapi ebédből még maradt némi kenyér és sajt.

- Akkor jöjjön, igyunk egyet. Otthon az ebéd mindig megvár - hívogatta Buffy. Daintrynek nem jutott eszébe megfelelő kifogás, így hát csatlakozott hozzá.

Minthogy korán volt még, csupán két férfi tartózkodott a bárban. Buffyt mintha úgy ismerték volna itt, mint a rossz pénzt, minden lelkesedés nélkül üdvözölték. De Buffy ezzel láthatóan nem törődött. Kezének széles mozdulata még a csapost is köszöntötte. - Ez itt az ezredes. - A két vendég közönyös udvariassággal morgott Daintryre. - A nevét képtelen voltam megjegyezni - mondta Buffy - azon a vadászaton.

- Én se tudtam a magáét.

- Egyszer találkoztunk - magyarázta Buffy -, Hargreaves otthonában. Az ezredes is a szigbiz fiúk közé tartozik. James Bond és a többiek fajtája.

Az egyik férfi megjegyezte: - Iannak ezeket a könyveit képtelen voltam végigolvasni.

- Túlságosan szexi az én ízlésemhez - jegyezte meg a másik. - Csupa túlzás. Magam is becsülöm a jó toszást, éppúgy mint bárki, de a fontosságát azért nem szabad eltúlozni. Legalábbis nem annyira, mint manapság divat.

- Mit iszik? - kérdezte Buffy.

- Egy száraz Martinit - mondta Daintry ezredes, és visszaemlékezett rá, hogyan ismerkedett meg dr. Percivallal, ezért hozzátette: - Nagyon szárazat.

- Egy dupla adag nagyon szárazat, Joe, és egy dupla édeset. De csakugyan dupla legyen, öregem. Ne spóroljunk.

A kicsiny bárra süket csönd ereszkedett, hiszen mindegyikük valami másra gondolt - az egyik Ian Fleming regényére, a másik egy vadászatra vagy egy temetésre. Buffy szólalt meg: - Az ezredessel közös az ízlésünk. A Máltai cukorka.

Az egyik férfi kiszabadult külön gondolataiból, és közbeszólt:

- Máltai? Én jobban szeretem az Oki-csokit.

- Mi a fene az az Oki-csoki, Dicky?

- Sokféle színű, apró csokoládé. Persze mindegyik azonos ízű, de én, ki tudja miért, a pirosat és a sárgát szeretem. És nem bírom a lilát.

Buffy kezdett beszélni: - Figyeltem, ahogy az utcán jön, ezredes. Szépen elvitatkozgatott magával, ha nem haragszik ezért a megjegyzésért. Államtitok? Tulajdonképpen hová készült?

- Csak haza - felelte Daintry. - A közelben lakom.

- Elég lelombozottnak látszott. Mondtam is magamnak, komoly bajban lehet az ország. A szigbiz fiúk többet tudnak, mint mi.

- Egy temetésről jöttem.

- Remélem, nem közeli rokon?

- Nem. Valaki az irodából.

- Nos, az én szememben egy temetés mindig jobb, mint egy esküvő. Utálom az esküvőket. A temetés végleges. Az esküvő, nos, az csupán holmi balszerencsés állomás valami felé. Szerintem a válásokat kellene megünnepelni, bár igaz, hogy az is gyakran csak állomás, legtöbbször egy másik esküvő felé. Az emberek megszokásból nősülnek.

- Csak ne legyen olyan nagy a szád, Buffy - mondta az Oki-csoki híve, Dicky. - Már neked is eszedbe jutott egyszer. Mindenki hallott már a te házasságközvetítődről. Fene nagy szerencséd volt, hogy megmenekültél. Joe, adjon még egy Martinit az ezredesnek.

Daintry, aki úgy érezte, hogy elveszett egy csomó idegen között, fenékig ürítette az első poharat. S úgy beszélt, mint aki egy társalgási könyvből válogatja a mondatait, egy számára ismeretlen nyelven: - Én is részt vettem egy esküvőn. Nem is olyan régen.

- Megint valaki a szigbiz-ből? Úgy értem, a maguk embere?

- Nem. A lányomén. Férjhez ment.

- Szentséges Isten - kiáltott fel Buffy -, sohase hittem volna, hogy maga is közéjük tartozik. Úgy értem, a házasemberek csapatába.

- A fentiekből még nem következik - jegyezte meg Dicky.

A harmadik férfi, aki eddig alig hallatta a szavát, most közbeszólt: - Mit vagy olyan átkozottul fensőbbséges, Buffy? Egyszer magam is közéjük tartoztam, igaz, úgy rémlik, fene hosszú

idő telt el azóta. Az igazat megvallva, a feleségem kapatta rá Dickyt az Oki-csokira. Emlékszel arra a délutánra, Dicky? Elég nyomottan ebédeltünk, mert tulajdonképpen már sejtettük, hogy kenyértörésre kerül a sor otthon. Ekkor a feleségem megszólalt: „Máltai cuki - csak így, egyszerűen: - Máltai cuki... - ki tudja, miért. Gondolom, az jutott eszébe, hogy mégse ülhetünk ott némán. Nagyon sokat adott a látszatra.

- Őszintén szólva, erre nem emlékszem, Willie. Mintha már ősidők óta ismerném a Máltai cukorkát. Mindig azt hittem, hogy én fedeztem fel őket magamnak. Adjon még egy szárazat az ezredesnek, Joe.

- Nem kérek, ha meg nem sértem... Most már csakugyan indulnom kell haza.

- Ez az én rundóm - jelentette ki a Dickynek becézett férfi. - Töltsd tele a poharát, Joe. Temetésről jött. Szüksége van a szíverősítőre.

- A temetésekhez én már nagyon korán hozzáedződtem - közölte Daintry, miután hosszút kortyolt a harmadik száraz Martiniból, s ezen maga is meglepődött. Észrevette, hogy sokkal felszabadultabban beszél idegenekkel, mint egyébként, holott számára tulajdonképpen az egész világ idegenekből állt. Maga is szívesen fizetett volna egy menetet, de hiszen amazok klubjában volt. Nagyon baráti érzelmekre hangolódott irántuk, de - abban bizonyos volt, hogy az ő szemükben mégis idegen maradt. A kíváncsiságukat szerette volna felkelteni, bár annyi témáról kellett hallgatnia.

- Miért? Olyan sok haláleset fordult elő a családban? - kérdezte Dicky, a szesztestvér kíváncsiságával.

- Nem, nem erről van szó - mondta Daintry, és tartózkodását a harmadik Martiniba fojtotta. Ismeretlen okból egy vidéki vasútállomás idéződött fel benne, ahová több mint harminc esztendővel ezelőtt a szakaszával érkezett meg - Dunkirk után, egy esetleges német partraszállás esetére valamennyi útjelző táblát eltávolították. Daintry úgy érezte, mintha ismét egy súlyos csomagtól szabadult volna meg, melyet nagy zajjal a White Club padlójára dob le. - Tudják, kérem - mondta -, az édesapám lelkész volt, így hát gyerekkoromban nagyon sokat jártam temetésre.

- Ki hitte volna? - mondta Buffy. - Fogadtam volna, hogy katonacsaládból származik: tábornok fia, a régi gárdából vagy hasonló vezérürütől. Joe, a poharam utántöltésért ordít. De azért, persze, ha jobban meggondolja az ember, nagyon sokat megmagyaráz az, hogy a papa lelkész volt.

- Mit magyaráz meg? - kérdezte Dicky. Rejtelmes okból sértődöttnek látszott, és ez örök firtatásban jelentkezett. - A Máltai cukorkát?

- Nem, nem. A Máltai cukorka nem ide tartozik. Arról nem beszélhetek. Túlságosan hosszú ideig tartana. Én csak arra céloztam, hogy az ezredes, ugyebár, a szigbiz fiúkhoz tartozik, s bizonyos értelemben, ha jól végiggondoljuk, a lelkész se különb... Tudjátok, a gyónási titok meg efféle - voltaképpen a papság is afféle szigbiz szolgálat.

- Az édesapám nem volt római katolikus. Még csak nem is tartozott a református egyházhoz. Hajókáplánként kezdte. Az első háborúban.

- Az első háború - vágott közbe a Willie nevű morcos férfi, aki már egyszer nős is volt - Káin és Abel között zajlott le. - S oly határozottan közölte álláspontját, mintha egy reménytelen vitát próbálna lezárni.

- Willie apja is lelkész volt - magyarázta el Buffy. - Nagykutya. Püspök, szemben a hajókáplánnal. Adu ász.

- Apám részt vett a jütlandi csatában - jelentette be Daintry. Nem hencegésből említette, nem azért, hogy Jütlandot dobja be egy püspökség ellen. Mindössze egy újabb emlék ötlött az eszébe.

- Tegyük hozzá, nem mint katona. Így hát mit se számít, nem igaz? - vágta rá Buffy. - Nem vett részt Káin és Ábel csatájában.

- Maga nem elég öreg ehhez - mondta Dicky. Szavaiból a gyanakvás áradt, a poharából kortyolgatott.

- Akkor apám még nem volt nős. A háború után vette el anyámat. A húszas években. - Daintryben felderengett, milyen abszurddá válik a beszélgetés. Az ital mint afféle igazságszérum hatott rá. Észrevette, hogy túl sokat beszél.

- A papa elvette a mamát? - kérdezte élesen Dicky, mint egy kihallgató.

- Persze hogy elvette. A húszas években.

- Él még az anyja?

- Mindketten rég meghaltak. Most már csakugyan mennem kell. Tönkremegy az ebédem - tette hozzá Daintry, és a tálcára kitett szardíniákra gondolt. Az az érzése, hogy barátságos idegenek között van, elpárolgott. A beszélgetés azzal fenyegette, hogy kellemetlenre fordul.

- És mi köze van mindennek a temetéshez? Miféle temetésről van szó?

- Ne törődjön Dickyvel - nyugtatta Buffy. - A kihallgatás a szenvedélye. A háború alatt az MI5-nél szolgált. Tölts italt, Joe. Az ezredes már elmesélte, Dicky. Valami ágrólszakadt fickóé az irodából.

- Aztán tisztességesen elföldelték?

- Nem, nem. Én csupán a szertartásra mentem. A Hanover Square-ra.

- Akkor biztosan a St. George's-ban - állapította meg a püspök fia. S úgy nyújtotta át a poharát Joe-nak, mint egy áldozati kelyhet.

Jó időbe tellett, amíg Daintry megszabadult a White bárjából. Buffy egészen a lépcsőig kísérte ki. Egy taxi haladt el mellettük. - Tessék, láthatja maga is - mondta Buffy. – Buszok, a St. James'sen. Senki sem lehet biztonságban. - Daintrynek fogalma sem volt róla, mire céloz. Amikor továbbsétált az utcán a királyi palota felé, érezte, hogy többet ivott, mint az elmúlt évek alatt bármikor is a nap ezen szakában. Ezek kedves fiúk voltak, de az ember legyen óvatos. Túlságosan sokat fecsegett. Az apjáról, az anyjáról. Elsétált Lock's kalapüzlete mellett, túlment az Overton-éttermen is, és megállt a Pall Mall sarkának járdáján. Túlment a célján - de szerencsére időben észrevette. Sarkon fordult, és lakásának bejárata felé irányította lépteit, ahol az ebédje várta.

Megvolt még a sajt és a kenyér, valamint a doboz szardínia, melyet még fel sem bontott. Nem volt különösebb kézügyessége, és a szardíniásdoboz bádogjának kicsiny füle letört, mielőtt még egyharmadáig felnyitotta volna. Ennek ellenére sikerült, igaz, darabokban, kihalásznia egy villával a szardíniát. Nem volt éhes - beérte ennyivel. Azon habozott csupán, hogy annyi száraz Martini után igyék bármit is: végül egy üveg Tuborgra esett a választása.

Az ebédje alig négy percig tartott, de hosszabbnak rémlett, annyit gondolkodott közben. A gondolata is úgy dülöngélt, mint a részeg emberé. Először eszébe jutott dr. Percival és Sir John Hargreaves, amint a szertartás végeztével előtte lépdelnek az utcán, fejük összehajol, mint az összeesküvőké. Azután Davis jutott eszébe. Nem mintha személyes vonzalmat érzett volna Davis iránt, de a halála nyugtalanította. És hangosan vetette oda az egyetlen jelenlevő tanúnak, mely történetesen a villáján egyensúlyozott szardínia farka volt: „Az esküdtszék ilyen bizonyíték alapján sosem ítéli el.” Ítélet? Nem volt rá semmi bizonyítéka, hogy Davis nem halt meg természetes halállal, hiszen ezt igazolta a boncolási jegyzőkönyv is - a májzsugort általában természetes halálnak nevezik. Megpróbált visszaemlékezni rá, mit mondott neki dr. Percival a vadászat éjszakáján. Azon az éjszakán is túlságosan sokat ivott, mint ma délelőtt is, mert mindig kényelmetlenül érezte magát olyan emberek társaságában, akiket nem értett meg, és Percival hívatlanul tolakodott a szobájába, telebeszélni a fejét azzal a Nicholson nevű festővel.

Daintry hozzá sem nyúlt a sajthoz; az olajos tányérral együtt vitte vissza a konyhába - azaz a teakonyhába, ahogy a mai divat szerint nevezik -, melybe egyszerre csak egyetlen személy fért.

Az alagsori konyha hatalmas méreteire emlékezett vissza - Suffolk isten háta mögötti lelkészlakából oda vetődött partra az apja a jütlandi csata után. És eszébe jutottak Buffy odavetett szavai a gyónásról. Az apja sohasem értett egyet a gyónással, s azzal sem, hogy a szomszédos egyházközség szüzességi fogadalmat tett presbiteriánus papja gyóntatószéket helyezett el a templomban. A gyónások, ha egyáltalában a fülébe jutottak, mindig másodkézből, mert az emberek nemegyszer meggyóntak az anyjának, akit nagyon szerettek a faluban, s ő is hallgatta, ahogyan az anyja továbbadja ezeket a gyónásokat az apjának, minden alantasság, rosszindulat vagy kegyetlenség kiszűrésével: - Szerintem neked is tudnod kell, mit vallott be nekem Mrs. Baines tegnap...

Daintry hangosan beszélt - s ez egyre gyakoribb szokása volt - a konyha mosogatójához: „Davis ellen nem volt elegendő bizonyíték.” A bűnbeesés szégyenében marasztalta el magát férfikorának alkonyán, visszavonulás előtt ugyan mitől vonul vissza? Legfeljebb az egyik magányt cseréli el a másikra. Visszavágyott a suffolki lelkészházba. Szeretett volna a sosem virágzó babérral szegélyezett, hosszú, gyomverte úton végigsétálni, és belépni a kapun. Még az előszoba is nagyobb volt, mint az ő egész lakása. Baloldalt megannyi kalap lógott a fogason, s jobbra egy rézkagyló

tartotta az esernyőket. Áthaladt az előszobán, és nagyon halkan benyitott a szemközti ajtón: meglepte a szüleit, akik kéz a kézben ültek a bútorkretonnal bevont pamlagon, mert azt hitték, magukban vannak. „Beadjam a lemondásomat? - kérdezte tőlük. - Vagy kivárjam a nyugdíjat?" Biztosra vehette előre is, hogy a felelet mindkettejük részéről nemleges lesz; apjától azért, mert a cirkáló kapitánya az ő szemében a királyok isteni jogával rendelkezett - honnan tudhatná a helyes döntést az ő fia jobban, mint elöljáró tisztje; és az anyjától - nos, ha a faluban egy lány összeveszett gazdájával, mindig azt tanácsolta neki: „Ne siesd el, nem olyan könnyű másik helyet találni." Az apja, az extengerész káplán, aki a kapitányában és istenében egyképpen hitt, azt kínálta volna fel neki, amit keresztyéni válasznak vélt; az anyja pedig a gyakorlati és világias feleletet. Miért lenne neki nagyobb kilátása másik állásra, mint egy cselédnek a kicsiny faluban, ahol ők éltek?

Daintry ezredes visszament a nappali szobába, s elfeledkezett róla, hogy magával cipeli az olajos villát. Hosszú évek óta először birtokában volt a lánya telefonszáma - az esküvő után egy nyomtatott névjegyen küldte el neki. Lánya hétköznapi életével ez volt az egyetlen kapocs. Talán, jutott eszébe, meghívathatná magát vacsorára? Nem ő sugallná ezt, de ha történetesen a lánya hívná…

Nem ismerte fel a hangot a vonal túloldalán. Megkérdezte: - A 67-31-075-tel beszélek?

- Igen. Kit keres? - Egy férfi beszélt - egy idegen. Idegességében cserbenhagyta a névmemóriája.

Azt mondta: - Mrs. Cluttert.

- Rossz számot hívott.

- Elnézést - letette a kagylót. Természetesen helyesbítenie kellett volna: úgy értem, Mrs. Clough-t - de már elkésett. Az idegen; jutott eszébe, a veje volt.

4.

- Megbocsátottad, ugye - kérdezte Sarah -, hogy nem tudtam elmenni?

- Igen. Persze hogy igen. Magam sem tudtam - Mullerral volt megbeszélésem.

- Attól féltem, hogy nem érek haza, mire Sam visszajön az iskolából. Kérdezősködni kezdett volna, merre jártam.

- Előbb-utóbb úgyis meg kell tudnia.

- Igaz, de ráérünk még. Sok ember jelent meg?

- Nem sok, Cynthiától tudom. Watson ott volt, persze, mint az alosztály feje. Dr. Percival. C. Tisztességes dolog volt C.-től, hogy megjelent. Davis igazán nem számított a még fontos emberei közé. Aztán ott volt az unokatestvére; Cynthia abból jött rá, hogy az az unokatestvére, mert fekete gyászszalagot viselt.

- S mi történt a szertartás után?

- Nem tudom.

- Úgy értem a holttesttel?

- Ó, azt hiszem, kivitték Golders Greenbe elhamvasztani. Arról a család dönt.

- Az unokatestvér?

- Igen.

- Nálunk különb temetés járja Afrikában - jegyezte meg Sarah.

- Nézd, ahány ország, annyi szokás.

- Mégis a tiéteket nevezik a régi civilizációnak.

- Igaz, csak a régi civilizációk nem a gyász mély együttérzéséről nevezetesek. De azért a rómaiaknál mi sem vagyunk rosszabbak.

Castle felhajtotta a whiskyjét. Bejelentette: - Felmegyek, és öt percig felolvasok Samnek, különben még azt hinné, hogy valami baj van.

- Esküdj meg, hogy egy szót sem szólsz róla - kérte Sarah.

- Nem bízol bennem?

- Dehogynem bízom, de... - ez a „de" elkísérte a lépcsőn. Túlságosan hosszú ideig élt megannyi „de"-vel megbízunk magában, de... Daintry, aki átvizsgálja az aktatáskáját, Watfordban az az idegen ellenőrizte az állomáson, hogy egyedül érkezett-e a találkozóra Borisszal. Még Borisz is. Elgondolkodott: lehetséges-e, hogy egy szép napon az élet olyan egyszerű lesz, mint

gyermekkorában, és egy életre végezhet a „de”-vel, és magától értetődően megbízik benne mindenki, ahogy Sarah bízik bennem - s talán Sam is?

Sam már várt rá, fekete arca a tiszta párnán nyugodott. Aznap cserélhettek ágyneműt, mert a kontraszt oly erős volt, mint a Black and White whisky hirdetése. - Hogy mennek a dolgok? - kérdezte Castle, mert nem jutott eszébe más, erre pedig Sam nem felelt - neki is különbejáratú titkai voltak.

- Mi történt az iskolában?
- Minden rendben.
- Milyen órák voltak ma?
- Matek.
- Azzal hogy állunk?
- Minden rendben.
- Mi volt még?
- Angol doli...
- Dolgozat. Hogy ment?
- Rendben.

Castle érezte, hogy közeleg az idő, amikor örökre elveszti ezt a gyereket. Minden egyes „minden rendben” úgy érte a fülét, mint egy távoli robbanás, mely a köztük épített hidakat repíti a levegőbe. Ha megkérdezné Samet, megbízol bennem? - talán azt válaszolná - igen, de...

- Felolvassak neked?
- Igen, kérlek.
- Melyiket olvassam?
- Azt a könyvet a kertről.

Castle egy pillanatra tanácstalan maradt. Végignézte az egyetlen polcot, melyen az ütött-kopott könyveket két, Bullerhoz hasonlító porcelán kutya támasztotta. Néhány könyv még az ő óvodás korából származott; a többi javát is ő választotta, mert Sarah későn kapott rá az olvasásra, s a könyvei felnőtt olvasmányok voltak. Leemelt egy verseskönyvet, melyet gyermekkorából őrzött meg. Nem volt vérségi kötelék Sam és közte, nem volt biztosíték, hogy közös az ízlésük, de ő mindig reménykedett, hogy még egy könyv is hidat épít. Találomra nyitotta ki a könyvet, vagy talán úgy hitte, ám olyan egy könyv, mint a homokösvény, mely megőrzi a léptek lenyomatát. Az elmúlt két esztendőben számtalanszor olvasott ebből Samnek, de a saját gyermekkorának lábnyoma igencsak mélyre süllyedt, így a könyv annál a költeménynél nyílt ki, melyet hangosan még sohasem olvasott fel. Egy-két sor után döbbent rá, hogy csaknem kívülről tudja. A gyerekkorban olvasott versek, állapította meg, jobban formálják az ember életét, mint akármelyik szentírás.

Előttünk a határ sötétlő árnya,
Utunk faág állja, arcunkba csap,
A kert falának résén át kimászva
Megyünk, mert vár a folyó, vár a part.

- Mi az a határ?
- Ahol véget ér az egyik ország, és kezdődik a másik. - Ahogy kimondta, nagyon bonyolult meghatározásnak rémlett, de Sam elfogadta.
- És mi az a bűn, amelyre nincs kegyelem? A kémkedés?
- Nem, nem a kémkedés. A mesebeli kisfiúnak megparancsolták, hogy ne hagyja el a kertet, és...
- Ki parancsolta neki?
- Az apja, vagy talán az anyja.
- S ez olyan nagy bűn?
- Ezt már régen írták. Az emberek akkor szigorúbbak voltak, különben sem gondolták komolyan az egészet.
- Mindig azt hittem, hogy gyilkolni bűn.
- Nos, igen, a gyilkosság csúnya dolog.
- Olyan, mint kiszökni a kertből?

Castle bánni kezdte, hogy épp erre a költeményre bukkant rá, hogy éppen saját hosszú útjának ebbe a meghatározott lábnyomába lépett bele. - Akarod, hogy továbbolvassak? - előre átfutott néhány sort; eléggé ártalmatlannak látszottak.

- Ne ezt. Ezt én nem értem.
- Nos, akkor melyiket?
- Arról az emberről...
- A lámpagyújtogatóról?
- Nem, nem arról.
- Mit csinál az az ember?
- Nem tudom. Sötétben van.
- Ebből nehéz rájönni. - Castle a lapokat forgatta, kereste a sötétben bujkáló embert.
- Lovagol.
- Ez lenne az?
Castle olvasni kezdett.
- Igen, ez az.

Mikor a csillagnép aludni tér,
mikor fogyóban a hold,
körülötte süvít a szél,
egy férfi lovagol.
Kialszik a tűz, messze a part,
hová s merre-tart, hová s merre tart?

- Folytasd. Miért álltál meg?
Mikor esengve sírnak mind a fák,
hajó örvénybe merül,
az úton csattogó paták,
ott vágtat egyedül.
Vágtat, visszafogja lovát,
vágtat utána az úton tovább.
- Ez az. Ezt szeretem a legjobban.
- Egy kicsit ijesztő - mondta Castle.
- Épp ezért szeretem. Harisnyaálarcot is visel?
- A vers nem mondja, Sam, hogy ez egy rabló.
- Akkor miért járkál ki és be a házból? Fehér arca van, mint neked és Mr. Mullernak?
- Azt se mondja a vers.
- Szerintem fekete, koromfekete, éjfekete.
- Miért?
- Mert szerintem minden fehér ember fél tőle, és bezárkóznak a házukba, amikor megjelenik egy hajlított késsel, hogy elmesse a torkukat. Lassan nyiszálja - tette hozzá élvezettel.

Sam még sohasem látszott ilyen feketének - állapította meg Castle. Óvó mozdulattal ölelte át, de a szívében felgyülemlett, már dolgozni kezdő vadságtól és bosszúvágytól ő aligha óvhatja meg a gyermeket.

Visszament a dolgozószobájába, kinyitotta a fiókját, s elővette Muller feljegyzéseit. Ez volt a címe: „A végső megoldás.” Muller egyáltalában nem riadt vissza attól, hogy német fülbe súgja ezt a kifejezést, s a megoldást, ez is nyilvánvaló volt, nem vetették el - még mindig vita tárgyát képezte. Kényszeresen ugrott be Castle-nak ugyanaz a kép - a haldokló gyermek és a keselyű.

Castle nekiült, és gondosan lemásolta Muller jegyzeteit. Még azzal se törődött, hogy a gépírással bajlódjon. Az írógép személytelensége, ahogy azt a Hiss-ügy elárulta, nagyon is kétséges, s neki különben sem állt szándékában holmi hétköznapi elővigyázatossággal dolgozni. Ami a könyvrejtjelezést illeti, utolsó üzenetében attól is elbúcsúzott: „Isten vele.” Most, hogy leírta: „Végső megoldás” - és a következő szavakat is pontosan másolta, először életében teljesen azonosította magát Carsonnal. Ilyen esetben Carson a teljes kockázatot vállalta volna, mert ő, ahogy egyszer Sarah kifejezte: „nagyon messzire elment.”

5.

Hajnali kettőkor Castle még mindig ébren volt, és Sarah sikoltása riasztotta: - Nem! - kiáltotta az asszony. - Nem!

- Mi történt? Felelet nem volt, de amikor lámpát gyújtott, észrevehette, hogy Sarah szeme tágra nyílt a rémülettől.

- Megint lidércnyomás. De csak egy lidércnyomás.

Az asszony így felelt: - Szörnyű volt.

- Meséld el. Az az álom, amit gyorsan elmesélnek, mielőtt elfelejtik, sohasem tér vissza. - Castle érezte, hogyan remeg mellette az asszony. Rá is átragadt a félelem. - Csak egy álom, Sarah, meséld el! Szabadulj meg tőle.

Az asszony mesélni kezdett: - Vasúti kocsiban ültem. Elindult. Te ott álltál a peronon. Magamra maradtam. A jegyek nálad voltak. Sam is veled maradt. Nem is törődött velem. Én meg azt se tudtam, merre indultunk el. A szomszéd fülkéből már hallottam a kalauzt. Rádöbbentem, hogy rossz fülkébe szálltam - fehéreknek volt fenntartva.

- Most, hogy elmesélted, már nem tér vissza az álom.

- Tudtam, mit mond a kalauz: Takarodj innen! Mit keresel itt? Ez a fehérek kupéja.

- Csak álom volt, Sarah.

- Persze. Tudom. Sajnálom, hogy felébresztettelek. Szükséged van az alvásra.

- Egy kicsit hasonlított Sam álmaihoz. Emlékszel?

- Sam meg én nagyon tudatában vagyunk a színünknek, nem igaz? Még álmunkban is kísért minket. Néha az jut az eszembe, vajon nemcsak a színemért szeretsz-e? De ha fekete lennél, nem tudnál szeretni egy fehér asszonyt, csak azért, mert fehér, ugye?

- Nem. Én nem vagyok a hét végén Swazilandban szórakozó dél-afrikai. Évekig ismertelek már, mielőtt beléd szerettem. Lassan történt. Azokban a hónapokban, amikor titokban együtt dolgoztunk. Én úgynevezett diplomata voltam, betonbiztos helyzetben. Minden kockázatot te vállaltál. Nem voltak rémálmaim, de gyakran hevertem éberen, azon tűnődve, vajon megjelensz-e a következő találkozón, vagy már eltűntél, és soha nem fogom megtudni, mi lett veled. Legfeljebb egy üzenet érkezik valaki mástól, azzal, hogy ez a vonal megszűnt.

- Szóval, a vonal aggasztott.

- Nem. Csak az kínzott, hogy mi történhet veled. Már hónapok óta szerettelek. Tudtam, nem élem túl, ha eltűnsz. Most már túl vagyunk a veszélyen.

- Ebben biztos vagy?

- Persze, egészen biztos. Az elmúlt hét év nem bizonyította be neked?

- Nem abban kételkedem, hogy szeretsz-e, hanem abban, hogy csakugyan túl vagyunk a veszélyen?

Erre a kérdésre nem volt könnyű a válasz. Az utolsó rejtjeles üzenet, a végén az az „Isten vele” korai volt, s a választott szakasz: „felemeltem a kezemet, s megmutattam, hogy újra visszahull” - Remus bácsi világában nem hordozta a szabadság üzenetét.

ÖTÖDIK RÉSZ

Első fejezet

1.

Mire Castle kilépett a telefonfülkéből, besötétedett már a novemberi ködtől és a szitáló esőtől. Egyetlen jelzésére sem érkezett válasz. Az Old Compton Streeten az ifjabb Halliday kétséges üzelmeit jelző homályos, vörös fény „Könyvek” cégtáblája nem villogott olyan kihívóan a tükröző járdán; a szemközti üzletben az idősb Halliday, szokása szerint, energiatakarékosságból egyetlen lámpakörte alatt görnyedt. Amikor Castle belépett az üzletbe, az idős ember fel sem emelte

a fejét, s úgy kattintotta fel egyetlen mozdulattal a divatjamúlt klasszikusok polcait szegélyező lámpasort.

- Nem pazarolja a villanyt - jegyezte meg Castle.

- Á! maga az, uram! Igen, a magam szerény módján így támogatom a kormány programját. Öt óra után amúgy sem tér be ide túlságosan sok komoly vevő. Néhány szemérmes eladó, de a könyveik ritkán vannak jó állapotban, így hát csalódást okozva kell elküldenem őket; azt képzelik, hogy minden száz évnél öregebb könyv eleve érték. Elnézést kérek, uram, hogy késett a Trollope, ha ezért jött hozzám. Nehézségbe ütközött előteremtenem a második példányt: az a baj, hogy adta a televízió, még a zsebkiadás is elfogyott.

- Most már nem sürgős. Elég lesz egyetlen példány. Azért jöttem be. A barátom külföldre költözött.

- Hiányozni fognak az irodalmi esték, uram. Épp a minap meséltem a fiamnak...

- Nem furcsa, Mr. Halliday, hogy én még sohasem találkoztam a fiával? Odaát van? Eszembe jutott, hogy beszélhetnék vele néhány feleslegessé vált könyvemről. Túlságosan öreg vagyok már a curiosák élvezetéhez. Az öregség, erre fogom. Bent találom hát?

- Nem, uram, most nem. Az igazat megvallva, egy kis bajba keveredett. Túlságosan jól ment az üzlet. A múlt hónapban egy újabb üzletet nyitott Newington Buttsban, és az ottani rendőrség sokkal kevésbé megértő, mint az itteni vagy, ha megengedi a cinikus megjegyzést, drágább. Az egész délutánját a szabálysértési bíróságon töltheti, a sok ostoba képes újság miatt, és még mindig nem érkezett vissza.

- Remélem, hogy az ő kellemetlenségeiből nem háramlik át magára semmi, Mr. Halliday.

- Ó, Istenem, semmi. A rendőrség nagyon megértő. Néha már arra gondolok, hogy sajnálnak engem azért, mert ilyen üzletbe kezdett a fiam. Hiába magyarázom nekik, ha ma lennék fiatal, magam is ugyanilyen üzletet nyitnék. Csak kinevetnek.

Castle mindig furcsállotta, hogy „azok” ilyen kétséges összekötőt választottak, mint a fiatal Halliday, akinek az üzletét bármely pillanatban átkutathatja a rendőrség. Meglehet, persze, jutott eszébe, hogy ez kétszeres átejtés. A pornócsoportot aligha képezték ki a hírszerzés rejtelmeiben. Az is lehetséges, hogy az ifjabb Halliday éppoly kevéssé tudta, mint az apja, mire használják fel őt. És pontosan ezt akarta most felderíteni Castle, hiszen megpróbálja rájuk bízni azt, ami nem kevesebb volt, mint az élete.

Átnézett az utca túloldalára, a bíbor cégtáblára és a kirakatba kitett leánymagazinokra, s próbálta megérteni azt a különös érzelmi felindulást, mely a kockázat nyílt vállalására ösztönözte. Borisz bizonnyal nem helyeselné, de most; hogy „nekik” elküldte utolsó jelentését és lemondását, ellenállhatatlan kényszert érzett arra, hogy élőbeszéddel üzenjen, a titkos postaládák, a könyvrejtjelek és a nyilvános telefonok bonyolult jelzéseinek közbeiktatása nélkül.

- Nem is sejti, mikorra térhet vissza? - kérdezte Mr. Hallidaytől.

- Nem, uram. Nem állhatnék én a szolgálatára?

- Nem, nem, nem akarom magát igénybe venni. - Az ifjabb Hallidaynek vészjelzést leadni nem kapott telefoncsöngetés-kódot. Oly gondosan tartották őket egymástól távol, hogy Castle néha már arra gyanakodott: egyetlen találkozásukat végveszély esetére időzítették.

Azt kérdezte Castle: - Nincs vétetlenül a fiának egy vörös Toyotája?

- Nincs, de néha az enyémet használja, vidéki útra kiárusításokra jár vele, uram. Időnként segít nekem, mert én már nem jutok el mindenhová oly könnyedén, mint azelőtt. Miért kérdezi?

- Mintha az üzlet előtt láttam volna egyszer.

- Az nem lehetett a miénk. Városban sohasem használjuk. A rengeteg közlekedési dugóban nem gazdaságos. A kormányprogram mindenkit takarékoskodásra kötelez.

- Nos, remélem, a szabálysértési bíróság nem lesz vele túlságosan szigorú.

- Ez kedves vigasz, uram. Megmondom neki, hogy kereste.

- Történetesen egy feljegyzést hoztam magammal, amelyet, kérem, adjon át neki. Ne felejtse, bizalmas. Nem szeretném, ha bárki tudomására jutna, milyen könyveket gyűjtöttem fiatalkoromban.

- Megbízhat bennem, uram, hiszen még sohasem okoztam csalódást. És Trollope?

- Felejtse el a Trollope-ot!

A Euston-állomáson Castle Watfordig váltott jegyet - nem akarta felmutatni Berkhamstedig szóló bérletét. A jegykezelők könnyebben emlékeznek a bérletesekre. Hogy a gondolatait lekösse, olvasni kezdte a vonaton a reggeli lapot, melyet a szomszédos ülésen felejtettek. Egy interjút közölt egy híres filmszínésszel, akit ő még sohasem látott (a berkhamstedi mozit játékteremmé alakították át). A színész, ahogyan a szövegből kivette, másodszor nősült. Vagy már harmadszor? Egy korábbi interjúban évekkel előbb azt vallotta a riporternek, hogy soha többé nem nősül. Így hát megváltoztatta a véleményét? - kérdezte a pletykaújságíró szemérmetlenül.

Castle az utolsó sorig elolvasta az interjút. Lám, egy ember, aki életének legtitkosabb ügyeiről nyíltan mer beszélni. „Nagyon szegény voltam, amikor elvettem az első feleségemet. Nem értett meg engem… és a szexuális kapcsolatunk is tönkrement. Naomival egészen más a helyzet. Naomi megérti, hogy amikor kimerülten érkezem meg a filmgyárból... szükségünk van arra, hogy egy hét szabadságot kettesben töltsünk el valamilyen csöndes helyen, mint St. Tropez, és kiszellőzzünk.” - Képmutató lennék, ha kárhoztatnám érte - gondolta Castle. - Én is beszélni fogok, ha megtalálom Boriszt: elérkezik a pillanat, amikor az embernek muszáj beszélnie.

Watfordnál gondosan követte a bevált szokást: tétovázott a buszmegállónál, majd továbbsétált, és a következő sarkon ellenőrizte, nem követik-e. Elérkezett a kávéházig, de nem ment be, hanem egyenest továbbindult. Legutóbb a kibomlott cipőfűzőjű férfi kalauzolta, de most nem volt senki, aki vezesse. Vajon balra vagy jobbra fordult akkor a saroknál? Watfordnak ezen a környékén az egyik utca olyan, mint a másik - megszólalásig hasonló, nyeregtetős házak sora, kis előkerttel, melyekben most a gondozott rózsafákról csöpögött a nedvesség - az egyik házat a másikhoz egyetlen kocsira méretezett garázsok kapcsolták.

Találomra fordult be balra, majd jobbra, de mindig ugyanazokhoz a házakhoz, ugyanazokhoz az utcákhoz, ugyanazokhoz a sarló alakú benyílókhoz érkezett, s mintha a nevek hasonlósága is őt csúfolná - Babér út, Tölgyes út, Csalitos - jelentésük egybecsengett azzal, amit ő keresett: Tölgyfa-kilátó. Tétovázását nemsokára észrevette egy rendőr is, és megkérdezte, miben segíthet. Muller eredeti jegyzetei úgy húzták a zsebét, mint egy pisztoly; elutasította a segítséget azzal, hogy csupán bérbe adó házat néz. A rendőr elmagyarázta, hogy kettőt is talál balra, két vagy három sarokkal tovább, és a véletlen folytán a harmadik forduló elvezette a Tölgyfa-kilátóhoz. A házszámra nem emlékezett, de az utcai lámpa a bejárat fölötti máriaüvegre vetette fényét, s erről ráismert. Egyetlen ablak sem világított, s bár a helyzet nem sok jóval kecsegtetett, mégis közelhajolt, s ki tudta olvasni az „...itás Rt.” csonka névtábláját: becsöngetett. Valószínűtlen volt, hogy Borisz otthon legyen ilyenkor; még tán az is, hogy egyáltalában Angliában tartózkodik. Castle megszakította velük a kapcsolatot, miért üzemeltessenek hát egy veszélyes csatornát? Másodszor is megnyomta a csengőt, de senki sem jelentkezett. Ebben a pillanatban még Ivánnak is megörült volna, aki pedig zsarolni próbálta. Nem maradt hát - szó szerint értve - senki, akinek beszélhetett volna.

Jövet egy telefonfülke mellett haladt el, most oda tért vissza. Átellenben, egy elfüggönyözetlen ablakban, egy késői teához vagy korai vacsorához készülődő családot pillanthatott meg; az atya két serdülőkorú gyermekével, egy fiúval és egy lánnyal az asztalhoz ült, az anya belépett, tálcán az ételekkel, az apa pedig, úgy látszott, a háziáldást mondta el, mert a gyermekek lehajtották a fejüket. Gyerekkorából emlékezett a szokásra, de azt hitte, hogy mindez már kiment a divatból - ezek itt talán római katolikusok, akik alighanem még mindig őriznek némely szokásokat. Castle megpróbálta feltárcsázni az utolsó számot, amely megmaradt, a számot, melyet csak végveszély esetén szabad használni, meghatározott időközönként visszahelyezve a kagylót - ezt az óráján ellenőrizte. Ötször tárcsázott, a telefont nem vették fel, erre elhagyta a fülkét. Mintha ötször is hangosan sikoltott volna segítségért az elhagyatott utcán - s nem tudhatta, vajon meghallották-e. Meglehet, utolsó jelentése után örökre megszakították a kapcsolatfelvétel minden vonalát.

Átnézett az utca túlfelére. Az apa tréfálkozhatott, az anya helyeslően mosolygott, s a lány rákacsintott a fiúra, mintha azt mondaná: „Megint rájött az öregre.” Castle elindult az utcán az állomás felé - senki sem követte, senki sem nézett ki egy ablakon, ahol elhaladt, és senki se jött szembe. Láthatatlannak érezte magát, mint akit idegen világba dobtak le, ahol nem él más emberi lény, aki testvéreként ismerhetné fel őt.

A Csalitos nevezetű utca végén egy csúf templom előtt állt meg: olyan új volt, mintha egyetlen éjszakán húzták volna fel csillogó tégláit egy Építs magad-játékból. Bent égett a villany, és

a magányosságnak ugyanaz az érzése, amely Hallidayhoz hajtotta el, becsalogatta a templomba. A rikítóan ízléstelen oltár és az érzelmes szobrok sora elárulta, hogy a templom római katolikus. Itt nem sorakozott a polgári hivők robusztus csapata, akik vállt vállhoz vetve, a távoli zöld hegyekről énekelnek. Csupán egyetlen ember szendergett, esernyője nyelére dőlve, az oltár közelében, és két asszony, akik egyforma sötét öltözékükben testvérek is lehettek, egy gyóntatószékhez hasonló alkotmány előtt várakozott. A függöny mögül egy esőkabátos nő jött ki, és egy esőkabát nélküli ment be. Mint egy időjárást jelző házba, mely esőt jósol. Castle a közelükben ült le. Fáradt volt, az óra már régen elütötte a tripla J. & B. whiskyre hívó időt. Sarah már biztosan nyugtalan. Castle a fülkéből kihallatszó halk susogást a nyílt, tartózkodás nélküli beszéd növekvő vágyával hallgatta, hét esztendő felgyülemlett hallgatásával a szívében. Boriszt, jutott eszébe, véglegesen hazarendelték, soha többé nem szólhatok senkihez - kivéve, persze, ha a vádlottak padján végzem. Ott megtehetem, ahogy mondják, a „vallomásomat" - zárt tárgyaláson, persze, a tárgyalást zárt ajtók mögött rendezik.

Kijött a második asszony, és bement a harmadik. A másik kettő gyorsan megszabadult titkaitól - zárt tárgyaláson. Más-más oltár előtt térdepeltek le, a jól végzett munka önelégült arckifejezésével. Amikor a harmadik asszony felbukkant, senki sem várt már, csak ő. Az öregember is felébredt, és kikísérte az egyik asszonyt. A pap függönyének hasítékán át egy hosszúkás, sápadt arc körvonala látszott, és torokköszörülés küzdött a novemberi nyirkossággal. Mindenáron beszélnem kell - gondolta Castle -, hát miért ne beszélnék? Egy pap megőrzi a titkot. Borisz is azt mondta végtére: - Jöjjön csak, amikor úgy érzi, hogy beszélnie kell. Az a kisebbik kockázat, biztatta egyszer Borisz, de ő arról meg volt győződve, hogy Borisz örökre eltűnt. A beszéd gyógymód volt - lassan indult a fülkébe, mint a beteg, aki zaklatottan érkezik a lélekgyógyászhoz, az első kezelésre.

Egy beteg, aki nem ismerte a házirendet. Behúzta maga mögött a függönyt, és tétován álldogált a szűk homályban. Hogyan kezdje? A kölni enyhe illatát bizonnyal az egyik távozó asszony hagyta itt. Egy zsalu nyílt ki, és Castle metszett arcélt látott, mint egy színpadi detektívét. Az arcél köhögött, majd suttogott valamit.

Castle szólalt meg: - Beszélni szeretnék önnel.

- Miért áll itt így? - kérdezte az arcél. - Nem hajlik a térde?

- Én csak beszélni akarok magával.

- Magának nem velem van beszélnivalója - mondta a profil. Kit-kat, kit-kat zaja hangzott. A férfi rózsafüzért morzsolt az ölében, mintha keleti gyöngyök láncát. - Magának itt Istennel van beszélnivalója.

- Nem, nem. Én csak beszélgetni jöttem.

A pap rosszkedvűen nézett rá. Véraláfutásos volt a szeme. Castle úgy érezte, hogy baljós véletlenek összjátéka folytán a magány és a némaság ugyanolyan áldozatára bukkant, mint ő maga.

- Térdelj le, fiam, miféle katolikus vagy te?

- Nem vagyok katolikus.

- Akkor mi dolgod itt?

- Beszélgetni szeretnék, ennyi az egész.

- Ha hittanórákat akar venni, hagyja meg a nevét és a címét a plébánián.

- Nem kell a hittanóra.

- Fecsérled az időmet - szólt rá a pap.

- A gyónási titok nem vonatkozik a nem katolikusokra?

- Ezt kérdezd meg a saját egyházad papjától.

- Nekem nincs egyházam.

- Akkor, szerintem, orvosra van szükséged - mondta a pap.

Egy rántással behúzta a zsalut, és Castle is kiment a fülkéből. Egy abszurd cselekedet abszurd befejezése - gondolta. Hogyan képzelhette, hogy megérti ez az ember, ha egyáltalán beszélni hagyja? Túlságosan hosszú történetet kellett volna elmesélnie, mely számtalan esztendővel ezelőtt egy távoli országban kezdődött.

2.

Sarah jött elébe, amikor az előszobában felakasztotta a kabátját. Megkérdezte: - Történt valami?

- Semmi.

- Eddig mindig telefonáltál, ha ilyen későig maradtál.

- Ó, összevissza szaladgáltam, kerestem néhány embert. Egyiküket sem találtam. Úgy látszik mindenki hosszú víkendre ment.

- Kéred előbb a whiskydet? Vagy azonnal vacsorához ülsz?

- Whiskyt. Nagy adagot kérek.

- Nagyobbat a szokásosnál?

- Igen, és szóda nélkül.

- Valami mégis történt.

- Semmi különös, de olyan hideg és nedves az idő, mintha tél lenne. Sam alszik már?

- Igen.

- Buller hol van?

- Macskák után szaglász a kertben.

Leült a megszokott székébe, és a megszokott csend hullt reájuk. Hétköznapi körülmények között ez a csend úgy burkolta be, mint egy vállát takaró kendő. A csend megnyugvás volt, a csend azt jelentette, hogy kettejük között feleslegessé váltak a szavak - szerelmük túlságosan mélyen gyökerezett ahhoz, hogy bizonyításra szoruljon: szerelmük felért egy életbiztosítással. De ezen az estén, Muller eredeti jegyzetével a zsebében, s hogy a másolata, ez idő tájt az ifjú Halliday kezében lehet, a csend olyan űr volt, melyben nem tudott lélegezni: a csend mindennek hiánya volt, a bizalom hiánya is, a sír előlege.

- Még egy whiskyt, Sarah.

- Most már csakugyan sokat iszol. Jusson eszedbe szegény Davis.

- Ő nem az italtól halt meg.

- Én azt hittem...

- Te is azt hitted, amit a többiek. És te is tévedsz. Ha túlságosan nagy fáradság még egy whiskyt tölteni nekem, csak mondd meg, majd én gondoskodom magamról.

- Én csak Davisra emlékeztettelek.

- Nem szeretem, ha anyáskodsz felettem, Sarah. Sam anyja vagy, és nem az enyém.

- Igen. Én az anyja vagyok, de te még csak nem is vagy az apja.

Meglepetten és kétségbeesetten néztek egymásra. Sarah törte meg a csendet: - Igazán nem akartalak...

- Nem a te hibád.

- Bocsánatot kérek.

Castle hozzátette: - Éppen ilyen lesz a jövőnk, ha már nem tudunk beszélgetni. Azt kérdezted, mi baj van? Én egész este kerestem valakit, akivel beszélgethetnék, de senkit se leltem.

- Beszélgethetnél: miről?

A kérdés elnémította.

- Miért nem tudsz velem beszélgetni? Mert azok megtiltották, ha jól sejtem. A Hivatali Titoktartás Törvénye és más efféle ostobaságok.

- Nem róluk van szó.

- Akkor kikről?

- Sarah, amikor Angliába megérkeztünk, Carson küldött valakit hozzám. Az az ember, aki megmentett téged és Samet. Cserébe nem kért mást, csak egy kis segítséget. Én hálás voltam, és beleegyeztem.

- Ebben nem látok semmit.

- Anyám mesélte, hogy amikor gyerek voltam, hálából cserébe mindent túlfizettem, de ezúttal nem fizettem túl azt az embert, aki téged megmentett a BOSS-tól. Így állunk tehát - az lettem, amit kettős ügynöknek neveznek, Sarah. Életfogytiglani börtönre számíthatok.

Castle mindig tudta, hogy ennek a jelenetnek valamikor le kell játszódnia közöttük, de sejtelme se lehetett a szereplők replikáiról. Sarah szólalt meg: - Adj a whiskydből. - Átnyújtotta a poharát, és Sarah egy ujjnyit ivott le belőle. - Veszélyben vagy? - kérdezte. - Úgy értem, most. Ma éjszaka.

- Mióta együtt vagyunk, mindig veszélyben voltam.

- De most rosszabbra fordult?

- Igen. Szerintem valahol léket fedeztek fel, és úgy hiszem, Davist gyanították mögötte. Nem tudom elhinni, hogy Davis természetes halállal halt meg. Percival doktor elszólta magát...

- Azt hiszed, meggyilkolták?

- Azt.

- Tehát téged is megölhettek volna?

- Igen.

- S te még mindig folytatod?

- Már megírtam az utolsó jelentésemet, legalábbis azt hittem róla. Isten hozzádot mondtam az egész ügynek. De aztán valami közbejött. Mullerral. Amit tudtukra kell adnom. Remélem, sikerül. Még nem tudom.

- S a hivatal hogyan fedezte fel a léket?

- Azt hiszem, beszerveztek valahol egy informátort, valószínűleg olyat, aki ottani, és ott maradt, és aki hozzáfért a jelentéseimhez, és visszajuttatta Londonba.

- Mi lesz, ha ezt visszajuttatja?

- Ó, tudom, mit akarsz mondani. Davis halott. És én vagyok az egyetlen ember az irodában, aki Mullerral tárgyal.

- Miért nem hagytad abba, Maurice? Öngyilkosság!

- Rengeteg életet menthetek meg. A te néped életét.

- Ne beszélj az én népemről. Nekem már nincs népem. Te vagy „az én népem”. - Castle ráismert, ez valami idézet a bibliából. Már hallotta azelőtt is. Persze, Sarah metodista iskolába járt.

Az asszony átölelte, és a szájához emelte a whiskyspoharát. - Bárcsak ne vártál volna annyi esztendőt a vallomással.

- Féltem tőle, Sarah. - Az ótestamentumi név egy másikat idézett fel benne: A Ruth nevű asszony mondotta egykor azt, amit az imént a felesége - vagy valami hasonlót.

- Tőlem féltél, és azoktól nem?

- Érted félt. Nem is tudod elképzelni, milyen hosszú időnek rémlett várni reád a Polana Hotelban. Már azt hittem, sohasem jössz meg. Amíg be nem alkonyodott, egy távcsövön át az autók rendszámtábláját figyeltem. A páros számok azt jelentették, hogy Muller elkapott téged. A páratlanok azt, hogy útban vagy felém. Ezúttal nem lesz Hotel Polana, és nem lesz Carson. Kétszer nem történhet meg ugyanaz.

- Szerinted mit kell tennem?

- Legjobb lenne kézen fognod Samet, és átköltöznöd az anyámhoz. Válj el tőlem. Tégy úgy, mintha csúnyán összekaptunk volna, s te beadod a válópert. Ha semmi sem történik, én itt maradok, és újra együtt élhetünk.

- És mivel töltöm addig az időt? Rendszámtáblákat figyelek? Vagy van jobb ötleted?

- Ha még mindig a nyomomban vannak, bár még azt se tudom, vajon csakugyan a nyomomra bukkantak-e, amazok biztos egérutat ígértek nekem, de azon egyedül kell elindulnom. Ezért feltétlenül szükséges, hogy Sammel az anyámhoz költözz. Az lesz az egyetlen különbség, hogy nem maradhatunk érintkezésben egymással. Te nem fogod megtudni, mi történt, legalábbis egy jó ideig. Ezért venném szívesebben, ha a rendőrség jönne értem: legalább még egyszer láthatnánk egymást a bíróságon.

- De hiszen Davis sem jutott el a bíróságig, igaz? Nem, Maurice, ha csakugyan a nyomodban vannak, menekülj, Maurice. Akkor legalább tudhatom, hogy biztonságban vagy.

- Egyetlen szemrehányó szót sem tettél, Sarah.

- Mifajta szót?

- Nos, engem általában árulónak neveznének.

- Kit érdekel? - kérdezte az asszony. Kezét az ő kezébe tette: ez bensőségesebb mozdulat volt, mint egy csók megcsókolni még egy idegent is lehet. - Van nekünk saját hazánk - mondta. - Te és én és Sam. És ezt a hazát te sohasem árultad el, Maurice.

Castle nyugtatgatta: - Ma éjszaka már nem érdemes tovább a fejünket törni. Maradt még időnk, s aludnunk kell.

De amint ágyba bújtak, minden gondolkodás, minden szó nélkül szeretkezni kezdtek, mintha ebben már egy órája megállapodtak volna, és beszélgetésükkel mindössze ezt napolták volna el. Hónapok óta nem voltak már így együtt. Most, hogy a titok kipattant, vele felszabadult a szerelem, s amint Castle befejezte, tüstént álomba merült. Az utolsó gondolata ez volt: még maradt idő - napokba vagy hetekbe telik, amíg bármilyen léket visszaszivárogtathatnak. Ma szombat van. Előttünk egy egész hosszú hétvége, amikor döntenünk kell.

Második fejezet

Sir John Hargreaves vidéki birtokának dolgozószobájában ült, és Trollope-ot olvasott. A csaknem zavartalan béke szakasza várt reá - a hétvégi nyugalomé, melyet csupán az ügyeletes tiszt sürgős jelentése szakíthatott volna meg, de a Titkosszolgálatban különleges ritkaságnak számított a sürgős jelentés - az ő távollétét még a teázás órájában is megbocsátotta a felesége, minthogy ismerte az ízlését: a délutáni Earl Grey-tea elrontotta volna a hatkor fogyasztandó Cutty Sark whisky ízét; dél-afrikai szolgálata idején kezdte becsülni Trollope regényeit, bár egyébként nem szokott regényeket olvasni. Ideges pillanataiban az Őrző-t és a Barchesteri tornyok-at megnyugtató könyveknek érezte, táplálták benne az Afrikában nélkülözhetetlen türelmet. Mr. Slope egy alkalmatlan és pöffeszkedő kerületi kormányzóra emlékeztette. Mrs. Proudie pedig a kormányzó feleségére. Most váratlanul egy olyan regényrészlet zaklatta fel, melynek éppúgy nyugtatóként kellett volna hatnia Angliában, miként hajdanán megnyugtatta Afrikában. A regény címe: Ahogy manapság élünk - valaki, de már elfelejtette, kicsoda, arról is beszámolt neki, hogy a regényből kitűnő televíziós sorozatot gyártottak. Ő nem szerette a televíziót, de abban bizonyos volt, hogy Trollope még ott is tetszett volna.

Így hát a délután folyamán jó ideig élvezte az ismert nyugalom örömét, melyet Trollope-ból merített - a higgadt viktoriánus világ érzetét, melyben a jó jó volt és a rossz rossz, s oly könnyű volt választani a kettő között. Sir Johnnak nem voltak gyermekei, akiktől más leckét tanulhatott volna - sohasem akart gyermeket, és a felesége sem; ebben egyetértettek, bár bizonyára különböző meggondolások ösztönzésére. Ő nem akarta közéleti felelősségét magánéleti felelősséggel tetézni (Afrikában a gyermek állandó aggodalom forrása lett volna), míg a felesége - nos, jutott eszébe gyengédséggel - az alakjára éppúgy vigyázott, mint a függetlenségére. A gyermekek iránti kölcsönös közönyük csupán szerelmüket erősítette. Miközben ő egy whiskyvel a könyökénél Trollope-ot olvasta, a felesége ugyanilyen elégedetten teázott a saját szobájában. Ez mindkettejük számára a béke hétvégéje volt - sem vadászat, se vendég, a november sötétje már korán leereszkedett a parkra -, s ő még Afrikába is képzelhette magát, valamely őserdei menedékházba, valamely távolba vezető ösvény mentén, távol a főhadiszállástól. A szakács ilyenkor már csirkét tisztítana a menedékház mögött, s a sakálok a hulladék reményében gyülekeznének... Az autóútról idevillanó távoli fények akár egy falu fényei is lehetnének, ahol a bennszülött lányok ilyenkor egymás hajából fésülik a tetveket.

Most a vén Melmotte-ról olvasott - a szélhámosról, ahogyan társai nevezték. Melmotte elfoglalta helyét az alsóház éttermében - „éppoly lehetetlen volt kiűzni onnan, mint ahogy lehetetlen volt leülni mellé. Még a pincérek is alig akarták kiszolgálni; de Melmotte türelemmel és kitartással végül is elfogyaszthatta vacsoráját”.

Hargreavesben önkéntelen is rokonszenv ébredt a magányos Melmotte iránt, és gondolatban megbánta azt, amit dr. Percivalnak mondott, amikor Percival felemlítette vonzódását Davishoz. S ő azt a szót használta, hogy „áruló”, mint ahogy Melmotte társai a „szélhámos” szót használták. Tovább olvasott: „Mindazok, akik most szemügyre vették, annak adtak hangot egymás között, hogy rettenthetetlenségében Melmotte boldog volt - holott valószínűleg abban a pillanatban Melmotte volt igazából London legnyomorultabb embere.” Hargreaves sohasem ismerte Davist - legalábbis nem ismerte volna meg, ha a hivatali folyosón szembetalálkozik vele. Azt gondolta: talán elhamarkodottan ítélkeztem - és ostobán cselekedtem -, de végül is Percival számolta fel Davist - nem lett volna szabad Percivalra bíznom az ügyet... folytatta az olvasást: „De még Melmotte is, most, hogy az egész világ elhagyta, és nem várt reá más, csupán a legsúlyosabb nyomorúság, melyet a megsértett törvény felháborodása zúdított a fejére - szabadságának utolsó pillanataiban még képes volt legalább a rettenthetetlenség megbecsülését felidézni.” Szegény ördög gondolta

Hargreaves. - A bátorsága lenyűgöző. Sejtette-e vajon Davis, amikor egy pillanatra kiment a szobából, miféle mérget cseppenthet whiskyjébe dr. Percival?

Ekkor szólalt meg a telefon. Hallotta, hogy a felesége kapja fel a saját szobájában. Az asszony eltökéltebben őrizte az ő nyugalmát, mint ahogy Trollope valaha is, de ennek ellenére, a vonal másik végén jelentkező sürgősség okán, az asszonynak át kellett kapcsolnia a hívást. Hargreaves kelletlenül emelte fel a kagylót. Egy ismeretlen hang jelentkezett: - Itt Muller beszél.

Hargreaves még mindig Melmotte világában időzött. Megkérdezte: - Muller?

- Cornelius Muller.

Kellemetlen szünet következett, majd a hang elmagyarázta: - Pretoriából.

Sir John Hargreaves egy pillanatra azt hihette, hogy egy távoli városból hívja az idegen, majd minden eszébe jutott: - Igen, igen. Persze. Miben állhatok rendelkezésére? - majd hozzátette: - Remélem, Castle...

- Beszélni szeretnék önnel, Sir John, éppenséggel Castle-ról.

- Hétfőn hivatalban leszek. Ha felhívja a titkárnőmet... - az órájára nézett: - A titkárnőmet még bent találja.

- Holnap nem jön be?

- Nem. Itthon töltöm a hétvégét.

- Meglátogathatnám, Sir John?

- Oly hihetetlenül sürgős?

- Azt hiszem, igen. Határozottan az az érzésem, hogy igen komoly hibát követtem el. Nagyon fontos lenne beszélnem önnel, Sir John.

Lőttek neked, Trollope, gondolta Hargreaves, és szegény Mary; amikor itt vagyunk, megpróbálom távol tartani magunktól a hivatalt, s az mégis mindig betör ide. Visszaemlékezett a vadászat estéjére, amikor Daintry olyan nehezen kezelhető volt... Megkérdezte: - Van kocsija?

- Igen. Természetesen.

Hargreaves azt latolgatta, ha ma este kellőképpen nyájas, akkor a szombat még teljességgel megmenthető szabadnak. Ezért azt mondta: - Alig két óra kocsiút, ha elfogadja a vacsorameghívásomat.

- Természetesen. Nagyon kedves öntől, Sir John. Nem zavarnám, ha nem tartanám fontosnak. Én...

- Nem hiszem, hogy mással kínálhatnánk, mint egy hevenyészett rántottával. Ami épp a háznál van - tette hozzá. Letette a kagylót, és visszaemlékezett a szóbeszédre, melyről tudta, hogy róla meg az emberevőkről terjeng. Odalépett az ablakhoz, és kinézett. Afrika eltűnt. A fények most már a Londonhoz és a hivatalhoz vezető autóút fényei voltak. Sejtette, hogy öngyilkosság vár Melmotte-ra - nem volt más megoldás. Átment az ebédlőbe: Mary egy csésze Earl Grey-teát töltött az ezüstkannából; Christie-nél vette egy árverésen. Hargreaves bejelentette: - Elnézést, Mary. Vendéget hívtam vacsorára.

- Tartottam tőle. Amikor ragaszkodott hozzá, hogy veled beszéljen... Ki az?

- Akit a BOSS küldött ide Pretoriából.

- Nem tudott volna hétfőig várni?

- Azt állítja, sürgős.

- Ki nem állhatom ezeket az apartheid fócerokat. - A köznapi szóhasználat igencsak furcsán hatott az asszony amerikai kiejtésében.

- Magam is így vagyok, de most együtt kell dolgoznunk velük. Remélem, összeüthetünk valamit vacsorára.

- Van itthon hideg marhasült.

- Az még megfelelőbb, mint a rántotta, amit ígértem neki.

Fagyos vacsora volt, mert komoly ügyekről nem lehetett beszélni, bár Lady Hargreaves a Beaujolais segítségével mindent megtett, hogy valamilyen kézenfekvő témát kitaláljon. Bevallotta, hogy a dél-afrikai művészetben és irodalomban tökéletesen járatlan, de ebben a járatlanságban Muller, úgy látszik, maga is osztozott. Elismerte, hogy élnek ott költők és regényírók - sőt felemlegette a Hertzog-díjat, de azt is hozzátette, hogy azok közül senkit sem olvasott. - Megbízhatatlanok - jelentette ki -, a legtöbbjük az.

- Megbízhatatlanok?

- Beleártják magukat a politikába. Jelenleg is ül egy költő a börtönben, mert a terroristáknak nyújtott segédkezet. - Hargreaves megpróbálta elterelni a beszélgetést, de Dél-Afrikával kapcsolatban semmi más nem jutott eszébe, mint az arany és a gyémánt, ez a kettő pedig éppúgy bele van keverve a politikába, mint az írók. Ez a szó: gyémánt, Namíbiára emlékeztette, és eszébe juttatta, hogy Oppenheimer, a milliomos, a haladó pártot támogatta. Az ő Afrikája a dzsungel elszegényedett Afrikája volt - de a déli részt úgy elárasztotta a politika, mint a bányák meddőhányói. Megörült annak, amikor végre egy üveg whisky és két hintaszék társaságában magukra maradtak - komoly dolgok fölött könnyebb volt elhintázni e székeken, s neki mindig szilárd meggyőződése volt, hogy egy hintaszékben szinte lehetetlen felháborodni.

- Elnézését kell kérnem - kezdte Hargreaves -, hogy Londonban nem fogadhattam. Washingtonba kellett mennem. Ezek a szokásos látogatások, melyeket nem lehet lemondani. Remélem, hogy az embereim tisztességesen gondoskodtak magáról.

- Nekem is el kellett utaznom - válaszolta Muller. - Bonnba.

- Ez aztán nem nevezhető szokásos látogatásnak, nem igaz? A Concorde-repülőgép Washingtont átkozottul közel hozta Londonhoz: ezek már azt is elvárnák tőlünk, hogy ebédre ugorjunk át. Remélem, hogy Bonnban is megelégedésére szolgált minden; a várható keretek között, természetesen. De hiszen mindezt biztosan megbeszélte már a mi Castle barátunkkal.

- Gondolom, inkább az ön barátja, mint az enyém.

- Igen, igen. Emlékszem, hogy évekkel ezelőtt volt maguk között valami nézeteltérés. De hát ez már ősi história.

- Ősi história, uram? Talán nincs is ilyen. Az írek legalábbis ezt vallják, s amit önök búr háborúnak neveznek, az még nagyon is a mi háborúnk, s ezért nevezzük függetlenségi háborúnknak. Engem nyugtalanít Castle. Ezért is zavarom ma este. Indiszkréciót követtem el. Átadtam neki néhány jegyzetet, melyet bonni látogatásomról készítettem. Természetesen nincs benne különösebb titok, de azért aki megtanult a sorok között olvasni...

- Édes öregem, Castle-ban aztán megbízhat. Nem is őt kértem volna fel a maga eligazítására, ha nem ő lenne a legmegbízhatóbb emberünk...

- Vacsorán jártam nála az otthonában. S meglepetésemre kiderült, hogy egy fekete lányt vett el, épp azt, aki az oka volt annak a kis nézeteltérésnek, legalábbis amit ön annak nevez. Úgy látszik, még gyereke is van tőle.

- Nálunk nincs faji megkülönböztetés, Muller, és a lányt nagyon szigorúan kádereztük, erről biztosíthatom.

- Mindennek ellenére a lány menekülését kommunisták szervezték meg. Castle jó barátja volt Carsonnak. Remélem, erről tájékoztatták.

- Mindent tudunk Carsonról és a menekülésről. Castle hivatali kötelességből rendelkezett kommunista kapcsolatokkal. Carson még mindig annyi gondot okoz maguknak?

- Nem. Carson meghalt a börtönben: tüdőgyulladásban. Magam láttam, milyen feldúlt lett Castle, amikor ezt elmeséltem neki.

- Ez természetes, ha barátok voltak. - Hargreaves vágyakozva nézett a Trolloge-jára, amely ott hevert a Cutty Sark whisky mellett. Muller hirtelen felpattant, és átsétált a szobán. Megtorpant egy fénykép előtt: fekete férfit ábrázolt abban a puha, fekete kalapban, amit misszionáriusok szoktak viselni. Arcának egyik felét bőrfarkas kiütése torzította el, s így csak fél szájával mosolygott arra, aki rákattintotta a kamerát.

- Szegény fickó - magyarázta Hargreaves -, már haldoklott, amikor ezt a fényképet készítettem. S ő tudta. Bátor ember volt, mint minden krus. Szerettrm volna, ha valami emléket megőrizhetek róla.

Muller szólalt meg: - Még nem vallottam be mindent, uram. Tévedésből más feljegyzést adtam át Castle-nak. Az egyik felét arra készítettem, hogy megmutassam neki, a másikat a jelentésem számára, és összekevertem őket. Igaz, hogy abban sincs különösebb titok, jelentős titkot sohasem rögzítettem volna papíron ideát, de voltak benne bizonyos leleplező kifejezések...

- Komolyan mondom, nincs oka aggodalomra, Muller.

- Ezt az aggodalmat nem tudom eloszlatni Sir. Ebben az országban önök más légkörben élnek. Hozzánk képest oly kevés dologtól kell tartaniuk. Azt a feketét a fényképen szerette?

- Barátom volt. Barátom, akit szerettem.

- Ezt én nem mondhatom el egyetlen feketéről sem - felelte Muller. Megfordult. A szoba szemközti falán egy afrikai maszk lógott. - Én nem bízom Castle-ban. - Hozzátette: - Bizonyítani nem tudok semmit, de van egy megérzésem... bárcsak valaki mást jelölt volna ki arra, hogy engem eligazítson.

- Csupán két ember foglalkozott a megfelelő anyaggal. Castle és Davis.

- Davis az az ember, aki meghalt?

- Igen.

- Maguk oly könnyen veszik a dolgokat ideát. Néha irigylem önöket. Olyan dolgot is, mint egy fekete gyerek. Tudja-e, Sir, hogy a mi tapasztalatunk szerint nincs sebezhetőbb, mint a Titkosszolgálat tisztje. Néhány esztendővel ezelőtt felfedeztünk egy léket a BOSS-ban, a kommunistákkal foglalkozó szekcióban. Egyike volt a legértelmesebb embereinknek. Ő is barátságokat ápolt, és a barátság győzött. Abban az esetben is Carsonhoz vezettek a szálak. És volt egy másik eset. Egyik tisztünk ragyogó sakkjátékos volt. Számára a felderítés egyre inkább a sakkjáték egyik változata lett. Csak akkor ébredt fel a kíváncsisága, ha egy igazán elsőrangú játékosra uszítottuk rá. A végén egyre csalódottabb lett. Túl egyszerűek voltak a játszmák, így hát ellenünk kezdett játszani. Azt hiszem, csak addig volt boldog, amíg játékban volt.

- Mi történt vele?

- Már meghalt.

Hargreavesnek ismét Melmotte jutott az eszébe. A bátorságról mint elsőrangú erényről beszélnek az emberek.

Mit szóljunk hát ahhoz, amikor egy közismert és csődbe jutott szélhámos foglal helyet az alsóház éttermében? Igazolja őt a bátorság? A bátorság minden esetben erény? Majd hangosan ezt mondta: - Megelégedésünkre szolgál, hogy nálunk Davis volt a lék, melyet be kellett zárnunk.

- Egy szerencsés halállal?

- Májzsugorral.

- Említettem már, hogy Carson tüdőgyulladásban halt meg?

- Castle, ezt történetesen tudom, nem sakkozik.

- Más motívumok is lehetségesek. A pénzsóvárság.

- Ez Castle esetében kizárható.

- Szereti a feleségét - erősködött Muller - és a gyerekét.

- Abban mi a baj?

- Mindketten feketék - felelte makacsul Muller, és egy pillantást vetett a szobán át a krus főnök fényképére. Mintha, gondolta Hargreaves, még én sem állnék minden gyanú felett, hiszen a tekintete mint a dél-afrikai földnyelv világítótornyának reflektora a barátságtalan tengert pásztázza végig ellenséges hajók nyomában. Muller ezzel búcsúzott: - Isten adja, hogy önnek legyen igaza, és csakugyan Davis volt a lék. Én nem hiszek benne.

Hargreaves végignézte, ahogy fekete Mercedesében Muller végighajt a parkon. Reflektorai lelassultak és megállapodtak; a portásfülkéhez érkezhetett, ahol az ír bombázások kezdete óta a Különleges Ügyosztály egyik embere teljesített szolgálatot. A park már korántsem rémlett az afrikai őserdő folytatásának - most Nagy-Britannia egyik kicsiny szelvénye volt, mely sohasem kínált otthont Hagreavesnek. Már csaknem éjfélre járt. Hargreaves felment az emeletre, a saját hálószobájába, de a vetkőzésben csupán az ingéig jutott el. Törülközőt tekert a nyaka köré, és borotválkozni kezdett. Vacsora előtt ugyan megborotválkozott, és most igazán nem volt szüksége rá, de a borotválkozás után mindig tisztábban tudott gondolkodni. Megpróbálta pontosan eszébe idézni az okokat, melyeket Muller hozott fel Castle-t gyanúsítva. A kapcsolata Carsonnal - az mit sem jelent. Egy fekete asszony és egy gyermek - Hargreaves szomorúan és a veszteség érzésével emlékezett vissza fekete szeretőjére, akit a házassága előtt esztendőkkel ismert. A lány mocsárlázban halt meg, s amikor meghalt, Sir John úgy érezte, hogy Afrika iránti szerelmének java szállt vele a sírba. Muller megérzést emlegetett: „Bizonyítani nem tudok semmit, de van egy megérzésem...” Hargreaves lenne az utolsó, aki a megérzést kineveti. A megérzéseiből élt Afrikában, megszokta, hogy a beosztottjait megérzés szerint válogassa ki - s nem a piszkos címjegyzékeik nyomán, melyeket megfejthetetlen feljegyzésekkel felkínáltak. Egyszer még az életét is a megérzés mentette meg.

Megtörölte az arcát, és ezt gondolta: Felhívom Emmanuelt. Az egész cégnél Percival doktor volt az egyetlen igazi barátja. Benyitott a hálószobába, benn sötét volt, s ő azt gondolta, hogy a felesége már alszik, de Mary megszólalt:

- Miért nem fekszel le, drágám?
- Mindjárt lefekszem. Csak elébb felhívom Emmanuelt.
- Elment már ez a pasas, a Muller?
- Igen.
- Nem szeretem.
- Én sem.

Harmadik fejezet

1.

Castle felébredt, és az órájára pillantott, bár az időérzékében jobban megbízott - tudta, hogy néhány perc múlva nyolc, lesz elegendő ideje arra, hogy leérjen a dolgozószobájába, s anélkül hogy felébresztené Saraht, meghallgassa a híreket. Meglepetten tapasztalta, hogy az órája nyolc nulla-ötöt jelzett - azelőtt még sohasem hagyta cserben a belső időmértéke, így az órájára kezdett gyanakodni, de mire leért a szobájába, már elhangzottak a fontosabb hírek - a bemondó csupán a helyi érdekességek kis híreivel töltötte ki a műsoridőt: súlyos szerencsétlenség a négyes autóúton, egy rövid interjú Mrs. Whitehouse-zal, aki örömmel köszöntötte a pornográf könyvek ellen indított új hadjáratot, s talán, mintegy a vele folytatott beszélgetés illusztrációjaképpen az a hétköznapi közlemény következett, hogy egy ismeretlen Holliday nevű könyvkereskedő - elnézést: Halliday - a Newington Butts-i békebíró elé idéztetett, mert egy tizennégy éves gyereknek adott el pornográf filmet. Tárgyalási napját már kitűzték a Központi Bűnügyi Bíróságon, és kétszáz font óvadék ellenében helyezték szabadlábra.

Így hát szabadlábon van - gondolta Castle, zsebében Muller feljegyzéseivel, s valószínűleg rendőrségi megfigyelés alatt. Bizonyára nem meri továbbadni a jegyzeteket, bármily postaládát jelölnek meg neki, talán még attól is fél, hogy megsemmisítse a jegyzeteket; legvalószínűbbnek az látszott, hogy a rendőrséggel való alku tárgyaként őrzi meg őket. „Sokkal fontosabb ember vagyok, mint hinnék: ha ezt a kis ügyet eltussolhatjuk, olyan dolgokat mutathatok... hadd beszéljek valakivel a Különleges Ügyosztálytól.” Castle még azt a beszélgetést is könnyűszerrel elképzelte, amely a jelen pillanatban játszódik le: a kétkedő helyi rendőrség előtt Halliday, mintegy csábításként, meglobogtatja Muller jegyzeteinek első lapját.

Castle benyitott a hálószoba ajtaján: Sarah még aludt. Azt mondogatta magában, hogy elérkezett a pillanat, amire mindig számított; most higgadtan kell gondolkodni, és határozottan cselekedni. A reménykedésnek itt éppúgy nem volt helye, mint a kétségbeesésnek. Az érzelmek csupán a gondolatait zavarnák össze. Fel kellett tételeznie, hogy Borisz már eltávozott, ezt a vonalat kikapcsolták, s most a saját döntése alapján kell cselekednie.

Lement az ebédlőbe, ahonnan Sarah-hoz nem hallatszik fel a tárcsázás hangja, és másodszor is felhívta azt a számot, melyhez csupán végveszély esetében folyamodhat. Fogalma sem volt róla, milyen szobában csengett ki - a hívószám szerint valahol Kensingtonban: tíz másodperces időközökben háromszor tárcsázott, és az volt a benyomása, hogy S.O.S.-hívása üres helyiségben cseng ki, bár ebben nem lehetett bizonyos... Egyéb segélykérő jelzést nem bocsáthatott fel, és nem maradt más hátra, mint hogy felszámolja az otthonát. Ott ült a telefon mellett, és terveket szőtt, vagy pontosabban átvizsgálta és ellenőrizte őket, hiszen már oly régen készült a végrehajtásukra. Nem maradt fontos megsemmisítenivalója, ebben csaknem bizonyos volt, nem maradt olyan könyve, amelyet egyszer is rejtjel készítésére használt... Az a meggyőződés is élt benne, hogy elégetni való irata sincs... biztonságban hagyhatja el a házát, lelakatolva és üresen... persze egy kutyát mégsem lehet elégetni... és ugyan mihez kezd Bullerral? Milyen képtelen helyzet, hogy most egy kutyán akadjon fenn, egy kutyán, amelyet sohasem kedvelt, de az anyja semmiképpen sem engedné meg, hogy Sarah-val együtt állandó lakosként Buller is beköltözzék a sussexi házba. Elhelyezhetné a kutyát, jutott eszébe, egy kennelben, de fogalma sem volt, hol talál ilyet... Ez volt

az egyetlen megoldandó feladat, amelyet nem dolgozott ki előre. Azzal nyugtatta magát, hogy mindez semmiség, majd felment, hogy felébressze Sarah-t.

Miért éppen ezen a reggelen alszik oly mélyen? Ahogyan most Sarah-ra nézett, azzal a gyöngédséggel, melyet még ha ellensége alszik, akkor is érez az ember - eszébe jutott, hogy a szeretkezés után ő is a megsemmisülés olyan mélységébe hullt, amilyet már hónapok óta nem tapasztalt, s nem másért, mert őszintén beszéltek, mert megszűnt közöttük minden titok. Castle megcsókolta Sarah-t, az asszony kinyitotta a szemét, s a férfi megérezte, hogy Sarah máris rádöbbent, nincs veszteni való idő; most lehetetlen, hogy a megszokott módon, lassan ébredezzen, nyújtózkodjék, és mesélni kezdje: Azt álmodtam...

A férfi azt mondta: - Most kell felhívnod az anyámat. Ha csakugyan veszekedtünk volna, sokkal természetesebbnek hat, ha te hívod fel. Kérd meg, hogy néhány napra Sammel ott lakhassatok: Hazudhatsz egy keveset. Minél inkább azt hiszi, hogy hazudsz, annál jobb. Megkönnyíti, hogy megérkezés után apránként add elő az esetet. Mondd azt, hogy én valami megbocsáthatatlant követtem el... s egész éjszaka ezen veszekedtünk.

- Tegnap még azt mondtad, van időnk...

- Tévedtem.

- Valami történt?

- Igen. Sammel együtt azonnal menekülnöd kell.

- És te itt maradsz?

- Vagy megszöktetnek innen, vagy a rendőrség jön értem. Ha ez bekövetkezik, nem szabad, hogy itt légy.

- Nem látjuk többé egymást?

- Dehogynem. Amíg élünk, addig összekerülhetünk. Valahogy. Valahol.

Ezután már alig szóltak egymáshoz, gyorsan öltözködtek, mint az idegenek, akiket közös hálókocsiba kényszerítettek egy turistaúton. Csak amikor Sam ébresztéséhez készülődve Sarah hátrafordult, akkor kérdezte meg: - Mi lesz az iskolával? Nem hiszem, persze, hogy bárkit érdekelne...

- Ezzel ne törődj. Hívd fel őket hétfőn, és mondd, hogy Sam beteg. Azt akarom, hogy gyorsan, ahogyan csak lehet, távozzatok ebből a házból. Mielőtt a rendőrség megelőz.

Öt perc múlva Sarah visszatért, és azt mondta: - Beszéltem az anyáddal. Nem volt éppen barátságos. Ebédre vendéget vár. Mi lesz Bullerral?

- Majd kitalálok valamit.

Tíz perccel kilenc előtt Sarah útra készen állt Sammel. A taxi már az ajtó előtt várakozott. Castle-t az irrealitás szörnyű érzése kerülgette. Megszólalt: - Ha semmi sem történik, visszajöhettek. Összevesztünk; aztán kibékültünk.

Sam legalább boldognak látszott. Castle megfigyelte, hogy a sofőrrel nevetgél.

- Ha...

- Te is megérkeztél a Polanába.

- Igaz, de te szoktad azt mondani, hogy kétszer sohasem történik meg ugyanaz.

A taxinál még a búcsúcsókról is elfeledkeztek, majd zavarukban eszükbe jutott - a csók tartalmatlan volt, tökéletesen üres, csak az az érzés volt benne, hogy ez a búcsú nem lehet igaz, álmodják az egészet. Az álmaikat mindig megosztották - azokat a magánrejtjeleket, melyek a gépi titkosírásnál is megfejthetetlenebbek.

- Felhívhatlak?

- Semmiképpen se. Ha minden jól megy, néhány nap múlva én hívlak fel egy nyilvános fülkéből.

Amikor a taxi elhajtott, a hátsó ablak napfényvédőjétől már nem láthatott az asszonyból semmit. Castle bement a házba, és hozzálátott kis csomagja összerakásához, mely egyképpen megfelel a meneküléshez vagy a börtönbe. Pizsama, mosdószerek, egy apró törülköző - némi habozás után még az útlevelét is odatette. Aztán leült és várt. Hallotta, hogy az egyik szomszédja kocsin hajt el, aztán rátelepedett a szombat csendje. Úgy érezte, mintha a King's Roadon ő maradt volna az egyetlen élő személy, kivéve persze a sarki rendőrt. Nyílt az ajtó, és farkcsóválva Buller jött be. Hátsó lábára ereszkedett, és gúvadt, bűvölő szemekkel figyelte Castle-t. - Buller - suttogta

Castle -, Buller. Micsoda rohadt bosszúság voltál egész életemben. - Buller tovább bámult, a szemével könyörgött sétáért.

Egy negyedóra múltán Buller még változatlanul figyelte őt; ekkor megszólalt a telefon. Castle hagyta csengeni. Újra és újra csengett, mint egy fel-felsíró csecsemő. Ez nem lehetett a várva várt remény jele - összekötő nem maradt volna ilyen hosszú ideig vonalban -, bizonyára Sarah egyik barátja, gondolta Castle. A csengetés nem neki szólt, semmiképpen sem. Neki nem voltak barátai.

2.

Dr. Percival várakozva ült a Reform-klub halljában a hatalmas, széles lépcső tövében, melyet, úgy rémlett, a vén liberális államférfiak testsúlyához méreteztek, ama szakállas és barkós, támadhatatlan erkölcsű férfiaknak. Amikor Hargreaves megérkezett, csupán egyetlen klubtag volt a láthatáron, de az is egy alacsony növésű, jelentéktelen, rövidlátó férfi: üggyel-bajjal olvasta a távírógép híreit. Hargreaves mentegetődzéssel kezdte: - Tudom, hogy az én klubom következett volna, Emmanuel, de a Travellers ma zárva tart. Remélem, nincs kifogása ellene, hogy Daintryt is idehívtam, csatlakozzék hozzánk.

- Nos, nem éppen a legvidámabb társaság - jegyezte meg dr. Percival. - Biztonsági gondok?

- Igen.

- Azt reméltem, hogy Washington után egy időre nyugton hagyják.

- Ebben a szakmában az ember nem számíthat hosszú nyugalomra. Nem is hiszem, hogy nagyon élvezném, különben már régen nyugdíjba vonultam volna.

- Eszébe se jusson a nyugdíj, John. Csak Isten a megmondhatója, milyen alakot erőltetne a nyakunkra a külügy. Mi a baj?

- Először hadd igyak valamit. - Felsétáltak a lépcsőn, és az étterem előtt, a fordulóban foglaltak helyet egy asztalnál. Hargreaves ezúttal tisztán itta Cutty Sarkját. Megszólalt: - Tegyük fel, hogy tévedésből ölte meg azt az embert, Emmanuel.

Percival doktor szeme nem árult el meglepetést. Gondosan vizsgálgatta száraz Martinijának színét, megszagolta, s a körme hegyével a citromhéj karéját távolította el, mintha csak a saját receptje alapján lenne hajlandó elfogyasztani azt.

- Biztos vagyok benne, hogy nem így történt - jelentette ki.

- Muller korántsem ilyen biztos benne.

- Ó, Muller! Mit tudhat erről Muller?

- Nem tud semmit. De van egy megérzése.

- Hát csak ennyi...

- Maga még sohasem járt Afrikában, Emmanuel. Afrikában az ember rászorul a megérzéseire.

- Daintry nemigen éri be efféle megérzéssel. Davis ügyében még a tények se elégítették ki.

- Tények?

- Hát az az állatkerti ügy és a fogorvos, hogy csak egy-két példát említsek. És Porton. Porton döntő fontosságú volt. Mennyire avatja be Daintryt?

- A titkárnőm azzal kezdte a reggelt, hogy megpróbálta telefonon elérni Castle-t. Senki sem felelt.

- Feltehetően a családjával kirándul a hét végén.

- Lehet. De kinyittattam a páncélszekrényét – Muller jegyzetei nincsenek ott. Tudom, most mit felel. Gondatlanságért senki se megy a szomszédba. De az jutott eszembe, hogy Daintry leutazhatna Berkhamstedbe. Nos, ha senkit sem talál otthon, az jó alkalom lesz, hogy titokban átvizsgálja a házat, ha pedig Castle otthon van, váratlanul éri Daintry látogatása, s ha csakugyan bűnös... akkor máris kutyaszorítóba került...

- Értesítette az elhárítást?

- Igen. Philipsszel beszéltem. Újra rákapcsolta a lehallgatóra Castle telefonját. Adja Isten, hogy a végén semmi se legyen az egészből. Különben kiderül, hogy Davis ártatlan volt.

- Mit izgatja magát annyira Davis? A cég, John, nem vesztett vele semmit. Sose kellett volna beszervezni. Alkalmatlan és gondatlan ember volt, és túl sokat ivott. Előbb vagy utóbb úgyis probléma lett volna. De ha Mullernak mégis igaza van, Castle komoly fejfájást okoz majd. Az

aflatoxint se használhatjuk. Köztudomású, hogy nem valami nagy ivó. A törvényszékre kerül a dolog, John, hacsak nem jut eszünkbe valami jobb ötlet. A védelem ügyvédei. Bizonyítás zárt tárgyaláson. Hogy gyűlölik ezt az újságírók! Szenzációkeltő főcímek. Csak Daintryt teszi boldoggá, más senkit. Ő a nagy kukacos, és ő szereti jogi útra terelni a dolgokat.

- Emlegetik, és megérkezett - mondta Sir John Hargreaves.

A hatalmas lépcsőn Daintry lassan közeledett feléjük. Mintha minden egyes lépcsőhajlatot úgy vizsgált volna meg, mint a körülmények adta bizonyítékok mozaikjait.

- Bárcsak tudnám, hogyan kezdjem.

- Miért nem úgy, ahogy velem: kissé brutálisan?

- Á, Emmanuel, Daintrynek nincs olyan vastag bőr a képén.

3.

Ezek az órák sohasem értek véget. Castle olvasni próbált, de a feszültségén nem könnyített könyv. A bekezdések között az a gondolat kísértette, hogy mégis hagyott a házban valamit, ami bizonyítékként használható ellene. Valamennyi polcon megvizsgált minden könyvet; azok közül egyet sem használt rejtjelezésre; a Háború és béké-t biztonság kedvéért már megsemmisítette. A dolgozószobájából is eltávolított minden használt indigót, és elégette őket: az asztalán heverő telefonszámjegyzékben a legnagyobb titok legfeljebb a mészáros vagy az orvos száma volt, mégis megmaradt az a határozott érzése, hogy valahol ott felejtett egy nyomot. Visszaemlékezett rá, hogyan kutatta át a Különleges Ügyosztály két embere Davis lakását, eszébe jutottak a sorok, melyeket apja Browning-kötetében Davis egy c betűvel jelölt meg. Ebben a házban nem lesz nyoma a szerelemnek. Sarah-val sosem váltott szerelmes leveleket - Dél-Afrikában a szerelmes levél a bűn bizonyítéka lett volna.

Ilyen hosszú és magányos napot még sohasem töltött el. Nem volt éhes, bár csupán Sam reggelizett a házban, de meggyőzte magát, hogy ki tudja, mi történhet estig, a következő étkezés idejéig. Ezért leült a konyhában egy tányér hideg sonka elé, s csupán egyetlen szeletet fogyasztott el, amikor eszébe jutott, hogy ideje lenne meghallgatni az egy órai híreket. Végighallgatta az egészet, még a futballhírek utolsó szavát is, mert az ember sohasem tudhatja - lapzártakor mindig jöhet egy sürgős hír.

De a hírek között természetesen nem volt semmi, ami a legcsekélyebb mértékben is érintette volna. Egyetlen utalás se a fiatal Hallidayra. Ez valószínűtlen is lett volna; az ő életének egész folytatása már egy zárt tárgyalásra tartozik. Annyi esztendőn át foglalkozott olyan ügyekkel, melyeket titkos információnak neveztek, ezért különösen elszigeteltnek énezte magát a világtól. Kísértés fogta el, hogy újra megpróbálkozzék sürgős S.O.S.-jelével, de az aztán súlyos hiba lenne, ha másodszor is a lakásáról kísérleteznék vele. Fogalma sem volt róla, hol cseng ki a jelzése, de azok, akik lehallgatják a telefonját, könnyűszerrel követhetik a hívás útját. Az a felismerése, amelyet már tegnap este megfogalmazott, hogy lekapcsolták a vonalról, hogy elhagyták, minden órával csupán növekedett.

A sonka maradékát Bullernak vetette oda, aki ezt Castle nadrágszárán nyugtázta kicsorduló nyálával. Már régen sétára kellett volna vinnie, de a ház négy falát nem szívesen hagyta volna el akár a kertkapuig sem. Ha a rendőrség jön érte, akkor inkább az otthonában tartóztassák le, és ne odakint a szabadban, ahol a szomszédok feleségei kukucskálhatnak az ablakokból. Odafent az éjjeliszekrényében egy pisztolyt őrzött; tulajdonát Davisnek sohasem vallotta be, holott jogosan birtokolt pisztoly volt; még dél-afrikai tartózkodása idején szerezte be. Minden valamirevaló fehér embernek volt fegyvere. Amikor megvette, a tár egyetlen rekeszét töltötte meg: a második rekeszt, hogy elkerülje a véletlen lövést, s ez a töltet hét esztendeig pihent zavartalanul. Azt gondolta: magam ellen használhatnám, ha rám tör a rendőrség, de ugyanakkor jól tudta, hogy számára az öngyilkosság szóba sem jöhet. Megígérte Sarah-nak, hogy elkövetkezik a nap, amikor újra együtt lehetnek.

Olvasott, bekapcsolta a televíziót, újra olvasott. Őrült ötlet kísértette - hogy vonatra ül, és Londonba utazik, felkeresi Halliday apját, és hírekről érdeklődik. De meglehet, már megfigyelés alatt tartják a házát és az állomást. Fél ötkor, a nappal és a sötétség határán, a szürke este közeledett, amikor másodszor is megszólalt a telefon, s ő, minden logikával szembeszegülve, felemelte a

kagylót. Félig-meddig azt remélte, Borisz hangját hallja majd, bár jól tudta, hogy Borisz sohasem vállalná az otthoni hívás kockázatát.

Anyjának határozott hangja oly közelről rivallt rá, mintha ugyanabban a szobában tartózkodnának. - Te vagy az, Maurice?

- Igen.

- Örülök, hogy megtaláltalak. Sarah valamiért azt képzelte, hogy elmentél hazulról.

- Nem, még mindig itt vagyok.

- Mi ez az őrület köztetek?

- Ez nem őrület, anyám.

- Ráparancsoltam, hagyja nálam Samet, és induljon haza azonnal.

- Remélem, nem jön, ugye? - kérdezte rémülten Castle. Egy másodszori elválás gondolata elviselhetetlennek rémlett.

- Nem hajlandó hazamenni. Azt állítja, hagy te nem engednéd be. Ez persze képtelenség.

- Egyáltalában nem képtelenség. Ha hazajön, én elmegyek.

- Mi a csuda történt közöttetek?

- Majd megtudod.

- Válni készülsz? Az nagyon rossz lenne Samnek.

- Jelenleg csupán különélésről van szó. Hagyd egy kicsit megnyugodni a dolgokat, anyám.

- Nem értem. És gyűlölöm azokat a dolgokat, amiket nem értek. Sam kérdezteti, hogy adtál-e Bullernak enni?

- Mondd meg neki, hogy adtam.

Az anyja letette a kagylót. Castle eltűnődött rajta, hol játszhatja le most a beszélgetésüket egy magnetofonszalag? Megszomjazott egy whiskyre, de üres volt a palack. Lesétált abba a helyiségbe, amely valaha szenespincéül szolgált, ott tartotta a borát és a töményt. A széncsúszdának szolgáló nyílást csapóablakká alakították át. Castle kinézett rajta, és a járdán visszaverődő utcai lámpa fényében egy ismeretlen lábát pillantotta meg - ott cövekelt a lámpa alatt.

A lábat nem bújtatta egyenruha, ettől persze még a Különleges Ügyosztály egyik civilbe öltözött tisztjéé is lehet. Akárkié volt, meglehetősen otrombán őrizte az ajtót, de persze a megfigyelőnek az is feladatául juthatott, hogy őt valamely meggondolatlan cselekedet rémületébe kényszerítse. Buller a nyomába szegődött a lépcsőn, szintén észrevette odafönt a lábat, és ugatni kezdett. Fenyegető látvány volt, ahogy a tomporán ült, felborzolt bajuszával, de ha a láb közelebb lépett volna, nem harap bele, legfeljebb a nyálát csorgatja rá. Castle és Buller feszülten figyelt, ekkor a láb kimozdult a képből, és Buller elégedetlenül felmordult - ismét egy elszalasztott alkalom, hogy új barátra tegyen szert. Castle egy palack J. & B.-t talált, bár eszébe ötlött, hogy a whisky színének immár semmi jelentősége, és felvitte a szobájába. Ha nem szabadultam volna meg a Háború és béké-től, gondolta magában, most lenne időm rá, hogy csak úgy elolvassak belőle egy-két fejezetet.

A nyugtalanság visszaűzte a hálószobába: Sarah holmijai között kutatgatott régi levelek után, bár elképzelni sem tudta, hogy terhelő bizonyítékként szerepelhessen akármelyik levél, melyet valaha a feleségének írt - ugyanakkor ismerte a Különleges Ügyosztályt: kezükben a legártatlanabb utalás is felhasználható, ha cinkos bűnrészességet akarnak rásütni Sarahra. A jó szándékukban nem bízhatott - a bosszú undok vágya ilyen esetekben mindig felülkerekedik. Nem talált semmit: ha a szerelmes együtt él szerelmével, régi levelek könnyen elvesztik értéküket. Valaki megnyomta a kapucsengőt. Castle felegyenesedett, és fülelt; hallotta, hogy ismét, majd harmadszor is csengetnek. Azt erősítgette magában, hogy ezt a látogatót már nem lehet némasággal elűzni, és nem ajtót nyitni ostobaság lenne. Ha nem vágták el a szálakat, talán még jöhet üzenet, utasítás... Anélkül, hogy végiggondolta volna, miért, előhúzta a pisztolyát az ágy melletti éjjeliszekrény fiókjából, és az egyetlen tárral a zsebébe süllyesztette.

Az előszobában még mindig habozott. A kapu feletti máriaüveg sárga, zöld és kék kockákat vetített a padlóra. Hirtelen átvillant rajta: ha kézben tartott pisztollyal nyit ajtót, a rendőrségnek joga lenne őt önvédelemből lelőni - milyen kézenfekvő megoldás, halott emberre a nyilvánosság előtt nem kell semmit rábizonyítani. Szemrehányást tett magának ezután még a gondolatért is: most éppoly kevéssé irányíthatja bármelyik cselekedetét a kétségbeesés, mint a remény. A zsebében hagyta pihenni a fegyverét, úgy nyitotta ki a kaput.

- Daintry! - kiáltott fel. Nem számított ismerős arcra.

- Bejöhetnék? - kérdezte zavart hangon Daintry.

- Természetesen.

Rejtekhelyéről hirtelen Buller bukkant fel. - Nem harapós - közölte Castle, amikor Daintry visszahőkölt. Nyakörvénél kapta el Bullert, és Buller úgy csöppentette a nyálát kettejük közé, ahogy egy dühöngő vőlegény dobja oda az eljegyzési karikagyűrűt. - Mi szél hozta erre, Daintry?

- Erre kocsikáztam, s gondoltam, benézek magához. - A kifogás oly átlátszóan hazug volt, hogy Castle megsajnálta Daintryt. Nem tartozott azok közé a sima, nyájas és végzetes kihallgatók közé, akiket az elhárítás nevelt. Közönséges biztonsági tiszt volt, akire feladatként róhatták a szabályok betartatását, és hogy az aktatáskákat ellenőrizze.

- Megkínálhatom itallal?

- Szívesen elfogadom. - Daintry hangja rekedt volt. S úgy szólalt meg, mintha ezentúl mindenre kifogást kellene találnia. - Hideg és nedves az este.

- Nem jártam kint egész nap.

- Csakugyan?

Castle-ban átvillant: ez csúnya elszólás, ha a ma reggeli telefon a hivatalból jött. Hozzátette: - Ha nem számítom, hogy kivittem a kertbe a kutyát.

Daintry átvette a whiskyspoharat, hosszan bámulta, majd körülnézett az ebédlőben, gyors pillanatfelvételeket készítve, mint egy sajtófotós. Szinte hallani lehetett a szempillái kattanását. Megszólalt: - Remélem, nem zavarom. A felesége...

- Nincs idehaza. Egyedül vagyok. Kivéve, persze, Bullert.

- Bullert?

- A kutyát.

A ház néma csöndjét mintegy kiemelte a kétszólamú hang. Jelentéktelen mondatok ismételgetésével, felváltva törték meg a csendet.

- Remélem, nem vizeztem túl a whiskyjét - mentegetődzött Castle. Daintry még mindig nem kóstolta meg. - Igazán nem akartam...

- Nem, nem. Pontosan így szeretem. - Mint egy súlyos színházi vasfüggöny, úgy esett le közéjük a csend.

Castle egy vallomással kezdte: - Az igazat szólva, bajban vagyok. - A pillanat alkalmasnak látszott Sarah ártatlanságának megalapozására.

- Bajban?

- Itt hagyott a feleségem. Elment a fiammal. Elköltözött az anyámhoz.

- Csak nem vesztek össze?

- De igen.

- Igazán sajnálom - vigasztalta Daintry. - Szörnyű dolog, ha egyszer bekövetkezik. - Mintha olyan helyzetet írna le, amely éppoly elkerülhetetlen, mint a halál. Folytatta: - Emlékszik még a legutóbbi találkozásunkra a lányom esküvőjén? Igazán kedves volt magától, hogy még utána is eljött a feleségem lakására. Annyira örültem, hogy velem van. De aztán végül mégiscsak összetörtem a feleségem egyik baglyát.

- Igen. Emlékszem.

- Tulajdonképpen még nem köszöntem meg annak rendje és módja szerint, hogy eljött. Az is egy szombat volt. Mint ma. A feleségem szörnyen dühös lett. A feleségem, tudja: a bagoly miatt.

- Hirtelen kellett távoznunk, Davis ügyében.

- Igen, szegény ördög. - Mint egy bevált poénra, úgy ereszkedett le közéjük ismét a vasfüggöny. Nemsokára kezdődik az utolsó felvonás. Szünetben a büfét keresik fel. Egyszerre hajtották fel italukat.

- Mit gondol a haláláról? - kérdezte Castle.

- Nem is tudom, mit gondoljak. Őszintén szólva, nem merek rágondolni.

- Azt hiszem, ráhárult a gyanú, és bűnösnek találták az osztályunkon szivárgó lék ügyében. Nem igaz?

- Egy biztonsági tisztre nemigen bíznak titkot. És miből gondolja ezt?

- Nem tartozik a bevett szokások közé, hogy amikor valamelyikünk meghal, tüstént kiszáll a Különleges Ügyosztály két embere.

- Csakugyan nem szokás.
- Úgy látom, maga is furcsának találta ezt a halált.
- Miből gondolja?
Megcseréltük a szerepeinket, gondolta Castle, most én vallatom őt.
- Az imént mondta, hogy nem mer a halálára gondolni.
- Ezt mondtam? Nem is tudom, mit beszélek. Talán a maga whiskyje tette. Nem hígítottam eléggé, tudja.
- Davis sohasem volt az a lék, melyen bármi kiszivárgott - jelentette ki Castle. Az a benyomása támadt, hogy Daintry a zsebét méregeti, mely a fegyver súlyától dudorodott a szék párnáján.
- Ez a meggyőződése?
- Biztos vagyok benne.
Semmivel se ítélhette volna el önmagát különbül, mint ezzel a kijelentéssel. Daintry talán nem is volt olyan rossz kihallgató; és a félénkség, zavar és önfeltárulkozás, melynek hangot adott, voltaképp hozzátartozik az új módszerhez, s ez a kémelhárítókénál is magasabb technikai képzettség osztályába emeli Daintryt.
- Biztos benne?
- Igen.
Azon tűnődött, most mihez kezd Daintry. A letartóztatás nem áll jogában. Előbb egy telefont kell találnia, és konzultálnia az irodával. A legközelebbi telefon a King's Road végén, a rendőrőrsön volt - csak nem lesz annyi bátorsága, hogy engedelmet kérjen, és Castle telefonját használja? Vajon csakugyan ráismert, milyen súly húzza le Castle zsebét? Megijedt? Daintry távozása után ez ad annyi időt, hogy menekülni próbáljak - gondolta Castle -, ha lenne hová menekülnöm; de cél nélkül elfutni, pusztán azért, hogy késleltessem az elfogatás pillanatát, kétségbeesett cselekedet lenne. Akkor inkább ott várakozni, ahol most van - ez legalább bizonyos méltóságot ad.
- Az igazat megvallva - mondta Daintry -, nekem mindig voltak kétségeim a dologban.
- Ezek szerint magát se avatták be.
- Csak a biztonsági ellenőrzésbe. Azt nekem kellett megszerveznem.
- Felettébb rossz napja lehetett, nem igaz, először összetöri azt a baglyot, majd utána holtan találja Davist az ágyában.
- Nem nagyon tetszett Percival doktor kijelentése.
- Mi volt az?
- Azt mondta: „Igazán nem számítottam rá.”
- Így van, most már én is emlékszem.
- Ez felnyitotta a szememet - folytatta Daintry. - Rájöttem, mit főztek ki ezek.
- Nagyon elhamarkodottan jutottak gyors következtetésre. Nem nyomozták végig tisztességesen az alternatívákat.
- Úgy érti, hogy magát kihagyták?
Castle eltökélte: nem adom nekik olyan könnyen, nem teszek beismerő vallomást, akármilyen hatásos ez az új technikájuk. Megtoldotta tehát: - Vagy Watsont.
- Ó, igen. Watsonról elfeledkeztem.
- A mi osztályunkon minden áthalad az ő kezén. S aztán még itt van L.M.-ből a 69 3oo-as. Bankügyleteit nem tudják teljességgel ellenőrizni. Ki a megmondhatója, vajon nincs-e letétje Rhodesiában vagy Dél-Afrikában?
- Ez így igaz - ismerte be Daintry.
- Továbbá a titkárnőink. Nem csupán a mi személyes titkárnőink vehetők gyanúba. Mindnyájan a központi titkársághoz tartoznak. Ne is próbálja bemagyarázni nekem, hogy kizárható az eset: egy-egy lány néha kiszalad a W. C.-re, és nem zárja el azt a táviratot, amit éppen megfejtett, vagy a jelentést, amit éppen gépelt.
- Ez nekem is eszembe jutott. Személyesen ellenőriztem a titkárságot. És jókora hanyagságot tapasztaltam.
- A hanyagság a fejnél is kezdődhet. Davis halála esetleg a bűnös gondatlanság példája is lehet.
- Ha Davis nem volt bűnös, akkor ez gyilkosság - jelentette ki Daintry.

- Nem volt módjában, hogy megvédje magát, hogy ügyvédet fogadjon. A főnökség megrettent attól, milyen hatással lenne az amerikaiakra egy tárgyalás. Percival doktor nekem mindig a skatulyákról magyarázott...

- No persze - mondta Castle. - Ismerem ezt a mesét. Magam is hallottam nemegyszer. Most aztán Davis benne van a skatulyában.

Észrevette, hogy Daintry az ő zsebére szegezi a szemét. Azért mutatja Daintry, hogy egyetért vele, mert biztonságban szeretne visszajutni a kocsijához. Daintry szólal meg: - Maga is, én is ugyanabba a hibába esünk - elhamarkodottan következtetünk. Még Davis is bűnös lehetett. Mitől olyan biztos benne, hogy nem volt az?

- Előbb mindig indítékot kell keresni - magyarázta Castle. Habozott, kerülgette a dolgot, holott erős volt a kísértés így felelni: „Mert én vagyok a lék.” Jelen pillanatban már biztosra vehette, hogy az összeköttetés megszakadt, és nem számíthat segítségre, akkor hát mi célja a hallgatásnak? Kedvelte Daintryt, a lányának esküvője óta igazán megkedvelte. Hirtelen emberi arcot öltött előtte, ahogyan ott állt az összetört bagoly fölött, összetört házasságának magányában. Ha az ő vallomásával bárki is érdemeket szerez, akkor az feltétlenül Daintry legyen. Tulajdonképpen feladhatná a játékot, és ellenállás nélkül követhetné Daintryt, ahogyan a rendőrségi jelentések szokták mondani. Még az is eszébe jutott, hogy talán azért nyújtja a játékot, mert társaságot kíván, hogy megmeneküljön a háza magányától, egy cella magányától.

- Gondolom, Davis esetében a pénz is indíték lehetett - jegyezte meg Daintry.

- Davist nemigen érdekelte a pénz. Amije volt, elég volt arra, hogy olykor lovakra fogadjon, és finom óportóira hívja meg magát. Ennél tüzetesebben kell megvizsgálni a dolgokat.

- Mire céloz?

- Ha a mi osztályunk kerül gyanúba, akkor a lék feltétlenül Afrikával kapcsolatos.

- Miért?

- Az én osztályomon számos olyan információ fut át, és tovább is adjuk, ami nagyobb jelentőseggel bír az oroszok szemében, ezért ha csakugyan megnyílt egy lék, akkor más osztály is joggal lenne gyanúsítható, nem igaz? Következésképpen ez a lék csupán a mi különleges afrikai érdekeinkkel kapcsolatos.

- Igaz - felelte Daintry egyetértően -, vitathatatlanul.

- Ez pedig leleplez valamit, ha nem is feltétlenül egy ideológiát, hiszen nem kell mindjárt a kommunistákat keresni mindenütt, de legalábbis egy erős kötődést Afrikához vagy az afrikaiakhoz. Én pedig fogadom, hogy Davis sohasem találkozott eleven afrikaival. - Castle szünetet tartott, majd elszántan és a veszélyes játék örömét élvezve folytatta. - Kivéve, persze, a feleségemet és a fiamat. - Felrakta a pontokat az i-re, de azért a t-betűket még nem volt hajlandó áthúzni. Így folytatta: - A 69 300-as már jó ideje L. M.-ben tartózkodik. Ki tudja, milyen barátságokat kötött, afrikai ügynökökre tett szert: közülük sokan kommunisták.

Annyi éves bujkálás után most váratlanul élvezni kezdte ezt a bújócskajátékot. - Mint ahogy én is kapcsolatban voltam velük Pretoriában - folytatta. Elmosolyodott. - Még C. is, tudja, bizonyos mértékig szereti Afrikát.

- Na, most már tréfál - állította meg Daintry.

- Persze hogy tréfálok. De azt akartam ezzel bizanyítani, milyen kevéssé volt gyanúsítható Davis másokhoz, például hozzám vagy a 69 300-ashoz képest, nem is szólva egy sereg titkárnőről, akiről semmit se tudunk.

- Mindegyiküket gondosan ellenőriztük.

- Persze hogy ellenőrizték őket. Összes szeretőik neve benne az aktában, legalábbis a szóban forgó év szeretői, de vannak lányok, akik úgy váltogatják a szeretőiket, mint a téli ruhát.

Daintry így válaszolt: - Hány gyanúsítottat sorol fel, Davis felől mégis olyan biztos. - Majd boldogtalanul tette hozzá: - Milyen szerencsés maga, hogy nem biztonsági tiszt. Davis temetése után majdnem beadtam a lemondásomat. Bárcsak megtettem volna!

- Miért nem tette?

- Mert nem tudtam volna mivel elütni az időmet.

- Gyűjtsön gépkocsirendszámokat. Én egyszer megpróbáltam.

- Miért veszett össze a feleségével? - kérdezte Daintry. - Elnézést. Ez nem tartozik rám.

- Nem értett egyet azzal, amit csinálok.

- Úgy érti, a cégnél?
- Nem egészen.
Castle már ráébredt, hogy a játéknak csaknem vége. Daintry alattomban a karórájára pillantott, s Castle azon tűnődött, hogy vajon igazi óra-e, vagy rejtett magnó? Talán azon merengett Daintry, hogy lefutott-e már a szalagja. Engedelmet kér, hogy a mellékhelyiségbe távozhassék, s ott cserélje ki?
- Igyék még egy whiskyt.
- Jobb, ha nem iszom. Még haza kell hajtanom.
Castle lekísérte az előszobáig, Buller a nyomában. Bullert elszomorította, hogy új barátja távozik.
- Köszönöm az italt.
- Köszönöm a lehetőséget, hogy annyi mindenről beszélhettünk.
- Ne kísérjen ki. Kegyetlen az este. - De Castle mégis kikísérte a hideg, ólmos esőbe. S felfigyelt egy kocsi stoplámpájára: ott parkolt tőle húszméternyire, a rendőrőrssel szemközt.
- Az a maga kocsija?
- Nem. Az enyém feljebb áll az úton. Gyalog jöttem idáig, mert ebben az esőben nem láttam a házszámokat.
- Akkor jó éjszakát.
- Jó éjszakát. Remélem, minden rendbe jön, mármint a feleségével.
Castle elég hosszan időzött kinn a szemerkélő, hideg esőben, s még integethetett az elhaladó Daintrynek. Megfigyelte, hogy Daintry kocsija nem állt meg a rendőrőrs előtt, hanem jobbra fordult, és rátért a londoni útra. Ettől még persze megállhat telefonálni a King's Armsban vagy a Swanban, de Castle még ezt az eshetőséget mérlegelve is kételkedett benne, hogy Daintrynek sikerül-e egy igencsak egyértelmű jelentést tennie. A felsőbbség, mielőtt döntésre jut, előbb bizonyára lehallgatja a szalagot - Castle most már biztos volt benne, hogy az óra magnó volt. Ettől, persze, még a vasútállomást figyelhetik, és a határőröket is értesíthették a repülőtereken. Daintry látogatásából egyetlen tény világlott ki biztosan. Az ifjabb Halliday vallani kezdett, különben Daintryt sohase küldik ki hozzá.
Kapujából Castle fel- s lenézett az utcán. Megfigyelő nem volt látható, de a rendőrséggel szemközt parkoló kocsi lámpája még átvilágított az esőn. Nem úgy festett, mint egy rendőrségi autó. A rendőrséget - még a Különleges Ügyosztály tagjait is - brit márkák használatára kötelezték, és ez az autó - bár biztosra nem vehette - egy Toyotára hasonlított. Eszébe jutott a Toyota az ashridge-i úton. Megpróbálta kivenni a színét, de az eső elhomályosította. Vörös és fekete megkülönböztethetetlen volt a havas esőben, mely helyenként ólmos szitálássá váltott át. Bement a házba, s most első ízben reménykedni merészelt.
A poharakat a konyhába vitte, és gondosan elmosogatta őket. Mintha csak kétségbeesésének ujjlenyomatait tüntette volna el. Aztán két újabb poharat tett le az ebédlőben, és most először mintha gyarapodni engedte volna a reményét. Gyenge növény volt, és jókora biztatásra volt szüksége. Ezért azt erősítgette magában, hogy az a bizonyos kocsi feltétlenül egy Toyota volt. Elméjéből elűzte azt a tényt, hogy ezen a környéken megannyi Toyota járhat, és türelemmel várt a csengő megszólalására. Azt latolgatta, hogy ugyan ki lesz a látogatója, s áll meg Daintry helyén a küszöbön? Borisz semmiképpen sem - ebben biztos volt, s éppoly kevéssé lehet az ifjabb Halliday, aki óvadék ellenében szabadult börtönéből, s most már valószínűleg a Különleges Ügyosztály embereivel bocsátkozott hosszas alkuba.
Visszasétált a konyhába, és egy tányér kekszet adott Bullernak - sok időbe beletelhet, amíg ismét ételhez jut. A konyhai óra hangos ketyegése mintha lassabb léptekre fogta volna az időt. Ha csakugyan barát érkezett a Toyotával, kellő türelemmel várja ki, amíg csengethet.

4.

Daintry ezredes a King's Arms udvarába hajtott be. Ott csupán egyetlen kocsi parkolt, és Daintry még elidőzött a kormánynál: azt mérlegelte, hogy csakugyan most telefonáljon-e, s ha igen, mit jelentsen. A Reform-klubban, C. és dr. Percival társaságában elköltött ebédje alatt, reszketett az elfojtott dühtől. Voltak pillanatok, amikor szerette volna félrelökni a füstölt pisztrángos tányérját, és

bejelenteni: „Lemondok. Nem akarom, hogy többé bármi közöm legyen a maguk rohadt cégéhez.” Halálra fárasztotta már a titkolódzás és a rengeteg tévedés, amit eltussolni és be nem vallani kötelesség. A kinti W. C.-ből egy férfi keresztezte az udvart, és dallamtalan nótát fütyörészett - a sötétség védelmében gombolgatta a sliccét, majd elindult a bár felé. Daintrynek az járt az eszében: a titkaikkal ölték meg a házasságomat. Milyen egyszerű volt az eszme szolgálata a háború idején - egyszerűbb szolgálat, mint amire az apja szegődött el valaha. A császár mégsem volt Hitler - de a most folyó hidegháborúban, miként a császár háborújában, döntés kérdése volt, hogy a jó vagy a rossz oldalra állunk-e. A mai eszme nem volt elég egyértelmű ahhoz, hogy egy tévedésből elkövetett gyilkosságot igazoljon. Daintry ismét gyermekkorának kietlen otthonába képzelte magát: átsétál az előszobán, s belép a nappaliba, ahol kéz a kézben az apja és az anyja ül. „Isten mindent jobban tud” - jelentette ki az apja, Jütlandra és Jellicoe admirálisra emlékezve. Az anyja megszólalt: „Drágám, a te korodban nehéz egy másik állást találni.” Daintry eloltotta a reflektorát, s a lassú, sűrű esőben elindult a bár felé. Ez járt az eszében: A feleségemnek elegendő pénze van, a lányom már férjhez ment, s én - valahogy - kijövök a nyugdíjamból.

Ezen a hideg, nedves éjszakán csak egyetlen ember tartózkodott a bárban - egy nagy korsó angol sört ivott. Az ember rákköszönt: - Jó estét, uram - mintha jó ismerőst üdvözölne.

- Jó estét. Egy dupla whiskyt - rendelt Daintry.

- Ha ezt annak nevezi - jegyezte meg a férfi, amint a csapos elfordult, hogy a Johnny Walkeros palack alá nyomjon egy poharat.

- Mit nevezek?

- Ezt az estét, mertem megjegyezni, uram. Igaz, hogy november van, nem lehet más időre számítani.

- Megenged egy telefont? - kérdezte Daintry a csapostól.

A csapos mogorván odalökte a whiskyt, és a fülke irányába bólintott. Szemmel láthatóan szűkszavú ember volt: azért állt ott, hogy meghallgassa, amit a vendégek kedvük szerint beszélnek, de nem volt hajlandó többet közölni, mint amennyi feltétlenül szükséges, kivéve amikor - bizonyára örömmel - elkiáltja magát: záróra, uraim!

Daintry feltárcsázta Percival számát, s amíg a foglalt jelzésre fülelt, megkísérelte végiggondolni, milyen szavakat használ majd. Meglátogattam Castle-t... egyedül van a házban... összeveszett a feleségével... nincs több jelentenivalóm. Aztán majd levágja a kagylót, ahogyan most is levágta - és ezzel visszaindult a bárba, a whiskyjéhez és a férfihoz, aki mindenáron beszélgetni akart.

- Aha - mondta a csapos -, aha - s aztán ennyit: - Úgy van.

A vendég odafordult Daintryhez, és bevonta a társalgásba. - Még egyszeregyet sem tanítanak manapság. Megkérdezem az unokámat - kilencéves -, mennyi négyszer hét, no és mit gondol, tudott válaszolni?

Daintry a telefonfülkén tartotta a szemét, miközben a whiskyjét itta ki, és még mindig abban próbált dűlőre jutni, milyen szavakkal jelent.

- Látom ám, hogy egyetért velem - mondta a férfi Daintrynek. - És maga? - kérdezte a csapostól. - A maga üzletét is megette a fene, ha nem tudja megmondani, mennyi négyszer hét, nem igaz?

A csapos egy kis sörhabot törölt le a pultról, és így válaszolt: - Aha, aha.

- Nos, uram, én nagyon könnyen kitalálom, milyen szakmában tetszik tevékenykedni. Ne kérdezze tőlem, miből. Ösztön. Azt hiszem, az emberi arcok, valamint az emberi természet tanulmányozásából sajátítottam el. Ezért hoztam szóba rögtön az egyszeregyet, amíg telefonált. Ez olyan téma, mondtam itt Mr. Barkernak, amiről ennek az úrnak határozott véleménye lesz. Szó szerint ezt mondtam, ugye?

- Aha - mondta Mr. Barker.

- Innék még egy korsóval, ha lehet.

Mr. Barker csapolt.

- A barátaim néha felkérnek a mutatványra. Olykor még fogadást is kötnek rá. Ez egy tanárember, mondom valakiről a földalattin, a másikról, hogy patikus, s utána, udvariasan megkérdezem. Ha elmagyarázom, hogy miért, nem sértődnek meg, és kilenc esetben tíz közül ráhibázok. Mr. Barker már látta a mutatványt, nem igaz, Mr. Barker?

- Aha.

- Remélem, uram, megengedi, hogy belefogjak a kis játékomba csak azért, hogy ezen a hideg, esős estén elszórakoztassam Mr. Barkert. Maga állami szolgálatban áll. Igazam van, uram?

- Igaza - felelte Daintry. Kiitta a whiskyjét, s letette a poharát. Itt az ideje, hogy ismét megpróbálkozzék a telefonnal.

- Szóval, tűz, tűz, nem igaz? - a vendég mélyen ülő szemekkel méregette. - Méghozzá bizalmas beosztásban. Maga jóval többet tud a dolgokról, mint mi, hétköznapi emberek.

- Telefonálnom kell - közölte Daintry.

- Csak egy pillanat, uram. Mindössze Mr. Barkernak akarom bemutatni... - Zsebkendővel letörölt egy kis sörhabot a szájáról, és az arcát Daintryéhez tolta. - Maga számokkal foglalkozik - jelentette ki. - Maga az adóhivatalnál dolgozik.

Daintry elindult a telefonfülkéhez.

- Tessék - panaszkodott a vendég -, sértődékeny pasas. Nem szereti az ilyen, ha felismerik. Valószínűleg adófelügyelő.

Ezúttal Daintry hallotta, hogy kimegy a csengés, majd Percival hangját: nyugodt és biztató volt, mint aki jóval azután is megőrizte orvosi modorát, hogy feladta az orvosi gyakorlatot. - Tessék, itt dr. Percival. Ki keres?

- Daintry.

- Jó estét, drága öregem. Mi újság? Honnan beszél?

- Berkhamstedben vagyok. Meglátogattam Castle-t.

- Igen. Mi a benyomása?

Düh űzte el a szavakat, melyekre felkészült, apró darabokra tépte őket, mint egy levelet, melyet az ember nem akar elküldeni.

- Az a benyomásom, hogy maga nem a megfelelő embert gyilkolta meg.

- Nem gyilkoltam - felelte nyájasan dr. Percival -, csupán rosszul írtam fel a receptet. A gyógyszert még nem próbálták ki emberen. De miből gondolja, hogy Castle?...

- Mert Castle biztos benne, hogy Davis ártatlan volt.

- És ezt kifejezetten megmondta?

- Igen.

- Mire készül?

- Vár.

- Mire vár?

- Hogy történjék valami. A felesége elhagyta a gyerekkel. Azt állítja, hogy veszekedtek.

- Már kiadtuk a körözést - mondta Percival doktor - a repülőtereknek és persze a kikötőknek is. Ha menekülni próbál, kezünkben a prima facie bizonyíték. De akkor még mindig szükségünk van a döntő bizonyító anyagra.

- Davis esetében nem ragaszkodott a döntő bizonyítékhoz.

- Ezúttal C. ragaszkodik hozzá. Maga most mit fog csinálni?

- Hazamegyek.

- Érdeklődött nála Muller jegyzetei felől?

- Nem.

- Miért nem?

- Szükségtelen volt.

- Kitűnő munkát végzett, Daintry. De mi a magyarázata annak, hogy Castle ilyen nyíltan beszélt magával?

Daintry válasz nélkül tette le a kagylót, és kijött a fülkéből. A vendég megszólalt: - Igazam volt, ugye? Maga az adóhivatal felügyelője?

- Igen.

- Tessék, Mr. Barker, megint egy telitalálat!

Daintry ezredes lassan sétált ki a kocsijához. Egy ideig még járatta a motort, s azt figyelte, ahogy a szélvédőn egymást kergetik lefelé az esőcseppek. Aztán kihajtott az udvarból, és elindult Boxmoor és London és a St. James Street-i lakás irányában, ahol várta a tegnapi Camembert-sajt. Lassan hajtott. A novemberi szemerkélés igazi esőbe fordult, olykor jeges záporrá változott át. Daintry elgondolkodott. Nos, megtette, amit a kötelességének neveznek - s bár otthona felé

igyekezett, az asztalához, ahol leül majd a Camembert mellé, s megírja lemondását, nemigen sietett. A lelkében elvégezte már a lemondás cselekedetét. Azt erősítgette magának, hogy immár szabad ember, hogy nincs többé kötelessége és kötelezettsége, mégis: soha életében nem kerítette hatalmába ilyen végtelen magány, mint most.

5.

Megszólalt a csengő. Hosszú ideig várt rá ugyan Castle, most mégis habozva indult az ajtóhoz; egy pillanatra felmerült benne, hogy képtelen reményeket táplált. Ez időre már bizonyára vallott az ifjabb Halliday, a Toyota a sok ezer Toyota egyike, a Különleges Ügyosztály bizonyára kivárta, amíg magára marad, és azt is jól tudta, milyen elképesztően közlékeny volt Daintryvel. A csengő másodszor is megszólal, majd harmadszor; nem maradt más hátra, mint ajtót nyitni. Amikor odalépett az ajtóhoz, keze a revolverén nyugodott a zsebében, de ennek sem volt több haszna, mint ha egy nyúllábat szorongatna. Lövöldözve nem vághatja ki magát egy szigetről. Buller álságos támogatást nyújtott neki, s nehezen zihált, de Castle tudta, hogy mire az ajtót kinyitja, Buller farkcsóválva köszönt bárkit. Nem látott át a máriaüveg ablakon, elhomályosította az eső. Még amikor kinyitotta az ajtót, akkor sem látott tisztán - csupán egy görnyedt alakot.

- Rettentő este - panaszolta a hang, melyet a sötétben megismert.

- Mr. Halliday - magára igazán nem számítottam. - Castle-nak az járt az eszében: azért jött, hogy segítsek a fián, de ugyan mit tehetnék én?

- Jó kutya, jó kutya - csitította idegesen Bullert a még jóformán láthatatlan Mr. Halliday.

- Kerüljön beljebb - bátorította Castle. - A kutya teljesen ártalmatlan.

- Azt én is látom, hogy nagyon szép állat.

Mr. Halliday a falat tapogatva, óvatosan lépett be, Buller a farkcsonkját csóválta és nyáladzott.

- Mint láthatja, Mr. Halliday, a kutya mindenkihez barátságos. Vegye le a kabátját. Jöjjön be, és igyék egy whiskyt.

- Magam nem vagyok nagy ivó, de ezúttal nem mondok nemet.

- Amikor a rádión hallottam a fia esetét, nagyon sajnáltam. Borzasztóan aggódhat érte.

Mr. Halliday az ebédlőbe követte Castle-t. Így válaszolt: - Várható volt, hogy ez bekövetkezik, uram, de talán jó lecke lesz neki. A rendőrség egy csomó anyagot szállított el az üzletéből. A felügyelő megmutatott nekem egy-két dolgot - igazán undorító volt. De én megmondtam a felügyelőnek, hogy szerintem a fiam maga sohasem olvasott ilyesmit.

- Remélem, azért a rendőrség magának nem kellemetlenkedett?

- Ó, nem. Mint már említettem, uram, azt hiszem, ők is engem sajnálnak. Tudják, hogy én egy egészen másfajta üzletet vezetek.

- Volt alkalma rá, hogy átadja neki a levelemet?

- Á, ami azt illeti, okosabbnak véltem, ha nem. Tekintettel a körülményekre. De azért ne aggódjon. Eljuttattam az üzenetet oda, ahová valójában szólt.

Halliday felemelte a könyvet, amelyben Castle próbált olvasgatni, és megnézte a címét.

- Mi a csudára célozgat?

- Nos, uram, azt hiszem, maga mindvégig egy kis félreértés áldozata volt. A fiam sohasem ártotta bele magát a maga dolgaival kapcsolatos ügyekbe. De ők úgy vélték, hogy helyesebb, baj esetén, ha maga azt hiszi... - Lehajolt, a gáztűzhelynél megmelegítette a kezét, és csúfondáros tekintettel nézett fel. - Nos, uram, úgy állnak a dolgok, hogy elég gyorsan kell magát innen kijuttatnunk.

Castle megrendült attól a felismeréstől, milyen kevéssé bíztak benne még azok is, akiknek a legtöbb okuk lett volna rá.

- Ha megbocsátja nekem a kíváncsiskodást, uram, megtudhatnám, hol van a felesége és a fia? Utasítást kaptam...

- Ma reggel, amikor azt a hírt hallottam a fiáról, elküldtem őket. Az anyámhoz. Aki azt hiszi, hogy mi összevesztünk.

- Ó, akkor tehát egy nehézséggel kevesebb.

Az öreg Mr. Halliday, miután kellőképpen megmelegítette a kezét, fel és alá kezdett járni a szobában: szemügyre vette a könyvespolcot. Megszólalt: - Jobb árat adok ezekért, mint akármelyik könyvkereskedő, huszonöt százalék előleget - ennél többet amúgy sem vihet ki az országból. Készpénzzel fizetek. A gyűjtőkörömbe vágnak. A Világirodalom Klasszikusai és az Olcsó Könyvtár. Nem adják ki őket olyan gyakran, ahogy illik, s ha újra kiadják, micsoda áron!

- Azt hittem - jegyezte meg Castle -, hogy sietős a dolgunk.

- Az elmúlt ötven esztendőben egyetlen dolgot tanultam meg - intette le Halliday -, nem szabad semmit se elhamarkodni. Elég az indulást elkapkodni, s máris biztos, hogy hibákat követünk el. Ha van egy fölösleges félóránk, okosabb úgy tenni, mintha legalább három óránk lenne. Úgy emlékszem, holmi whiskyt emlegetett, uram.

- Ha csakugyan van fölös idő... - Castle mindkét pohárba töltött.

- Annyi időnk maradt. Remélem, a szükséges holmikat már összecsomagolta.

- Igen.

- Mihez kezdünk a kutyával?

- Gondoltam, itt hagyjuk. Nem is jutott eszembe... Talán maga elvihetné egy állatorvoshoz.

- Nem tanácsos, uram. Ha elindulnak a nyomában, kiderülhet közöttünk a kapcsolat, s ez hiba. A következő néhány órára mindenképpen el kell hallgattatnunk. Ugatós, ha egyedül hagyják?

- Nem tudom. Még sohase maradt egyedül.

- Én a szomszédok panaszától félek. Egyikük éppenséggel felhívhatja a rendőrséget, és nem szeretnénk, hogy itt egy elhagyott házra leljenek.

- Hogy a ház üres, előbb-utóbb megtudják.

- Mit se számít, ha maga már biztonságban van külföldön. Milyen kár, hogy a felesége nem vitte magával a kutyát!

- Nem tehette. Anyámnak macskája van. Buller azonnal végez a macskákkal.

- Igen, ha macskákról van szó, haszontalan jószágok ezek a bokszerek. Nekem is macskám van. - Mr. Halliday megcibálta Buller fülét, és Buller farkcsóválva törleszkedett hozzá. - Épp erről beszéltem. Ha sietős a dolgunk, gyakran elfeledkezünk valamiről. Mint most a kutyáról. Pincéje van?

- Nem hangszigetelt. Ha arra gondol, hogy oda zárjuk be.

- Úgy veszem észre, uram, hogy a jobb zsebében mintha fegyver lenne, vagy csalódnék?

- Arra az esetre, ha a rendőrség jönne értem... Csak egyetlen töltény van benne.

- A kétségbeesés rossz tanácsadó, uram.

- Igazából nem szántam rá magam, hogy használni is fogom.

- Nem bánnám, uram, ha nekem adná. Ha feltartóztatnak, nekem fegyverviselési engedélyem van, manapság nagyon gyakori az üzleti betörés. Mi a neve, uram? Mármint a kutyáé.

- Buller.

- Gyere ide, Buller, gyere ide. Jó kutya - Buller a pofáját Mr. Halliday térdére fektette. - Jó kutya, Buller, jó kutya. Nem akarsz bajt okozni a gazdádnak, ugye? Egy ilyen jó gazdának, mint a tied. - Buller a tomporát rázta. - Ezek azt képzelik, tudják, ki szereti őket - jegyezte meg Mr. Halliday. Megvakarta Buller füle tövét, és Buller kimutatta az örömét. - Most, uram, lenne szíves átadni a fegyvert... Ó, szóval macskákat gyilkolunk... Ó, a gonosz jószág.

- Meghallják a lövést - mondta Castle.

- Kicsit lesétálunk a pincébe. Egyetlen lövés, senki sem figyel fel rá. Azt hiszik, kipufogócső.

- Nem megy le magával.

- Lássuk csak. Gyere, Buller, gyere, fiam. Gyere sétálni. Sétálni, Buller.

- Tessék. Nem hajlandó.

- Indulnunk kell, uram. Jobb lesz hát, ha maga is lejön. Meg akartam ugyan kímélni.

- Kíméletre nem tartok igényt.

Castle mutatta az utat lefelé a pincelépcsőn. Buller a nyomába szegődött, Mr. Halliday pedig Bullert követte. - Én nem gyújtanék villanyt uram; egy lövés, és aztán elalszik a fény. Az már kíváncsiságot ébreszthet. Castle bezárta az egykori széncsúszdát. - Nos, uram, ha átadná a fegyvert...

- Nem. Majd én elintézem. - Lövésre emelte a fegyvert, Bullerra célzott, és Buller, játékra készen, a fegyver csövét talán egy gumicsonttal tévesztette össze; az állkapcsa közé szorította, és cibálni kezdte. Castle kétszer húzta meg a ravaszt, hiszen az egyik rekesz üres volt. Undort érzett. - Én felhajtok még egy whiskyt - mondta, - mielőtt indulunk.

- Megérdemli, uram. Milyen furcsa, az ember mennyire megszeret egy ilyen néma állatot. Az én cicám...

- Szenvedélyesen utáltam Bullert. Csak... még senkit sem öltem meg életemben.

6.

- Ilyen esőben nehéz hajtani - jegyezte meg Halliday, s ezzel megtörte az igencsak hosszúra nyúlt csöndet. Buller halála lakatot tett a nyelvükre.

- Merre tartunk? Heathrow? A határőrséget már biztosan riasztották.

- Én egy hotelba viszem. Ha szíveskednék kinyitni a kesztyűtartót, uram, abban egy kulcsot talál. A 423-as szoba. Nem kell mást tennie, mint a liften egyenest felmegy oda. Ne álljon meg a portánál. Várakozzék a szobában, amíg valaki magáért jön.

- Tegyük fel, hogy a szobalány...

- Tegye ki az ajtóra a „Ne zavarjanak” jelzést.

- Mi lesz azután...

- Azt én nem tudhatom, uram. Én mindössze ezt az utasítást kaptam.

Castle azon tűnődött, hogyan érinti majd Buller pusztulásának híre Samet. Tudta, hogy ezt sohasem bocsátja meg neki. Megkérdezte: - Maga hogyan keveredett ebbe az egészbe?

- Belekeveredni? - nem, uram. - Már gyerekkorom óta a pártnak vagyok tagja, titokban, ha szabad így mondanom. Tizenhét évesen már a hadseregben szolgáltam - önkénteseként. Hozzáhazudtam a koromhoz. Azt hittem, Franciaországba indulunk, de engem Arhangelszkbe hajóztak be. Négy esztendeig voltam hadifogoly. Sokat láttam és sokat tanultam abban a négy esztendőben.

- Hogyan bántak magával?

- Keményen, de egy kamasz nagyon sokat bír, és mindig akadt valaki, aki barátságosan viselkedett. Megtanultam egy kicsit oroszul, eleget ahhoz, hogy tolmácsolhassak nekik, és ha nem tudtak ennivalót adni, adtak helyébe könyveket.

- Kommunista könyveket?

- Természetesen, uram. A misszionárius is a Bibliát adja a kezünkbe, nem igaz?

- Maga tehát a hivők egyike.

- Magányos életem volt, ezt beismerem. Tudja, uram, én sohasem járhattam gyűlésekre, nem vonulhattam fel tüntetéseken. Még a fiam se tudott róla. Amikor szükség van rám, felhasználnak apró ügyekben, mint az ön ügyében is, uram. A postaládájából nemegyszer én vittem el az anyagot. Ó, azok voltak a boldog napok, amikor meglátogatott az üzletben. Nem éreztem magam olyan magányosnak.

- És sohasem ingott meg, egy cseppet sem, Halliday? Arra gondolok: Sztálin, Magyarország, Csehszlovákia.

- Fiatalkoromban eleget tapasztaltam Oroszországban, s a hazatérésem után is, a gazdasági válság Angliájában. Be vagyok oltva ilyen apróságok ellen.

- Apróságok?

- Ha nem haragszik meg érte, amit mondok, uram, az ön lelkiismerete különösen rostál. Én meg azt válaszolhatnám magának: Hamburg, Drezda, Hirosima. Ezek vajon megingatták a hitét abban, amit maguk demokráciának neveznek? Gondolom, csakugyan megingatták, különben nem lenne itt velem.

- Az a háborúban történt.

- Az én népem 1917 óta hadiállapotban él.

Castle a mozgó ablaktörlő lapátjai között kitekinthetett a nedves éjszakába. - Maga valóban Heathrow-hoz vezet engem.

- Nem egészen. - Mr. Halliday olyan könnyű kézzel simította meg Castle térdét, ahogyan egy őszi levél hullana le Ashridge fáiról. - Ne nyugtalankodjon, uram. Ők gondoskodnak magáról. Irigylem magát. Azon se csodálkozzék, ha nemsokára megláthatná Moszkvát.

- Járt már ott valaha is?

- Soha. A legközelebbi pont, ahova eljutottam, az arhangelszki fogolytábor volt. Látta már a Három nővér-t? Én csak egyszer láttam, de örökre megjegyeztem, amit az egyikük mond, és amikor éjszaka nem jön álom a szememre, azt mondogatom magamban: „Eladni a házat, mindent felszámolni, és irány Moszkva..."

- A mai Moszkva egy kicsit különbözne Csehovétól.

- Az egyik nővér még azt is mondja: „A boldog emberek észre sem veszik, tél van-e vagy nyár. Ha én Moszkvában élhetnék, sohase törődnék azzal, milyen az időjárás." Ó, én csüggedt perceimben azzal vigasztalom magam, hogy Marx sem láthatta Moszkvát, és akkor kinézek az Old Compton Streetre, és az jár az eszemben, hogy ez a London még mindig Marx Londonja. A Soho Marx Sohója. Mert ott nyomtatták ki először a Kommunista Kiáltvány-t.

Az esőből hirtelen egy teherautó bukkant fel, megcsúszott, és csaknem nekik ütközött, majd ügyet se vetve rájuk, tovarobogott az éjszakában. - Hajmeresztő vezetők vannak - jegyezte meg Mr. Halliday -, tudják, hogy semmi bajuk sem eshet a pilótafülkében. Súlyosabb büntetést kellene kiszabni a közveszélyes vezetőkre. Tudja-e, uram, hogy mi volt az igazi hiba Magyarországon és Csehszlovákiában? A közveszélyes vezetés. Dubcek közveszélyes vezető volt. Ilyen egyszerű az egész.

- Számomra nem ilyen egyszerű. S én sohasem akartam Moszkvában kikötni.

- Azt hiszem, kezdetben egy kicsit szokatlan lesz, minthogy maga nem közülünk való, de azért ne aggódjon. Én nem tudom, mit tett értünk, de feltétlenül valami fontosat, s hogy gondoskodni fognak magáról, abban bizonyos lehet. Még azon se csodálkoznék, ha a Lenin-renddel tüntetik ki, vagy egy bélyegre nyomják rá, mint Sorgét.

- Sorge kommunista volt.

- És az is a büszkeség érzésével tölt el, hogy az én öreg kocsimban indul útnak Moszkva felé.

- Hajthatnánk egy évszázadig, Halliday, akkor sem tud megtéríteni.

- Nem biztos. Végtére is nagyon sokat segített nekünk.

- Én Afrika dolgában segítettem magukat, ennyi az egész.

- Pontosan, uram. Már a helyes úton jár. Afrika, ahogyan Hegel mondaná, a tézis. Maga az antitézishez tartozott mint az antitézis aktív része, következésképpen egyike lesz, akik előbb-utóbb beleolvadnak a szintézisbe.

- Ez nekem csupa szakzsargon. Nem vagyok filozófus.

- A harcosnak nem is kell annak lennie, és maga harcos.

- Nem a kommunizmusé. És most csupán egy sebesült vagyok.

- Majd Moszkvában meggyógyítják.

- Egy elmegyógyintézeti osztályon?

A kifejezés elhallgattatta Mr. Hallidayt. Hegel dialektikáján talált egy apró repedést, vagy csupán a kín és a kétség némasága szállt rá? Ezt már sohasem fogja megtudni Castle, mert a hotel közelében jártak, fényei átderengtek az esőn.

- Itt szálljon ki - szólt rá Halliday. - Jobb, ha engem nem vesznek észre. - Mikor lefékeztek, kocsik húztak el mellettük hosszú, kivilágított láncban, az egyik autó reflektora a másik hátsó világítására vetült. Egy Boeing 7o7-es zúgva szállt alá a londoni légikikötőre. Mr. Halliday a kocsi hátsó ülésén kotorászott. - Valamit még elfelejtettem. - Előhúzott egy műanyag táskát, melybe valaha vámmentes árut csomagolhattak. Azt mondta: - A bőröndjéből ide rakja át a holmikat. A szállodaportán észrevehetik, ha egy bőrönddel száll be a liftbe.

- Ez nem elég nagy.

- Akkor itt hagyja, ami nem fér bele.

Castle engedelmeskedett. Annyi esztendei titkolódzás után is el kellett ismernie, hogy végveszély helyzetében Arhangelszk egykori rekrutája igazi szakembernek bizonyult. Kelletlenül vált meg a pizsamájától - bár eszébe jutott, hogy azt a börtönben bizonyára kap - és a pulóverétől. Ha megérkezem oda a távolba, feltétlenül ellátnak meleg holmival.

Mr. Halliday szólalt meg: - Egy kis ajándékot is hoztam. A Trollope egyik példányát, amit kért. Másodpéldányra most már nem lesz szüksége. Hosszú könyv, de hosszú lesz a várakozás is. Háborúban mindig hosszú. A könyv címe: Ahogy manapság élünk.

- Ezt a könyvet ajánlotta a fia?

- Ó, ebben is félrevezettem egy kissé. Trollope-ot én szoktam olvasni, nem ő. Az ő kedvenc írója egy Robbins nevű ember. Ezt a kegyes csalást meg kell bocsátania - szerettem volna, ha az üzlete ellenére is jobb véleménnyel van róla. Igazán nem rossz fiú.

Castle megszorította Mr. Halliday kezét: - Bizonyos vagyok benne, hogy nem. Remélem, körülötte is tisztázódik minden.

- Ne felejtse el: egyenest a 423-as szobába megy, és vár.

Castle, műanyag szatyrát lóbálva, elindult a hotel fényei felé. Úgy érezte, hogy ismét elvesztett minden kapcsolatot azzal, amit Angliában valaha ismert - Sarah és Sam elérhetetlen az anyja házában, mely amúgy sem volt soha az ő otthona. Ez jutott eszébe: még Pretoriában is inkább otthonra találtam, mert ott volt a munkám. De most már nem maradt számomra semmi munka. Az esőben egy hang szólt utána: - Sok szerencsét, uram. A legjobbakat - s hallotta, hogy elhajt a kocsi.

7.

Castle egy pillanatra megrémült - a hotel ajtaja egyenest a Karib-tengerre nyílott. Az uszoda körül pálmafák, s az égen megszámlálhatatlanul sok apró csillagocska. Mélyet szippantott a forró, fülledt levegőből; ismerős volt, hiszen közvetlenül a háború után egy turistaúttal járta be ezt a vidéket - s miként akkor, most is megcsapta az amerikaiak hangzavara, ez elől senki se menekülhet a Karib-tenger szigetein. Itt nem fenyegette az a veszély, hogy észreveszik a hosszú portásasztalnál: túlságosan lefoglalta őket az amerikai utasáradat; az amerikaiak seregét most önthette ki valamelyik repülőtér - Kingston? Bridgetown? Az uszoda mellett üldögélő ifjú párnak egy fekete bőrű pincér szolgált fel két rumos puncsot. Castle éppenséggel a lift mellett állt meg, s az nyitott ajtóval hívogatta, de ő mégis szájtátva tétovázott... A csillagok alatt az ifjú pár szalmaszállal látott hozzá a puncshoz. Castle kinyújtotta a kezét, így akart meggyőződni róla, hogy itt csakugyan nem zuhog az eső - ekkor a háta mögül valaki megszólította: - Akárki legyek, ha ez nem Maurice! Mit keres ebben a lebujban?

Castle most örült neki igazán, hogy túladott a fegyverén.

A hang tulajdonosa egy bizonyos Blit nevű férfi volt; néhány esztendővel ezelőtt még az ő összekötője az amerikai követségen, aztán áthelyezték Mexikóba, talán azért, mert egyetlen szót sem beszélt spanyolul. - Blit! - kiáltott fel Castle, lelkesedést színlelve. Ez már így rögzült szokássá közöttük. Őt első találkozásuk óta Maurice-nak szólította Blit, míg ő sohasem jutott tovább Blit vezetéknevénél.

- Hová készülődünk? - kérdezte Blit, választ se várva. Legszívesebben mindig csak magáról beszélt. - New Yorkba készülök - közölte Blit. - A beérkező gép kimaradt. Itt töltöm az éjszakát. Okos ötlet ez a lebuj. Akárcsak a szigeteken. Még a rövidnadrágomat is felvenném, ha nálam lenne.

- Azt hittem, Mexikóban szolgál.

- Az már régen volt. Újra az európai ügyekhez osztottak be. Maga még mindig a legsötétebb Afrikában?

- Igen.

- Szintén késik a gépe?

- Nekem is várnom kell - felelte Castle, s abban reménykedett, hogy kétértelmű válaszára nem kérdeznek rá. - Mit szólna egy ültetvényes-puncshoz? Azt mondják, itt remekül keverik.

- Találkozzunk egy fél óra múlva - ajánlotta Castle.

- Oké. Az uszoda mellett.

Castle belépett a liftbe; Blit a nyomában. - Felfelé? Magam is. Hányadik emelet?

- Negyedik.

- Én is. Akkor vendégem egy ingyen fuvarra.

Lehetséges, hogy már az amerikaiak is figyelik? Az adott körülmények között ostobaság lenne bármit is a véletlen számlájára írni.

- Itt vacsorázik? - kérdezte Blit.

- Még nem biztos. Tudja, azon múlik...

- Első a biztonság, nem igaz? - mondta Blit. - A régi, öreg Maurice. - Együtt sétáltak végig a folyosón. A 423-as jött elébb, és Castle elég hosszan matatott a kulcsával, hogy megfigyelhesse: Blit habozás nélkül a 472-eshez - nem, a 429-eshez - tart. Castle nagyobb biztonságban érezte magát, mikor a kulcsra zárt ajtót már a „Ne zavarj!" tábla védte.

A központi fűtés kapcsolója huszonöt fokot mutatott. A karib-tengeri szigeteknek megfelelő hőmérséklet. Castle odalépett az ablakhoz, és kinézett. Alatta a kerek bár, fölötte a mesterséges égbolt. Egy bronzhajú, tömzsi asszony egyensúlyozott az uszoda peremén: szemmel láthatóan sok rumos puncsot fogyasztott. Castle gondosan szemügyre vette a szobát, hátha valamit elárul a jövőjéről, mint ahogy a saját házát is abból a szempontból mustrálta végig, mit árul el a múltjáról. Két dupla ágy, egy karosszék, egy szekrény, egy csupasz íróasztal, rajta csak egy mappa, egy televíziós készülék és a fürdőszobába nyíló ajtó. A W. C. deszkáján átfűzött szalag a higiéniát garantálta, s plasztik burkolta a fogmosó poharakat. Castle visszament a hálószobába, kinyitotta a mappát, és a levélpapír fejlécéről tudta meg, hogy a Starlight Hotelban tartózkodik. Egy kártya az éttermeket és a bárokat sorolta fel - azt, amelyik tánccal és zenével is szolgál, Pizarróról keresztelték el. Ezzel szemben a grillt Dickensnek, míg a harmadik éttermet, az önkiszolgálót, Twist Olivernek hívták. „Ön jobban jár - ha önkiszolgál." Egy másik kártya arról tudósította, hogy a Heathrow repülőtérre félóránként indulnak a buszok.

A televízió alatt egy hűtőszekrényt fedezett fel, benne apró whiskys, gines és konyakos palackok, tonic és szóda, kétfajta sör és negyedliteres pezsgők. Megszokásból egy J. & B. whiskyt választott, aztán leült és várt. „Hosszú lesz a várakozás" - figyelmeztette Mr. Halliday, amikor átnyújtotta neki a Trollope-ot, s minthogy Castle-nak más dolga nem volt, beleolvasott: „Hadd mutassuk be az olvasónak Lady Carburyt, akinek jellemén és cselekedetein, ha egyáltalán kíváncsiságot ébresztenek majd a következő lapok, igen sok múlik majd; - most ott ül az íróasztalánál saját szobájában, a saját házában, a Welbeck Streeten." Castle ráébredt, hogy nem ez a könyv az, mely elvonja figyelmét arról, milyen az élete manapság.

Az ablakhoz lépett. Egy fekete pincér sietett el odalent, majd Castle észrevette, hogy Blit érkezik, és figyelve néz körül. A fél óra még bizonyára nem múlt el - Castle azzal nyugtatta magát - tíz perce van még. Blitnek még nem tűnhet fel a távolléte. Castle leoltotta a villanyt a szobájában: Blit, ha történetesen felnéz, meg ne lássa őt. Blit a körkörös bárpulthoz ült le: italt rendelt. Úgy van, az ültetvényes-puncsot. A pincér most keveri hozzá a narancsgerezdet és a cseresznyét. Blit már megszabadult a zakójától, és rövid ujjú inget viselt; ez is erősítette a pálmafák, az uszoda és a csillagos égbolt keltette illúziót. Castle látta, hogy a bár telefonját veszi igénybe, és egy számot tárcsáz. Vajon csak Castle képzelete dolgozott, amikor úgy látta - Blit, beszéd közben a 423-as szoba ablakára vetette a tekintetét? Jelentést tesz? Kinek?

Castle meghallotta, hogy nyílik az ajtó a háta mögött, és valaki felgyújtja a villanyt. Gyorsan hátrafordult, és a szekrényajtó tükréből egy látomás villant elé, egy emberé, aki mintha láthatatlanná szeretett volna válni - apró termetű férfi volt, fekete bajuszához sötét öltönyt viselt, és fekete aktatáskát hordott.

- A forgalom miatt késtem - jelentette be a férfi, gondosan fogalmazott, mégis hibás angolsággal.

- Értem jött?

- Kevés az időnk. Fontos, hogy a következő autóbusszal kiérjen a repülőtérre. - Ezzel az aktatáskája tartalmát kezdte kicsomagolni az asztalra: először egy repülőjegyet, aztán egy útlevelet, egy üveget, melyben mintha gumiarabikum lett volna, egy dagadó műanyag zacskót, egy kefét, egy fésűt és egy borotvát.

- Nincs szükségem semmire, mindent magammal hoztam - jegyezte meg Castle; akaratlanul is átvette a körülményes stílust.

A férfi erre nem is válaszolt. Azt mondta: - Mint látja, csak Párizsig szól a jegye. Majd mindjárt elmagyarázom, miért.

- Minden repülőgépet figyelni fognak, akárhová indul. - Megkülönböztetett figyelemben részesítik azonban a Prágába indulót, ez egy időben szállna fel a moszkvai géppel, amely jelenleg motorhiba miatt késlekedik. Szokatlan esemény. Mintha az Aeroflot fontos utast várna. A rendőrség különleges figyelmet szentel majd a prágai és moszkvai gépnek.

- A figyelést már előbb kezdik, a határőrségnél. Nem várnak a beszállásig.

- Arról gondoskodva lesz. A határőrség elé, hadd nézzem az óráját, ötven perc múlva kerül. A busz harminc perc múlva indul. Ez itt az útlevele.

- Mihez kezdek Párizsban, ha egyáltalán eljutok odáig?

- Amint elhagyja a repülőteret, tüstént kap egy másik jegyet. Épp annyi ideje marad, hogy átérjen a másik géphez.

- Az hová indul?

- Fogalmam sincs róla. Mindent megtud Párizsban.

- Az Interpol addig már az ottani rendőrséget is értesítette.

- Nem. Az Interpol sohasem avatkozik politikai ügyekbe. Az szabályellenes lenne.

Castle megnézte az útlevelet. - Mr. Fogolly - jegyezte meg: - a név illik hozzám. Még tart a vadászati évad. Aztán szemügyre vette a fényképet. - De ezzel a fényképpel sohasem sikerül. Nem is hasonlít hozzám.

- Ez igaz. De most egy kicsit behasonlítjuk a fényképhez.

Mesterségének eszközeit a férfi a fürdőszobába vitte át. A fogmosó poharak között támasztotta meg az útlevélfénykép felnagyított mását.

- Üljön, kérem, erre a székre. - Először Castle szemöldökét nyírta meg, utána a haját vágta le - az útlevél tulajdonosa rövidre nyírt hajat viselt. Castle a tükörből figyelte az olló működését - meglepte, hogy a rövidre nyírt haj mennyire megváltoztatja az egész arcot, megnagyítja a homlokot; mintha még a szem kifejezését is kicserélné.

- Tíz évet lecsalt a koromból - dicsérte meg Castle.

- Nyugodtan üljünk, kérem.

A férfi most egy vékony bajusz szőrszálait ragasztotta fel - egy gyámoltalan ember bajuszát, akinek nincs önbizalma. Aztán megjegyezte: - A szakáll vagy a dús bajusz mindig gyanút kelt. - A tükörből egy idegen nézett vissza Castle-ra. - Tessék, végeztünk. Azt hiszem, elég jól sikerült. - Ezzel odalépett az aktatáskájához, egy fehér rudat vett elő, melyet sétapálcává húzott ki. Ezt mondta: - Maga vak. A részvét tárgya, Mr. Fogolly. A hotelból érkező autóbuszhoz az Air France egyik légikisasszonyát rendeltük oda, s az útlevélellenőrzésen keresztül vezeti fel a géphez. Párizs Rossy repülőterének érkezési oldalától kocsi viszi át Orlyra, ott egy másik gépnek lesz motorhibája. Meglehet, el kell búcsúznia Mr. Fogollytól, egy újabb maszkírozás a kocsiban, egy újabb útlevél. Az emberi arc a végtelenségig alakítható. Ez is súlyos érv az öröklés szerepéről folyó vitához. Ugyanazzal az arccal születünk valamennyien: gondoljon a csecsemőkre. Csak a környezet különböztet meg minket.

- Egyszerűnek rémlik - vitatkozott Castle -, kérdés; beválik-e?

- Szerintünk beválik - felelte az emberke a holmiját csomagolva. - Induljon most, és ne feledje használni a botját. Ha valaki megszólítja, ne mozgassa, kérem, a szemét, fordítsa felé a fejét. Próbáljon kifejezéstelen tekintettel bámulni.

Castle meggondolatlanul kapta fel az Ahogy manapság élünk példányát.

- Nem, nem, Mr. Fogolly, egy vak ember nem hord könyvet magánál. És ezt a szatyrot is itt kell hagynia.

- Csupán egy váltás ing van benne, borotva.

- A váltás ingben ott a tisztító cégjele.

- S az nem tűnik fel, hogy egyáltalában nincs csomagom?

- A határőrség tisztje azt nem tudhatja, csupán ha a csomagjegyet is kéri.

- Feltehetően elkéri.

- Minek a csomag, hiszen csak hazaugrik? Maga Párizsban él. A címe ott az útlevelében.

- Mi a foglalkozásom?

- Nyugdíjas.

- Ez legalább igaz - jegyezte meg Castle.

Kilépett a liftből, és kopogtatva kereste az ajtóhoz vezető utat, ahol a busz várakozott. Ahogy elhaladt a bár és az uszoda benyílói mellett, észrevette Blitet. Blit türelmetlenül nézegette az óráját. Egy idősebb asszony belekarolt Castle-ba, és megkérdezte: - A buszhoz igyekszik?

- Igen.

- Én is. Segíthetek?

Aztán egy hang kiáltott utána: - Maurice! - Castle-nak lassan kellett lépegetnie, mert az asszony is lassan lépdelt. - Hé! Maurice!

- Azt hiszem, magát keresik - mondta az asszony.

- Összetéveszt valakivel.

A háta mögül lépteket hallott. Kihúzta karját az asszonyéból, és az utasítás szerint odafordította a fejét, és kifejezéstelen tekintete egy kissé Blit mellett pihent meg. Blit csodálkozva nézett rá. Megszólalt: - Elnézést… Azt hittem...

Az asszony sürgette: - A sofőr már nekünk jelez. Sietnünk kell.

Egymás mellett ültek le a buszon, és az asszony kinézett az ablakon. Megjegyezte: - Nagyon hasonlíthat a barátjához. Az az ember még mindig áll és bámul.

- Azt mondják, a világon mindenkinek van egy alteregója.

HATODIK RÉSZ

Első fejezet

1.

Az asszony a taxi hátsó ablaka felé fordult, és megpróbált visszanézni, de a füstösszürke üvegen nem látott át: mintha Maurice valamiféle acélszínű tóba ölte volna. magát, s öngyilkosként, segélykiáltás nélkül merülne el. Sarah-tól a jóvátétel minden reménye nélkül rabolták el az egyetlen képet és hangot, amelyre vágyott, s ő nem volt hajlandó megalkudni holmi könyöradománnyal, melyet, mint a mészárosnál, a jobb vevőknek fenntartott finomkaraj helyett vetnének oda neki.

A babérliget koszorúzta házban megpróbáltatás volt az ebéd. Anyósa vendéget várt, akit nem tudott lemondani - egy lelkészt, aki a nem éppen jó csengésű Bottomley névre hallgatott, az anyósa Ezrának hívta -, és csak nemrégiben érkezett haza egy Afrikába kihelyezett missziótól. Sarah úgy érezte magát, mintha ő is a lelkész valószínűen gyakori vetítettképes előadásainak egyik illusztrációja lenne. Mrs. Castle nem is mutatta be őt. Csak ennyit mondott: - Ez itt Sarah - mintha az asszony egy árvaházból érkezett volna, ami történetesen igaz is volt. Mr. Bottomley elviselhetetlenül kedves volt Samhez, őt pedig azzal a kiszámított kíváncsisággal kezelte, mint színes kongregációjának egyik tagját. Tinker Bell, amikor megpillantotta őket, Bullertól rettegve tüstént elszelelt, de most már túlságosan barátkozott, és Sarah szoknyáját húzogatta.

- Meséljen nekem arról, hogy tulajdonképpen milyen hely is az a Soweto - kérlelte Mr. Bottomley. - Az én területem, mint tudja, Rhodesia volt. Az ottani helyzetet is eltúlozták az angol lapok. Nem vagyunk olyan fekete bárányok, mint amilyennek lefestenek - de aztán elvörösödött a fekete szó miatt. Mrs. Castle egy újabb pohár vizet töltött neki. - Mert az a kérdés - folytatta -, hogy lehetséges-e egyáltalában egy ilyen kedves kis fickót tisztességesen felnevelni ott? - és nyílt tekintete úgy szegeződött Samre, mint egy éjszakai mulató reflektora.

- De Ezra, honnan tudhatná azt Sarah? - kérdezte Mrs. Castle. Majd kelletlenül fűzte hozzá: - Sarah a menyem.

Mr. Bottomley még mélyebben pirult el. - Ezek szerint csak látogatóban van ideát? - kérdezte.

- Sarah nálam lakik - közölte Mrs. Castle. - Legalábbis jelenleg. A fiam sohasem élt Sowetóban. A követségen dolgozott.

- Milyen öröm lehet a kisfiúnak - kiáltott fel Mr. Bottomley -, idejön, és meglátogatja a Nagyit!

Sarah-nak eszébe ötlött: mostantól kezdve ez lesz az életünk?

Mr. Bottomley távozása után Mrs. Castle bejelentette, hogy komoly megbeszélésre kerül sor közöttük. - Felhívtam Maurice-t - mondta -, és eszeveszett hangulatban találtam. - Odafordult Samhez. - Menj ki drágám a kertbe, játsszál.

- Esik az eső - felelte Sam.

- Elfelejtettem, drágám. Menj fel az emeletre, és játsszál Tinker Bell-lel.

- Felmegyek az emeletre - mondta Sam -, de nem játszom a maga macskájával. Az én barátom Buller. Ő aztán pontosan tudja; mit kell csinálni a macskákkal.

Amikor magukra, maradtak, Mrs. Castle megszólalt: - Maurice kijelentette, ha te hazamennél, ő elmegy otthonról: Mit követtél el, Sarah?

- Nem szívesen beszélek róla. Maurice rám parancsolt, hogy ide jöjjek, így hát eljöttem.

- Melyiktek az, amelyiket a vétkes félnek szokták nevezni?

- Minden esetben szükség van vétkes félre?

- Megyek, és ismét felhívom. - Mrs. Castle feltárcsázta a számot, és Sarah azért imádkozott Istenéhez, akiben egyébként nem hitt, hogy bárcsak hallhatná Maurice hangját, de: - Senki se felel - hűtötte le Mrs. Castle.

- Talán bement az irodába.

- Szombat délután?

- Az ő foglalkozásában nincs szabályos időbeosztás.

- Én még azt hittem, hogy legalább a Külügy rendet tart.

Sarah kivárta az estét, s miután Samet lefektette, lesétált a városba. Betért a Crownba, és egy J. & B.-t rendelt magának. Maurice emlékére dupla adagot kért, s aztán belépett a telefonfülkébe. Eszébe jutott: Maurice megtiltotta, hogy keresni próbálja. Ha még mindig otthon tartózkodik, lehallgatják a telefonját, s akkor Maurice-nak dühöt kell színlelnie, folytatni a nem létező veszekedést, de azt legalább megtudja, hogy otthon van-e még, és nem egy rendőrségi cellában, vagy útban Európa felé, ahol Sarah még sohasem járt. Mielőtt letette volna a kagylót, hosszan kicsengette a telefont - tudta ugyan, hogy ezzel megkönnyíti nekik, hogy a hívás helyét lenyomozzák, de ezzel most nem törődött. Ha ők jelentkeznek nála, legalább valami hírt kap az uráról. Kijött a fülkéből, felhajtotta a pultnál a J. & B.-jét, és visszasétált Mrs. Castle házába. Mrs. Castle fogadta:

- Sam keresett.

Sarah felment hozzá.

- Mi van, Sam?

- Mit gondolsz, nincs valami baja Bullernak?

- Persze hogy nincs. Mi baja lenne?

- Álmodtam valamit.

- Mit álmodtál?

- Nem emlékszem. Hiányozni fogok Bullernak. Bárcsak itt lehetne velünk.

- Nem lehet. Te is jól tudod. Előbb-utóbb biztosan végezne Tinker Bell-lel.

- Azt nem is bánnám.

Sarah rosszkedvűen ment le a hallba. Mrs. Castle a televíziót nézte.

- Volt valami érdekes a híradóban? - kérdezte Sarah.

- Sohasem nézek híradót - felelte Mrs. Castle. - A híreket a Times-ban olvasom el.

De másnap, a vasárnapi újságokban sem volt Sarah-t érdeklő hír. Vasárnap - Maurice sohasem dolgozott vasárnap. Déltájban Sarah visszasétált a Crownba, és újra felhívta a házat, ismét hosszú ideig próbálkozott - Maurice talán a kertbe ment ki Bullerral, de végül ezt a reményét is fel kellett adnia. Sarah azzal a gondolattal vigasztalta magát, hogy ezek szerint megmenekült a férje, de aztán eszébe jutott, hogy nekik jogukban van fogva tartaniuk - meddig is? - három napig, vádemelés nélkül.

Mrs. Castle-nál az ebédet - marhasültet tarjából - egykor szolgálták fel, szabályos pontossággal. - Meghallgatjuk a híreket? - kérdezte Sarah.

- Sam drágám, ne babráld a szalvétád gyűrűjét - szólt rá a gyerekre Mrs. Castle. - Húzd ki belőle a szalvétát, és tedd a gyűrűt a tányérod mellé. - Sarah a rádió harmadik adását fogta. Mrs. Castle rászólt: - Vasárnap sohasem mondanak be olyan hírt, amit érdemes meghallgatni - s ezúttal csakugyan igaza volt.

Vasárnap nem múlt el még ilyen lassan. Elállt az eső, és a gyenge napfény rést keresett a felhők között. Sarah sétálni vitte Samet, a számára ismeretlen okból erdőnek nevezett területre. Nem volt ott fa - csak apró bokor és cserje (egy tisztást golfpályának irtottak ki). Sam megjegyezte: - Ashridge-t jobban szeretem - majd kisvártatva hozzátette -, nem séta a séta Buller nélkül. - Sarah elmerengett: mennyi ideig lesz ilyen az élet?

Hazafelé a golfpálya sarkán vágtak át, s egy játékos, aki ebédnél nyilvánvalóan telezabálta magát, rájuk kiáltott, hogy tűnjenek el a pázsitról. Amikor Sarah nem felelt elég gyorsan, újra rájuk kiáltott: - Te, hozzád beszélek, Tamás néni! - Sarah visszaemlékezett rá, Tamás néni egy fekete lány volt valamelyik könyvben, amit egykor gyerekkorában a metodisták adtak a kezébe olvasnivalóként.

Ezen az estén Mrs. Castle újra támadásba lendült: - Eljött az ideje, hogy komolyan beszéljünk, drágám!

- Miről?

- Még te kérded, miről? Igazán, Sarah! Rólad és persze az unokámról - és Maurice-ról: Egyiktek se hajlandó elárulni, min vesztetek össze. Van-e neked, vagy van-e Maurice-nak elegendő alapja a válásra?

- Talán. A hűtlen elhagyás annak számít, igaz?

- De ki hagyott el kit? Eljössz az anyósod házába, ez aligha számíthat elhagyásnak. És Maurice? Ő se hagyott el téged, ha még mindig otthon van.

- Már nincs.

- Akkor hol van?

- Nem tudom, nem tudom, Mrs. Castle. Nem várhatnánk még egy kicsit ezzel a beszélgetéssel?

- Ez az én házam, Sarah. Az a rendje, hogy előre bejelentsétek, meddig szándékoztok maradni: Samnek iskolában a helye. Arra törvény van.

- Megígérem, ha itt maradhatunk még egy hétig...

- Nem űzlek el innen, drágám, csak megpróbállak rávenni: felnőtt emberként viselkedj. Keress fel egy ügyvédet, és beszéld meg vele azt, amiről velem nem vagy hajlandó tárgyalni. Értesíthetem holnap Mr. Buryt? Ő gondozza a végrendeletemet.

- Csak egy hetet adjon, Mrs. Castle. (Volt idő, amikor Mrs. Castle azt sugallta Sarah-nak, hogy „mamá”-nak szólítsa; de aztán ő is láthatóan megkönnyebbült, amikor Sarah továbbra is Mrs. Castle-nak hívta.)

Hétfőn reggel magával vitte a városba Samet, és egy játéküzletben hagyta, amíg ő betért a Crownba. Onnan felhívta az irodát - értelmetlen cselekedet volt, mert ha Maurice még mindig szabadlábon van Londonban, bizonyosan felhívja Sarah-t. Hajdanában Dél-Afrikában, amikor Sarah még Maurice-nak dolgozott, sohasem lett volna ilyen óvatlan, de ebben a békés, vidéki városban, ahol sohasem fordult elő faji lázadás, senki se kopogtat éjszaka az ajtón: a veszély egyszerű gondolata is túlságosan valószínűtlen volt ahhoz, hogy igaz legyen. Először Mr. Castle titkárnőjét kérte a telefonhoz, s amikor egy női hang válaszolt, felkiáltott: - Csak nem Cynthia? - keresztnevén ismerte, bár még sohasem találkoztak, s nem is beszéltek egymással. Hosszú szünet következett, elég hosszú szünet ahhoz, hogy valaki más is bekapcsolódhassék a vonalba - de mindez alig rémlett hihetőnek a nyugdíjasok ez apró fészkében, ahol telefonálás közben azt is megfigyelhette, hogyan hörpinti fel angol sörét két teherautósofőr. Végül egy száraz, vékony női hang azt felelte: - Cynthia ma szabadnapos.

- Mikor jön be?

- Nem tudnám megmondani.

- Beszélhetnék akkor Mr. Castle-lal?

- Ki keresi, kérem?

Sarah-nak eszébe ötlött: ezzel csaknem elárulta Maurice-t, és letette a kagylót. Úgy érezte, hogy a saját múltját is elárulta. - a titkos találkozókat, a rejtjeles üzeneteket, azt a körültekintést, mellyel Johannesburgban Maurice készítette fel utasításokkal, hogy mindketten elkerüljék a BOSS karmait. És, végtére is, Muller ideát van Angliában - ugyanegy asztalnál ült vele.

Amikor hazaért a házhoz, a babérliget kocsifelhajtóján idegen autót vett észre, és az előszobában Mrs. Castle fogadta. Azt mondta:

- Téged keres valaki, Sarah. A dolgozószobába vezettem be.

- Ki az?

Mrs. Castle lehalkította a hangját, és a rosszallás árnyalatával mondta: - Azt hiszem, a rendőrségtől.

A férfi idegesen simogatta dús, szőke bajuszát. Határozottan nem abból a fajtából való rendőr volt, akit ifjúságában Sarah ismert, s azon tűnődött, hogyan jöhetett rá a foglalkozására Mrs. Castle - ő kis ügynöknek vélte volna, aki esztendők óta a helybeli családokat járja. Meghitt és barátságos viselkedése illett dr. Castle dolgozószobájához, melyet az orvos halála után érintetlenül őriztek: ott volt az íróasztal fölött a pipatórium, a kínai hamutartó, a forgó karosszék; ebben helyet foglalni zavarában nem mert az idegen. A könyvszekrénynél állt, és tömzsi alakjával félig eltakarta Loeb klasszikus szövegeinek bíbor köteteit meg az Encyklopaedia Britannica 11. kiadásának zöld bőrkötéseit.

- Mrs. Castle? - kérdezte, mire Sarah csaknem azt válaszolta: - Nem, az az anyósom - annyira idegennek érezte magát ebben a házban.

- Igen, igen - mondta. - Miért keres?

- Butler felügyelő vagyok.

- Nos?

- Londonból kaptam egy telefonhívást. Ők kértek meg, hogy jöjjek át ide, és beszéljek önnel - persze csak ha itt tartózkodik.

- Miért?

- Talán felvilágosítással szolgálhat, hogyan kerülhetnénk kapcsolatba a férjével.

Sarah hihetetlen megkönnyebbülést érzett - Castle ezek szerint nincs börtönben - egészen addig, amíg az is eszébe ötlött, hogy mindez csapda lehet - még Butler felügyelő kedvessége, zavara és védjegyzett becsületessége is csapda, olyan csapda, amilyet a BOSS gyakorlata ismer. De most nem a BOSS országában volt. Azt felelte: - Nem segíthetek. Lehetetlen. Nem tudom, hol van. Miért keresik?

- Nos, Mrs. Castle, tulajdonképpen egy kutya ügyében.

- Buller? - kiáltotta Sarah.

- Igen... ha az a kutya neve.

- Az a neve. Kérem, magyarázza meg, miről van szó.

- Maguknak van egy házuk Berkhamstedben, a King's Roadon. Ez ugyebár igaz?

- Igen. - Megkönnyebbült nevetés hagyta el az ajkát. - Már megint megölt egy macskát Buller? De én most itt vagyok, ártatlan vagyok. Lépjenek érintkezésbe a férjemmel, ne velem.

- Megpróbáltuk, Mrs. Castle, de nem tudjuk utolérni. Az irodájában azt a felvilágosítást kaptuk, hogy nem ment be. Úgy látszik, elment hazulról, és otthon hagyta a kutyát, bár...

- Nagyon értékes macskáról van szó?

- Nem egy macska iránt érdeklődünk, Mrs. Castle. A szomszédok panaszt tettek a zaj miatt: valamiféle vonítás hallatszott, s valaki felhívta a rendőrőrsöt. Tudja kérem, nemrégiben Boxmoorban jártak betörők. Nos, a rendőrség kiküldött egy embert a helyszínre, s az nyitva talált egy csapóablakot, nem is kellett betörni az üveget... és a kutya...

- Megharapta? Buller még életében nem harapott meg embert.

- Szegény pára nemigen tudott volna harapni: abban az állapotban, amiben rátaláltak. A kutyát lelőtték. Akárki tette, ügyetlen munkát végzett. Attól tartok, Mrs. Castle, a kutyáját ki kellett irtani.

- Ó, Istenem, mit szól ehhez Sam.

- Sam?

- A fiam. Szerette Bullert.

- Magam is kedvelem az állatokat. - Ezután két perces, túl hosszúnak rémlő némaság következett; mint Fegyverszünet Napján a kétperces felállás a halottak emlékére.

- Sajnálom, hogy rossz hírt hoztam - szólalt meg végül Butler felügyelő, s ezzel az élet s vele a gyalogosforgalom ismét visszazökkent megszokott kerékvágásába.

- Csak tudnám, mit mondok Samnek?

- Mondja azt, hogy egy autó ütötte el a kutyát, és azonnal elpusztult.

- Igen. Azt hiszem, ez a legjobb. De nem szeretek hazudni a gyereknek.

- Vannak fehér és vannak fekete hazugságok - vágta rá Butler felügyelő. Sarah azon tűnődött, vajon a felügyelőtől rákényszerített hazugságok fehér vagy fekete színűek lesznek? Ránézett a dús, szőke bajuszra és a nyájas szemre, s azon tűnődött el, mi a csuda vitte ezt az embert rendőrnek? Neki hazudni, az is olyan lenne, mint egy kisgyereknek.

- Miért nem foglal helyet, felügyelő úr?

- Csak nyugodtan üljön le, Mrs. Castle, én nem élek az ajánlatával. Egész délelőtt ültem. - A felügyelő nagy összpontosítással a pipák sorát méregette a pipatóriumon, mintha egy értékes képet bámulna szakértőként, hogy megállapítsa az árát.

- Köszönöm, hogy személyesen elfáradt, s nemcsak telefonon közölte a hírt.

- Nos, Mrs. Castle, azért jöttem személyesen, mert van még néhány tisztázatlan kérdés. A berkhamstedi rendőrség feltételezése szerint betörés történt. A csapóablak nyitva volt, és betörő lőhette le a kutyát. Látszatra semmihez se nyúltak, de ennek csak maga és a férje a megmondhatói, és az ottani rendőrség képtelen érintkezésbe lépni a férjével. Voltak ellenségei? Küzdelemnek nincs nyoma, de persze hogyan is lehetne, ha a betörőnek fegyvere volt.

- Nem tudok senki ellenségéről.

- Az egyik szomszéd félig-meddig arra emlékezett, hogy a férje a Külügyminisztériumban dolgozik. Ma reggel, elég nagy nehézségek árán, megtalálták a megfelelő ügyosztályt, ott pedig kiderült, hogy a férjét már péntek óta nem látták. Holott be kellett volna mennie, mondták. Mikor látta utoljára a férjét, Mrs. Castle?

- Szombat reggel.

- Maga szombaton jött ide?

- Igen.

- És ő otthon maradt?

- Igen. Tudja, kérem, úgy döntöttünk, hogy elválunk. Véglegesen.

- Összeveszés?

- Józan döntés, felügyelő úr. Hét esztendeig voltunk házasok. Hét esztendő után az ember ritkán heveskedik.

- Volt a férjének pisztolya, Mrs. Castle?

- Én nem tudok róla. Lehetséges.

- Nagyon feldúlta a döntés?

- Egyikünk se örült neki, ha erre céloz.

- Hajlandó visszamenni Berkhamstedbe, és szemrevételezni a házat?

- Nem szívesen, de azt hiszem, erre rákényszeríthetnek, nem igaz?

- Szó sincs kényszerről. De tudja, kérem, a rendőrség nem zárhatja ki a betörés esetét... Eltűnhetett valami érték, amiről meg sem állapíthatják, hogy hiányzik. Van ékszere?

- Sohasem szerettem az ékszert. Sohasem voltunk gazdagok, felügyelő úr.

- Festmény?

- Nincs.

- Ebből arra is következtetünk, hogy a férje netán valami ostobaságra vagy elhamarkodott cselekedetre vetemedett. Ha még fegyvere is volt a boldogtalannak. - Felemelte a kínai hamutartót, szemügyre vette a mintázatát, majd Sarah-t mérte végig. Az asszony észrevette, hogy a nyájas tekintet mégsem vall egy gyermek szemére. - Ez a lehetőség, úgy látszik, nem nyugtalanítja Mrs. Castle.

- Nem. Olyat ő nem csinál.

- Persze, persze. Maga természetesen jobban ismeri, mint bárki más, és én biztos vagyok benne, hogy igaza van. De azért mégis arra kérem, azonnal jelentkezzen nálunk, ha a férje érintkezésbe lép magával; erre számítunk.

- Természetesen.

- Nyugtalan állapotban furcsa dolgokra képesek az emberek. Még az emlékezetüket is elveszthetik. - Egy hosszú búcsúpillantást vetett a pipatóriumra, mintha nem szívesen szakadna el tőle. - Felhívom Berkhamstedet, Mrs. Castle. Remélem, nem fogják zaklatni. És tüstént értesítem, ha valami hírt kapok.

Amikor már a kapuhoz értek, Sarah megkérdezte: - Honnan tudta, hogy itt vagyok?

- Családos szomszédok néha többet tudnak, mint hinné az ember, Mrs. Castle.

Sarah a szemével követte; már a kocsijában ült, biztos távolban, s csak ekkor ment vissza a házba. Azt gondolta: még nem mondom meg Samnek, előbb szokja meg az életet Buller nélkül. A másik Mrs. Castle, az igazi Mrs. Castle az ebédlőben várt reá. Megszólalt: - Kihűl az ebéd. Nos, csakugyan rendőr volt?

- Igen.
- Mit akart?
- Maurice címét.
- Miért?
- Honnan tudhatnám?
- Megmondtad neki?
- Nincs otthon. Honnan tudhatnám, hol van?
- Remélem, ez az ember nem jön többé.
- Nem lepődnék meg azon, ha jönne.

2.

De múltak a napok, és se Butler felügyelő, se újabb hírek. Sarah nem telefonált többé Londonba. Most már nem volt értelme. Egyszer, amikor az anyósa megbízásából a mészároshoz telefonált, hogy bárányborda rendeljen, az volt az érzése, lehallgatják a vonalat - meglehet, képzelődött. A lehallgatás túlságosan finom művészetté változott ahhoz, hogy laikus észrevegye. Mrs. Castle sürgetésére felvette a kapcsolatot a helybeli iskolával, elintézte Sam beiratkozását - erről a megbeszélésről mély levertséggel távozott -, mintha már véglegesítette volna új életét, viaszpecsétet nyomott volna rá, mint egy okiratra, s mostantól semmi sem változik. Útban hazafelé benézett a zöldségeshez, a könyvtárba, a patikushoz - Mrs. Castle hosszú listát bízott rá; zöldborsókonzerv, Georgette Heyer egyik regénye s egy doboz aszpirin fejfájás ellen, melynek, ezt Sarah biztosra vette, ő és Sam az okozója. Érthetetlenül lelkes vágy fogta el a Johannesburgot körülvevő, hatalmas, szürkészöld földpiramisok után - igaz, hogy Muller szóba hozta a színüket azon az estén, s most közelebb érezte magához Mullert, az ellenséget, a fajüldözőt, mint Mrs. Castle-t. Ezt a sussexi városkát, liberális lakosaival együtt, akik oly nyájas udvariassággal kezelték, még Sowetóra is elcserélte volna. Az udvariasság még az ütésnél is jobban elkülönít. Az ember nem udvariasságból él - hanem szeretetből. Sarah szerette Maurice-t, szerette hazája porának és megaláztatásának szagát - most itt állt Maurice és haza nélkül. Talán ezért üdvözölte még az ellenség hangját is a telefonban. Tüstént megérezte, hogy ez az ellenség hangja, bár úgy mutatkozott be, mint „a férje barátja és kollégája”.

- Remélem, nem rosszkor hívom, Mrs. Castle.
- Nem, de nem értettem a nevét.
- Doktor Percival.

A név ismerősen csengett. - Igen. Úgy emlékszem, Maurice említette.

- Egy felejthetetlen estét töltöttünk egyszer Londonban.
- Ó, igen, már emlékszem. Davisszel.
- Igen. Szegény Davis. - Szünet következett. - Mondja, Mrs. Castle, mikor beszélhetnénk?
- Most is beszélünk, nem igaz?
- Meghittebb beszélgetésre gondoltam, mint amilyen telefonon lehetséges.
- Nagyon messze vagyok Londontól.
- Küldhetünk egy kocsit, ha úgy könnyebb.
- Többes szám - gondolta Sarah. - Többes szám. - Beszélő partnere hibát követett el, hogy egy szervezet nevében beszélt. „Mi” és „ők” kellemetlen kifejezések. Figyelmeztető jelek, elővigyázatosságra intenek. A hang folytatta: - Ha ezen a héten bármelyik nap szabad lenne ebédre...
- Nem hiszem, hogy ráérek.
- A férjéről szerettem volna beszélgetni magával.
- Igen. Ezt sejtettem.
- Mi egy kicsit aggódunk Maurice-ért. - Sarah hirtelen megkönnyebbülést érzett. Castle-t a „mi” nem rejtegeti valamilyen titkos helyen, melyet még Butler felügyelő sem ismer. Messzire repült - egész Európa választja el őket. Mintha már ő is megmenekült volna, miként Maurice - s már útban lenne hazafelé, mert ott a hazája, ahol Maurice van. Ugyanakkor nagyon óvatosnak kell lennie, mint hajdanában Johannesburgban. Azt felelte:
- Maurice engem egy cseppet sem érdekel. Elváltunk.

- Akkor is, gondolom, szívesen hallana róla híreket.

Tehát nekik vannak híreik. Erről eszébe jutott a pillanat, amikor Carson közölte vele: - „Castle biztonságban van L. M.-ben, és vár reád. Most már csak el kell jutnod oda."

Ha Maurice szabad, akkor nemsokára együtt lesznek. Sarah azon kapta magát, hogy belemosolyog a telefonba - hála Istennek, a látható telefont még ők sem találták fel, de akárhogy is, letörölte az arcáról ezt a mosolyt. Azt felelte: - Ne haragudjon, nem nagyon érdekel, hol van. Nem írná meg levélben? Nekem egy kisgyerekről kell gondoskodnom.

- Sajnos nem, Mrs. Castle, vannak dolgok, amiket nem bíz levélre az ember. Ha holnap magáért küldhetnénk egy kocsit...

- Holnap lehetetlen.

- Akkor csütörtökön.

Sarah nem merte túlfeszíteni a húrt. - Hát...

- A kocsit tizenegykor küldjük magáért.

- Nincs szükségem kocsira. Van egy jó vonat tizenegy tizenötkor.

- Akkor találkozhatnánk a Brummel Étteremben, közel a Victoriához.

- Melyik utcában?

- Most megfogott. Walton-Wilton - ne törődjön vele, minden taxisofőr ismeri a Brummelt. Nagyon csöndes hely - tette hozzá bátorítóan, mintha komoly szaktudással egy jó szanatóriumot ajánlana, és Sarah gyors, képzeletbeli rajzot készített a beszélőről: a nagyon magabiztos, belvárosi? orvostípus, zsinóron lógó szemüveggel, amelyet csak akkor használ, amikor receptet ír fel, s a recept egyszersmind jeladás is, mint az, ha a királyi fenség feláll - a betegnek ideje távozni.

- Viszontlátásra csütörtökön - köszönt el a férfi. Sarah nem is válaszolt. Letette a kagylót, és Mrs. Castle keresésére indult. Megint elkésett az ebédről, de már nem törődött ezzel. Egy himnusz hangjait zümmögte, melyre a metodisták tanították, és Mrs. Castle meglepetten nézett fel rá.

- Mi történt? Csak nincs valami baj? Megint a rendőr keresett?

- Nem. Csak egy orvos. Maurice barátja. Nincs semmi baj. Megengedné, hogy egyetlenegyszer felutazzak a fővárosba: csütörtökön? Reggel elviszem Samet az iskolába, s majd egyedül hazajön.

- Persze hogy megengedem, bár aznapra ismét Mr. Bottomleyt akartam meghívni ebédre.

- Ó, Sam és Mr. Bottomley nagyon jól értik egymást.

- Ha a városba utazol, felkeresel egy ügyvédet is?

- Talán. - Egy fél hazugság kicsiny ár volt cserébe az új boldogságért.

- Hol fogsz ebédelni?

- Ó, bekapok egy szendvicset akárhol.

- Milyen kár, hogy éppen csütörtököt választottad. Lapockát rendeltem. Bár - Mrs. Castle is kárpótlást keresett -, ha történetesen a Harrods-áruházban ebédelnél, hozhatsz nekem onnan egy-két apróságot.

Ezen az éjszakán ébren feküdt az ágyában, nem tudott aludni. Mintha új naptárt vett volna, s kezdhetné is számolni börtönbüntetése napjait. A férfi, akivel beszélt, ellenség volt - ez bizonyosságnak rémlett -, de mégsem a Titkosrendőrség nevében jelentkezett, nem is a BOSS képviseletében; Brummelnél tehát nem fogja elveszteni egy fogát vagy a fél szemét sem: rettegnie nem volt mitől.

3.

Sarah mégis némi csalódást érzett, amikor felismerte a férfit, aki Brummelnél egy hosszú, tükrös, csillogó terem végén várta. Korántsem idézte a belvárosi szakorvost: amikor felállt, s köszöntötte őt, ezüstkeretes szemüvegével inkább régimódi háziorvosra emlékeztetett; apró, kerek pocakja mintha az asztal peremén támaszkodott volna. Receptpapír helyett egy túlméretezett étlapot tartott a kezében. Megszólalt: - Nagyon örülök, hogy volt bátorsága eljönni.

- Bátorságom, miért?

- Ez olyan hely, ahová könnyen dobnak bombát az írek. Egy kisebb bombát már behajítottak ide, de ellentétben a második világháború tapasztalatával, ezek másodszorra is képesek ugyanazt a célpontot választani. - Átnyújtott Sarah-nak egy étlapot, s az asszony csodálkozva látta, hogy

csupán az előételek egy teljes oldalt töltenek be. A teljes lista az „Ételklap” nevet viselte egy arcmás fölött, s legalább olyan hosszú volt, mint Mrs. Castle vidéki telefonkönyve. Dr. Percival tanáccsal látta el: - A füstölt pisztrángról lebeszélem: ezen a helyen mindig szárazra sikerül.

- Nincs nagy étvágyam.

- Gerjesszük fel akkor, amíg az ételről dönt. Egy pohár sherryt?

- Inkább egy whiskyt, ha lehet. - Amikor választania kellett, azt felelte: - J. & B.-t.

- Maga rendeljen nekem - kérte Percivalt. Minél előbb végeznek az előkészületekkel, annál hamarább jut birtokába a híreknek, melyekre jobban kiéhezett, mint bármi ételre. Miközben a férfi az ételekről döntött, Sarah körülnézett: a falon egy gyanúsan fényes portré lógott, George Bryan Brummel felirattal - ugyanaz az arcmás, mint a menün -, és bútorokat is makulátlan és körültekintő ízléssel választották ki; látható volt, hogy nem takarékoskodtak a költséggel, s ezért semmilyen bírálatnak nem adnának helyt. A kevés vendég csupa férfi, s valamennyi hasonlított egymáshoz, akár egy régimódi zenés komédia kórustagjai: közepes hosszúságúra nyírott, fekete haj, sötét öltöny és mellény. Az asztalokat kellő távolságban helyezték el, és a dr. Percivalához legközelebb álló két asztal üres volt - Sarah azon tűnődött el, vajon erről előzetes meggondolás vagy a véletlen gondoskodott. Most hirtelen azt is észrevette, hogy valamennyi ablakot rács takarja.

- Ilyen étteremben - szólalt meg Percival doktor - a leghelyesebb angol ételeket választani, ezért javaslom a Lancashire-zöldséglevest.

- Magára bízom. - A férfi még ezután se kezdett a mondókájába, a pincérrel váltott egy-két szót a borról. Végül mégis Sarah-t méltatta figyelemre, és egy mély sóhajtással fordította felé ezüstkeretes szemüvegét: - Nos, a nehezén túl vagyunk. A többi az ő dolguk. - Kortyolt egyet a sherryjéből. - Nagyon zaklatott napokat élhetett át, Mrs. Castle. - Kinyújtotta a kezét, s megérintette a karját, mintha csakugyan a háziorvosuk lenne.

- Zaklatott?

- Hogy múltak a napok, és nem tudta...

- Ha Maurice-ra céloz...

- Mi valamennyien nagyon szerettük Maurice-t.

- Úgy beszél róla, mintha már meghalt volna. Múlt időben.

- Eszem ágában sem volt. Természetesen még mindig szeretjük. De ő más utat választott, s attól tartok, nagyon veszélyeset. Mi bízunk benne, hogy maga nem keveredik bele.

- Hogyan keveredhetnék? Hiszen elváltunk.

- Ó, igen, igen. A kézenfekvő lehetőséget választották. Egy kissé feltűnő lett volna, ha együtt próbálnak szökni. Még a határőrségről se feltételezek ekkora ostobaságot. Maga nagyon vonzó asszony, de a bőrének színe... - Kisvártatva hozzátette: - Arról is tudunk, természetesen, hogy a férje nem hívta fel magát otthon, de az üzenetküldésnek annyi módja van, nyilvános telefon, egy összekötő: minden barátját mégsem hallgathatjuk le, még ha ismernénk is őket. - Odébb tolta a sherryjét, hogy helyet csináljon a levesnek. Sarah már nem volt annyira zavarban most, hogy a dolog nyíltan terítékre került - akár a forró leves. Megszólalt: - Rólam is azt hiszi, hogy áruló vagyok?

- Ó, a cégnél, tudja, mi sohasem használjuk azt a szót, hogy áruló. Azt fenntartjuk az újságoknak. Maga afrikai, szándékosan nem mondom, hogy dél-afrikai, és a fia is az. Maurice-t mindez jócskán befolyásolhatta. Fogalmazzuk így: ő másfajta lojalitásra esküdött fel. - Megkóstolta a levesét. - Óvatosan.

- Óvatosan?

- A sárgarépára céloztam: nagyon forró. - Ha ez csakugyan kihallgatás volt, módszerében igencsak különbözött attól, amit a johannesburgi vagy a pretoriai titkosrendőrség alkalmazott.

- Kedvesem - kérdezte a doktor -, mit szándékozik tenni, ha Maurice csakugyan érintkezésbe lép magával

Sarah feladta az elővigyázatosságot. Amíg elővigyázatosan viselkedik, semmit sem tud meg. Azt válaszolta: - Azt cselekszem, amire utasít.

Dr. Percival így felelt: - Örülök, hogy így kimondja. Legalább őszinték lehetünk egymáshoz. Mi természetesen tudjuk, és bizonyára maga is tudja, hogy Maurice biztonságban megérkezett Moszkvába.

- Hála Istennek.

- Nem olyan biztos, hogy Istennek kell hálát adnia, de a szovjet titkosszolgálatnak feltétlenül. Az ember ne legyen dogmatikus, meg az is lehet, hogy Isten és a szovjet titkosszolgálat ugyanazon az oldalon küzd. Úgy gondolom, előbb vagy utóbb Maurice arra kéri, hogy utazzon utána.

- És én megyek.

- A gyermekével együtt?

- Természetesen.

Percival doktor ismét a forró levesével foglalatoskodott. Láthatóan olyan ember volt, aki élvezi az evést. Sarah, most, hogy megkönnyebbülten szerzett tudomást róla: Maurice biztonságban van, egyre merészebb lett. - Nem tudnak megakadályozni abban - mondta -, hogy kövessem.

- Ó, ne legyen benne olyan biztos. Tudja, az irodában jókora dosszié szól magáról. Dél-Afrikában közeli barátságot kötött egy Carson nevű emberrel. Egy kommunista ügynökkel.

- Ez természetesen igaz. Maurice-nak segítettem, az önök szolgálata érdekében, bár akkor még nem is tudtam róla. Maurice azt mondta, hogy az apartheidról készülő könyvéért történik minden.

- És Maurice már valószínűleg akkor is segítette Carsont. És Maurice jelenleg Moszkvában van. Ha, jól meggondoljuk, persze, ez nem tartozik ránk, de az elhárítás joggal érezheti úgy, hogy itt vizsgálatra van szükség, alapos vizsgálatra. Ha. elfogadja egy idősebb ember tanácsát, egy idősebb emberét, aki Maurice-nak is barátja volt...

Sarah előtt egy emlékkép villant át: egy cammogó alaké, teddybeer kabátban, amint a kopár fák között bújócskát játszik Sammel.

- És Davisé is - vetette közbe -, maga Davisnek is barátja volt, nem igaz?

Egy kanálnyi mártás félúton dr. Percival szája felé megállt.

- Igen. Szegény Davis. Szomorú vég egy viszonylag fiatal embernél.

- De én nem iszom óportóit.

- Ó, drága leányom, nem szabad így kapkodni. A portóiról ráérünk a sajt után dönteni: ezeknek remek ömlesztett sajtjuk van. Én mindössze arra akartam kérni, legyen okos. Maradjon veszteg ott vidéken az anyósával és a gyermekével.

- Maurice gyermekével.

- Lehet.

- Mit jelent ez a lehet?

- Maga is találkozott ezzel a Cornelius Mullerral, a BOSS eléggé ellenszenves figurájával. Micsoda neve van! Neki az a felfogása, hogy az igazi apa... drágám; nézze el nekem a nyersen nyílt beszédet: én csak attól akarom megóvni, hogy ugyanazt a hibát kövesse el, mint Maurice...

- Ez nem elég világos beszéd.

- Mullernak az a véleménye, hogy az atya a maga népéből származik.

- Ó, tudom, kire céloz Muller. Még ha igaz, akkor is: az a férfi már meghalt.

- Nem halt meg.

- Persze hogy meghalt. Egy felkelésben ölték meg.

- Látta a holttestét?

- Nem, de...

- Muller azt állítja, hogy él, és lakat alatt tartják. Életfogytiglan, mondja Muller.

- Nem hiszem.

- Muler még azt is állítja, hogy a fickó érvényesíteni akarja apai jogait.

- Muller hazudik.

- Igen; igen. Ez nem zárható ki. A szóban forgó fickó akár rendőrügynök is lehet. Magam még nem tanulmányoztam át az eset jogi vonatkozásait, és kétlem, hogy a mi bíróságaink előtt az az ember bármit is érvényesíthetne. A maga útlevelén van a gyerek?

- Nem.

- Van a gyereknek útlevele?

- Nincs.

- Akkor útlevélkérelmet kell benyújtania, hogy magával vihesse ebből az országból. Ez bizony hosszú; bürokratikus huzavonát jelent. Az útlevélhivatal néha nagyon-nagyon lassú.

- Micsoda gazemberek maguk. Megölték Carsont, megölték Davist. És most...

- Carsont tüdőgyulladás vitte el. Szegény Davist pedig a májzsugor.

- Hogy tüdőgyulladás volt, azt Muller állítja, hogy májzsugor, azt maga, s ezek után engem zsarol és Samet. - Nem zsarolom, drágám, csak tanácsot adok.

- A maga jó tanácsa...

Itt félbe kellett szakítania. A pincér érkezett, hogy leszedje a tányérjukat. Dr. Percival mindent elpusztított a tányérjáról, Sarah-é azonban csaknem érintetlen maradt.

- Mit szól egy hagyományos angol almás lepényhez, szegfűszeggel és egy kis sajttal? - kérdezte Percival doktor, és csábító mozdulattal hajolt előre, olyan hangon beszélt, mintha az árat jelölné meg, amelyet bizonyos szívességekért hajlandó fizetni.

- Nem. Nem. Nem kívánok már semmit.

- Ó, istenem, akkor fizetünk - kiáltott csalódottan a pincér után Percival doktor, s amikor a pincér eltávozott, szemrehányóan fordult az asszonyhoz: - Mrs. Castle, nem szabad haragudnia. Nincs ebben semmi személyes. A harag mindig rossz tanácsadó. Tulajdonképpen skatulyákról van szó - kezdett bele a magyarázatba, de aztán hirtelen abbahagyta, mintha ezúttal használhatatlannak ítélné a hasonlatot.

- Sam az én fiam, oda viszem, ahova akarom. Moszkvába, Timbuktuba, akár...

- Samet nem viheti sehová, amíg nincs útlevele, én pedig szívesen lebeszélem a kémelhárítást arról, hogy bármilyen megelőző intézkedést tegyenek maga ellen. Ha netán megtudják, hogy útlevélért folyamodik... márpedig biztosan megtudják...

Sarah faképnél hagyta a férfit, hátat fordított mindennek, a számlát kiegyenlítő dr. Percivalnak. Ha még egy pillanatig marad, talán nem állja meg, hogy fel ne kapja a tányér mellől a sajthoz odakészített kést. Johannesburgban látott egyszer egy Percivalhoz hasonlóan jól táplált fehér férfit, akit leszúrtak egy parkban. Olyan könnyen végrehajtható cselekedetnek látszott. Sarah az ajtóból még visszanézett a férfira. Percival háta mögött az ablakra szerelt rácsok azt a benyomást keltették, mintha a doktor egy rendőrőrszoba íróasztalánál ült volna. Tekintetével kihívóan követte az asszonyt, azután pedig felemelte a mutatóujját, és figyelmeztetően ingatta Sarah felé. Fenyegetésnek és figyelmeztetésnek ez egyaránt felfogható volt. Sarah azonban nem törődött a különbséggel.

Második fejezet

1.

A hatalmas, szürke épület tizenkettedik emeletének ablakából Castle az egyetem fölé szegzett vörös csillagra láthatott. Szép volt ez a látvány; mint ahogy általában a városok éjszaka szebbek. Nappal sivárabb volt. Arról felvilágosították, kiváltképp Iván, aki Prágában várta a repülőtéren, és elkísérte arra a kimondhatatlan nevű helyre Irkutszk mellé, ahol kihallgatták, hogy milyen rendkívül szerencsés ezzel a lakással. A két szoba konyhás, külön zuhanyozóval rendelkező lakás valaha egy nemrégiben elhunyt elvtársé volt, csaknem sikerült halála előtt teljesen berendeznie. A televízió, a legújabb fekete-fehér típus, a kormányzat ajándéka volt. Ezt Iván adta körülményesen Castle tudtára, amikor először jártak a lakásban. Modora kifejezte azt a személyes kétségét is, hogy vajon Castle egyáltalán megérdemelte-e. Ivánt itt éppoly kevéssé szerette Castle, mint Londonban. Meglehet, Iván nem bocsátotta meg a visszarendelését, és Castle-t tette érte felelőssé.

Castle a lakás legértékesebb darabjának a telefont tartotta. A készüléket por lepte, és nem működött, mégis jelképes értéke volt. Egy szép napon, talán nemsokára, ismét használatba vehető. Sarah-val beszélhet rajta - meghallani az ő hangját, ez jelentette volna számára a mindenséget, akármilyen színjátékot kell a hallgatóságuk kedvéért eljátszaniuk, mert az, hogy lesz hallgatóság, bizonyos. Hallani őt, ez elviselhetővé tenné a hosszú várakozást. Egyszer szóba hozta a dolgot Ivánnak. Megfigyelte, hogy Iván még a leghidegebb napokon is szívesebben társalgott a szabadban, s különben is Iván dolga volt, hogy megmutassa a várost, ezért Castle a nagy GUM-áruház előtt említette meg a dolgot (azon a helyen, ahol a leginkább otthon érezte magát, hiszen azokra a fényképekre emlékeztette, melyeket a Kristálypalotáról látott egykor)

- Mit gondol, lehetséges bekapcsolni a telefonomat? - Betértek a GUM-ba, szőrmebéléses felöltőt kerestek Castle-nak; a hőmérséklet mínusz tíz fokra süllyedt.

- Majd megkérdezem - felelte Iván -, de jelenleg, azt hiszem, még „burokban” akarják tartani.

- S ez soká tart még?

- Bellamy esetében sokáig tartott, de a magáé nem olyan fontos ügy. Maga nem fog túl nagy szenzációt kelteni.

- Ki az a Bellamy?

- Biztosan emlékszik Bellamyra. A maguk British Counciljának legfontosabb embere volt Nyugat-Berlinben. Az mindig is csak egy fedőszerv volt, ugye, akárcsak a Békehadtest?

Castle meg sem próbált tiltakozni - amúgy sem tartozott rá.

- Ó, igen, azt hiszem, emlékszem rá. - Az eset a legnagyobb szorongások korszakában történt, amikor Lourenco Marques-ban Sarah-ról várt híreket, ezért nem tudta felidézni Bellamy disszidálásának részleteit. Miért kell valakinek disszidálnia a British Counciltól, s ugyan mi haszon vagy kár származik ebből a disszidálásból bárkire is? De csak annyit kérdezett: - Még mindig él? - Az egész olyan régi históriának rémlett.

- Miért ne élne?

- Mit csinál?

- Hálánk gyümölcsét élvezi. - Iván meg hozzátette: - Ahogy maga is. Persze, kitaláltunk neki valami állást. Tanácsadó a kiadói osztályon. Van egy dácsája vidéken. Jobb élete van itt, mint otthon lenne a nyugdíjából. Szerintem mindezt magának is megadják.

- Könyveket lektoráljak egy vidéki dácsában?

- Igen.

- Sokan vagyunk? Úgy értem, akik a maguk hálájából élünk?

- Én legalább hatot ismerek. Először jött Cruickshank és Bates; biztos emlékszik rájuk: a maguk szolgálatából valók. Előbb-utóbb összefut velük az Aragviban, a mi grúz vendéglőnkben. Azt mondják, jó ott a bor; én nem engedhetem meg magamnak. És látni fogja őket a Bolsojban, amikor már magát is kicsomagolták a „burokból”.

A Lenin Könyvtár előtt sétáltak el. - Itt is találkozhat velük. - Gúnyosan tette hozzá: - Az angol lapokat olvassák.

Iván egy termetes, tömzsi, középkorú asszonyt kerített bejárónőnek, aki egyúttal Castle segítségére volt, hogy az orosz nyelvből is felszedjen valamit. Az asszony mindennek orosz nevet adott a lakásban, tömpe ujjaival egymás után mutatott rá egy-egy holmira, és nagy hűhót csapott a kiejtés körül. S bár jó néhány évvel fiatalabb volt Castle-nál, gyermekként bánt vele, afféle fenyítő keménységgel, amely lassan, ahogy Castle beidomult, anyai szeretetté enyhült. Ha Ivánnak más elfoglaltsága akadt, az asszony kibővítette a leckék köret, és elvitte magával Castle-t bevásárolni a központi piacra vagy le a metróba. (Egy darab papírra írta a számokat, úgy magyarázta el az árakat és a viteldíjakat.) Egy idő múlva az asszony már a családi fényképeket is megmutatta - a férje fiatalkori képe egyenruhában, a felvétel valamelyik parkban készült, feje körül a Kreml papírmasé kivágatával. Hanyagul lógott rajta az egyenruhája (láthatóan még nem szokta meg), és az ellágyuló gyengédség pillantásával tekintett a kamerába, meglehet, a felesége ott állt a fényképész mellett. A férfi elesett - avatta be a történetébe az asszony - Sztálingrádnál. Viszonzásképpen Castle is megmutatta Sarah és Sam fényképét; a cipőjében rejtette el, és nem vallotta be Mr. Hallidaynak. Az asszony meglepődött, hogy a családja fekete, és egy rövid időre mintha tartózkodóbb lett volna a viselkedése - nem a meglepetés zökkentette ki ennyire, inkább a tanácstalanság; Castle megzavarta a rendről alkotott képzetét. Ebben Castle anyjára hasonlított ez az asszony. Néhány nap múltán már minden rendbe jött közöttük, de az alatt a néhány nap alatt Castle száműzött volt a száműzetésében, és Sarah iránti sóvárgása még kínzóbbá vált.

Immár két hete tartózkodott Moszkvában Castle, és az Ivántól kapott pénzen néhány apróságot is vett a lakáshoz. Még Shakespeare drámáinak angol iskolai kiadására is rábukkant, két Dickens-regényre, a Twist Olivér-re és a Nehéz idők-re, aztán a Tom Jones-ra és a Robinson Crusoe-ra. A mellékutcákban térdig ért a hó, és egyre kevésbé akaródzott Ivánnal városnézőbe indulnia, vagy akár helyszíni nyelvórára Annával - Annának hívták a tanítóját. Esténként néha levest kotyvasztott magának, s a kályha közelében, könyökénél a poros, néma telefon,

összegubódzva ült, és a Robinson Crusoe-t olvasta. Néha már hallotta is, amit Robinson beszél, és mintha egy magnóról, és az ő saját hangján. „Elhatároztam, hogy mindent írásban fektetek le, nem azért, hogy valakire ráhagyjam, aki utánam jön, mert hiszen nemigen volt kilátásom örökösre, hanem hogy könnyítsek lelkemen, s ebből merítsek vigaszt.”[2]

Helyzetének előnyeit és nyomorúságát Crusoe beírta a Jó és a Rossz oszlopaiba, és a Rossz alá ezt jegyezte be: „Nincs senkim, akihez szólhatnék, aki segítsen nekem.” A vele szemben húzódó rubrikába viszont felsorolta, „hány legfontosabb dolgot” mentett meg a hajóroncsról, „s mindez elegendő lesz számomra, illetőleg képessé tesz arra, hogy mindennemű szükségletemet életem végéig fedezzem”. Nos, Castle-nak ott volt egy zöld karosszék, egy foltos asztal, kényelmetlen pamlag, s egy kályha, mely most meleget adott. Mindez elegendő lenne, ha Sarah is itt van vele - a felesége jóval rosszabb körülményekhez szokott, és Castle az eszébe idézte azokat a sivár szobákat, amelyekben a körülmények kényszere folytán találkoztak, a kétes hírű, a faji megkülönböztetésre fittyet hányó szállodákat, ahol Johannesburg szegénynegyedében szerelmeskedtek. Különösképpen az egyik bútorozatlan szobára emlékezett vissza: oly boldogok voltak a csupasz padlón.

De másnap, amikor Iván alattomos megjegyzést tett a „hálára”, dühösen kitört: - Nekem azt ígérték, hogy nem leszek egyedül. Nekem azt ígérték, hogy a feleségem és a fiam követhet ide. - Castle dühének ereje kibillentette egyensúlyából Ivánt.

- Időbe telik - felelte.

- Még munkám sincs! Kegyelemkenyéren élek. Helyénvaló ez ebben a rohadt szocializmusban?

- Nyugalom, nyugalom - csitította Iván. - Várjon egy kicsit. Amint kicsomagolták a „burokból”...

Castle csaknem megütötte Ivánt, s látta, hogy ezt Iván is észrevette, mert mormogott valamit, majd a betonlépcsőkön hátrálva távozott.

Vajon egy mikrofon közvetítette ezt a jelenetet a magasabb illetékesekhez, vagy Iván jelentette? Castle sohasem fogja megtudni, de ettől még ingerültsége csodát művelt. Lebontotta róla a „burkot”, sőt lekoptatta róla, mint ahogy ezt később észrevette, Ivánt is. Éppúgy, mint amikor Ivánt visszarendelték Londonból, mert arra a következtetésre kellett jutniuk, hogy rossz a vérmérséklete ahhoz, hogy Castle jó összekötője legyen: Iván csupán egyszer bukkant fel még - halovány tünemény volt -, aztán mindörökre eltűnt. Talán egy légióra való összekötővel rendelkeztek, éppúgy, mint ahogy Londonban légiónyi volt a titkárság, és most Iván visszazuhant a légióba. Az ilyesfajta szolgálatnál aligha bocsátanak el bárkit is, mert félnek a leleplezéstől.

Iván hattyúdala a tolmács szerepében abban az épületben hangzott el, mely a Ljubljanka-börtön közelében épült - a börtönt egyébként közös sétájukon Iván büszkén mutatta meg Castle-nak. Reggel Castle hiába kérdezgette tőle, hová igyekeznek, Iván kitérően válaszolt: - Határozat született a munkabeosztásáról.

A szobát, ahol várakoztak, csúnya, olcsó kötésbe kötött könyvek szegélyezték. Castle orosz betűkből olvasta. le Sztálin, Lenin, Marx nevét - s büszke volt rá, hogy lassanként már boldogul az ismeretlen írással. A szobában volt még egy hatalmas íróasztal, rajta pompázatos, bőrkötéses mappa és egy XIX. századi bronz lovas, túl nagy és súlyos ahhoz, hogy papírnehezéknek használják - csakis dísznek szolgálhatott. Az íróasztal mögötti ajtón egy tömzsi, idősebb férfi lépett be, őszbe vegyülő hajú és cigarettától sárgult, régimódi bajuszú. Nyomában egy szabványosan öltözött fiatalember, kezében dosszié. Olyan volt, mint egy ministráns, aki a papját követi, és csakugyan: a dús bajusz ellenére volt valami papos az idős férfiban, a nyájas mosolyában s abban, ahogyan a kezét mintha áldásra nyújtotta volna ki. Hármójuk között alakult ki a hosszú beszélgetés - kérdésekből és válaszokból -, és a fordító szerepét Iván töltötte be. Így kezdte:

- Az elvtárs szeretné tudtára adni, milyen nagyra becsülték a maga munkáját. Szeretné, ha megértené, hogy éppen munkájának rendkívüli fontossága jelentett számunkra olyan problémát, melyet magas szinten kellett megoldani. Az elmúlt két hét alatt ezért tartottuk rendelkezési állományban. Az elvtárs nagy súlyt helyez rá, hogy maga ne gyanakodjon itt a bizalom hiányára. Arra számítottak, hogy moszkvai tartózkodásáról a nyugati sajtó csak a megfelelő időben értesül.

[2] Vajda Endre fordítása.

Castle közbeszólt: - Már regen tudják, hogy itt vagyok. Hol lennék másutt? - Iván lefordította ezt, az idős ember válaszolt, és az ifjú ministráns lesütött szemmel mosolyodott el a válaszon.

- Az elvtárs azt mondja: Tudni, az más, mint nyilvánosságra hozni. A sajtó csak akkor közölheti a hírt, ha maga hivatalosan van itt. Erről gondoskodunk. Nemsokára sajtókonferenciát rendezünk, s majd felkészítjük, mit feleljen az újságíróknak. Talán egy kis próbát is rendezünk belőle.

- Közölje az elvtárssal - kérte Castle -, hogy szeretném megszolgálni itt a jövedelmemet.

- Az elvtárs azt feleli, hogy azt már eddig is sokszorosan megszolgálta.

- Ebben az esetben azt remélem, hogy megtartják a Londonban tett ígéretet.

- Mi volt az?

- Azt ígérték, hogy a feleségem és a fiam követhet ide. Mondja meg neki, Iván, hogy átkozottul magányos vagyok. Mondja meg neki, hogy szeretném használni a telefonomat. Szeretnék a feleségemmel beszélni, ennyi az egész. Nem a brit követséggel vagy az újságírókkal. Ha lekerült rólam a burok, akkor hadd beszéljek vele.

Jó időbe telt a fordítás. Már észrevette, hogy mindig hosszabb, mint az eredeti szöveg, de ez most aránytalanul hosszabbra sikerült. Még a ministráns is, úgy rémlett, többet tesz hozzá egy vagy két mondattal. A fontos elvtárs alig szólalt meg - ám továbbra is olyan nyájasan nézett, mint egy püspök.

Végül Iván újra Castle-hoz fordult. Fanyar kifejezés ült az arcán, amit a többiek nem láthattak. Ezt mandta: - Az elvtársak nagyon szeretnék megnyerni a közreműködését abban a kiadói szekcióban, amelyik Afrikával foglalkozik. - Castle a ministráns felé bólintott, aki most megengedett magának egy biztató mosolyt, mely elöljárója mosolyának tökéletes gipszmásolata volt. - Az elvtárs szeretné, ha az afrikai irodalom fő tanácsadója lenne nálunk. Azt mondja, igen sok afrikai regényíró van, s ők szeretnék fordításra kiválasztani a legértékesebbeket, és természetesen a legjobb regényírók, akiket maga választ ki, az írószövetség meghívására majd vendégségbe jönnek hozzánk. Ez tehát igen fontos beosztás, és ők nagy örömmel ajánlják fel magának.

Az idős férfi a könyvespolcok felé tett egy mozdulatot, mintha Sztálint, Lenint és Marxot - igen, persze még Engelst is - meghívná, hogy üdvözöljék azokat a regényírókat, akiket Castle választott ki a számukra.

Castle közbeszólt: - Nem válaszoltak a kérdésemre. Azt akarom, hogy a feleségem és a fiam csatlakozzék hozzám. Ezt megígérték. Borisz ígérte meg.

Iván felelt: - Nem vagyok hajlandó lefordítani, amit mondott. Ez az egész ügy más osztályra tartozik. Nagy hiba lenne összezavarni a dolgokat. Felajánlják magának...

- Közölje vele, hogy nincs tárgyalási alap, amíg nem beszéltem a feleségemmel.

Iván vállat vont, és belekezdett a tolmácsolásba. Ezúttal a fordítás nem volt hosszabb a szövegnél - egyetlen rövid, dühös mondat. Az idős elvtárs hozzáfűzött megjegyzései foglalták el az egész teret, mint a lábjegyzetek egy agyonszerkesztett könyvben. Castle azzal fejezte ki elhatározásának véglegességét, hogy elfordult, és kinézett az ablakon: egy szűk utca árka fölé betonfalak emelkedtek, tetejüket nem láthatta, mert fentről, mint valami hatalmas, kimeríthetetlen csöbörből, hó zuhogott az árokba. Ez nem az a hó volt, amelyre gyerekkorából emlékezett, s képzelete hógolyózással és tündérmesékkel és ródlizással társított. Ez könyörtelen, végeérhetetlen, pusztító havazás volt, havazás, melyben az ember a világ végére számíthatott.

Iván dühösen szólt rá: - Most elmegyünk.

- Mit válaszoltak?

- Nem értem, mivel érdemelte ki maga ezt a bánásmódot. Még Londonból ismerem azt a sok szemetet, amit nekünk jelentett. Kövessen. - Az idős elvtárs udvariasan kezet nyújtott, a fiatalabb egy kissé zavarban volt. Odakünn, a hófútta utcákon oly végtelen volt a csend, hogy Castle habozott megtörni. A két férfi oly gyors léptekkel sétált, mint két titkos ellenség, akik a megfelelő helyet keresik, hogy nézeteltérésüket halálos párbajban tisztázzák. Castle aztán, amikor már nem bírta tovább a bizonytalanságot, megkérdezte: - Nos, mi volt a sok beszéd végeredménye?

Iván válaszolt: - Szememre vetették, hogy rosszul kezelem magát. Ugyanazt mondták, mint amikor visszarendeltek Londonból. „Több pszichológiára van szükség, elvtárs, több pszichológiára.” Jobban járnék, ha én is olyan áruló volnék, mint maga.

A szerencse egy taxit hozott elébük, és Iván a taxiban sebzett némaságba süllyedt. (Castle azt már megtanulta, taxiban sohasem beszél az ember.) A háztömb előtt, ahol a lakása volt, Iván dühösen közölte azt az információt, amit Castle követelt.

- Ó, az az állás megvárja. Nincs mitől tartania. Az elvtársnak nagyon rokonszenves volt. Érintkezésbe lép az illetékesekkel a telefonja és a felesége ügyében. És könyörögve kéri magát, könyörögve, ezt a szót ő maga használta, hogy legyen még egy kis türelemmel. Értesítik, hangsúlyozta, a közeljövőben. Az elvtárs megérti, figyeljen csak: megérti a maga nyugtalanságát. Én viszont nem értek az egészből egyetlen szót se. Nyilván rossz a pszichológiám.

Ezzel otthagyta Castle-t a kapuban, elballagott a hóban, és Castle soha többé nem találkozott vele.

3.

Másnap este Castle a Robinson Crusoe-t olvasta a kályha mellett, amikor valaki kopogtatott az ajtaján (a csengő nem működött). Esztendők hosszú sarán át annyira felhalmozódott benne a bizalmatlanság, hogy önkéntelenül is kiáltott elébb, mielőtt ajtót nyitott: - Ki az?

- A nevem Bellamy - felelte egy vékony hang, és Castle kinyitotta az ajtót. Egy apró, szürke férfi lépett be zavartan és félénken, szürke bundában és szürke asztrahánkucsmában. Akár egy komédiás, aki egeret játszik a pantomimban, és most kisgyerekek tapsára számít. Megszólalt:

- Olyan közel lakom, gondoltam, összeszedem a bátorságom, és meglátogatom. - A Castle kezében tartott könyvre pillantott. - Ó, Istenem, most megzavartam az olvasásban.

- Csak a Robinson Crusoe. Arra meg marad elég időm.

- Úgy van, a nagy Daniel. Ő is közülünk való volt.

- Közülünk való?

- No jó, lehet, hogy Defoe inkább az elhárítók őse. - Lehúzta szürke szőrmekesztyűjét, a kályhánál melegedett, és körülnézett. - Úgy látom - mondta -, még a berendezetlen korszaknál tart. Ezen mindnyájan túlesünk. Nekem fogalmam se volt róla, hol kell beszerezni dolgokat, de aztán Cruickshank beavatott. S azután, nos, én avattam be Batest. Velük még nem találkozott?

- Nem.

- Csodálom, hogy még nem jelentkeztek. Magát már kicsomagolták a „burokból", s hallom, nemsokára meglesz a sajtókonferenciája.

- Honnan tudja?

- Egy orosz barátomtól - válaszolta Bellamy apró, ideges vihogással. Bundájának mélyéből egy fél üveg whiskyt húzott elő. - Egy kis cadeau - mondta - az új tagnak.

- Nagyon kedves magától. Üljön le. A szék kényelmesebb, mint a pamlag.

- Először, ha megengedi, én is kicsomagolom magam. - Kicsomagolás: milyen ügyes kifejezés. A kicsomagolás időbe telt, sok volt a gomb. Amikor Bellamy elhelyezkedett a zöld karosszékben, újra felvihogott. - Milyen a maga orosz barátja?

- Nem valami barátságos.

- Akkor szabaduljon meg tőle. Ne egyen meg mindent, azt akarják, hogy jól érezzük magunkat itt.

- Hogyan szabaduljak meg tőle?

- Csak jelezze, hogy ez nem a maga embere. Egy elejtett szót biztosan felcsíp valamelyik apró kis szerkezet, amelyik valószínűleg most is hallgat minket. Tudja, amikor én megérkeztem, kire bíztak? - Sohasem találja ki. - Egy középkorú hölgyre az Írószövetségből. Biztos azért, mert a British Counciltól jöttem. Nos, gyorsan megtanultam, hogyan viselkedjek ebben a helyzetben. Ahányszor összejöttem Cruickshankkel, mindig úgy emlegettem, mint a tántiti", s a nő nem tartott ki sokáig. Eltűnt, mielőtt még Bates megérkezett volna, és amin nem volna szabad nevetnem: végül Bates vette feleségül.

- Fogalmam sincs, hogyan történt, úgy értem: mi szükségük volt nekik magára itt? Nem éltem Angliában, amikor történt, és nem követhettem az újságok beszámolóit.

- Drága barátom, az újságok szörnyűek voltak. Elevenen megégettek. Utólag elolvastam mindet a Lenin Könyvtárban. Azokból azt képzelte volna, hogy én vagyok az igazi Mata Hari.

- De milyen értéket jelentett maga nekik? A British Counciltól?

- Nézze, kérem, volt egy német barátom, aki feltehetően számos ügynököt mozgatott odaát Keleten. És eszébe se jutott, hogy szerény személyem figyeli, és mindent feljegyez róla. Aztán a csacsi fiú hagyta magát elcsábítani egy rettenetes, szörnyeteg nőtől. Megérdemelte a büntetését. Nyugodtan élhetett volna, én sohasem hoztam volna rá veszélyt, de az ügynökei... persze sejtette, hogy ki árulta el. Igaz, nem is igen titkoltam előle. Azután gyorsan le kellett lépnem, mert feljelentett a követségen. Milyen boldog voltam, amikor átjutottam a határsorompón.

- És itt is boldog?

- Igen, az vagyok. A boldogság számomra nem a helytől, hanem az emberektől függ, s most egy nagyon kedves barátommal élek. A törvény, persze, tiltja mindezt, de a titkosszolgálattal kivételt tesznek, és a fiú tiszti rangban szolgál a defenzív osztályon. Szegény fiú persze a szolgálat érdekében rákényszerül olykor a hűtlenségre, de ez egészen más eset, mint a német barátomé - nem szerelemből teszi. Néha még együtt nevetünk az egészen. Ha maga nagyon magányos, az én barátom ismer egy csomó nőcskét...

- Nem vagyok magányos. Ameddig a könyveim tartanak.

- Majd mutatok egy kis helyet, ahol könnyű olcsó könyveket beszerezni a pult alól.

Nem sokkal éjfél előtt végeztek a fél üveg whiskyvel, Bellamy azután búcsúzkodni kezdett. Hosszú ideig tartott, amíg visszabújt a szőrméibe, közben szünet nélkül beszélt.

- Muszáj találkoznia egyszer Cruickshankkel. Majd elmesélem neki, hogy mi összejöttünk. És persze Batesszel, igaz, ez azt jelenti, hogy találkoznia kell az írószövné Mrs. Batesszel is. - A kezét előbb megmelegítette, aztán bújtatta a kesztyűjébe. Úgy viselkedett, mint aki már révbe érkezett, bár: - Kezdetben egy kicsit boldogtalan voltam - ismerte el: - Elveszettnek éreztem magam, amíg rátaláltam a barátomra. Mint abban a Swinburne-kórusban: „Idegen arcok s a néma gyász - hogyan is folytatódik? - S megannyi kín.” Én előadásokat tartottam Swinburne-ről - erről az alábecsült költőről. - Az ajtóból még visszaszólt: - Tavasszal ki kell jönnie és megnéznie a dácsámat...

4.

Néhány nap múlva Castle rádöbbent, hogy még Iván is hiányzik neki. Hiányzott neki az, hogy utáljon valakit - s nagy igazságtalanság lett volna utálnia Annát, aki, úgy látszik, észrevette, hogy Castle magányosabb, mint valaha. Anna kicsit tovább maradt délelőttönként, s a mutatóujjával még több orosz nevet vésett Castle emlékezetébe. A kiejtése dolgában is követelődzőbbé vált, igéket is hozzáadott a szótárához, a „futni” igével kezdte, s ehhez futólépést mutatott be, könyökét s térdét felváltva emelgette. Valamilyen forrásból bért is kaphatott, mert Castle nem fizetett neki. Az igazat megvallva, az a kevéske rubel, amit érkezésekor Iván adott át, jócskán megfogyatkozott.

Elszigeteltségének legfájóbb pontja volt, hogy nincs jövedelme. Már vágyódni kezdett arra az íróasztalra, amelyhez leül, és afrikai írók sorát tanulmányozza - elterelné egy kissé a figyelmét arról, mi történhetett Sarah-val. Miért nem indul utána Sammel? Megtesznek-e mindent, hogy teljesítsék az ígéretüket?

Egyik este, kilenc óra harminckettőkor, elérkezett Robinson Crusoe megpróbáltatásainak végéhez - s amikor az órára pillantott, egy kissé már úgy viselkedett, mint Crusoe. „S így hagytam el a szigetet december 19.-én, s ahogy a hajónaplóból kiderül, az 1686. évben, miután ott töltöttem 28 esztendőt, 2 hónapot és 28 napot…” Castle odalépett az ablakhoz: most egy pillanatra elállt a havazás, és az egyetem fölött tisztán ragyogott a vörös csillag. Még ebben a késői órában is asszonyok takarították a havat: fentről hatalmas teknőcöknek látszottak. Valaki csengetett az ajtón - hadd csengessen, ő nem nyit ajtót, bizonyára Bellamy az, vagy egy még nála is kevésbé szívesen látott vendég, az ismeretlen Cruickshank, az ismeretlen Bates de hirtelen eszébe jutott, hogy nem is működik a csengő. Hátrafordult, és csodálkozva bámult a telefonra. A telefon volt, az csöngött.

Felemelte a kagylót, és egy hang szólt benne oroszul: egyetlen szót sem értett. Aztán elhallgatott - csak a vékony, búgó hang maradt -, ő mégis a füléhez szorította a kagylót, s ostobán várakozott. Azt mondhatta talán a központ, hogy várjon. Vagy azt mondta: „Helyezzük vissza a kagylót. Visszahívjuk.” Talán Angliából keresték. Kelletlenül letette a kagylót, s leült a telefon mellé, hátha ismét megszólal. „Kiburkolták”, s most már, úgy látszik, „Visszakapcsolták”. „Kapcsolatba” léphetne, ha Annától elsajátította volna a megfelelő kifejezéseket, de ő még annyit

sem tudott oroszul, hogy felhívja a központot. A lakásban nem volt telefonkönyv - ezt már két hete felfedezte. De a központnak közölnivalója lehetett számára. Biztos volt benne, hogy a telefon bármelyik pillanatban újra megszólal. A készülék mellett aludt, és bár ez már évtizedek óta nem fordult vele elő, az első feleségével álmodott. Álmában veszekedtek is, holott amíg élt, erre nem került sor.

Anna talált rá reggel a zöld karosszékben. Amikor felébresztette, Castle közölte vele: - Anna, bekapcsolták a telefont - s minthogy az asszony nem értette meg őt, rámutatott a készülékre, és így utánozta: - Klin~klin-klin - és azon, hogy egy korosodó férfi szájából ilyen gyermeki hang tör elő, jókedvükben mindketten nevetni kezdtek. Elővette Sarah fényképét, majd - rámutatott a telefonra, mire Anna bólintott, és biztatóan mosolygott rá, és Castle arra gondolt, milyen könnyen fog megbarátkozni Sarah-val; Anna megmutatja neki, hol kell vásárolni; megtanítja orosz szavakra, és megszereti Samet.

Később, amikor aznap megszólalt a telefon, Castle biztosra vette, hogy Sarah az - valaki Londonban, talán Borisz közölte vele a számot. A szája kiszáradt, amikor beleszólt a telefonba, s alig tudta kinyögni a szavakat: - Ki beszél?

- Borisz.

- Honnan beszél?

- Innen Moszkvából.

- Találkozott Sarah-val?

- Beszéltem vele.

- Jól van?

- Ó, igen. Jól van.

- És Sam?

- Ő is jól van.

- Mikor jönnek már?

- Erről szeretnék beszélni magával. Maradjon otthon, kérem. Ne menjen el hazulról. Mindjárt felmegyek.

- De mikor jönnek már ők?

- Ezt kell megbeszélnünk. Nehézségek vannak.

- Miféle nehézségek?

- Várjon, mindjárt megyek.

Castle nem tudott nyugton maradni, felkapott egy könyvet, majd letette: kiment a konyhába, ahol Anna levest főzött. - Klin-klin-klin - mondta Anna, de ez már nem fakasztott nevetést. Castle visszasétált az ablakhoz - ismét havazott. Úgy érezte, órák teltek el, amíg végre kopogtak az ajtón.

Borisz műanyag zacskóban vámmentes italt hozott. Ezzel köszönt: - Sarah a lelkemre kötötte, hogy J. & B. whiskyt hozzak. Az egyiket Sam küldi, a másikat ő.

Castle türelmetlenkedett: - Milyen nehézség van?

- Adjon annyi időt, hogy levessem a kabátomat.

- Csakugyan találkozott vele?

- Felhívtam telefonon. Nyilvános fülkéből. Vidéken van, a maga anyjánál.

- Tudom.

- Egy kissé feltűnő lett volna, ha ott meglátogatom.

- Akkor honnan tudja, hogy jól van?

- Ő mondta.

- Ezt árulta el a hangja?

- Igen, igen, Maurice. Biztos vagyok benne.

- Mi a nehézség? Engem kihoztak.

- Az nagyon egyszerű ügy volt. Egy hamis útlevél, a vakember-trükk, aztán az a kis felfordulás, amit a határőrségnél rendeztünk, amikor magát az Air France légikisasszonya átkísérte. Egy magához hasonló férfi volt ott. Prágába igyekezett. És az útlevele nem volt egészen rendben...

- Akkor nem beszélt nehézségekről.

- Mert mindig abból a feltételezésből indultunk ki, hogy ha maga már biztonságban itt van, Sarah-t nem akadályozhatják meg abban, hogy kövesse.

- Nem is akadályozhatják.

- Samnek nincs útlevele. Magának kellett volna őt bevezettetnie az anyja útlevelébe. Úgy látszik, nagyon hosszú ideig tarthat ezt elintézni. De van egy másik dolog is - a maga emberei ott arra célozgatnak, ha Sarah megpróbál kijönni, bűnrészességért letartóztathatják. Sarah Carson barátja volt, és a maga ügynöke Johannesburgban... Kedves Maurice, a dolgok, attól tartok, nem mennek simán.

- És az ígéret?

- Tudom, megígértük. Jóhiszeműen. Az még mindig lehetséges, hogy kicsempésszük az asszonyt, ha ott hagyja a gyereket, de ő ezt megtagadta. A fiú nem szereti az iskolát. És nem szeret a maga anyjánál élni.

A műanyag zacskó az italokkal ott hevert az asztalon. A whisky örök megoldás - gyógyszer a kétségbeesés ellen. Castle szólalt meg: - Miért kellett engem kicsempészni? Nem voltam közvetlen veszélyben. Azt hittem, hogy abban vagyok, de maguknak tudniuk kellett volna...

- Leadta a végveszély jelét. Mi engedelmeskedtünk.

Castle feltépte a műanyag zacskót, felbontotta a whiskyt; a J. & B. márkajele megütötte, mint egy szomorú emlék. Két hatalmas adagot töltött. - Szódám nincs.

- Nem baj.

Castle hellyel kínálta: - Üljön a székre. Az ágyam olyan kemény, mint egy iskolapad. - Kihörpintette a poharát. Még a J. & B. íze is fájt. Bárcsak más márkájú whiskyt hozott volna Borisz - Haig, White Horse, Vat 59, Grant's - azért sorolta fel magában a mit sem jelentő whiskymárkákat, hogy üresen őröljön az agya, s amíg dolgozni nem kezd a J. & B., féken tartsa a kétségbeesését - Johnnie Walker, Queen Anne, Teacher's. - Borisz félreértette a hallgatását.

- Ne tartson mikrofonoktól - mondta. - Itt Moszkvában, úgy is mondhatnám, olyan biztonságban vagyunk, mint egy viharos ciklon tölcsérének közepén. - Majd hozzátette: - Nagyon fontos volt számunkra, hogy kihozzuk.

- Miért? Muller jegyzetei biztonságban megérkeztek az öreg Hallidayhoz.

- Látom, sohasem avatták be a teljes történetbe. Az a néhány gazdasági információ, amit eljuttatott hozzánk, önmagában semmit sem jelentett.

- Akkor miért?...

- Tudom, nem fogalmazok elég világosan. Nem szoktam hozzá a whiskyhez. Hadd próbálom elmagyarázni. Odaát a maga emberei azt képzelték, hogy van nekik itt Moszkvában egy rejtett ügynökük. De tulajdonképpen mi voltunk azok, akik ezt a rejtett ügynököt rájuk szabadítottuk. Amit maga nekünk jelentett, azt ő visszajelentette nekik. Titkosszolgálatuk szemében a maga jelentései hitelesítették őt, azt ellenőrizni tudták, de az ügynök ezzel egy időben olyan információt is továbbított, amiről mi szerettük volna, hogy ők elhiggyék. Ez volt a maga jelentéseinek az igazi értéke. Tökéletes félrevezetés. De ekkor közbejött a Muller-ügy és a Remus bácsi. Úgy döntöttünk, hogy a Remus bácsi legjobb ellenszere a nyilvános leleplezés, azt pedig nem rendezhetjük meg úgy, hogy maga Londonban marad. Arra volt szükségünk, hogy maga legyen a forrásunk: elhozta magával Muller feljegyzéseit.

- De azt is elhoztam magammal, hogy tudomásuk van a lékről.

- Pontosan. A játékot amúgy se folytathattuk volna sokáig. Az ő moszkvai ügynökük eltűnik a nagy némaságban. Néhány hónap múlva olyan hírek szállingóznak a maga embereinek fülébe, hogy titkos tárgyalást tartottunk. S az még jobban megerősíti őket abban a hitükben, hogy minden értesülés, amit tőle kaptak, igaz volt.

- Én csak arra szegődtem, hogy Sarah népén segítsek.

- Jóval többet tett annál. Holnap pedig megtartjuk a sajtókonferenciát.

- Tegyük fel: nem vagyok hajlandó beszélni addig, amíg ide nem hozzák Sarah-t.

- Boldogulunk maga nélkül is, de akkor nem számíthat ránk abban, hogy megoldjuk Sarah ügyét. Mi hálásak vagyunk magának, Maurice, de a hála, miként a szerelem, naponta újabb bizonyítékot kíván, különben könnyen elmúlik.

- Úgy beszél velem, ahogy Iván szokott.

- Nem, nem mint Iván. Én a barátja vagyok. És szeretnék a barátja maradni. Egy embernek, aki új életet kezd egy új országban; rettentő szüksége van jó barátra.

A felkínált barátság most fenyegetésnek vagy figyelmeztetésnek hangzott. Castle a watfordi éjszakára emlékezett, amikor hiábavalóan kereste Boriszt az ütött-kopott tanári lakásban, ahol

Berlitz képe lógott a falon. Castle huszonévesen lépett be a Titkosszolgálatba, s most úgy rémlett neki, hogy azóta eltelt életében senkivel sem beszélgethetett. Mint egy trappista barát, a foglalkozásszerű némaságot választotta, és most elkésve döbbent rá, hogy tévedés volt az elhivatottsága.

- Igyon még egy pohárral, Maurice. Nagy baj azért nincs. Csak türelemre van szüksége, ennyi az egész.

Castle fenékig ürítette a poharát.

Harmadik fejezet

1.

Az orvos igazolta Sarah gyanúját, de elsőnek tulajdonképpen Mrs. Castle ismerte fel Sam köhögésének természetét. Az öregeknek nincs szükségük orvosi képzettségre egy egész élet tapasztalata diagnózisok sorát halmozza fel hat év kemény tanulása helyett. Az orvosra is csupán jogi szempontból volt szükség - az öregasszony receptjére tett pecsétet. Az orvos fiatal ember volt, aki olyan nagy tisztelettel viselkedett Mrs. Castle-lal, mintha az csakugyan kiemelkedő specialista lenne, akitől még ő is sokat tanulhat. Megkérdezte Sarah-t: - Gyakori a szamárköhögés, úgy értem: maguknál? - A maguknál nyilvánvalóan Afrikára vonatkozott.

- Nem tudom. Veszélyes? - kérdezte Sarah.

- Nem veszélyes. - Hozzátette: - De elég hosszú fekvést igényel - s ez nem volt valami biztató kijelentés. Maurice távollétében nehezebben palástolta a félelmeit, hiszen nem volt kivel megosztania. Mrs. Castle teljességgel nyugodt volt, csupán megszokott életmódjának kizökkenése nyugtalanította egy kissé. Ha nem kerül sor arra az ostoba összeveszésre, gondolhatta magában, akkor Sam a távoli Berkhamstedben heverné ki a betegségét, és ő a szükséges tanácsokat telefonon is megadhatná. Magára hagyta hát anyát és fiát, és csak Samnek dobott oda egy csókot elaggott, hártyavékony kezével, majd lement a hallba televíziót nézni.

- Hazamehetek betegen? - kérdezte Sam.

- Nem. Itt kell maradnod.

- Bárcsak itt lenne Buller, vele beszélgethetnék. - Jobban hiányzott neki Buller, mint Maurice.

- Felolvassak neked?

- Igen, kérlek.

- De utána aludnod kell.

Sietős távozásukkor Sarah találomra kapott fel néhány könyvet, köztük azt is, melyet Sam mindig a Kert könyvének nevezett. Sam ezt sokkal jobban kedvelte, mint ő - Sarah gyermekkorának emlékei között nem volt kert; náluk a kegyetlen fény hullámlemez tetőkről siklott alá agyagból kitapasztott játszóterekre. Még a metodistáknál sem volt fű. Sarah leemelte a könyvet. Lentről, az ebédlőből, a televízió hangja zümmögött. Még távolból sem vélhette az ember eleven hangnak - mintha egy doboz szardíniából jött volna. Leforrasztott dobozból.

Sam elaludt, mielőtt még Sarah felnyitotta volna a könyvet, egyik keze lelógott az ágyról, mintha arra várna, hogy szokás szerint Buller nyalogassa. Sarah gondolkodott: ó, igen, szeretem a fiamat, nagyon szeretem, de most az ő léte olyan, mintha a Titkosrendőrség bilincseivel szorítaná a csuklómat. Hetekbe telik, amíg szabadul, s még akkor is... mintha most Brummelnél lenne, s lenézne a hitelkártya-mintákkal tapétázott, csillogó étterembe, ahol Percival doktor emelte fel figyelmeztető ujját. Még az is eszébe jutott: csak nem ők rendezték ezt is így?

Halkan becsukta az ajtót, és ő is lement. A konzerv hangot lecsavarta valaki, és Mrs. Castle már a lépcső alján várakozott rá.

- Elmulasztottam a híreket - mondta Sarah. - Arra kért, hogy olvassak neki, de már előbb elaludt. - Mrs. Castle Sarah háta mögé tekintett, mintha egy kísértetre, melyet csak ő láthatott.

- Maurice Moszkvában van - jelenette be Mrs. Castle.

- Igen. Tudom.

- Ott volt a képernyőn, egy csomó újságíró között. Tisztára mosni magát. Volt mersze ehhez az arcátlansághoz... Ezért vesztél vele össze? Igazad volt, hogy otthagytad.

- Nem ez volt az oka - csitította Sarah. - A veszekedést csak megjátszottuk. Nem akart engem belekeverni.

- Belekeveredtél?

- Nem.

- Hála Istennek. Nem szívesen dobnálak ki a házból egy beteg gyerekkel.

- Maurice-t is kidobta volna, ha megtudja?

- Nem. Addig tartóztattam volna, amíg értesíthetem a rendőrséget. - Hátat fordított, és visszament az ebédlőbe. Végigbotorkált rajta, amíg, akár egy vak asszony, nekiütközött a televíziókészüléknek. Mintha csakugyan vak lenne; Sarah észrevette, hogy csukott szemmel jár. Megsimogatta Mrs. Castle karját.

- Üljön le. Nagy volt a megrázkódtatás.

Mrs. Castle felnyitotta a szemét. Sarah könnyekre számított, de száraz volt a szeme, száraz és könyörtelen. - Maurice áruló - jelentette ki Mrs. Castle.

- Próbálja megérteni, Mrs. Castle. Az én hibám. Nem Maurice-é.

- Az előbb azt állítottad, hogy nem keveredtél bele!

- Az én népemen próbált segíteni. Ha nem szeretett volna engem és Samet... ez volt az ára, hogy megmentsen bennünket. Itt Angliában el sem tudja képzelni azokat a szörnyűségeket, amelyektől megmentett minket.

- Áruló.

Az ismétléstől Sarah elvesztette az önuralmát. - Rendben van: legyen áruló. Kit árult el? Mullert és a barátait? A Titkosrendőrséget?

- Azt se tudom, ki az a Muller! Maurice a hazáját árulta, el!

- Ó, a hazáját! - kiáltott fel Sarah kétségbeesetten: micsoda olcsó közhely formált most ítéletet. - Maurice azt mondta egyszer, hogy én vagyok az ő hazája és Sam.

- Csak annak örülök, hogy az apja ezt nem érte meg. - Ez újabb közhely volt. Válságos helyzetben az emberek úgy kapaszkodnak a közhelyekbe, mint gyermek a szülőbe.

- Talán az apja jobban megértette volna őt, mint maga. - Ez éppoly értelmetlen vita volt, mint amit Maurice-szal folytattak az utolsó estén. Sarah megszólalt: - Ne haragudjon. Akaratlanul csúszott ki a számon. - Mindenét odaadta volna most egy kis nyugalomért. - Azonnal elmegyek, amint Sam jobban lesz.

- Hová?

- Moszkvába. Ha befogadnak.

- Samet nem viszed. Sam az én unokám. Én vagyok a gyámja - közölte Mrs. Castle.

- Csak abban az esetben, ha Maurice és én már meghaltunk.

- Sam brit állampolgár. Gyámhatósági felügyelet alá helyezem. Holnap felkeresem az ügyvédemet.

Sarah-nak fogalma sem volt róla, mi az a gyámhatósági felügyelet. Csak egy újabb akadály, vélte, melyet még az a hang sem vett számba, amelyik a nyilvános telefonfülkéből hívta fel. A hang mentegetődzött, a hang, éppúgy, mint Percival doktor, azt állította, hogy Maurice egyik jó barátjáé, de Sarah ebben a hangban jobban megbízott; az óvatossága, a kétértelműsége és az alig érezhető idegenes kiejtése ellenére is.

A hang azért mentegetődzött, hogy még mindig nem indulhatott el arra az útra, amelyiken a férjével találkozhat. Csaknem azonnal megszervezhető, ha egyedül hajlandó nekivágni - a gyermek csaknem lehetetlenné teszi, hogy észrevétlenül csússzon át, akármilyen tökéletes útlevelet szereznek neki.

Sarah a kétségbeesés nyugodt hangján válaszolt: - Nem hagyhatom magára Samet - mire a hang megnyugtatta: - Majd idővel Samnek is megnyitják az utat... - A férfi óvatos célzást tett arra, hogyan és hol találkozhatnak, csak némi kézipoggyászt hozzon, meleg kabátot - különben bármi hiányzik, azt megveheti az érkezési oldalon, de: - Nem - felelte Sarah. - Nem. Nem indulhatok el Sam nélkül - és letette a kagylót. És most itt volt a fiú betegsége, és itt az a rejtelmes kifejezés, mely útban a hálószoba felé kísértette: Gyámhatósági felügyelet. Mintha egy kórházi különszobát rejtett volna. Egy gyereket éppúgy lehet kórházba is kényszeríteni, mint iskolába?

2.

Sarah-nak nem volt kitől tanácsot kérnie. Angliában senkit sem ismert, kivéve Mrs. Castle-t, a mészárost, a zöldségest, a könyvtárost és a tanítónőt - és persze Mr. Bottomleyt, aki menetrendszerűen jelentkezett a küszöbön, a főutcán és olykor telefonon. A lelkész túlságosan sokáig élt az afrikai misszióban, és úgy látszik, csakis Sarah-val érezte magát igazán otthon. Nagyon kedves volt, nagyon kíváncsi; s apró, kegyes közhelyeket pötyögtetett el. Sarah azon tűnődött, mit szólna ahhoz, ha őt kérné meg, hogy segítsen megszökni Angliából.

A sajtókonferencia utáni reggelen valamilyen furcsa ürüggyel dr. Percival telefonált. Kitűnt, hogy némi pénz járt még Maurice-nak, s most a bankszámlájának számára kíváncsiak, az átutalás végett: apró ügyekben szőrszálhasogatóan becsületesek voltak, bár utólag azon tűnődött el Sarah, hátha attól féltek, hogy őt anyagi nehézségek kényszeríthetik valamilyen kétségbeesett lépésre. Meglehet, ezt is megvesztegetésnek szánták, hogy itt marasztalják. Percival doktor még mindig a háziorvos hangján beszélt vele: - Igazán örülök, kedvesem, hogy okosan viselkedik. Csak továbbra is ilyen okosan. - Mintha csak azt a tanácsot adta volna, szedjen továbbra is antibiotikumot.

S aztán este hétkor, amikor Sam már aludt, és Mrs. Castle vacsora előtt visszavonult a szobájába, egy kis „csinosításra”, ahogy mondogatni szokta, megszólalt a telefon. Ebben az órában Mr. Bottomleyre lehet számítani, de Maurice jelentkezett. A vonal olyan tiszta volt, mintha a szomszédos szobából beszélt volna. Sarah meglepetten kiáltott fel: - Maurice, honnan beszélsz?

- Jól tudod, honnan beszélek. Szeretlek, Sarah.

- Szeretlek, Maurice.

A férfi elmagyarázta: - Gyorsan kell beszélnünk, - sohasem tudhatja az ember, mikor szakítják meg a vonalat. Hogy van Sam?

- Nem jól. De nincs komoly baja.

- Borisz azt mondta, jól van.

- Neki nem beszéltem róla. Csak újabb akadály lett volna. Rengeteg akadály van, úgy látszik.

- Igen. Tudom. Csókoltatom Samet.

- Persze, átadom.

- Már nem kell semmit se megjátszanunk. Minket örökké hallgatni fognak.

Szünet volt. Sarah azt hitte, a férfi már letette a kagylót, vagy a vonalat bontották. Aztán Maurice szólalt meg: - Rettenetesen hiányzol, Sarah.

- Ó, nekem is, nekem is, de nem hagyhatom itt Samet.

- Persze hogy nem hagyhatod. Ezt megértem.

Aztán egy hirtelen sugallatra, melyet tüstént megbánt; Sarah szólalt meg: - Ha majd egy kicsivel idősebb lesz… - Ez úgy hangzott, mint a távoli jövő ígérete, amikor már mindketten megöregedtek. - Légy türelmes.

- Igen - Borisz is ezt tanácsolja. Türelmes leszek. Hogy van anyám?

- Róla nem szívesen beszélnék. Beszéljünk magunkról. Meséld el, hogy vagy?

- Ó, mindenki nagyon kedves. Kaptam is valami munkát. Nagyon hálásak nekem. Jóval többért, mint amit valaha tenni akartam. - S ehhez hozzátett valamit, amit az asszony nem értett, recsegett a vonal - valamit egy töltőtollról és egy kalácsról, melyben csokoládé volt. - Nem is tévedett nagyot az anyám.

Sarah megkérdezte: - Vannak barátaid?

- Ó igen, nem vagyok egyedül, ne aggódj, Sarah. Van itt egy angol, aki valaha a British Councilnál szolgált. Ha kitavaszodik, meghív a vidéki dácsájába. Ha kitavaszodik - ismételte meg olyan hangon, melyre alig ismert rá az asszony. Egy öregember hangja volt ez, aki már nemigen számíthat eljövendő tavaszokra.

Felkiáltott: - Maurice, Maurice, ne add fel a reményt - de a rákövetkező hosszú, süket csendben Sarah rádöbbent, hogy elnémult a moszkvai vonal.